LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

14.8.2018

LPR/1168/10.02.03.00/2018

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO HONKALAHTI (206), kortteli 44, osa korttelista 43 ja katualuetta.

ALOITE

Asemakaavan muutoksen laatiminen on käynnistynyt Stora Enso Oyj:n aloitteesta, joka omistaa suurimman osan alueen kiinteistöistä.

SUUNNITTELUALUE

Asemakaavamuutos koskee Honkalahden sahan asuntoaluetta, jota kutsutaan myös Hackmanin vanhaksi asuinalueeksi. Suunnittelualue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Honkalahden sahan teollisuusalueeseen, etelässä Haukilahdentiehen ja idässä Saimaantiehen. Alueen koko on noin 4,41 hehtaaria. Suunnittelualueen sijainti ja rajaus näkyvät viereisessä kuvassa.

SUUNNITTELUN TAUSTA JA TAVOITTEET

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita. Asemakaavalla ratkaistaan rakennusten suojelukysymykset ja tutkitaan alueen täydennysrakentamismahdollisuudet.

Suunnittelualue on Lappeenrannan kaupunkisuunnittelun kaavoitusohjelman 2018–2020 kohde 81: *Honkalahti/Hackman-alueen asemakaavan ajantasaistaminen.*

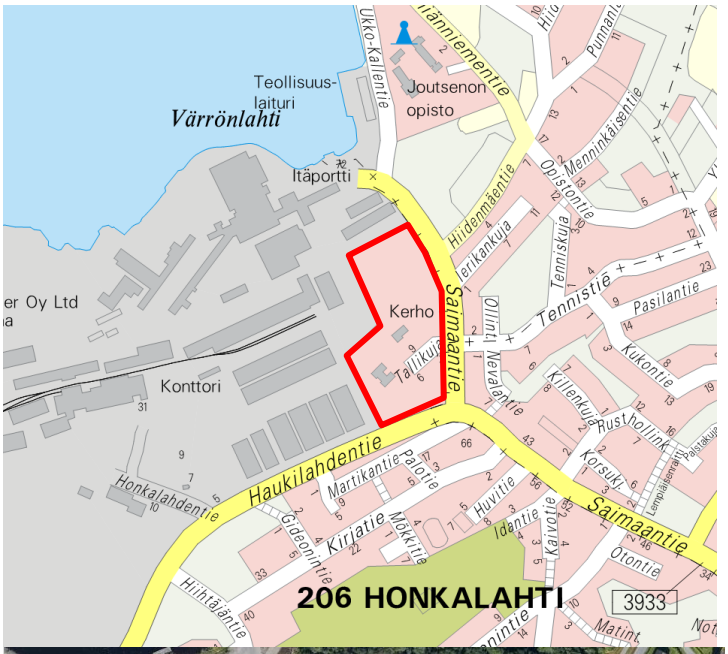

Ortokuva (Blom 2015)

Viistoilmakuva (Blom 2015)

KAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavan toteuttamisella on vaikutuksia mm. alueen kaupunkikuvaan ja yhdyskuntatalouteen. Kaavan toteuttamisen vaikutuksia arvioidaan kaavaprosessin aikana jäljempänä esitetyn jaottelun pohjalta. Osa vaikutuksista ulottuu varsinaista suunnittelualuetta laajemmalle. Vaikutusalue määritellään kunkin vaikutuksen kohdalla yksilöllisesti, sillä arvioitavat vaikutukset ovat luonteeltaan erilaisia.
Lisäksi selvitetään mahdollisten haittojen lieventämismahdollisuudet.

1. Ekologiset vaikutukset
   - Maa- ja kallioperä
   - Maisema
   - Kasvi- ja eläinlajit
   - Pinta- ja pohjavesi
   - Luonnon monimuotoisuus ja viheryhteydet
   - Luontokohteet

2. Taloudelliset vaikutukset
   - Aluetaloudelliset vaikutukset
   - Infraverkon toteutuskustannukset

3. Liikenteelliset vaikutukset
   - Liikenneverkko
   - Liikennemäärät, liikenteen toimivuus ja liikenneturvallisuus
   - Pysäköintiratkaisut
   - Joukkoliikenne ja kevyen liikenteen yhteydet
   - Liikennemelu

4. Sosiaaliset vaikutukset
   - Palvelujen saatavuus
   - Ihmisten elinolot ja elinympäristö
     - Tehdas- ja liikennemelu
   - Virkistysalueet ja virkistysyhteydet

5. Kulttuuriset vaikutukset
   - Yhdyskuntarakenne
   - Rakennukset ja rakenteet sekä yhdyskuntatekniset huollon verkostot
   - Kaupunkikuva
   - Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset
   - Seudullisten suunnitelmien toteutuminen

6. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

OSALLISET

Suunnittelussa ovat osallisia ainakin seuraavat viranomaistahot ja sidosryhmät:

VIRANOMAISET
- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
  - Ympäristö ja luonnonvarat
  - Liikenne ja infrastruktuuri
- Etelä-Karjalan liitto
- Museovirasto
- Etelä-Karjalan museo
- Etelä-Karjalan pelastuslaitos

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
- Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala (Maaomaisuuden hallinta, Kadut ja ympäristö, Rakennusvalvonta)
- Lappeenrannan toimitilat Oy
- Lappeenrannan Energiaverkot Oy
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

MAANOMISTAJAT, VUOKRALAISET JA NAAPURIT
- Stora Enso Oyj
- Stora Enso Timber Oy Ltd Honkalahden saha
- yksityiset maanomistajat

ALUEEN ASUKKAAT, YRITTÄJÄT JA YHDISTYKSET
- Joutsenon kotiseutuyhdistys ry
- Punnanlahti-Pöyhiänniemi ry

MUUT
- Telia Finland Oyj
- Elisa Oyj
- mahdolliset muut osalliset

OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Kaavoituksen vireille tulosta ilmoitetaan lehtikuulutuksella kaupungin virallisessa ilmoituslehdessä, Etelä-Saimaassa 18.8.2018 sekä paikallislehti Joutsenossa 16.8.2018.

Kaikista merkittävistä kuulemis- ja päätöksentekovaiheista ilmoitetaan kaupungin ilmoitustaululla sekä Etelä-Saimaassa. Lähialueen asukkaita ja maanomistajia informoidaan henkilökohtaisilla kirjeillä asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta.

Kaava-aineistot pidetään nähtävillä Lappeenrannan kaupungintalolla, kaupunkisuunnittelussa (ent. kaavoitus) osoitteessa Villimiehenkatu 1 (3. kerros) ja kaupungin internet-sivulla www.lappeenranta.fi > Rakentaminen ja maankäyttö > nähtävillä olevat kaavat. Kaava-aineistoon voi tutustua myös Joutsenon kirjastossa (Keskuskatu 2). Asemakaavaluonnoksesta pidetään asukastilaisuus Joutseno-talolla (Kesolantie 1) torstaina 23.8.2018 klo 17–18.30.

Mahdolliset luonnosvaiheessa annettavat mielipiteet ja ehdotusvaiheen muistutukset toimitetaan kirjallisina Lappeenrannan kaupungin kirjaamoon osoitteella PL 11, 53101 Lappeenranta tai kirjaamo@lappeenranta.fi.

KAAVAPROSESSI

TYÖN KÄYNNISTÄMINEN

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatiminen (MRL 63 §).
- Alustavan asemakaavaluonnoksen laadinta ja ympäristövaikutusten yleispiirteinen selvittäminen (MRL 66 §, MRA 26§).

OSALLISTUMINEN

ARVIOITU AIKATAULU
Kaavaehdotus pyritään asettamaan nähtäville syksyllä 2018.

ASEMAKAAVALUONNOS

- Nähtävillä olo ja valmisteluvaiheen kuuleminen (MRL 62 §, MRA 30 §)
  - Asemakaavaluonnoksen, OAS:n ja kaavan valmisteluaineiston asettaminen nähtäville 20.8.–10.9.2018. Lausunnot viranomaisilta ja kaupungin hallintokunnilta.
- **Asemakaavaluonnoksen tarkistaminen** saadun palautteen pohjalta. Kaavanlaatijan vastineet annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin.

Osallisilla on mahdollisuus antaa kirjallinen mielipide kaavaluonnoksesta.

ASEMAKAAVAEHDOTUS

- Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville (MRA 27 §)
  - Kaupunkikehityslautakunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyt. Kaupunginhallitus asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päiväksi (MRA 27 §). Nähtäville asettamisesta tiedotetaan lehtikuulutuksella.
  - Tarvittaessa lausunnot viranomaisilta (MRA 28 §). Tarvittaessa viranomaisneuvottelu (MRA 26 §) lausuntojen saavuttua.
- Kaavan laatijan vastineet mahdollisiin muistutuksiin ja lausuntoihin vastaaminen
- **Asemakaavaehdotuksen mahdollinen tarkistaminen** ja kaavaehdotuksen asettaminen tarvittaessa uudelleen nähtäville tai niiden kuuleminen erikseen, joita muutokset koskevat (MRA 32 §).

Osallisilla on mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta.

KAAVAN HYVÄKSYMINEN

- Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyt (MRL 52 §). Tiedottaminen hyväksymispäätöksestä (MRL 67 §).

MUUTOKSEN HAKU KAAVAN HYVÄKSYMISESTÄ

- Kaupunginvaltuuston päätöksestä voi valittaa Itä-Suomen Hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

OAS:ia voidaan suunnittelun kuluessa tarvittaessa muuttaa ja täydentää.

Kaavan laatijan yhteystiedot
Kaavasuunnittelija Tiia Sillgren puh. 040 663 2525
Asemakaava-arkkitehti Matti Veijovuori puh. 040 660 5662
Sähköposti on muotoa: etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi.

LIITE 2

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

ELINVOIMA JA KAUPUNKISUUNNITTELU

Kaupunkisuunnittelu

HAVAINNEKUVA Honkalahden sahan asuntoalue

Asemakaavan muutos

206 Honkalahti, kortteli 44, korttelin 43 osa ja katualuetta

Mittakaava 1:2000 0 10 20 30 40 50 100

Päiväys 24.10.2018	Piirtänyt TS	Työ nro 2436

28.6.2018

LPR/1168/10.02.03.00/2018

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS

Liite osallisista, joita on kuultu kirjeitse tai sähköpostitse

MIELIPITEET:

Kartta kiinteistöistä, joiden maanomistajia ja vuokralaisia on kuultu kirjeitse:

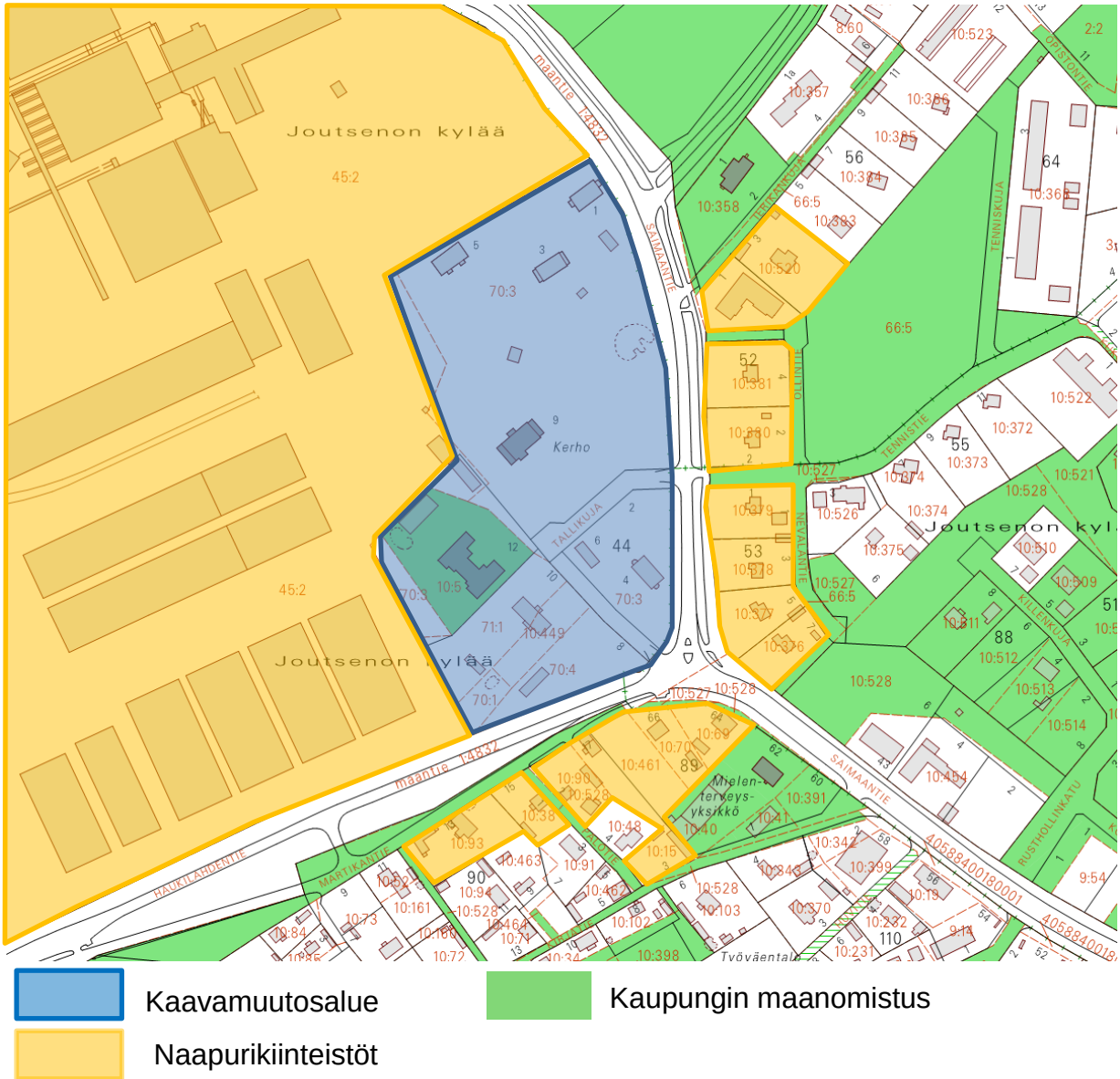

LAUSUNNOT:

Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Liikenne ja infrastruktuuri
- Ympäristö ja luonnonvarat

Etelä-Karjalan liitto
Museovirasto
Etelä-Karjalan museo
Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Elinvoima ja kaupunkikehitys
- Maaomaisuuden hallinta
- Kadut ja ympäristö
- Rakennusvalvonta

Lapeenrannan toimitilat Oy
Lappeenrannan Energiaverkot Oy
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Joutseon kotiseutuyhdistys ry
Punnanlahti-Pöyhiänniemi ry

Telia Finland Oyj
Elisa Oyj

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunto KASELY/1053/2018

10.09.2018 Julkinen

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys
PL 11
53101 LAPPEENRANTA
kirjaamo@lappeenranta.fi

Viite Lausuntopyyntö 20.8.2018

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto, Asemakaavan muutos, Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako, Lappeenranta, valmisteluvaihe

Lausunto perustuu 14.8.2018 päivättyyn kaavaluonnosaineistoon.

Asemakaavamuutos koskee Joutsenon Honkalahden kaupunginosassa olevaa Honkalahden sahan asuntoaluetta, joka tunnetaan myös nimellä Hackmanin sahan vanha asuinalue. Suunnittelualue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Stora Enso Timber Oy Honkalahden sahan alueeseen, idässä Punnanlahden asuinalueeseen ja etelässä Haukilahdentiehen. Kaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita. Asemakaavalla ratkaistaan rakennusten suojelukysymykset ja tutkitaan alueen täydennysrakentamismahdollisuudet. Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 4,40 ha.

Asemakaavamuutoksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 22.6.2016. Neuvottelussa on todettu, että alueen kokonaisuudella on suurempi merkitys kuin yksittäisillä rakennuksilla. Etelä-Karjalan museo on esittänyt, että Tallihovin kulma (Tallihovi, Siskola, Kerho ja Annala) säilyisi, jolloin maakuntakaavan ma/km-merkinnän henki säilyisi. Rakennusten purkaminen ratkaistaan nyt tehtävällä asemakaavamuutoksella. Lisäksi kiinnitettiin huomiota teollisuusmelun vaikutuksista asumiseen.

Suunnittelutilanne

Asuntoalue on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö/kohde (ma/km). Merkinnällä osoitetaan kulttuurihistoriallisen ympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeät rakennetut ympäristöt.

Oikeusvaikutteisessa Joutsenon keskustaajaman yleiskaavassa (hyv. 18.4.2011) suunnittelualue on osoitettu työpaikka-alueeksi (TP-2). Alue varataan toimisto-, majoitus- ja palvelutiloille sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomalle tuotantotoiminnalle. Alueen kerrosalasta saadaan

korkeintaan 1/3 käyttää asumiseen. Alueella suoritettavien rakentamistoimenpiteiden yhteydessä on museoviranomaiselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Lisäksi Alue on taajamakuvallisesti tärkeä alue sk-1/4). Kulttuurihistoriallisesti maakunnallisesti merkittävä yhtenäisen rakennuskannan alue. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja ympäristöön. Alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa. Maisemallisesti merkittävät puut ja istutukset tulee säilyttää. Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kyläkuvallisten arvojen ja suojeltavan rakennuksen säilyminen.

Yleiskaavan tavoitteiden toteutuminen

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42 §).

Asemakaavaluonnoksessa on suunniteltu yleiskaavaa laajempi suojaviheralue (EV). Toimitilarakennusten korttelialueen (KTY-10) voidaan katsoa vastaavan yleiskaavan tavoitetta työpaikka-alueesta. Muilta osin alue on osoitettu asuinpientalo- ja katualueeksi.

Asemakaavaselostukseen esitetään täydennettäväksi kuvaus alueelle suunnitellun asumisen ja muun maankäytön kerrosalojen suhteesta sekä yleiskaavan tavoitteiden toteutumisesta.

Asemakaavan sisältövaatimusten toteutuminen

Asemakaavamuutoksen tulee täyttää asemakaavan sisältövaatimukset. Asemakaavaa laadittaessa on oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää (MRL 54 §).

Kulttuuriympäristö

Honkalahden sahan asuntoalueen rakennukset kuuluvat Stora Enso Oyj:n ja Museoviraston vuonna 1998 solmiman yhteistyösopimuksen

kohteisiin. Sopimuksessa on määritelty tavoitteet yhtiön kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennusperinnön vaalimiselle ja sovittu muutostilanteissa noudatettavista menettelytavoista. Sopimus pohjautuu yhteistyössä tehtyyn rakennuskannan inventointiin ja sen perusteella laadittuun suojeluluokitukseen. Inventointi ja suojeluluokitus pyrkivät ohjaamaan yhtiön arvokkaimman rakennuskannan hoitoa ja muodostavat käyttökelpoisen aineiston mm. maankäytön ja kaavoituksen suunnittelulle. Honkalahden sahan rakennukset on yhteistyösopimuksessa määritelty paikallisesti merkittävien kohteiden luokkaan eli rakennusperintöön, jolla on teollisuushistoriallista merkitystä osana Honkalahden sahan teollista ympäristöä. Stora Enso Oyj ei ole sopimuksessa pitänyt rakennusten säilyttämistä mahdollisena eikä ole sitoutunut niiden suojeluun. Museovirasto on hyväksynyt yhtiön kannanoton rakennusperintönsä säilyttämiseen yhteistyösopimuksessa.

Alueen ja rakennusperinnön kulttuurihistoriallisia arvoja on selvitetty kaavatyön yhteydessä. Kaavamuutoksen lähtökohtana on ollut jo nykyisessä asemakaavassa suojeltujen entisen Honkalahden päiväkodin, Kerholan ja Siskolan suojeleminen. Asemakaavamuutos mahdollistaa suojeltujen Isännöitsijän talon ja Tyttölän purkamisen. Myös Mälkniemi, Tallihovi ja Annala voidaan purkaa. Annala ja Tallihovi on mahdollista korvata uudisrakennuksilla. Koska rakennusten purkamisen edellytykset on tarkoitus selvittää asemakaavoituksen yhteydessä, tulee purkamisen edellytykset arvioida kaavaselostuksessa MRL 139 § mukaisesti. Purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä.

Kaavaselostuksessa on todettu, että rakennusten purkamisen mahdollistavalla asemakaavalla on osin kielteisiä vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön. Alueen pohjoisosan rakennusten (Isännöitsijän talo, Tyttölä ja Mälkniemi) häviämisen myötä Annalan ja Tallihovin arvo tehtaan työväestön asumishistorian maisemallisena ja historiallisena dokumenttina kasvaa.

Asemakaavamuutoksen ensisijaisena tavoitteena tulee olla kulttuuriympäristön säilyminen. Selvitykseen ja aloitusneuvotteluun viitaten asemakaavan tavoitteena tulee olla muiden suojelutavoitteiden lisäksi myös Tallipihan ja Annalan rakennusten säilymisen edistäminen osana maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Kaavaselostuksen mukaan Annala on päästetty huonoon kuntoon ja rakennuksen kunnostaminen ja palauttaminen asuinkäyttöön vaatisi lähes täydellisen rakenteiden saneerauksen ja talotekniikan osalta. Tallihovin mahdolliselle purkamiselle ei kaavaselostuksessa ole esitetty perusteluita.

Annalan osalta tulee vielä tarkentaa miten suurelta osin rakennuksen rakenteet ovat vaurioituneet korjauskelvottomiksi suhteessa rakennuksen korjauskelpoisuuteen. Talotekniikan uusimisen tarve ei ole

peruste rakennuksen purkamiselle. Arvokkaan rakennusperintökohteen talotekniset vaatimukset eivät edellytä uudisrakentamisessa käytettäviä standardeja. Ottaen huomioon ko. rakennusten merkityksen maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden osana, esittää ELY-keskus, että rakennusten säilymistä vähintään edistetään asemakaavalla esitettyä tavoitteellisemmin, esimerkiksi osoittamalla niille nykyinen rakennusala ja -oikeus asemakaavassa.

Luonto

Lepakot on otettu huomioon asianmukaisesti. Haukilahdentien varrella AP-korttelialueen istutettavalla alueen osalla ja Saimaantien varrella EV-korttelialueella sijaitsevat uhanalaisen sykeröpoimulehden esiintymät tulee ottaa huomioon kaavassa. Mikäli niitä ei haluta merkitä kaavakartalle esimerkiksi suojeltavina alueen osina, tulee niiden säilyttäminen sisällyttää kaavamääräyksiin.

ELY-keskukselle on tullut 5.9.2018 ilmoitus hieman alle 300 metrin päästä kaava-alueen itäpuolelta Opistontien varresta kuolleena löytyneestä liito-oravasta, joten on mahdollista, että laji elää kaava-alueella tai sen ympäristössä. Ilmakuvan perusteella kaava-alueella liito-oravan elinympäristöksi sopivat alueet sijoittuvat lähinnä suojaviheralueille sekä istutettaville alueen osille. Mahdollisuus liito-oravan esiintymiseen kaava-alueella kannattaa kirjata kaava-aineistoon.

Liikenne

Kaavaselostuksessa todetaan, että kaavassa osoitettu maankäyttö tukeutuu korttelialuetta ympäröivään nykyiseen katuverkkoon ja kevyen liikenteen yhteyksiin, ja että kaavaratkaisulla ei ole vaikutuksia alueen liikenneverkkoon.

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue esittää, että asemakaavan aluetta laajennetaan siten, että Saimaantie (maantie 14832) otetaan mukaan asemakaavaan. Silloin rakennuskaavan aikainen, vanhentunut LYT-merkintä saadaan muutettua kaduksi. ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri –vastuualueen näkemyksen mukaan maantien liikennealueen osoittaminen ei enää nykyään ole perusteltua kyseiselle tielle, koska se palvelee pääasiassa paikallista liikennettä.

Täydennysrakentaminen

Yleiskaavassa alue on osoitettu työpaikka-alueeksi, jolla enintään 1/3 rakennusoikeudesta voidaan käyttää asuinrakentamiseen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja ympäristöön, joka on kulttuurihistoriallisesti merkittävä. Kaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita.

ELY-keskus ehdottaa asemakaavalle asetetun tavoitteen konkretisointia mm. tavoiteltavien toimintojen, laadun ja alueen luonteen osalta.

Yleiskaavan tavoitteen perusteella esitetään myös harkittavaksi vielä tarvetta tarkastella alueen monipuolisempaa käyttöä mahdollistavia vaihtoehtoja, tai maankäyttöratkaisuja, joiden lähtökohtana olisi esimerkiksi alueen rakentamattoman ja rakennetun alueen historiaa.

Asemakaavaluonnoksessa suojeltavaksi esitettyjen rakennusten tonttien täydennysrakentamisen rakennusalat vaikuttavat harkituilta ja ympäristöön sopivilta. Siskolan talousrakennusten rakennusoikeuden määrä suhteessa asuinrakennukseen herättää kysymyksen, onko tarpeen harkita piharakennukseen/ -rakennuksiin kaavassa mahdollistettavaksi myös pihapiirin sopivia muita kuin talousrakennuksen määritelmän mukaisia käyttötarkoituksia.

Täydennysrakentamiseen tarkoitetut asuinalueet on asemakaavaluonnoksessa osoitettu asuinpientalojen korttelialueeksi (AP). Alueelle voidaan merkinnän perusteella rakentaa rivitaloja, kytkettyjä pientaloja ja erillisiä pientaloja asumistarkoituksiin. Asemakaavaluonnoksessa määrätään rakennusten enimmäiskerrosluvuksi II, harjakatto ja puuvuoraus. Muutoin täydennysrakentamisen ohjaus kaavaluonnoksessa jää pääosin kaupungin ja museoviraston rakennuslupavaiheen ohjauksen varaan.

Jatkosuunnittelussa esitetään harkittavaksi, onko kortteleiden 43 ja 44 AP-tonteilla tarpeen osoittaa esitettyä tarkempia kaavamääräyksiä tai ohjausta, jotka toteuttaisivat havainnekuvan mukaisia tavoitteita esim. rakennusten koosta, sijainnista ja suuntautumisesta tonteilla.

Kaavaselostuksen mukaan alueelle laaditaan rakentamistapaohjeet. Ohjeet eivät kuitenkaan ole oikeudellisesti kaavan tapaan sitovia, vaan ne täydentävät kaavamääräyksiä. Ohjeiden sitovuus paranee, mikäli ne valmistellaan ja hyväksytään kaavan yhteydessä.

Selostuksen mukaan asemakaavassa on alueen puuston ja istutusten säilyttämistä koskevia määräyksiä, joilla turvataan perinteiseen miljööseen kuuluvan kasvillisuuden säilyminen. Kaavaluonnoskartalta ko. määräykset vielä puuttuvat.

Lopuksi

Kaavaluonnoksen valmistelussa on kokonaisuutena tunnistettu keskeiset MRL:n asettamat tavoitteet. Lausunnossa esitetyin huomioin kaavaa voidaan valmistella kaavaehdotukseksi. Tavoitteena on, että kaava toteutuessaan edelleen edustaa teollisuusympäristöön historiallisesti liittyvän alueen johdonmukaista jatkumoa maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Kaavaselostuksen sivulla 46 todetaan, että hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Itä-Suomen hallinto-oikeuteen (MRL188 §) ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. 1.1.2018 on tullut voimaan lakimuutos ja MRL 188 § on muutettu siten, että hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-

oikeus myöntää valitusluvan. Tältä osin tekstiä esitetään tarkennettavaksi.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Hyväksymismerkinnät ovat lausunnon lopussa.

Alueidenkäyttöpäällikkö	Pertti Perttola
Arkkitehti	Annu Tulonen

TIEDOKSI

Etelä-Karjalan museo: amanuenssi rakennustutkija Sini Saarilahti

Etelä-Karjalan liitto: aluesuunnittelujohtaja Marjo Wallenius

Tämä asiakirja KASELY/1053/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1053/2018 har godkänts elektroniskt

Tulonen 10.09.2018 15:51

Perttola Pertti 10.09.2018 16:06

Museovirasto

LAPPEENRANNAN KAUPUNK
Kirjaamo
11. 09. 2018
LPR/1168/10.02.03.00/2018

Lausunto

11.09.2018 MV/225/05.02.00/2018 1 (1)

Lappeenrannan kaupunki, Kaupunkisuunnittelu
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Viite LPR/1168/10.02.03.00/2018

Asia **LAPPEENRANTA, Joutsenon Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos**

Lappeenrannan kaupunki on pyytänyt Museoviraston lausuntoa Joutsenon Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutosluonnoksesta. Asemakaavamuutos koskee Saimaantien, Haukilahdentien ja Honkalahden sahan rajaamaa aluetta. Museovirasto lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun osalta seuraavan.

Kaava-alueelta ei ole tiedossa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ei tarvita lisäselvityksiä.

Museoviraston ja maakuntamuseon välisen yhteistyösopimuksen mukaan rakennetun ympäristön osalta lausunnonantaja on Etelä-Karjalan museo.

Yli-intendentti Ilari Kurri

Intendentti Helena Ranta

Tiedoksi Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Lappeenrannan kaupunki/Museotoimi
Etelä-Karjalan museo/Sini Saarilahti

Museovirasto
PL 913
00101 Helsinki

Asiakirjan nimi:	LAPPEENRANTA, Joutsenon Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos
Asiakirjan päivämäärä:	11.09.2018
Diaarinumero:	MV/225/05.02.00/2018
Asiakirjan tunnus / Docid:	161361
Asiakirjan allekirjoittajat:	Intendentti, Helena Ranta, Esittelijä, 11.9.2018 14:07:48, C=FI Yli-intendentti, Ilari Kurri, Päättäjä, 11.9.2018 15:23:22, C=FI
Tarkistesumma:	NbZJyDq1mVKt/45oD2H4g8zm5ZM=

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Museoviraston sähköisessä tietojärjestelmässä. Lisätietoja Museoviraston kirjaamosta (0295 33 6000, kirjaamo@museovirasto.fi)

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

LAUSUNTO

12.9.2018

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys
PI11
53101 LAPPEENRANTA

Viite: lausuntopyyntö 20.8.2018

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO
Joutseno

Lappeenrannan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt Etelä-Karjalan museon lausuntoa otsikon kaavamuutoksesta. Kyseessä on luonnosvaihe. Museo on osallinen hankkeessa rakennetun kulttuuriympäristön suojelun osalta.
Asemakaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita. Asemakaavalla ratkaistaan rakennusten suojelukysymykset ja tutkitaan alueen täydennysrakentamismahdollisuudet.
Muutosalue sijaitsee Joutsenon Honkalahden kaupunginosassa olevaa Honkalahden sahan asuntoaluetta, joka tunnetaan myös nimellä Hackmanin sahan vanha asuinalue. Suunnittelualue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Stora Enson Timber Oy Honkalahden sahan alueeseen, idässä Punnanlahden asuinalueeseen ja etelässä Haukilahdentiehen.
Alue on teollisuusperintöön liittyvää maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä.
Asuntoalueesta on laadittu ansiokas rakennushistoriaselvitys (Ramboll 22.12.2017).

Suurin osa suunnittelualueen alkuperäisestä rakennuskannasta on hävinnyt. Nykyinen rakennuskanta koostuu 1910–1930-luvuilla rakennetuista työväen ja virkailijoiden rakennuksista, joista osa on tyhjillään ja huonokuntoisia. Osa kasarmirakennuksista on siirretty alueelle Hackmanin lakkautetulta sahoilta Heinävedeltä ja Sulkavalta.

Voimassa olevassa asemakaavassa Tyttölä, Isännöitsijän talo, Kerhola, Siskola ja Honkalahden päiväkoti ovat suojeltuja rakennuksia. Asemakaavamuutoksella on suojeltu Siskola, Honkalahden päiväkoti ja Kerhola. Suojelumerkinnät on poistettu Tyttölältä ja Isännöitsijän talolta.

Stora Enso on hakenut aiemmin alueen pohjoispuolella olevien huonokuntoisten Isännöitsijän talon, Tyttölän ja Mälkniemen purkamista. Myös alueen toisella laidalla sijaitsevien Annalan ja Tallihovin purkua on haettu. Etelä-Karjalan museo on lausunut purkuluvasta 15.12.2015. Museo puolsi suojelumerkinnällä varustettujen Tyttölän ja Isännöitsijän talon

Museotoimi
PL 239, 53101 Lappeenranta | Kristiinankatu 9 | puh. (05) 616 2261 | faksi (05) 616 2911
museot@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi/museot

purkamista rakennusten huonon kunnon vuoksi, ja näiden häviämisen myötä myös irralliseksi muusta kokonaisuudesta jäävän Mälkniemen purkaminen on perusteltua. Rakennuksen rakennushistorialliset arvot eivät ole vahvat ja rakennuksen hyödyntäminen tehdasalueen rajan läheisyydestä muussa kuin tehtaan käytössä olisi hankalaa. Sen sijaan Tallihovin ja Annalan purkamiseen museo ei katsonut olevan riittäviä edellytyksiä.

Nyt lausunnolla olevassa kaavaluonnoksessa Annala ja Tallihovi ovat sijoitettu asuinpientalojen korttelialueelle ja niiden purkaminen on mahdollistettu.

Kaava-asiakirjoista ei käy ilmi esimerkiksi huonokuntoiseksi mainitun Annalan osalta kuntotutkimusta tai muuta selvitystä rakennuksen kunnosta ja vaadittavista korjaustoimenpiteistä. Selvityksellä saadaan näkemys siihen, täyttyvätkö Annalan osalta purkamisen edellytykset (MRL 139 §) ja merkitseekö purkaminen MRL 118§:n mukaisten arvojen menettämistä. Tallihovin osalta ei ole osoitettu purkamiselle perusteluita ja rakennuksen purkamisen yhteydessä menetettäisiin MRL 118§ mukaisia rakennetun ympäristön historiallisia arvoja tai kaupunkikuvaa turmella.

Alueen pohjoisosassa sijaitsevien huonokuntoisten rakennusten purkamisen myötä alueen koko rakennuskannan maakunnallinen merkittävyys heikkenee. Alueen läpi kulkevan vanhan pääraitin varrelle sijoittuvat rakennukset ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä joko yksittäin (suojelumerkinnällä varustetut) tai kokonaisuutena. Annalan ja erityisesti Tallihovin merkittävyys nousee purettavien rakennusten myötä. Näin ollen maakunnallisen merkittävyyden painopiste kaava-alueella kohdentuu raitin varren ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuviin rakennuksiin.

Museo katsoo, että ellei purkamisedellytykset Annalan ja Tallihovin tapauksessa täyty, tulee ensisijaisesti pyrkiä kaavaratkaisuun, jossa Tallihovin ja Annalan säilymistä edistetään. Yksittäisinä rakennuksina kohteiden kulttuurihistorialliset arvot eivät ole niin merkittävät että kohdennetut suojelumerkinnät olisi perusteltuja, vaan rakennusten merkitys korostuu osana kokonaisuutta.

Kaavaluonnoksen yleisissä määräyksissä on huomioitu alueen uudisrakentamisen ohjaaminen kattomuodolla ja julkisivumateriaalilla. Museo katsoo, että alueen uudisrakentamisen ohjausta voisi määritellä tarkemmin huomioiden alueen maakunnallinen merkittävyys ja rakennuskannan ominaispiirteet.

Luonnoksessa esitetty suojelumerkinnän (sr-12) määräys on riittävät.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

ETELÄ-KARJALAN MUSEO

Leena Räty
vs museotoimenjohtaja

Sini Saarilahti
amanuenssi, rakennusperintö

Tiedoksi: Museovirasto/KYS/Itä- ja Pohjois-Suomi
Kaakkois-Suomen ELY-keskus/Pertti Perttola, Annu Tulonen

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

Lausunto 122/10.02.03.00/2018

5.9.2018

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
Kirjaamo

06. 09. 2018

LNR/1168/10.02.03.00/2018

Lappeenrannan kaupunki
kirjaamo@lappeenranta.fi

Lausunto Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutoksesta ja tonttijaosta

Asemakaavamuutos koskee Joutsenon Honkalahden kaupunginosassa olevaa Honkalahden sahan asuntoaluetta, joka tunnetaan myös nimellä Hackmanin sahan vanha asuinalue. Suunnittelualue sijoittuu voimassaolevassa Etelä-Karjalan maakuntakaavassa ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueella (TT) ja sillä sijaitseva teollisuuden asuntoalue on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi (ma/km). Kaavamääräyksen mukaan alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön.

Suunnittelualueen reunalle sijoittuva Saimaantie on merkitty kehitettäväksi matkailu- ja maisematieksi.

Maakuntakaavamääräyksen mukaan matkailuteiden jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon luonto-, maisema-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvot ja niiden mahdollisuudet matkailun kehittämisessä. Saimaantielle on merkitty myös kevyenliikenteen laaturaitti, jolla osoitetaan keskeiset työssäkäyntialueen kehitettävät kevyen liikenteen väylät.

Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että alueen suunnittelussa otetaan huomioon uuden rakentamisen sopeutuminen tähän arvokkaaseen ympäristöön, vaikkakin alueen kulttuurihistoriallisia rakennuksia joudutaankin purkamaan niiden huonokuntoisuuden vuoksi. Lisäksi suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon alueeseen rajoittuvien matkailutien ja kevyenliikenteen laaturaitin edellyttämät toimenpiteet sekä niiden vaikutukset alueen suunnitteluun.

Matti Viialainen
maakuntajohtaja

Marjo Wallenius
aluesuunnittelujohtaja

Kauppakatu 40 D
53100 Lappeenranta
Finland

Tel +358 (5) 613 001
Y-tunnus 0869462-5

etunimi.sukunimi@ekarjala.fi
kirjaamo@ekarjala.fi
www.ekarjala.fi

Lappeenrannan energiaverkot oy

5.9.2018

LAPPEENRANNAN KAUPUNK
Kirjaamo
06. 09. 2018
LPR/1168/10.02.03.00/2018

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehityksen toimiala
Kirjaamo
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntö 20.8.2018

LAUSUNTO HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA JA TONTTIJAOSTA

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:llä on lausuttavana olevalla alueella liitekarttojen mukaisesti sähkönjakeluverkkoa, mikä tullaan saneeraaman lähivuosina kokonaisuudessaan kulkureittien varteen sijoitettavaksi maakaapeliverkoksi. Lisäksi aleen läpi kulkee liitekartan mukainen maakaasulinja, mikä tarvitsee 5m leveän rasitealueen.

LAPPEENRANNAN ENERGIAVERKOT OY

Jouni Horppu
Verkostopäällikkö

Liitteet
Nykyinen sähkönjakeluverkko
Maakaasuverkko

Kohde / sis.

ALUEEN NYKYINEN SÄHKÖVERKKO

Lappeenrannan energiaverkot oy

Simolantie 18
53600 Lappeenranta

Mittakaava:	1:2000	Suunnittelija	MATILAMI
		Päivämäärä	05.09.2018 12:22:50
		Hyväksyjä	
Paperikoko:	A4	Piirustus no.	1
		Työ no.	

MAAKAASUKARTTA

Mittakaava 1:1000

Tulostuspäivämäärä: 03.09.2018
Kylliäinen Ami

Pohjakartta (c) Lappeenrannan kaupunki

Lappeenrannan energiaverkot oy

Johtokarttapalvelu:
Simolantie 18
53600 LAPPEENRANTA
020 177 6360

LAPPEENRANNAN ENERGIAVERKOT OY
Maanalaisten johtojen sijaintipiirros.
Konekaivu lähempänä kuin 1 m sähkö- tai kaukolämpöjohtoa ja 5 m maakaasujohtoa KIELLETTY!

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Päiväys
6.9.2018

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala
Kaupunkisuunnittelu
Kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta

Lausuntopyyntö 20.8.2018 LPR/1168/10.02.03.00/2018

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita. Asemakaavalla ratkaistaan rakennusten suojelukysymykset ja tutkitaan alueen täydennysrakentamismahdollisuudet.

Lappeenrannan kaupunki omistaa kaavamuutosalueella Honkalahden entisen päiväkodin tontin rakennuksineen.

Maaomaisuuden hallinnalla ei ole huomautettavaa kaavamuutosluonnokseen ja tonttijakoon.

Lappeenrannassa 6.9.2018

Riitta Puurtinen
kaupungingeodeetti

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

5.9.2018

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako

Lappeenrannan kaupungin elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimialan kadut ja ympäristö -vastuualueella ei ole huomautettavaa otsikon mukaiseen asemakaavaluonnokseen liittyen.

Elinvoima ja kaupunkikehitys
Kadut ja ympäristö

Olli Hirvonen
Kaupungininsinööri

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Päiväys

Dnro
LPR/1168/10.02.03.00/2018

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala,
kirjaamo / kaupunkisuunnittelu

Lausuntopyyntö 20.8.2018

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos

Rakennusvalvonta ilmoittaa, että vireillä olevasta Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutosluonnoksesta rakennusvalvonnalla ei ole huomautettavaa.

Lappeenrannassa 20.8.2018

Päivi Salminen
rakennustarkastaja

Elinvoima ja kaupunkikehitys | Rakennusvalvonta
PL 38, 53101 Lappeenranta | Villimiehenkatu 1 | puh. (05) 6161
kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
Kirjaamo
20. 08. 2018

Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki

LPR/1168/10.02.03.00/2018

Lähettäjä: Martiskainen Toni <toni.martiskainen@elisa.fi>
Lähetetty: 20. elokuuta 2018 13:48
Vastaanottaja: Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki
Aihe: VL: Lausuntopyyntö - Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako
Liitteet: Elisa Oyj laitekartta Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako.pdf

Hei,
Elisa Oyj ilmoittaa lausuntonaan, että Elisa Oyj:n omistamia kaapeleita ja suojaputkia sijaitsee hankealueella. Nämä kaapelit ja suojaputket, niiden siirrot ja siirrosta aiheutuvat kustannukset tulee huomioida rakennustöitä suunniteltaessa ja toteuttaessa. Mahdollisista laitesiirroista tu-lee ilmoittaa minimissään 3 kuukautta etukäteen.

Liitteenä laitekartta hankealueelta.

Terveisin
-toni

Toni Martiskainen
Projektipäällikkö
FNS/Kiinteä Access
Elisa Oyj
Kaivokatu 5, 53100 Lappeenranta
+358 50 5062 025
toni.martiskainen@elisa.fi
www.elisa.fi

For Internal Use Only

Lähettäjä: Lind Taina [mailto:Taina.Lind@lappeenranta.fi]
Lähetetty: 20. elokuuta 2018 13:20
Vastaanottaja: Lind Taina <Taina.Lind@lappeenranta.fi>
Aihe: Lausuntopyyntö - Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako

Hei

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Joutsenoon Honkalahden sahan asuntoalueelle. Asemakaavamuutos koskee Saimaantien, Haukilahdentien ja Honkalahden sahan rajaamaa aluetta. Kaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita.

Pyydän huomioimaan viestin liitteenä olevan lausuntopyyntökirjeen.

Kaavahankkeen aineistolinkki: https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Rakentaminen-ja-maankaytto/Kaavoitus/Vireilla-olevat-kaavat/Joutsenon-kirkonkylan-alue/Honkalahden-sahan-asuntoalueen-asemakaavan-muutos-ja-tonttijako

Terveisin
Taina Lind
sihteeri
puh. 040 164 9611

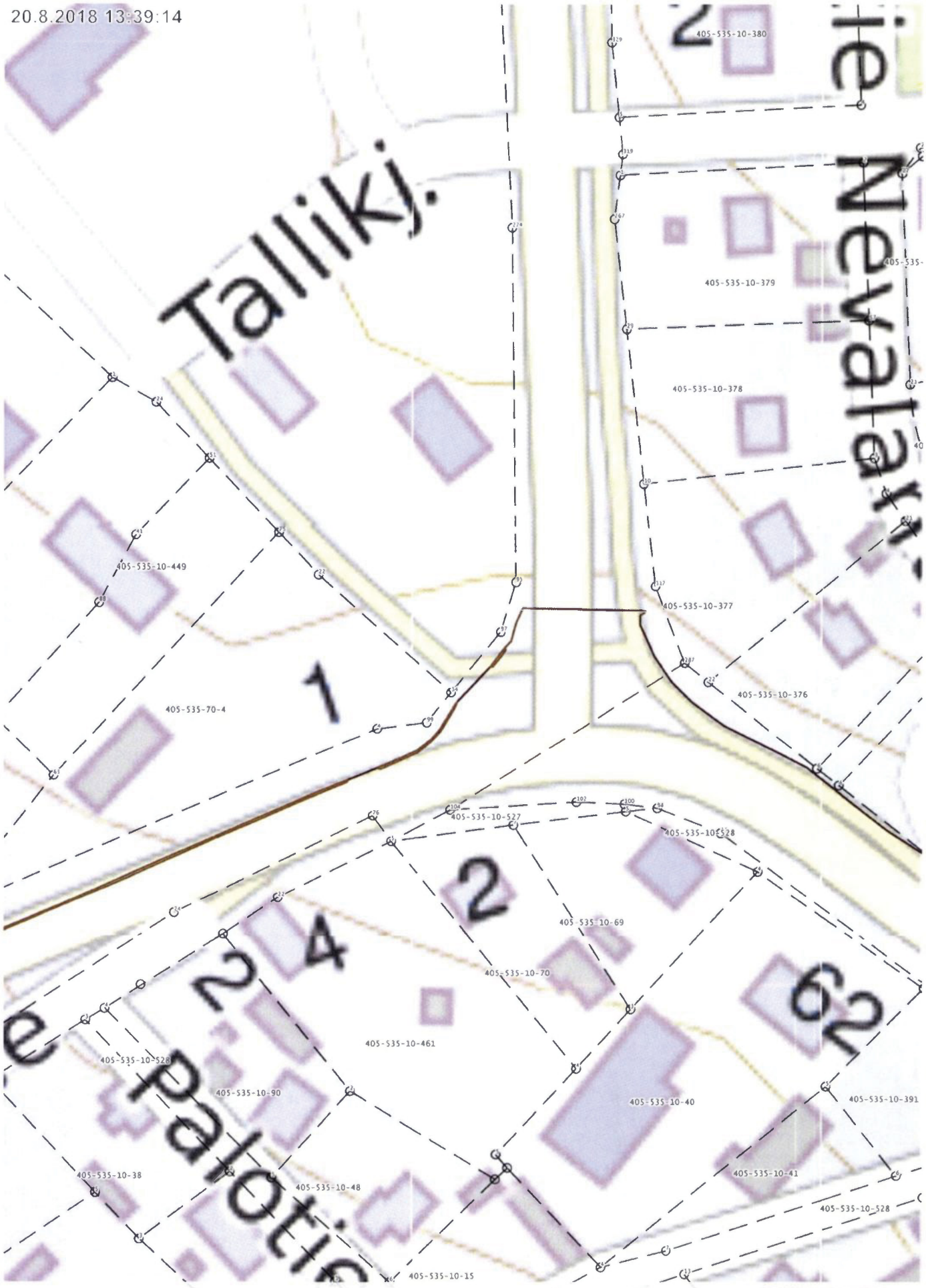
20.8.2018 13:39:14
Talliikj.
405-535-10-380
405-535-10-379
405-535-10-378
405-535-10-377
405-535-10-376
405-535-10-449
405-535-70-4
405-535-10-527
405-535-10-528
405-535-10-69
405-535-10-70
405-535-10-461
405-535-10-528
405-535-10-90
405-535-10-40
405-535-10-391
405-535-10-38
405-535-10-48
405-535-10-41
405-535-10-528
405-535-10-15
1
2
4
2
62
20 m
1:1 000
Karttasarja ©CGI
Kaapelireitit ©Elisa Oyj
Kiinteistorekisterikartta ©MML

10.9.2018 LPR/1168/10.02.03.00/2018

Lappeenrannan kaupunki
elinvoima ja kaupunkikehitys
kirjaamo@lappeenranta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 20.8.2018

LAUSUNTO ASEMAMAAKAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO: Joutsenon Honkalahden sahan asuntoalue

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Joutsenoon Honkalahden asuntoalueelle. Kaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen maankäyttöä kokonaisuutena vastaamaan nykyisiä tarpeita. Asemakaavalla ratkaistaan rakennusten suojelukysymykset ja tutkitaan alueen täydennysrakentamismahdollisuudet.

Asemakaavamuutos koskee Honkalahden sahan asuntoaluetta, jota kutsutaan myös Hackmanin vanhaksi asuinalueeksi. Suunnittelualue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Honkalahden sahan teollisuusalueeseen, etelässä Haukilahdentiehen ja idässä Saimaantiehen. Alueen koko on noin 4,41 hehtaaria. Suunnittelualueen sijainti ja rajaus näkyvät viereisessä kuvassa.

Lausunto:

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena on tarkastanut asemakaavaluonnoksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja toteaa siitä seuraavaa:

Suunnitellun alueen läheisyydessä sijaitsee Honkalahden saha. Sahan ympäristölupapäätöstä on muutettu vuonna 2013 (Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta 12.3.2013 § 24) siten, että laitoksella on mahdollisuus harjoittaa sahaus- ja jatkojalostustoimintaa 7 päivänä viikossa 24 h vuorokaudessa. Lisäksi alueella voidaan harjoittaa satunnaisesti enimmillään 10 kertaa kalenterivuoden aikana myös tukkilajittelutoimintaa. Ennen luvan muutosta sahaus- ja jatkojalostustoimintaa oli mahdollista harjoittaa maanantaista perjantaihin klo 6.00 – 24.00. Luvan muutoksen yhteydessä sahan toiminnan aiheuttamasta meluhaitasta eri toimintatilanteissa on laadittu melumallinnus (Promethor 28.9.2012). Mallinnuksen mukaan yöaikainen toiminta lisää melutasoa suunnittelussa kaavamuutoskohteessa. Melutaso on osassa kaavoitettavaa aluetta mallinnuksen mukaan yöaikoina tiettyjen työvaiheiden aikana tasolla 50 – 55 dB. Tukkilajittelijan melu voi mahdollisesti aiheuttaa myös impulssimaista melua.

Asuinrakentamista ei tulisi kaavoittaa suunniteltuun kohtaan (AP-alueet). Tehtaalla on mahdollisuus toimia myös yöaikana, mikä saattaa aiheuttaa sen, että suunnittelualueella, ainakin ajoittain, voi ylittyä yöaikainen melun keskiäänitaso 50 dB (Laeq7-22). Kolahdustyyppiset äänet yöllä voivat lähellä tehdasaluetta aiheuttaa rakennusten sisälle melua, jolla voi olla unta häiritsevää vaikutusta. Teollisuusalueen ja asuinalueen välille tulisi jättää suojavyöhykettä.

Ilkka Räsänen
ympäristöjohtaja

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
Kirjaamo
10. 09. 2018
LPR/1168/10.02.03.03/2018

Joutsenon Kotiseutuyhdistys
Satu Putkisalo
Paavontie 2 as 3
54100 Joutseno
050 300 9667
satu.putkisalo@saunalahti.fi

LAUSUNTO

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys
Kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta
kirjaamo@lappeenranta.fi

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos ja tonttijako

Joutsenon Kotiseutuyhdistys ei näe estettä Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavanmuutokselle. Tyttölän, Isännöitsijän talon ja Mälkniemen purkaminen siistii alueen yleisilmettä, vaikka niiden rakennushistoriallinen arvo kokonaisuuden kannalta onkin merkittävä.

Alueen pohjoisen osan osoittaminen suojaviheralueeksi on toimiva ratkaisu, joka erottaa suunnittelualueen Honkalahden sahan alueesta.

Uudis- ja korjausrakentamista koskevassa rakentamisohjeistossa on tärkeää huomioida alueen kulttuurihistorialliset arvot niin, että vanhojen rakennusten historiallisesti arvokas luonne ja asema säilyvät.

Pidämme tärkeänä, että uusien rakennusten kerrosluku ei ylitä säilytettävien rakennusten kerroslukua ja niiden ulkosivu- ja kattorakenteet sopivat yhteen vanhojen, historiallisesti ja rakennuskulttuurin kannalta merkittävien rakennusten kanssa.

Alueen istutusten, kulkuväylien ja valaistuksen tulee sopia saumattomasti . vanhojen ja uusien rakennusten muodostamaan kokonaisuuteen.

Joutsenossa 5.9.2018

Joutsenon Kotiseutuyhdistys ry

Satu Putkisalo

Satu Putkisalo, puheenjohtaja

Mielipide 1

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutos on viemässä omistamaltani määräalalta [redacted] asuintalon rakennusoikeuden. Aikoinaan paikassa oli suuri asuinrakennus joka tuhoutui tulipalossa.Ostin määräalan vuonna 2000 jolloin tarkoitukseni oli rakentaa siihen talo joten en hyväksy sitä että siitä viedään pois talon rakennusoikeus.

ps. Muutenhan kaavamuutos näyttää hyvältä.

Mielipide 2

Veijovuori Matti

Lähettäjä: [redacted]
Lähetetty: sunnuntai 23. syyskuuta 2018 17.34
Vastaanottaja: Veijovuori Matti; Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki
Aihe: lausunto Honkalahden kaavamuutos kaavatunnus 405K2436

Yksityinen lausunto Honkalahden kaavamuutos kaavatunnus 405K2436, Suojelumerkinnän poistaminen alueen rakennuksilta lukuunottamatta kerhorakennusta

Kun merkittävän sahateollisuusyrityksen (sosiaalisesta) rakennustuotannosta häviää osia lopullisesti, **tulisi näiden rakennusten osalta inventointi olla nyt laadittua perusselvitystä kattavampi.** Toivon syvempää rakennushistoriallista selvitystä purettavien rakennusten osalta. Tyttölä on viimeinen kasarmityylinsä edustaja, mutta jo liian huonokuntoinen säilytettäväksi. Mm. se ansaitsee tarkemman inventoinnin.

Stora Enson teettämä rakennushistoriaselvitys ei kattanut alueen jo menetettyä rakennushistoriaa. Selvityksen tulisi ulottua myös alueelta jo purettuihin rakennuksiin. Mm. Tallihovin vieressä Tallikujalla sijaitsi huoltorakennus, josta nimi kujalle ja hoville syntyi. Siinä oli ensin hevostallit ja mankeli ajalta, jolloin Hackman harjoitti vielä viljelyä ennen sotia. Myöhemmin rakennusta täydennettiin autotallilla.

Alkuperäinen asemakaavasommitelma kyseisellä alueella on ilmavan puutarhamainen ja kahteen suuntaan lineaarinen. Piharakennuksilla on merkittävä sija pihojen rajauksessa. **Olisi toivottavaa, että nykyisen kaavaehdotuksen ydin pohjautuisi enemmän entiseen ja että mm. vanhojen rakennusten paikkoja hyödynnettäisiin uusien sijoittamisessa.** Ei ole hyvää asuntosuunnittelua, että rakentaminen tiivistyy niukka-alaiselle alavalle 'hukkamaalle' vilkkaasti liikennöidyn väylän ääreen. Tontit eivät sijaitse tiiviisti rakennetulla kaupunkialueella, kuten pääkaupunkiseudulla.

Toimitan myöhemmin kaavaselvitykseen täydentäviä tietoja, kuten isännöitsijän talon pohjapiirrokset ja puutarhasuunnitelman.

Hackmanin Honkalahden toimihenkilöiden asuntoalue on kaava-aluetta laajempi kokonaisuus, joka on säilynyt harvinaisen hyvin lähes 80-vuotta eheänä tehtaan kyljessä! Että Hackmanin tehdasyhdyskunnan kehityksestä alueella ja sen välittömässä läheisyydessä säilyisi tulevaisuuteen muistitieto, tulisi tehdä ja saada siitäkin kokonaisselvitys. Honkalahden sahan koko itäistä asuinaluetta leimaa puutarhojen vahva osuus. Alue on eheä rakennuskannaltaan ja luonteeltaan puutarhakaupunginosa nykyisessä Lappeenrannassa. Rakentamalla väljästi olisi mahdollista säilyttää se itselleen ominaisena.

Ystävällisesti,

[redacted]

[redacted]

24.10.2018

Dnro
LPR/1168/10.02.03.00/2018

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTI-JAKO
206 HONKALAHTI, kortteli 44, osa korttelista 43 sekä katualuetta

KAAVANLAATIJAN VASTINEET
MRA 30 §:n kuulemisessa saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.
Kaavaluonnos 14.8.2018 oli nähtävillä 20.8.–10.9.2018

LAUSUNNOT

1. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

a) Asemakaavaselostukseen esitetään täydennettäväksi kuvaus alueelle suunnittelun asumisen ja muun maankäytön kerrosalojen suhteesta sekä yleiskaavan toteutumisesta.

b) Koska rakennusten purkamisen edellytykset on tarkoitus selvittää asemakaavoituksen yhteydessä, tulee purkamisen edellytykset arvioida kaavaselostuksessa 139 § mukaisesti. Purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä.

c) Asemakaavoituksen ensisijaisena tavoitteena tulee olla kulttuuriympäristön säilyminen. Selvitykseen ja aloitusneuvotteluun viitaten asemakaavan tavoitteena tulee olla muiden suojelutavoitteiden lisäksi myös Tallipihan ja Annalan rakennusten säilymisen edistäminen osana maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Kaavaselostuksen mukaan Annala on päästetty huonoon kuntoon ja rakennuksen kunnostaminen ja palauttaminen asuinkäyttöön vaatisi lähes täydellisen rakenteiden saneerauksen ja talotekniikan osalta. Tallihovin mahdolliselle purkamiselle ei kaavaselostuksessa ole esitetty perusteluita.

d) Annalan osalta tulee vielä tarkentaa miten suurelta osin rakennuksen rakenteet ovat vaurioituneet korjauskelvottomiksi suhteessa rakennuksen korjauskelpoisuuteen. Talotekniikan uusimisen tarve ei ole peruste rakennuksen purkamiselle. Arvokkaan rakennusperintökohteen talotekniset vaatimukset eivät edellytä uudisrakentamisessa käytettäviä standardeja. Ottaen huomioon ko. rakennusten merkityksen maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden osana,

esittää ELY-keskus, että rakennusten säilymistä vähintään edistetään asemakaavalla esitettyä tavoitteellisemmin, esimerkiksi osoittamalla niille nykyinen rakennusala ja -oikeus asemakaavassa.

e) Lepakot on otettu huomioon asianmukaisesti.

f) Haukilahdentien varrella AP-korttelialueen istutettavalla alueen osalla ja Saimaantien varrella EV-korttelialueella sijaitsevat uhanalaisen sykeröpoimulehden esiintymät tulee ottaa huomioon kaavassa. Mikäli niitä ei haluta merkitä kaavakartalle esimerkiksi suojeltavina alueen osina, tulee niiden säilyttäminen sisällyttää kaavamääräyksiin.

g) ELY-keskukselle on tullut 5.9.2018 ilmoitus hieman alle 300 metrin päästä kaava-alueen itäpuolelta Opistotien varresta kuolleena löytyneestä liito-oravasta, joten on mahdollista, että laji elää kaava-alueella tai sen ympäristössä. Ilmakuvan perusteella kaava-alueella liito-oravan elinympäristöksi sopivat alueet sijoittuvat lähinnä suojaviheralueille sekä istutettaville alueen osille. Mahdollisuus liito-oravan esiintymiseen kaava-alueella kannattaa kirjata kaava-aineistoon.

h) Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue esittää, että asemakaavan aluetta laajennetaan siten, että Saimaantie (maantie 14832) otetaan mukaan asemakaavaan. Silloin rakennuskaavan aikainen, vanhentunut LYT-merkintä saadaan muutettua kaduksi. ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan maantien liikennealueen osoittaminen ei enää nykyään ole perusteltua kyseiselle tielle, koska se palvelee pääasiassa paikallista liikennettä.

i) ELY-keskus ehdottaa asemakaavalle asetetun tavoitteen konkretisointia mm. tavoiteltavien toimintojen, laadun ja alueen luonteen osalta.

j) Yleiskaavan tavoitteen perusteella esitetään myös harkittavaksi vielä tarvetta tarkastella alueen monipuolisempaa käyttöä mahdollistavia vaihtoehtoja, tai maankäyttöratkaisuja, joiden lähtökohtana olisi esimerkiksi alueen rakentamattoman ja rakennetun alueen historia.

k) Asemakaavaluonnoksessa suojeltavaksi esitettyjen rakennusten tonttien täydennysrakentamisen rakennusalat vaikuttavat harkituilta ja ympäristöön sopivilta. Siskolan talousrakennusten rakennusoikeuden määrä suhteessa asuinrakennukseen herättää kysymyksen, onko tarpeen harkita piharakennukseen/-rakennuksiin kaavassa mahdollistettavaksi myös pihapiirin sopivia muita kuin talousrakennuksen määritelmän mukaisia käyttötarkoituksia.

l) Jatkosuunnittelussa esitetään harkittavaksi, onko kortteleiden 43 ja 44 AP-tonteilla tarpeen osoittaa esitettyä tarkempia kaavamääräyksiä tai ohjausta, jotka toteuttaisivat havainnekuvan mukaisia tavoitteita esim. rakennusten koosta, sijainnista ja suuntautumisesta tonteilla.

m) Rakentamistapaohjeet eivät ole oikeudellisesti kaavan tapaan sitovia, vaan ne täydentävät kaavamääräyksiä. Ohjeiden sitovuus paranee, mikäli ne valmistellaan ja hyväksytään kaavan yhteydessä.

n) Selostuksen mukaan asemakaavassa on alueen puuston ja istutusten säilyttämistä koskevia määräyksiä, joilla turvataan perinteiseen miljööseen kuuluvan kasvillisuuden säilyminen. Kaavaluonnoskartalta ko. määräykset vielä puuttuvat.

o) Kaavaselostuksen sivulla 46 todetaan, että hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Itä-Suomen hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ka edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. 1.1.2018 on tullut voimaan lakimuutos ja MRL 188 § on muutettu siten, että hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Tältä osin tekstiä esitetään tarkennettavaksi.

Vastine:

a) Asemakaavaselostusta on täydennetty lausunnossa esitetyllä tavalla. Samalla asuinkerrosalan osuutta on vähennetty merkittävästi luonnosvaiheeseen nähden ja asumisen osuus kerrosalasta on 22 %. Kaava-alueen pinta-alasta asuinpientalojen korttelialuetta on 17 %. Asemakaavan muutos on kaikilta osin yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

b) Asemakaavaselostusta on täydennetty MRL 139 §:n mukaisten purkamisen edellytysten arvioinnilla.

c) Rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyminen on turvattu kaavaehdotuksessa usein eri tavoin. Kolmelle tärkeimmälle rakennukselle on annettu suojelumääräykset. Annalan ja Tallihovin säilymistä on edistetty merkitsemällä niille kaavaehdotukseen nykytilanteen mukaiset rakennusalat ja rakennusoikeudet. Lisäksi olemassa olevan rakennuskannan säilymistä on edistetty mahdollistamalla vanhoille rakennuksille laajasti uusia käyttötarkoituksia sekä mahdollistamalla alueella maltillinen, ympäristöön sopiva täydennysrakentaminen. Tallihovin purkamismahdollisuuden perustelut on lisätty kaavaselostukseen.

d) Annalan osalta ei katsota tässä vaiheessa tarpeelliseksi tehdä tarkempaa kuntotutkimusta. Rakennushistoriaselvityksessä on kuvattu lyhyesti Annalan kuntoa ja todettu, että toisen asunnon lattia on romahtanut. Annalan ja Tallihovin säilymistä on edistetty merkitsemällä niille kaavaehdotukseen nykytilanteen mukaiset rakennusalat ja rakennusoikeudet.

e) OK.

f) Yleisiin määräyksiin on lisätty määräys sykeröpoimulehtien huomioimisesta ja säilyttämisestä maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa.

g) Kaava-asiakirjoihin on täydennetty maininta liito-oravan esiintymismahdollisuudesta.

h) Kaavamuutosalueen rajaus säilytetään Saimaantiehen rajoittuvalla osuudella kaavaluonnoksen mukaisena. LYT-merkinnän muuttaminen on mahdollista tehdä siinä vaiheessa, kun Saimaantien suunnitelmaa tarkastellaan kokonaisuutena yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

i) Asemakaavan tavoitteita on tarkennettu asemakaavaselostukseen.

j) Kaavaratkaisua on kehitetty luonnosvaiheen jälkeen siten, että monipuolisen toiminnan mahdollistavaa toimitilarakentamisen korttelialuetta (KTY-10) on huomattavasti laajennettu. Alueelle voi muodostua esimerkiksi puuteollisuuteen tukeutuvaa yritystoimintaa tai ravintolapalveluita. Massoittelun yhtenä lähtökohtana on ollut rakenteen täydentäminen mahdollisuuksien mukaan juuri niillä alueilla, joilla on aiemmin ollut rakennuksia.

k) Siskolan tontille on lisätty rakennusala asuinrakennukselle. Uusi rakennusala sijaitsee tontin kaakkoisosassa, jossa on aiemmin sijainnut Anttola-niminen asuinrakennus. Uuden asuinrakennuksen osoittaminen täydentää olemassa olevaa pihapiiriä sekä vanhan pääraitin rakennuskantaa.

l) Uudisrakennusten sijoittumista on ohjattu rakennusten harjan suuntaa osoittavilla viivoilla ja rakennusaloilla.

m) Rakentamisohjeisto sidotaan asemakaavamääräyksellä asemakaavaan ja hyväksytään yhdessä asemakaavan kanssa.

n) Asemakaavan yleisissä määräyksissä oli luonnosvaiheessa maininta: ”Rakennusten, kulkuteiden ja pysäköintialueiden ulkopuolelle jäävä tontin osa tulee istuttaa.” Kaavaehdotuksessa määräykseen on lisätty: ”…ja säilyttää mahdollisuuksien mukaan alkuperäistä pihapiirien perinnekasvillisuutta.”

o) Asemakaavaselostukseen on täydennetty valitusoikeuden muuttuminen.

2. Museovirasto

Kaava-alueella ei ole tiedossa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ei tarvitse lisäselvityksiä.

Vastine: OK.

3. Etelä-Karjalan museo

a) Kaava-asiakirjoista ei käy ilmi esimerkiksi huonokuntoiseksi mainitun Annalan osalta kuntotutkimusta tai muuta selvitystä rakennuksen kunnosta ja vaadittavista korjaustoimenpiteistä. Selvityksellä saadaan näkemys siihen, täyttyvätkö Annalan osalta purkamisen edellytykset (MRL 139 §) ja merkitseekö purkaminen MRL 118 §:n mukaisten arvojen menettämistä. Tallihovin osalta ei ole osoitettu purkamiselle perusteluita ja rakennuksen purkamisen yhteydessä

menetettäisiin MRL 118 § mukaisia rakennetun ympäristön historiallisia arvoja tai kaupunkikuva turmella.

b) Alueen pohjoisosassa sijaitsevien huonokuntoisten rakennusten purkamisen myötä alueen koko rakennuskannan maakunnallinen merkittävyys heikkenee. Alueen läpi kulkevan vanhan pääraitin varrelle sijoittuvat rakennukset ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä joko yksittäin (suojelumerkinnällä varustetut) tai kokonaisuutena. Annalan ja erityisesti Tallihovin merkittävyyden painopiste kaava-alueella kohdentuu raitin varren ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuviin rakennuksiin.

c) Ellei purkamisedellytykset Annalan ja Tallihovin tapauksessa täyty, tulee ensisijaisesti pyrkiä kaavaratkaisuun, jossa Tallihovin ja Annalan säilymistä edistetään. Yksittäisinä rakennuksina kohteiden kulttuurihistorialliset arvot eivät ole niin merkittävät että kohdennetut suojelumerkinnät olisi perusteltuja, vaan rakennusten merkitys korostuu osana kokonaisuutta.

d) Kaavaluonnoksen yleisissä määräyksissä on huomioitu alueen uudisrakentamisen ohjaamisen kattomuodolla ja julkisivumateriaalilla. Museo katsoo, että alueen uudisrakentamisen ohjausta voisi määritellä tarkemmin huomioiden alueen maakunnallinen merkittävyys ja rakennuskannan ominaispiirteet.

e) Luonnoksessa esitetty suojelumerkinnän (sr-12) määräys on riittävä.

Vastine:

a) Annalan osalta ei katsota tässä vaiheessa tarpeelliseksi tehdä tarkempaa kuntotutkimusta. Rakennushistoriaselvityksessä on kuvattu lyhyesti Annalan kuntoa ja todettu, että toisen asunnon lattia on romahtanut. Annalan ja Tallihovin säilymistä on edistetty merkitsemällä niille kaavaehdotukseen nykytilanteen mukaiset rakennusalat ja rakennusoikeudet. Koska sekä Annalan että Tallihovin purkaminen on kuitenkin asemakaavaehdotuksen mukaan edelleen mahdollista, on asemakaavaselostusta täydennetty molempien rakennusten osalta MRL 139 §:n mukaisten purkamisen edellytysten arvioinnilla.

b) ja c) Asemakaava mahdollistaa Annalan ja Tallihovin säilyttämisen, jota on edistetty merkitsemällä niille kaavaehdotukseen nykytilanteen mukaiset rakennusalat ja rakennusoikeudet. Tarkempia kuntoselvityksiä ei ole tässä vaiheessa katsottu tarpeellisiksi. Asemakaavan tavoitteena on turvata alueen kulttuurihistorialliset arvot kokonaisuutena suojelemalla vanhan pääraitin varren merkittävimmät rakennukset sekä mahdollistamalla vanhojen rakennusten uusiokäyttö sekä maltillinen täydennysrakentaminen.

d) Asemakaavan merkintöjen ja määräysten lisäksi rakentamista ohjataan erillisellä rakentamisohjeistolla, joka on liitetty kaavaehdotukseen, ja joka tullaan hyväksymään yhdessä asemakaavan kanssa. Ohjeisto on laadittu kaavaluonnosvaiheen jälkeen yhteistyössä Etelä-Karjalan museon ja rakennusvalvonnan kanssa.

e) OK.

4. Etelä-Karjalan liitto

a) Suunnittelualueen reunalle sijoittuva Saimaantie on merkitty kehitettäväksi matkailu- ja maisematieksi. Maakuntakaavamääräyksen mukaan matkailuteiden jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon luonto-, maisema-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvot ja niiden mahdollisuudet matkailun kehittämisessä. Saimaantielle on merkitty myös kevyenliikenteen laaturaitti, jolla osoitetaan keskeiset työssäkäyntialueen kehitettävät kevyen liikenteen väylät.

b) Alueen suunnittelussa on otettava huomioon uuden rakentamisen sopeutuminen tähän arvokkaaseen ympäristöön, vaikkakin alueen kulttuurihistoriallisia rakennuksia joudutaankin purkamaan niiden huonokuntoisuuden vuoksi. Lisäksi suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon alueeseen rajoittuvien matkailutien ja kevyenliikenteen laaturaitin edellyttämät toimenpiteet sekä niiden vaikutukset alueen suunnittelussa.

Vastine:

a) Matkailu- ja maisematie on huomioitu asemakaavan laadinnassa edistämällä siihen rajoittuvien alueiden rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Saimaantien liikennealue rajautuu kaavamuutosalueen ulkopuolelle.

b) Kaavamuutosalueelle on laadittu rakentamisohjeisto, joka täydentää asemakaavan merkintöjä ja määräyksiä. Asemakaavan ja rakentamisohjeiston laadinnassa on otettu huomioon alueeseen rajoittuvan matkailutien ja kevyenliikenteen laaturaitin edellyttämät toimenpiteet ja niiden vaikutukset.

5. Lappeenrannan Energiaverkot Oy

a) Alueella on sähkönjakeluverkko, mikä tullaan saneeraamaan lähivuosina kokonaisuudessaan kulkureittien varteen sijoitettavaksi maakaapeliverkoksi.

b) Lisäksi alueen läpi kulkee maakaasulinja, mikä tarvitsee 5 m leveän rasitealueen.

Vastine:

a) Asemakaavaselostukseen on lisätty tieto sähkönjakeluverkon saneerauksesta.

b) Maakaasulinja on lisätty rasitteena kaavakartalle.

6. Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala, maaomaisuuden hallinta

Ei huomautettavaa kaavamuutosluonnokseen tai tonttijakoon.

7. Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala, kadut ja ympäristö

Ei huomautettavaa.

8. Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala, rakennusvalvonta

Ei huomautettavaa.

9. Elisa Oyj

Elisa Oyj:n omistamia kaapeleita ja suojaputkia sijaitsee hankealueella. Nämä kaapelit ja suojaputket, niiden siirrot ja siirrosta aiheutuvat kustannukset tulee huomioida rakennustöitä suunniteltaessa ja toteuttaessa. Mahdollisista laitesiirroista tulee ilmoittaa minimissään 3 kuukautta etukäteen.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

10. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

a) Suunnittelun alueen läheisyydessä sijaitsee Honkalahden saha. Sahan ympäristölupapäätöstä on muutettu vuonna 2013 (Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta 12.3.2013 § 24) siten, että laitoksella on mahdollisuus harjoittaa sahaus- ja jatkojalostustoimintaa 7 päivää viikossa 24 h vuorokaudessa. Lisäksi alueella voidaan harjoittaa satunnaisesti enimmillään 10 kertaa kalenterivuoden aikana myös tukkilajittelutoimintaa. Ennen luvan muutosta sahaus- ja jatkojalostustoimintaa oli mahdollista harjoittaa maanantaista perjantaihin klo 6.00–24.00. Luvan muutoksen yhteydessä sahan toiminnan aiheuttamasta meluhaitasta eri toimintatilanteissa on laadittu melumallinnus (Promethor 28.9.2012). Mallinnuksen mukaan yöaikainen toiminta lisää melutasoa suunnittelussa kaavamuutoskohteessa. Melutaso on osassa kaavoitettavaa aluetta mallinuksen mukaan yöaikoina tiettyjen työvaiheiden aikana tasolla 50 – 55 dB. Tukkilajittelijan melu voi mahdollisesti aiheuttaa myös impulssimaista melua.

b) Asuinrakentamista ei tulisi kaavoittaa suunniteltuun kohtaan (AP-alueet). Tehtaalla on mahdollisuus toimia myös yöaikana., mikä saattaa aiheuttaa sen, että suunnittelualueella, ainakin ajoittain, voi ylittyä yöaikainen melun keskiäänitaso 50 dB (Laeq7-22). Kolahdustyyppiset äänet yöllä voivat lähellä tehdasaluetta aiheuttaa rakennusten sisälle melua, jolla voi olla unta häiritsevää vaikutusta. Teollisuusalueen ja asuinalueen välille tulisi jättää suojavyöhykettä.

Vastine:

a) Asemakaavaselostusta ja liiteaineistoja on täydennetty vuoden 2012 melumallinnuksen tuloksilla ja johtopäätöksillä.

b) Luonnosvaiheen jälkeen alueen itäosan asuinkortteleista on luovuttu ja kyseisten alueiden käyttötarkoitus on muutettu toimitilarakennusten korttelialueiksi. Ole-

massa oleva, yksityisessä omistuksessa oleva asuinkiinteistö on säilytetty asuinkäytössä (AP). Kyseinen AP-alue altistuu tehdasmelulle vähemmän, kuin alueen itäosan korttelit.

11. Joutsenon Kotiseutuyhdistys

a) Joutsenon kotiseutuyhdistys ei näe estettä Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutokselle. Tyttölän, Isännöitsijän talon ja Mälkniemen purkaminen siistii alueen yleisilmettä, vaikka niiden rakennushistoriallinen arvo kokonaisuuden kannalta onkin merkittävä.

b) Alueen pohjoisen osan osoittaminen suojaviheralueeksi on toimiva ratkaisu, joka erottaa suunnittelualueen Honkalahden sahan alueesta.

c) Uudis- ja korjausrakentamista koskevassa rakentamisohjeistossa on tärkeää huomioida alueen kulttuurihistorialliset arvot niin, että vanhojen rakennusten luonne ja asema säilyvät. Pidämme tärkeänä, että uusien rakennusten kerrosluku ei ylitä säilytettävien rakennusten kerroslukua ja niiden ulkosivu- ja kattorakenteet sopivat yhteen vanhojen ja rakennuskulttuurin kannalta merkittävien rakennusten kanssa.

d) Alueen istutusten, kulkuväylien ja valaistuksen tulee sopia saumattomasti. Vanhojen ja uusien rakennusten muodostamaan kokonaisuuteen.

Vastine:

a) ja b) OK.

c) ja d) Uudisrakennusten kerrosluku on rajattu olemassa olevien rakennusten läheisyydessä Iu½:een ja alueen reunoilla II:een, mikä vastaa käytännössä Kerholan kerroslukua. Uudis- ja korjausrakentamista ohjataan rakentamisohjeella, joka täydentää asemakaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

Lausunto pyydettiin myös:

- Etelä-Karjalan pelastuslaitos
- Lappeenrannan toimitilat Oy
- Telia Finland Oyj
- Punnanlahti-Pöyhiänniemi ry

MIELIPITEET

1. Mielipide 1

Asemakaavamuutos vie määräalalta asuintalon rakennusoikeuden. Tarkoituksena on ollut tulipalossa tuhoutuneen rakennuksen tilalle rakentaa uusi asuinrakennus. En hyväksy rakennusoikeuden vähentämistä.

Vastine:

Siskolan tontille on lisätty rakennusala uudelle asuinrakennukselle mielipiteessä esitetyllä tavalla. Voimassa olevaan kaavaan nähden tontin rakennusoikeus pienenee, mikä johtuu käyttötarkoituksen muutoksesta.

2. Mielipide 2

a) Purettavien rakennusten inventointi tulee olla laadittua perusselvitystä kattavampi. Tyttölä on viimeinen kasarmityylinsä edustaja, mutta jo liian huonokuntoinen säilytettäväksi. Mm. se ansaitsee tarkemman inventoinnin.

b) Rakennushistoriaselvitys ei kattanut alueen jo menetettyä rakennushistoriaa. Selvityksen tulisi ulottua myös alueelta jo purettuihin rakennuksiin.

c) Alkuperäinen asemakaavasommitelma kyseisellä alueella on ilmavan puutarhamainen ja kahteen suuntaan lineaarinen. Piharakennuksilla on merkittävä sija pihojen rajauksessa. Olisi toivottavaa, että nykyisen kaavaehdotuksen ydin pohjautuisi enemmän entiseen ja että mm. vanhojen rakennusten paikkoja hyödynnettäisiin uusien sijoittamisessa. Ei ole hyvää asuntosuunnittelua, että rakentaminen tiivistyy niukka-alaiselle alavalle ’hukkamaalle’ vilkkaasti liikennöidyn väylän ääreen. Tontit eivät sijaitse tiiviisti rakennetulla kaupunkialueella, kuten pääkaupunkiseudulla.

d) Hackmanin Honkalahden toimihenkilöiden asuntoalue on kaava-aluetta laajempi kokonaisuus, joka on säilynyt harvinaisen hyvin lähes 80 vuotta eheänä tehtaan kyljessä. Että Hackmanin tehdasyhdyskunnan kehityksestä alueella ja sen välittömässä läheisyydessä säilyisi tulevaisuuden muistitieto, tulisi tehdä ja saada siitä kokonaisselvitys.

e) Honkalahden sahan koko itäistä asuinaluetta leimaa puutarhojen vahva osuus. Alue on eheä puutarhakaupunginosa rakennuskannaltaan ja luonteeltaan nykyisessä Lappeenrannassa. Rakentamalla väljästi olisi mahdollista säilyttää se itselleen ominaisena.

Vastine:

a) Asemakaavan yleismääräyksissä on määrätty, että ennen rakennusten purkamista tulee laatia Etelä-Karjalan museon hyväksymä inventointi. Rakennushistoriaselvityksen laajuus on katsottu riittäväksi asemakaavan laadinnan kannalta, joten tässä vaiheessa ei ole tarpeen tehdä tarkempaa inventointia alueen rakennuksista.

b) Menetetty rakennuskanta on esitetty rakennushistoriaselvityksessä pääasiassa karttakuvina. Selvitys on painottunut olemassa olevaan rakennuskantaan ja niistä löytyneeseen tietoon. Hävinneestä rakennuskannasta, joka on suurimmaksi osaksi talousrakennuksia, ei välttämättä ole kirjallista tietoa. Kaavan laadinnan kannalta rakennushistoriaselvitystä voi pitää riittävänä.

c) Asemakaavaluonnoksessa (14.8.) rakentamistehokkuus on huomattavasti väljempi verrattuna voimassa olevaan asemakaavaan. Asemakaava-alueen täydennysrakennuspaikat on sijoitettu alueelle tyypilliseen koordinaatistoon täydentämällä olemassa olevia pihapiirejä. Täydennysrakentamisen sijoittamisessa on hyödynnetty myös vanhoja rakennuspaikkoja, joilta rakennukset ovat hävinneet. Alueen rakentamista tullaan ohjamaan kaavamääräysten ja rakentamisohjeiden avulla.

d) Asemakaavoitusta varten on laadittu kaikki ne selvitykset, jotka ovat kaavatyön kannalta tarpeellisia. Kaavaprosessin tehtävänä ei ole muistitiedon tarkempi kirjaaminen ja selvittäminen, vaan sen voi esimerkiksi paikallinen yhdistys tai asukkaat tehdä erillisenä projektina.

e) Asemakaavan laadinnassa on huomioitu alueen historialliset arvot ja suhteutettu rakentaminen alueen mittakaavaan sekä säilytetty olemassa olevia kulkuyhteyksiä. Puutarhamaisen ilmeen säilyttämiseksi asemakaavassa on määrätty: ”Rakennusten, kulkuteiden ja pysäköintialueiden ulkopuolelle jäävä tontin osa tulee istuttaa ja säilyttää mahdollisuuksien mukaan alkuperäistä pihapiirien perinnekasvillisuutta.”

LIITE 3D
Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

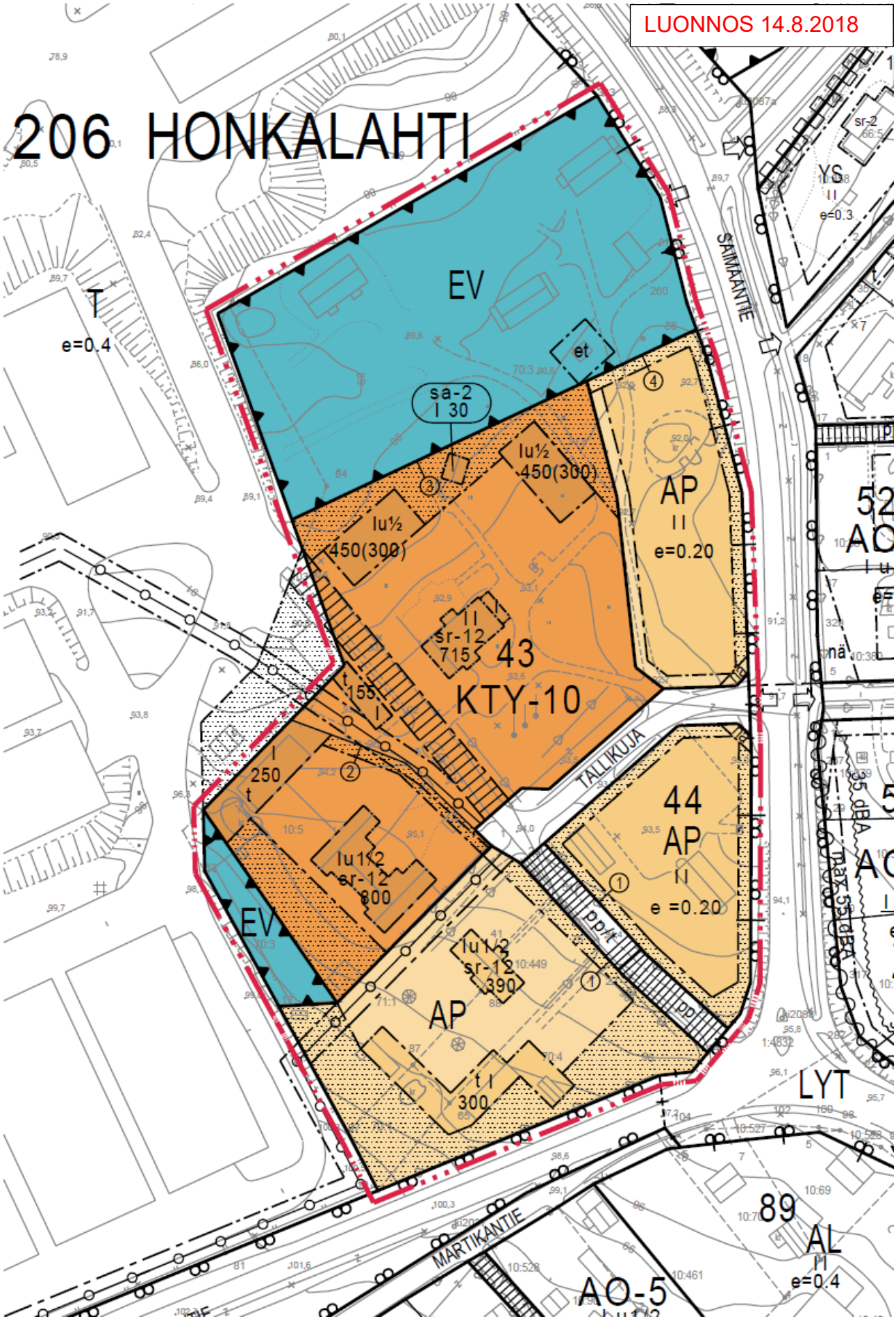

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

AP — Asuinpientalojen korttelialue.

KTY-10 — Toimitilarakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa toimisto- ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työtiloja.

EV — Suojavilheralue.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Kaupungin- tai kunnanosan raja.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

206 — Kaupunginosan numero.

HON — Kaupunginosan nimi.

43 — Korttelin numero.

TALLIKUJA — Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

800 — Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

450(300) — Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä. Suluissa oleva rakennusoikeus osoittaa yhteen tasoon sallittavan maksimikerrosalan.

II — Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

I u1/2 — Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa ullakon tasolla käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.

e =0.20 — Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin/rakennuspaikan pinta-alaan.

Rakennusala.

sr-12 — Suojeltava rakennus.
Rakennusta ei saa purkaa. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

et — Alueen osa, jolle saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevan rakennuksen tai laitoksen.

t — Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.

sa-2 — Rakennusala, jolle saa sijoittaa saunan.

Johtoa varten varattu alueen osa.

nä — Näkemäalueeksi varattu alueen osa. Istutuksen tai muun näkemäesteen korkeus ei saa olla enintään 80 cm kadunpinnan yläpuolella.

Istutettava alueen osa.

Katu.

jpp — Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie.

jpp/t — Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie, jolla tontille/rakennuspaikalle ajo on sallittu.

Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

YLEISET MÄÄRÄYKSET:

Kaava-alue kuuluu maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Rakentamisessa on erityisesti otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot. Aluetta koskevista suunnittelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

Uudisrakennuksissa on käytettävä harjakattoa ja rakennusten tulee olla puuvuorattuja.

AP-korttelialueilla tulee varata liikennemelulta suojattua oleskelupihaa siten, että melutaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen päiväaikaista melun ohjearvoa Laeq 7-22 55 dB eikä yöaikaista ohjearvoa Laeq 22-7 50 dB.

Korttelelssa 43 ja 44 sekä EV-alueella sijaitsevia rakennuksia ei saa purkaa ennen kuin rakennuksista on laadittu Etelä-Karjalan museon hyväksymä inventointi.

Rakennusten, kulkuteiden ja pysäköintialueiden ulkopuolelle jäävä tontin osa tulee istuttaa. Istutettavalle tontin osalle saa sijoittaa asumista ja oleskelua palvelevia rakennelmia.

Kaava-alue on kokonaisuudessaan muu lepakoiden käyttämä alue (III luokan lepakkoalue) ja Honkalahden päiväkodin ympäristö lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikka (I luokan lepakkoalue). Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulailla (49 §). Korjausrakentamisessa tulee huomioida, etteivät lepakoiden elinolosuhteet rakennuksessa muutu eikä niiden liikkuminen rakennuksiin esty. Lepakoiden käyttämällä alueella puustorakenteen tulee olla monipuolinen, vanhoja puita ja kolopuita säästävä.

Suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota radonhaittojen ehkäisyyn.

Alueelle laadittu tonttijako on sitova.

PYSÄKÖINTIMÄÄRÄYKSET:
AP-alueet:
- erillispientalot ja paritalot 2 ap / asunto
- rivitalot 1 ap / asunto

Liike- ja toimistotilat ap / 60 kerros-m2
Muut toimitilat 1 ap / 100 kerros-m2

LUONNOS 14.8.2018

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
ELINVOIMA JA KAUPUNKIKEHITYS
Kaupunkisuunnittelu

ASEMAKAAVAN MUUTOS
206 HONKALAHTI, kortteli 44, korttelin 43 osa sekä katualuetta.
MUODOSTUU
206 HONKALAHTI, kortteli 44, kortteli 43 tontit 1-4 sekä katu- ja suojaviheralueita.

TONTTIJAON MUUTOS
535 JOUTSENON KYLÄN tiloille RN:o 10:449, RN:o 10:5, RN:o 70:1, RN:0 70:3, RN:o 70:4 ja RN:o 71:1.
MUODOSTUU
206 HONKALAHTI, kortteli 44 tontti 1 ja kortteli 43 tontit 1-4.

Lappeenrannassa . . 2018 Maarit Pimiä, kaupunginarkkitehti

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 323/11.4.2014 vaatimukset

Lappeenrannassa . . 2018 Riitta Puurtinen, kaupungingeodeetti

Tasokoordinaattijärjestelmä ETRS89 - GK28 Korkeusjärjestelmä N2000

Vahvistanut

LUONNOS
14.8.2018

Ennakkokuuleminen	
Kaup.keh. ltk	
KH	
Nähtävillä	
KV	
Valmistelija	Piirtänyt
Mittakaava 1:2000	Työ nro K2436

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus	
Asemakaavan tietojen täyttölomake 1/3		Täyttämispvm	5.10.2018

Asemakaavan perustiedot

Asemakaavan nimi	**206 Honkalahti kortteli 44, korttelin 43 osa ja katualuetta**		
	Honkalahden sahan asuntoalue		
Kunta	**LAPPEEN-RANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2436
Hyväksymispvm		Vireille tulosta ilm. pvm	
Kaava-alueen pinta-ala	4,4127	Uusi ak:n pinta-ala	
Maanal. tilojen pinta-ala		Ak:n muutoksen pinta-ala	4,4127

Ranta-asemakaava:	Rantaviivan pituus km	Rakennuspaikkojen lkm		Lomarak.paikkojen lkm	
		Oma ranta	Muut	Oma ranta	Muut

Yhteenveto aluevarauksista

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha+	Kerrosalan muut.k-m^2+
Aluevar. yhteensä	4,4127	100,0	5420	0,12	-0,0000	-6 159
A yhteensä	0,7481	17,0	990	0,13	-2,8450	-9 789
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,6113	-800
C yhteensä						
K yhteensä	2,2918	51,9	4430	0,19	+2,2918	+4 430
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,2148	4,9			+0,0065	
E yhteensä	1,1580	26,2			+1,1580	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Yhteenveto maanalaisista tiloista

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Pinta-alan muut. ha+	Kerrosalan muut.k-m^2+
Maan.til. yht.					

Rakennussuojelu

	Suojeltujen rak. lkm	Suojeltujen rak. k-m^2	Suojeltujen rak. muutos lkm+	k-m^2+
Suoj.rak. yht.	3	1905	-2	-248
asemakaava				
muu				

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus	
Asemakaavan tietojen täyttölomake 2/3		Täyttämispvm	5.10.2018

Asemakaavan tunnistetiedot

Asemakaavan nimi	**206 Honkalahti kortteli 44, korttelin 43 osa ja katualuetta Honkalahden sahan asuntoalue**		
Kunta	**LAPPEENRANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2436
Hyväksymispvm			

Aluevaraukset

	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m^2	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha+	Kerrosalan muut.k-m^2+
Aluevar. yhteensä	4,4127	100,0	5 420	0,12	-0,0000	-6 159
A yhteensä	0,7481	17,0	990	0,13	-2,8450	-9 789
AP	0,7481	100,0	990	0,13	+0,7481	+990
AL					-3,5931	-10 779
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,6113	-800
Y					-0,6113	-800
C yhteensä						
K yhteensä	2,2918	51,9	4 430	0,19	+2,2918	+4 430
KTY	2,2918	100,0	4 430	0,19	+2,2918	+4 430
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,2148	4,9			+0,0065	
L						
Kadut	0,1306	60,8			+0,0065	
Kev.liik.kadut	0,0842	39,2				
E yhteensä	1,1580	26,2			+1,1580	
EV	1,1580	100,0			+1,1580	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavoituksen seuranta
Asemakaavan tietojen täyttölomake 3/3

Asemakaavan tunnistetiedot

Asemakaavan nimi	**206 Honkalahti kortteli 44, korttelin 43 osa ja katualuetta Honkalahden sahan asuntoalue**		
Kunta	**LAPPEENRANTA**	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	**405**	Kunnan kaavatunnus	405K2436
Hyväksymispvm			

Rakennussuojelu

	Suojeltujen rakennusten lkm	Suojeltujen rakennusten kerrosala k-m^2	Suojeltujen rakennusten muutos lkm±	Suojeltujen rakennusten muutos kerrosala k-m^2±
Suoj.rak. yht.	3	1 905	-2	-248
suojellut rak.	3	1905	-2	-248
asemakaava				
muu				

LIITE 5

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
Kirjaamo
21. 08. 2017
532/10.02.03.00/2017

ASEMAKAAVAHAKEMUS /
ASEMAKAAVAMUUTOSHAKEMUS

kaava-aloitteen saapumispäivä

1. MUUTOSKOHTEEN TIEDOT

Kiinteistötunnus	
Kortteli/tontti/muu alue	
Osoite	54100 Joutseno

2. MUUTOSESITYS

Suojelumerkinnän poistaminen alueen rakennuksilta
lukuunottamatta kerhorakennusta

3. PERUSTELUT (TARVITTAESSA KÄYTETTÄVÄ LIITTEITÄ)

Suojeltujen rakennusten erittäin huono kunto ja
alueen turvallisuuden takaaminen rakennukset
purkamalla

4. LIITTEET

Pakolliset liitteet:

- ☒ Selvitys omistus/hallintaoikeudesta tai
- ☐ Ote taloyhtiön hallituksen/yhtiökokouksen pöytäkirjasta
- ☒ Alustava suunnitelma alueen käytöstä

Muut liitteet:

- ☐ Valtakirja
- ☐ Karttaote

5. YHTEYSTIEDOT

Hakija/Hakijat	Nimi	Stora Enso Oyj
	Postiosoite	Kanavaranta 1, FI-00160 Helsinki
	Sähköpostiosoite	anssi.muikku@storaenso.com
	Puh. virka-aikana	0400756734
	Henkilö/Y-tunnus (tarvitaan laskutusta varten)	1039050-8
Yhteyshenkilö (jos eri kuin hakija)	Nimi	Anssi Muikku, Stora Enso Real Estate Finland
	Postiosoite	Kanavaranta 1, 00160 Helsinki
	Sähköpostiosoite	anssi.muikku@storaenso.com
	Puh. virka-aikana	0400 756 734

LASKUTUSOSOITE, JOS ERI KUIN HAKIJAN

Hakija/Hakijat	Nimi	
	Postiosoite	
	Sähköpostiosoite	
	Puh. virka-aikana	
	Henkilö/y-tunnus	

6. HAKIJAN/HAKIJOIDEN ALLEKIRJOITUS JA PÄIVÄYS

☒ Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitushinnaston mukaisen korvauksen.

☐ Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja siihen liittyvää tonttijakoa ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitushinnaston ja tonttijakohinnaston mukaisen korvauksen.

Päivämäärä ja paikka	17.8.2017 Helsinki
Allekirjoitus	
Nimen selvennys	Anssi Muikku

7. OHJEITA HAKIJALLE

Jos tilan/tontin omistaja tai haltija haluaa asemakaavaa/asemakaavan muutosta voimassa olevaan asemakaavaan, hänen on haettava sitä kirjallisesti. Asemakaavaa tai sen muutosta voi hakea tällä lomakkeella tai omalla vapaamuotoisella hakemuksella, jossa on vastaavat tiedot.

Henkilö/Y-tunnuksella varmistetaan oikea laskutusyhteys. Tunnusta ei esitetä asemakaavan hakemusta käsiteltäessä.

Ennen hakemuksen jättämistä on syytä keskustella kaupunginarkkitehdin kanssa muutoksen mahdollisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Samalla voi keskustella haettavan muutoksen kustannuksista, aikatauluista ym. muutokseen liittyvistä asioista. Kaupunginarkkitehti Maarit Pimiä, maarit.pimia@lappeenranta.fi, puh. 040-653 0745

Kirjallinen hakemus osoitetaan Lappeenrannan kaupungin kaupunkisuunnittelulle ja toimitetaan osoitteella: Lappeenrannan kaupunki, Elinvoima ja kaupunkikehitys, Kirjaamo, PL 38, 53101 Lappeenranta.

Hakiessaan asemakaavaa tai asemakaavan muutosta hakija sitoutuu maksamaan kaupungille teknisen lautakunnan hyväksymät asemakaavan- ja tonttijaon muutoksista perittävät maksut. Kaavoituskustannukset laskutetaan sen hinnaston mukaisesti, mikä on voimassa asemakaavan ollessa lautakunnan käsittelyssä. Jos kaavan hyväksyminen ei tapahdu kahden vuoden sisällä lautakunnan käsittelystä, sovelletaan kustannusten laskutuksessa kaavan hyväksymishetkellä voimassa olevaa hinnastoa (liite 1). Kaavoitusmaksu laskutetaan asemakaavan tai asemakaavan muutoksen hyväksymisen jälkeen, sen saatua lainvoima.

KAAVOITUKSEN KÄYNNISTÄMISSOPIMUS

Merkittävissä asemakaavahankkeissa laaditaan erillinen kaavoituksen käynnistämissopimus, jossa voidaan sopia mm. kaavanlaatimisesta perittävistä kustannuksista.

MAANKÄYTTÖSOPIMUS

Lappeenrannan kaupunginvaltuuston 20.2.2017 hyväksymän maapoliittisenohjelman 2017 mukaisesti asemakaavoitettavan alueen maanomistajalla, jolle asemakaavasta aiheutuu merkittävää hyötyä käyttötarkoituksen muutoksen tai rakennusoikeuden lisäyksen johdosta, on velvollisuus osallistua kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin (MRL 91 a §). Korvauksesta sovitaan ensisijaisesti maanomistajan ja kaupungin välisellä maankäyttösopimuksella. Maankäyttösopimuksella ei voida sitovasti sopia kaavan sisällöstä (MRL 91 b §).

Maankäyttösopimuksesta neuvotellaan tapauskohtaisesti kaavoituksen käynnistymisen jälkeen. Varsinainen sopimus voidaan osapuolia sitovasti tehdä, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Sopimus allekirjoitetaan ja mahdollinen vakuus korvaussummasta vastaanotetaan ennen kaavan hyväksymistä. Perittävällä korvauksella maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisesta kaupungille aiheutuneisiin kustannuksiin. Maankäyttökorvaus voidaan maksaa myös maanluovutuksena.

Jos asemakaavaa muutetaan asuinrakentamiseen osoitetulla alueella ja rakennusoikeutta lisätään alle 500 kerros-m2, maankäyttösopimusmenettelyä ei tarvita.

16.8.2017

ALUSTAVA SUUNNITELMA ALUEEN KÄYTÖSTÄ

Kuvassa 1 punaisella viivoituksella värjätty alue:

- Alue sijaitsee mäen päällä, josta suora yhteys tehdasalueelle (tuotannon melu/lautojen lätke).
- Alueelle ei haluta asumisrakennuksia
- Halutaan liittää tehdastonttiin suoja-alueeksi
- Puistoalue mahdollinen, mutta nuotioita ei sallita tulipalovaaran takia
- Rakennukset:
    - Isännöitsijäntalo ja Tyttölä menetetty.
    - Mälkniemeen peruslämmöt otettu pois 10 vuotta sitten -> omistajan mielestä Mälkniemi + Autotalli menetetty (ilkivallan kohde) ja halutaan myös purkaa.
    - Stora Enso pyrkii minimoimaan rakennusten ylläpitämiseen liittyvät kustannukset, mutta kohteen ollessa turvallisuusriski ympäristön ihmisille pystytään purkukustannukset perustelemaan.

Kuvassa 1 sinisellä viivoituksella värjätty alue:

- Tehtaan kokous- ja majoituskäytössä oleva kerho saunoineen
- Käytössä olevan ja tarpeellisen kohteen ylläpito voidaan perustella ja näin ollen suojeluvelvoite pystytään järkevästi toteuttamaan
- Halutaan liittää tehdastonttiin
- Alueelle tulee olla tieyhteys Saimaantieltä

Kuvassa 1 keltaisella värjätty alue:

- Ensisijainen tavoite alueelle on poistaa alueella olevat huonokuntoiset rakennukset ja pitää alue tyhjillään tehtaan suoja-alueena
    - Stora Enso pyrkii minimoimaan rakennusten ylläpitämiseen liittyvät kustannukset, mutta kohteen ollessa turvallisuusriski ympäristön ihmisille pystytään purkukustannukset perustelemaan.
        - Annalasta peruslämmöt otettu pois 10 vuotta sitten
        - Tallihovista peruslämmöt otettu pois 3 vuotta sitten

- Mikäli alueella oleville rakennuksille tulee suojeluvelvoite, pyrkii yhtiö myymään rakennukset
    - Keltaisen alueen kaavan/rakennusoikeuden tulisi tukea alueen myyntiä

ISS Palvelut

ISS Proko Oy
Alaniitynkatu 17
53100 Lappeenranta

Puh.: 0205 155
Sähköposti: etunimi.sukunimi@iss.fi

Y-tunnus: 0920253-0

© Copyright ISS Palvelut

16.8.2017

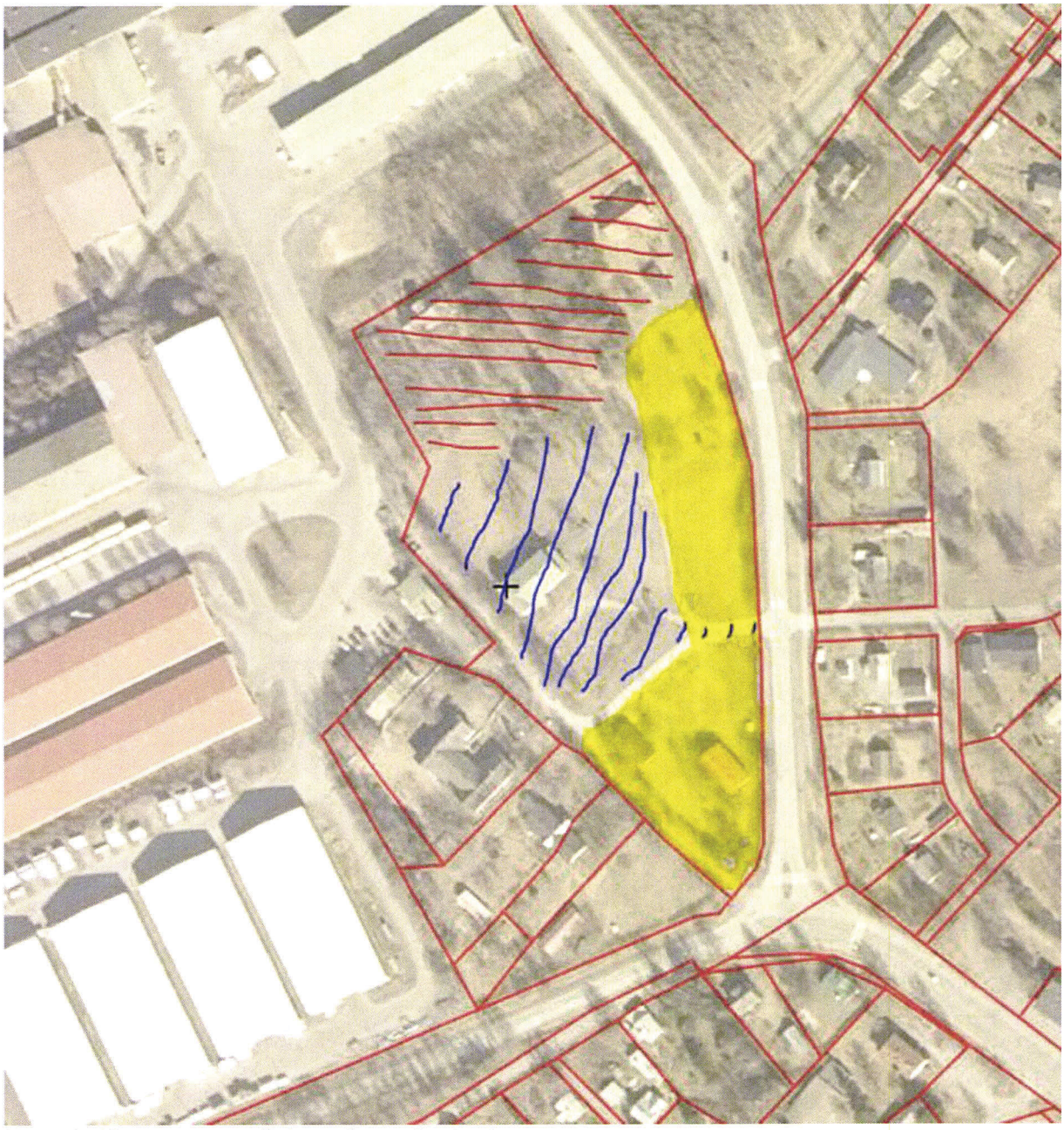

Kuva 1. Alustava suunnitelma alueen käytöstä

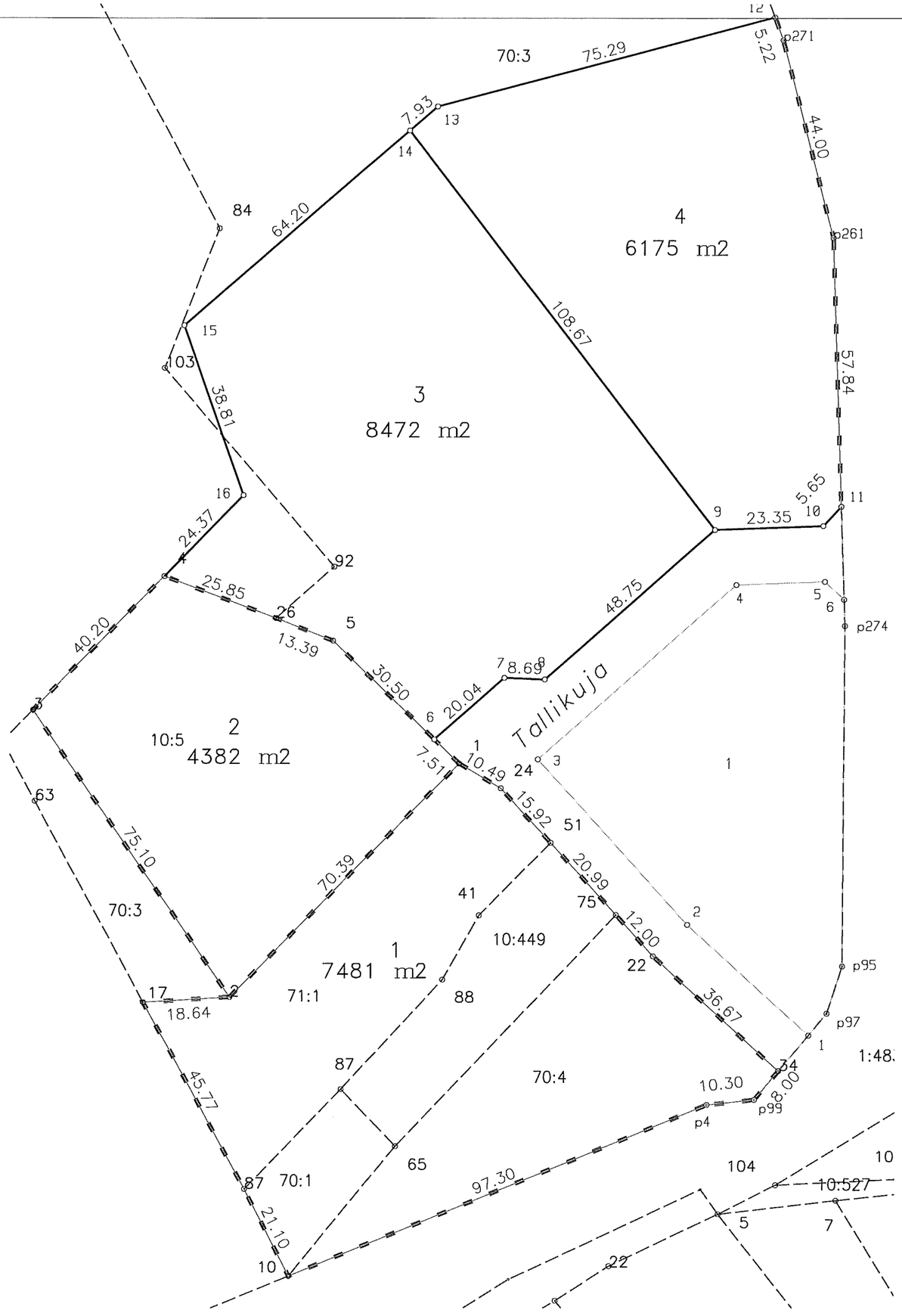

MUODOSTUMINEN

KIINTEISTÖ	P-ALA	OSAPINTA-ALA	KIINTEISTÖ	OSA	M-ALA	KIINTEISTÖN NIMI	KYLÄ
206 0043 0001	7481	1304	535 0010 0449	K		Ristola	
		603	535 0070 0001	K		Ristola II	
		2692	535 0070 0004	K		Ristola III	
		2882	535 0071 0001	K		Taskila	
206 0043 0002	4382	4382	535 0010 0005	K		Hiekkaranta	
206 0043 0003	8472	585	535 0045 0002	K		Sahanranta	
		7887	535 0070 0003	K		Kerhola	
206 0043 0004	6175	6175	535 0070 0003	K		Kerhola	

KOORDINAATTILUETTELO

N:O	X	Y
p261	6780080.570	28526238.998
p4	6779894.147	28526212.721
p99	6779895.274	28526222.963
1	6779967.527	28526158.935
2	6779917.341	28526109.583
3	6779979.046	28526066.783
4	6779894.147	28526212.721
4	6780007.800	28526094.883
5	6779993.938	28526131.595
6	6779972.747	28526153.532
7	6779985.975	28526168.587
8	6779985.618	28526177.271
9	6780017.798	28526213.895
10	6779857.321	28526122.664
10	6780018.626	28526237.234
11	6780022.765	28526241.087
12	6780128.055	28526226.129
13	6780108.869	28526153.327
14	6780103.688	28526147.327
15	6780061.729	28526098.741
16	6780025.227	28526111.913
17	6779916.199	28526090.973
22	6779926.130	28526201.008
24	6779962.189	28526167.965
26	6779998.829	28526119.129
34	6779901.413	28526228.094
51	6779950.473	28526178.747
87	6779876.058	28526112.972

	1:1000	LAPPEENRANTA
Asemakaavan vahvistumispäivä ja numero K2436		Koord. järj. ETRS-GK28 / Kork. järj. N2000
Edellinen tonttijako		Karttalehti
Laskenut	Pohjakartan hyväksyi ja tonttijaon laati	Kaupunginosa 206 HONKALAHTI
Piirtänyt		Kortteli 43
Tarkastanut	kiinteistöinsinööri MT	Tontti/tontit 1-4
Hyväksytty asemakaavan yhteydessä		Tj-kartta n:o -

MUODOSTUMINEN

KIINTEISTÖ	P-ALA	OSAPINTA-ALA	KIINTEISTÖ	OSA	M-ALA	KIINTEISTÖN NIMI	KYLÄ
206 0044 0001	3888	3888	535 0070 0003	K		Kerhola	

KOORDINAATTILUETTELO

N:O	X	Y
p274	6779997.132	28526242.014
p95	6779923.934	28526241.761
p97	6779913.792	28526238.469
1	6779909.084	28526234.523
2	6779932.863	28526208.404
3	6779968.423	28526175.881
4	6780005.957	28526218.600
5	6780006.634	28526237.668
6	6780002.778	28526241.810

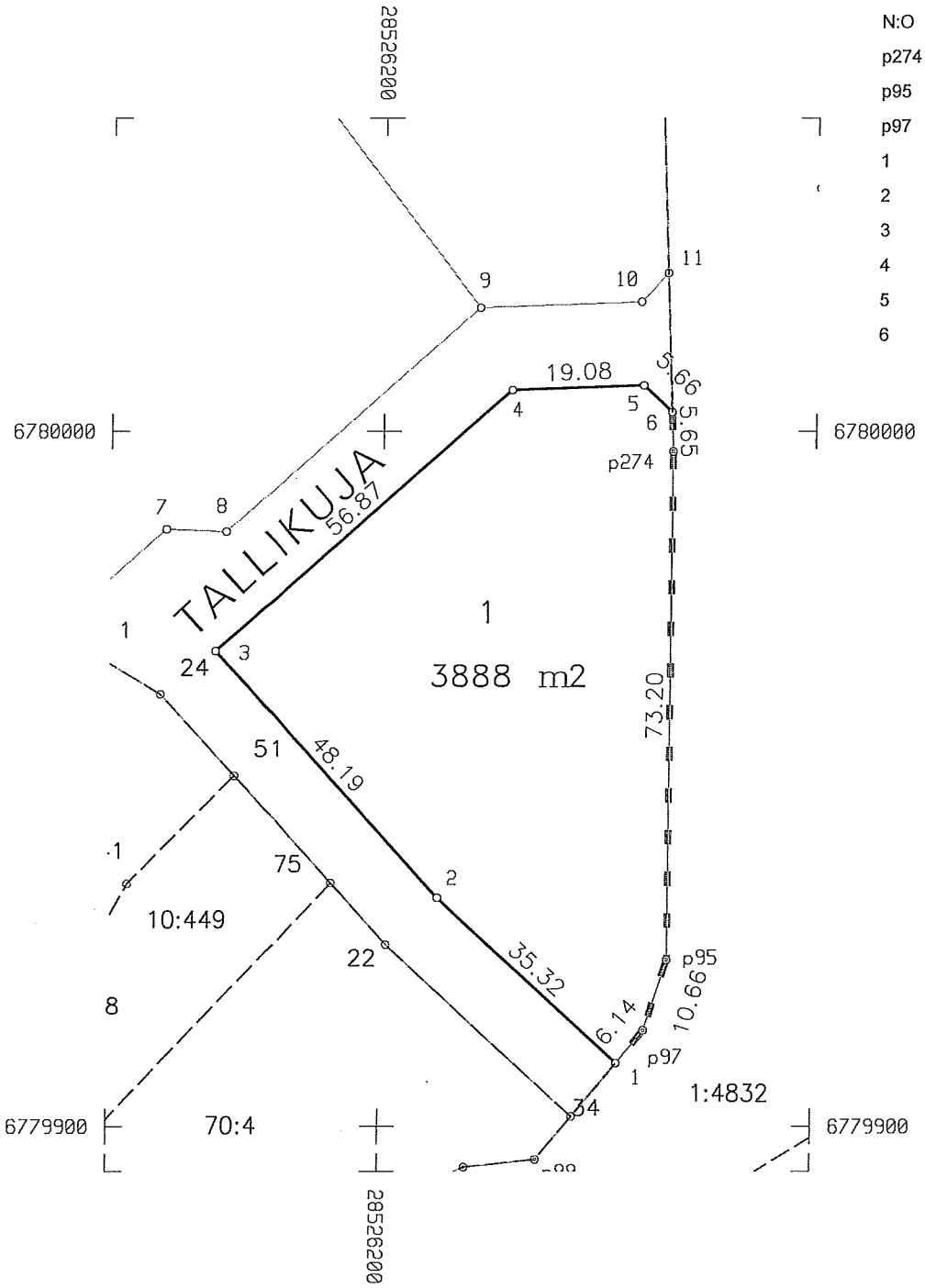

	1:1000	LAPPEENRANTA
Asemakaavan vahvistumispäivä ja numero K2436		Koord. järj. ETRS-GK28 / Kork. järj. N2000
Edellinen tonttijako		Karttalehti
Laskenut	Pohjakartan hyväksyi ja tonttijaon laati	Kaupunginosa 206 HONKALAHTI
Piirtänyt		Kortteli 44
Tarkastanut	kiinteistöinsinööri MT	Tontti/tontit 1
Hyväksytty asemakaavan yhteydessä		Tj-kartta n:o -

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN RAKENNUSHISTORIASELVITYS

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
12/2017

RAMBØLL

Työn tilaaja
Lappeenrannan kaupunki
Villimiehenkatu 1, 53100 Lappeenranta
Matti Veijovuori, asemakaava-arkkitehti

Työn tekijät
Ramboll
Niemenkatu 73
15140 Lahti
P +358 20 755 611
F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi

Annu Tulonen, arkkitehti SAFA
Niina Ahlfors, arkkitehti
Tiina Heikkilä, insinööri (AMK)

Kannen kuva
Ramboll

Nykytilavalokuvat
Ramboll

Suoritusajankohta
Työ on suoritettu ajalla syyskuu – joulukuu 2017

Päiväys
22.12.2017

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	1
1.1	Hackmanin sahan asuinalue	1
1.2	Selvityksen tarkoitus	4
1.3	Menetelmät	4
2.	Honkalahden sahan historiaa	6
2.1	Joutsenon teollistumisen alkuvaiheet ja Honkalahden sahan synty	6
2.2	Honkalahden saha Hackmanin omistukseen	6
2.3	Asuinkasarmien rakentuminen	7
2.4	Honkalahden saha sotien aikaan ja niiden jälkeen	9
2.5	Laman jälkeen uuteen nousuun	9
3.	Alueen ominaispiirteet	13
3.1	Selvitysalue ja sen lähiympäristö	13
4.	Honkalahden koulu	15
4.1	Koulurakentaminen 1900-luvun alussa	15
4.2	Historia	16
4.3	Pihapiiri	19
4.4	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	21
5.	Siskola	26
5.1	Historia	26
5.2	Pihapiiri	27
5.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	28
6.	Isännöitsijän talo	30
6.1	Historia	30
6.2	Pihapiiri	31
6.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	32
7.	Mälkniemi	37
7.1	Historia	37
7.2	Pihapiiri	38
7.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	39
8.	Tyttölä	42
8.1	Historia	42
8.2	Pihapiiri	44
8.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	45
9.	Kerhola	48
9.1	Historia	48
9.2	Pihapiiri	49
9.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	50
10.	Annala	55
10.1	Historia	55
10.2	Pihapiiri	55
10.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	56
11.	Tallihovi	59
11.1	Historia	59
11.2	Pihapiiri	60
11.3	Arkkitehtuuri ja ominaispiirteet	60
12.	Johtopäätökset	64
12.1	Arviointikriteerit ja säilyneisyys	64
12.2	Alueen keskeiset ominaispiirteet ja arvot	64
12.3	Honkalahden koulun ominaispiirteet ja arvot	66
12.4	Siskolan ominaispiirteet ja arvot	67
12.5	Isännöitsijän talon ominaispiirteet ja arvot	68
12.6	Mälkniemen ominaispiirteet ja arvot	69
12.7	Tyttölän ominaispiirteet ja arvot	70
12.8	Kerholan ominaispiirteet ja arvot	71

12.9 Annalan ominaispiirteet ja arvot 72
12.10 Tallihovin ominaispiirteet ja arvot 73
13. Lähteet 74

1. JOHDANTO

1.1 HACKMANIN SAHAN ASUINALUE

Tämä rakennushistoriaselvitys koskee Hackmanin sahan vanhaa asuinaluetta Joutsenon Honkalahdessa. Aluetta rajaa etelässä Haukilahdentie ja idässä Saimaantie. Teiden toisella puolella on pientaloasutusta. Muilta osin alue rajautuu Honkalahden sahan tuotanto- ja varastoalueeseen.

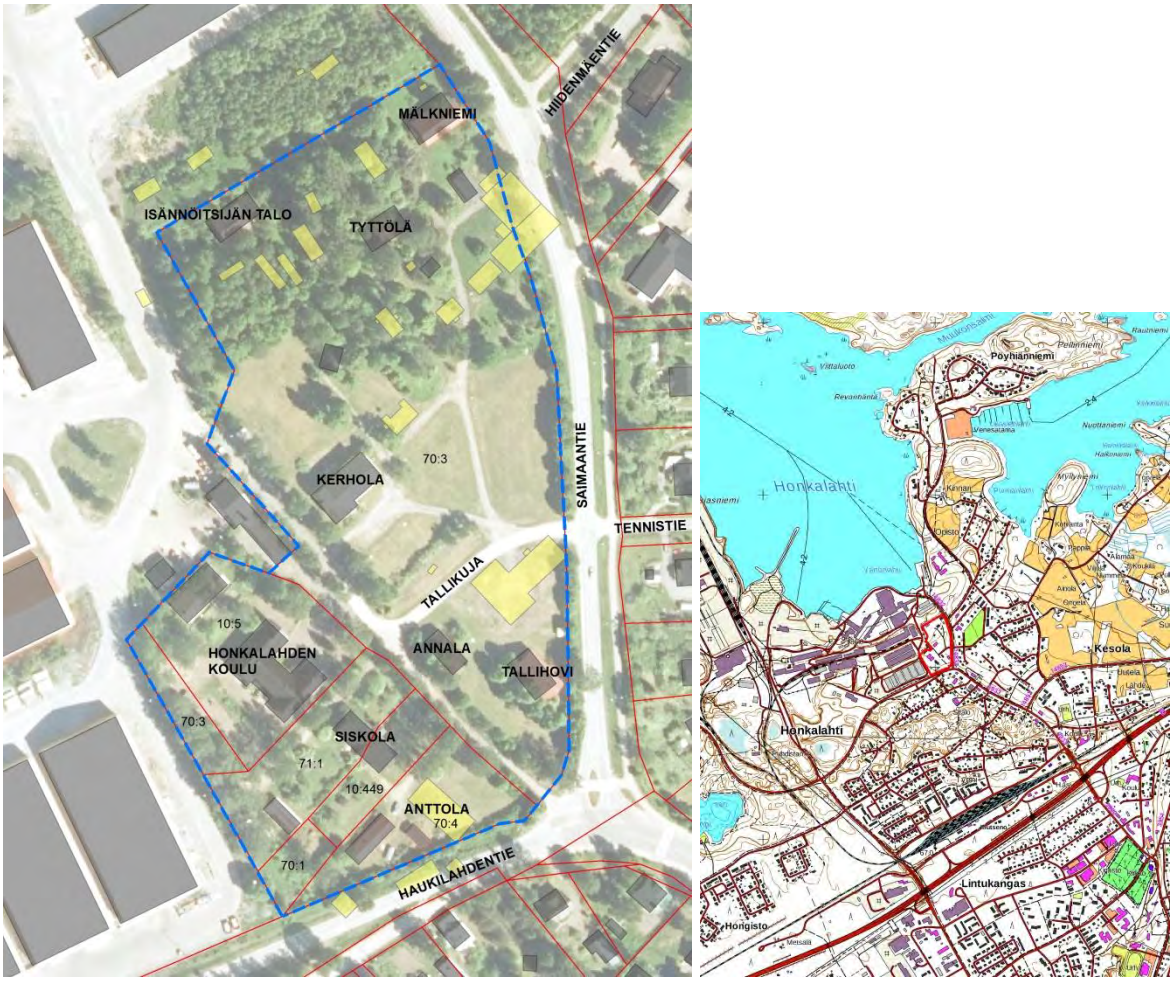

Selvitysalueen rajaus ja siihen kuuluvat rakennukset. Sinisellä näkyy aluerajaus, punaisella kiinteistörajat, harmaalla olemassa olevat rakennukset ja keltaisella hävinnyt rakennuskanta. Hävinneet rakennukset on tulkittu vanhojen ilmakuvien ja asemapiirrosten perusteella.

Alueen rakentuminen sijoittuu 1900-luvun alkuvuosikymmenille, Honkalahden sahan valmistumisen 1907 jälkeen. Rakennuskanta koostuu 1910–1930-luvuilla rakennetuista työväen ja virkailijoiden rakennuksista, joista osa on tyhjillään ja huonokuntoisia. Honkalahden koulu (viimeisimpänä päiväkoti), Siskola ja Tyttölä on siirretty Honkalahteen 1913, Kerhola 1920, Isännöitsijän talo 1926, Annala 1930-luvulla, Tallihovi 1930-luvun puolivälissä ja Mälkniemi 1930-luvun lopulla. Stora Enso Oyj omistaa Isännöitsijän talon (entinen tekninen konttori), Mälkniemen, Tyttölän, Kerhola, Annalan ja Tallihovin kiinteistöt. Lappeenrannan kaupunki omistaa Honkalahden päiväkodin kiinteistön ja Siskola on yksityisessä omistuksessa.

1.1.1 KAAVATILANNE

1.1.1.1 Maakuntakaava

Alueella on voimassa Etelä-Karjalan maakuntakaava, joka on vahvistettu ympäristöministeriössä 21.12.2011. Maakuntakaavassa selvitysalue sijoittuu ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueelle (TT). Selvitysalue on määritelty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi (ma/km).

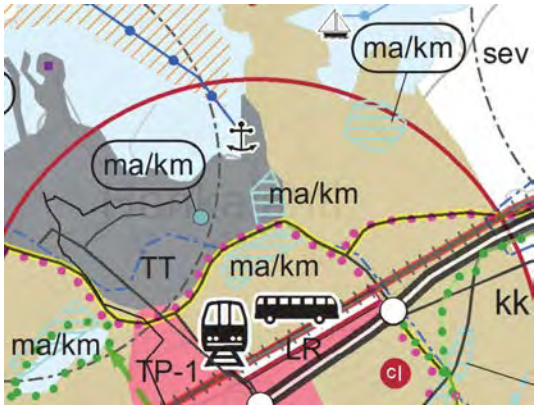

Ote voimassa olevasta maakuntakaavasta. (Etelä-Karjalan liitto)

1.1.1.2 Yleiskaava

Joutsenon keskustaajaman osayleiskaava 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.4.2011 ja se sai lainvoiman 10.12.2013. Yleiskaavassa selvitysalue on merkitty työpaikka-alueeksi (TP-2). Alue varataan toimisto-, majoitus- ja palvelutiloille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle tuotantotoiminnalle. Alueen kerrosalasta saadaan korkeintaan 1/3 käyttää asumiseen. Alueella suoritettavien rakentamistoimenpiteiden yhteydessä on museoviranomaiselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Lisäksi alue on määritelty taajamakuvallisesti tärkeäksi alueeksi (sk1/4). Kulttuurihistoriallisesti maakunnallisesti merkittävä yhtenäisen rakennuskannan alue. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja ympäristöön. Alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa. Maisemallisesti merkittävät puut ja istutukset tulee säilyttää. Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kyläkuvallisten arvojen ja suojeltavan rakennuksen säilyminen.

Ote voimassa olevasta yleiskaavasta. (Lappeenrannan kaupunki)

1.1.1.3 Asemakaava

Alueella on voimassa keskustaajaman (173–111) rakennuskaavan muutos ja laajennus, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 30.12.1991 ja jonka lääninhallitus on vahvistanut 11.1.1993. Asemakaavassa Honkalahden päiväkoti sijoittuu yleisten rakennusten korttelialueelle (Y). Muut rakennukset sijoittuvat asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueille (AL). Isännöitsijäntalo, Tyttölä, Kerhola, Honkalahden päiväkoti ja Siskola on suojeltu asemakaavalla (sr). Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee

kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.

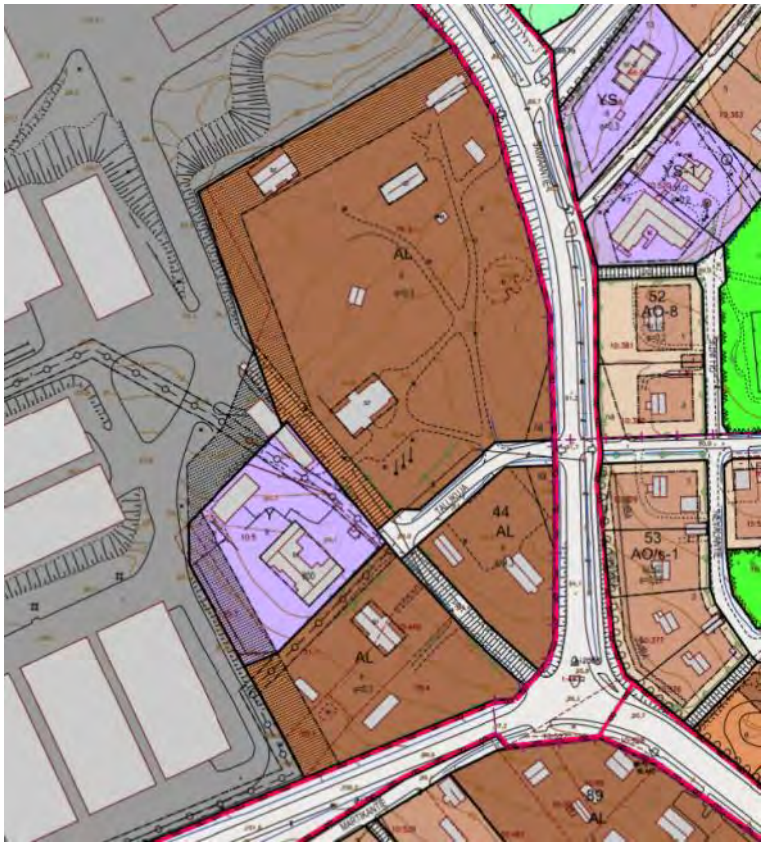

Ote ajantasa-asemakaavasta. (Lappeenrannan karttapalvelu)

Stora Enso teollisuustontit Oy on esittänyt 9.5.2003 sr-merkinnän poistamista asemakaavasta Isännöitsijän talon ja Tyttölän osalta. Perusteluina ovat olleet kiinteistöjen yleinen huono kunto, vaara ympäristön henkilöille sekä palovaara ympäristölle ja tehdasalueelle. Muutosesitys on otettu uudelleen tarkasteluun sen jälkeen, kun yleiskaavassa 2011 alue muutettiin työpaikka-alueeksi (TP-2). Asemakaavamuutos on tullut vireille kaavoitusohjelman 2017-2018 hyväksymisen yhteydessä (KH 12.12.2016).

Alueelle on vuonna 2008 laadittu alustava kaavaluonnos ja sen pohjalta vuonna 2010 havainnekuva. Kaavaluonnoksessa Isännöitsijän talo, Tyttölä ja Mälkniemi sijoittuvat suojaviheralueelle (EV-2). Kerhola, Honkalahden päiväkoti ja Siskola on suojeltu sr-merkinnällä. Havainnekuvassa Isännöitsijän talo ja Tyttölä on osoitettu purettavina kohteina. (Lappeenrannan kaupunki)

1.1.2 AIKAISEMMAT SELVITYKSET JA INVENTOINNIT

Keskustaajaman osayleiskaavan tarkistusta varten laadittiin kesällä 2008 *Joutsenon rakennusinventointi* Etelä-Karjalan museon toimesta. Inventoinnin perusteella Hackmanin vanha asuinalue on sekä historiallisesti, maisemallisesti että rakennuskulttuurin kannalta merkittävä alue. Ajallisesti ja tyylillisesti erilaiset rakennukset muodostavat erikoislaatuisen ja mielenkiintoisen kokonaisuuden.

Etelä-Karjalan maakuntakaavan taustaselvityksenä rakennetun ympäristön osalta valmistui vuonna 2008 *Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys*. Selvityksen laati Pöyry Environment Oy / arkkitehti Matti Veijovuori. Selvityksessä oli mukana koko tämän selvityksen mukainen alue ja alueen on todettu olevan suhteellisen ehyenä säilynyt asuin-, toimisto- ja julkisten rakennusten kokonaisuus.

Vuonna 1997 laadittiin *Enso Oy:n rakennuskannan inventointi*, josta vastasi Henrik Wager. Inventoinnin mukaan, yhtenäisen ja kerroksisen kokonaisuuden muodostaa Isännöitsijän talo, Tyttölä ja Mälkniemi.

Seutukaavaliiton toimesta laadittiin vuosina 1986–87 *Etelä-Karjalan rakennuskulttuuri -inventointi*. Inventoinnissa olivat mukana Isännöitsijän talo, Kerho sekä Tyttölä.

1.2 SELVITYKSEN TARKOITUS

Selvitysalueen rakennuksista Honkalahden koulu, Isännöitsijän talo, Mälkniemi, Tyttölä, Annala ja Tallihovi ovat tyhjillään. Kiinteistön omistaja on hakenut purkulupaa Isännöitsijän talolle, Mälkniemelle ja Tyttölälle. Etelä-Karjalan museo on lausunnossaan 15.12.2015 rakennusten mahdollisesta purkamisesta todennut, että Isännöitsijän talo ja Tyttölä ovat niin huonokuntoisia, että niiden purkaminen on hyväksyttävää kahden jälkimmäisen suojelumerkinnästä huolimatta. Mälkniemi vaikuttaa kunnoltaan kohtuulliselta, mutta rakennus sijaitsee hyvin lähellä tehdasalueen rajaa, joten rakennuksen hyödyntäminen muussa kuin sahan omassa käytössä olisi hankalaa. Tyttölän ja Isännöitsijän talon purkamisen jälkeen Mälkniemi jäisi muusta kokonaisuudesta irralliseksi rakennukseksi, eikä siinä itsessään olen niin voimakkaita rakennushistoriallisia arvoja, että sen välttämätön säilyttäminen on perusteltua.

Annalalla ja Tallihovilla ei ole asemakaavallista suojelumerkintää. Mälkniemen, Isännöitsijäntalon ja Tyttölän purkamisen jälkeen Annalan ja Tallihovin arvo tehtaan työväestön asuinhistorian maisemallisena ja historiallisena dokumenttina korostuu entisestään. Rakennukset ovat lisäksi kunnoltaan vähintään kohtalaisia. Tallihovilla ja Annalalla on yksittäisinäkin kohteina maisemallista ja historiallista arvoa, mutta merkittävimmin niiden sisältämät perinnearvot rakentuvat osana sahan asuinalueen kokonaisuutta. Näin ollen purkamisen edellytykset eivät täyty.

Vastineena Etelä-Karjalan museon lausuntoon FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy on todennut 4.3.2016, että Annalan kunnostaminen tai myyminen ei ole perusteltua kohteen heikon kunnon ja sijainnin huomioiden. Lisäksi Stora Enso Oyj kokee Annalan purkamisen edellytyksien täyttyvän lähiympäristön asukkailta saadun palautteen pohjalta.

Selvityksen tavoitteena on koota päävaiheet rakennuksen historiasta, muutosvaiheista ja nykytilasta sekä tarkastella niiden arvoja. Selvitys ei sisällä rakennuksen kuntoarvioita tai muita teknisiä selvityksiä.

1.3 MENETELMÄT

Tiettävästi rakennusten alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet. Lappeenrannan kaupunginarkistosta ei löytynyt mitään rakennuksia koskevia piirustuksia. Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkistosta löytyi piirustuksia Honkalahden koulusta vuodelta 1971, Kerholasta vuosilta 1960 ja 1968, Mälkniemen piharakennuksesta vuodelta 1976 sekä Tallihovista vuodelta 1973. Lappeenrannan tilakeskukselta löytyi Honkalahden koulun piirustuksia vuodelta 1988. Isännöitsijän talosta, Tyttölästä ja Annalasta ei löytynyt piirustuksia lainkaan. Etelä-Karjalan museolta löytyi vanhoja valokuvia 1980-luvulta. Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosta löytyi muutamia valokuvia 1990-luvulta eteenpäin. Maanmittauslaitoskelta löytyi vanhoja ilmakuvia vuosilta 1946, 1955, 1956 ja 1961.

Keskeisiä kirjallisia lähteitä alueen historiasta ja rakentumisen vaiheista ovat olleet *Joutsenon historia* ja *Kasarmilta kupinkikotiin* (kupinki = Kupinki oli yksi tärkeimmistä rakennusmateriaaleista, joita saatiin sahalta. 50-60cm pitkä puupalikka oli alun perin tarkoitettu polttopuuksi). Hackmanin ja sahateollisuuden historiasta kertovia lähteitä ovat olleet *Suomen sahateollisuuden historia* ja *Viipurilainen kauppahuone*. Lähdeluettelo on tämän selvityksen kohdassa 13. Lähteet.

Rakennusinventointi ja dokumentointivalokuvaus suoritettiin 23.10.2017 ja 16.11.2017. Maastokatselmusten aikana rakennukset ja niiden ympäristö dokumentoitiin valokuvaamalla ja kirjaamalla niitä koskevat tiedot ylös. Rakennusten osalta tutkittiin keskeiset sisätilat mahdollisuuksien mukaan. Valokuvat, joissa ei ole lähdeviitettä, ovat selvityksen tekijän.

Selvityksen on tilannut Lappeenrannan kaupunki. Kaupungin yhteyshenkilönä työssä on ollut asemakaava-arkkitehti Matti Veijovuori. Selvityksen on laatinut Ramboll. Lähtöaineiston kokoamisesta, maastokatselmuksista ja raportin kokoamisesta on vastannut insinööri (AMK) Tiina Heikkilä. Selvityksen sisällöstä ja kohteen analysoinnista ovat vastanneet arkkitehdit Annu Tulonen ja Niina Ahlfors.

2. HONKALAHDEN SAHAN HISTORIAA

2.1 JOUTSENON TEOLLISTUMISEN ALKUVAIHEET JA HONKALAHDEN SAHAN SYNTY

Suomen sahateollisuus vapautui sitä kahlehtineista rajoituksista vuonna 1861, jolloin poistettiin höyrysahojen perustamiskielto. Kiellon poistaminen elvytti luonnollisesti sahatoimintaa. Etelä-Saimaan alue näytti jäävän tästä kehityksestä syrjään. Vuoteen 1885 tultaessa alueella oli vain kaksi höyrysahaa, joista toinen Ruokolahdella ja toinen Lappeenrannan Luukkaanniemellä. Vuosisadan lopulla tilanne kuitenkin muuttui. Tähän vaikuttivat Saimaan kanavan rakentuminen sekä Lappeenrannan rautatien valmistuminen vuonna 1885. Kanava tarjosi kuljetusväylän valmiille sahatuotteille merenrantaan saakka ja rautatie paransi kuljetusmahdollisuuksia.

1890-luvulta alkaen perustettiin useita suurempia tai pienempiä sahoja Etelä-Saimaan alueelle. Merkittävä saharypäs syntyi juuri Saimaan kanavan yläpäähän Lappeelle. Tähän sahojen perustamisvaiheen huippukauteen ajoittuu Joutsenon Honkalahden sahan alku. Vuonna 1906 Turussa perustettiin Honkalahden Puutavara Osakeyhtiö, joka rakensi sahansa liikenteellisesti oivalliseen paikkaan Värrön rannan tienoille. Honkalahden sahaa ryhdyttiin rakentamaan vuonna 1906 ja se valmistui jo seuraavana vuonna. Tuotantokykynsä puolesta se oli Joutsenon oloissa melkoinen jätti, mutta aivan Suomen suurimpiin se ei vielä kuulunut. Myös itse Joutsenoon perustettiin lähes samanaikaisesti Honkalahden sahan kanssa sitä pienempi Värrön saha.

Honkalahdelta saatava sahausjäte ja muut edulliset tuotantotekijät johtivat siihen, että vuonna 1908 perustettiin Honkalahden sahan lähistölle norjalaisvoimin Osakeyhtiö Pulp. Erinäisten vaikeuksien jälkeen sellutehdas käynnistyi 1909. Tehtaan osti vuonna 1919 Oy Kaukas Ab.

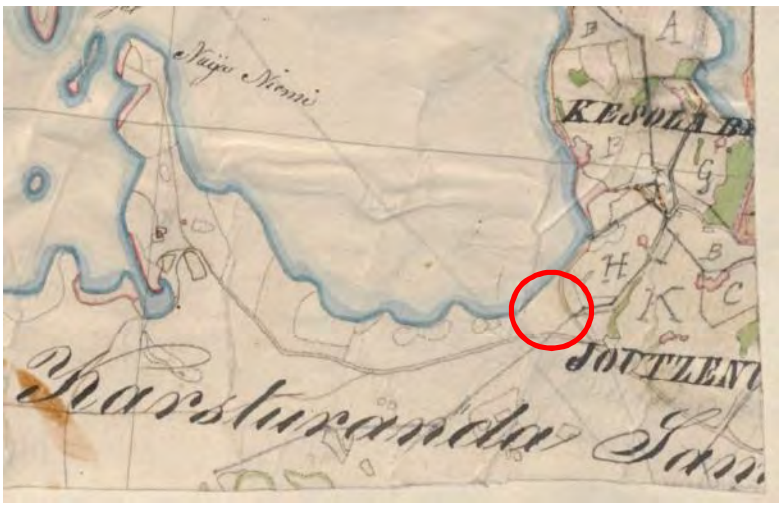

Ote pitäjänkartasta vuodelta 1848. Selvitysalueen eteläpuolella kulki tieyhteys Joutsenon kylältä kohti Mujasniemeä. Muutoin selvitysalue ja sen ympäristö oli vielä rakentamatonta aluetta. Selvitysalue sijoittuu punaisen ympyrän osoittamaan kohtaan. (Kansallisarkiston digitaaliarkisto)

2.2 HONKALAHDEN SAHA HACKMANIN OMISTUKSEEN

Vuodet 1907 ja 1908 olivat sahateollisuuden kannalta heikkoja. Vientihinnat laskivat ja kaikissa yhtiöissä saatiin merkitä taloussarakkeisiin negatiivisia lukuja. Vasta toimintansa aloittaneelle Honkalahden sahalle lamavuodet olivat liian ankaria. Vuonna 1910 Honkalahden saha myytiin Hackman & Co:lle.

Hackmanin historia alkaa vuodesta 1790, jolloin saksalainen Johan Friedrich Hackman perusti Viipurin kauppahuoneen, jonka nimeksi tuli myöhemmin Hackman & Co. Kauppahuone oli 1880-luvulla Savon ja Karjalan suurimpia sahateollisuus- ja puutavaraliikkeitä. Yhtiöllä oli sahat muun muassa Heinäveden Kermassa ja Palokissa, Sulkavan Lohikoskella ja Leppävirran Sorsakoskella. Honkalahden sahan siirtyminen Hackmanille tiesi se vielä jäljellä olevien Hackmanin vesisahojen loppua. Vuonna 1911 lakkasi toiminta Lohikoskella ja vuotta myöhemmin Palokissa. Honkalahteen siirtyivät lakkautettujen sahojen työntekijät ja osin myös kasarmit.

Hackmanin hallussa sahalla alkoi todellinen loistokausi. Koneiden tehoa parannettiin, sähkö otettiin valonlähteeksi, työnjohtoporrasta lisättiin ja työntekijöin tarpeisiin rakennettiin taloja. Sahan kehitys näkyi myös työntekijöiden määrässä. Ensimmäisen omistajan aikaan sahalla työskenteli parhaimmillaan 225 (38 naista) työntekijää. Vuonna 1913 työntekijöiden määrä nousi jo 341:een (79 naista).

Honkalahden saha. Ilmeisesti kuvaa ottaessa se on jo siirtynyt Honkalahden Puutavara Oy:ltä Hackman & Co:lle, koska Pulpin piippu häämöttää taustalla. Kuva lienee vuodelta 1911. (Joutsenon kotiseutumuseo)

2.3 ASUINKASARMIEN RAKENTUMINEN

Teollistuminen toi mukanaan työläisten asuttamisen ongelman, jota ratkottiin sekä yhtiöiden rakentamilla asunnoilla että vapaan rakennustoiminnan kautta. Teollistuminen vaikutti nopeasti Joutsenon rakennettuun ympäristöön. Aluksi muualta tulleet työntekijät asuivat vuokralla maataloissa, mutta varsin pian Hackman alkoi rakennuttaa asuinkasarmeja.

1900-luvun alkupuolelta lähtien muodostui Honkalahden ja Pulpin (vuoden 1919 jälkeen Oy Kaukas Ab) alueelle yli tuhannen asukkaan teollisuusyhdyskunta. Honkalahden työväenasuinalueen muodostivat Hackmanin sahan kasarmialue pääosin sahan länsipuolella ja myöhemmin noussut Mökkikylä nykyisen Kirjatien varteen. Pulpin alueella oli oma kasarmialueensa, joka erosi järjestelmällisyydessään sahan vastaavasta alueesta. Sahan kasarmialueet nousivat ensimmäisenä ja olivat kutakuinkin valmiina 1920-luvun puolessa välissä. Kun rakentamisen tahti Honkalahdessa hiipui, nostettiin Pulpilla rakennusmiesten eteen uusien upeiden kasarmien piirustukset, joita alettiin rakentaa 1920-luvn alkupuolella. Pulpin saatua kasarminsa valmiiksi alkoi mökkikylä kasvaa Honkalahteen. Kirjatien alue ja Honkalahti muodostuivat ennen sotia Joutsenon vilkkaimmaksi alueeksi, jossa sijaitsivat monien liikkeiden lisäksi muun muassa paloasema, poliisikonttori, kulkutautisairaala ja työväentalo. Alueeltaan pieni yhteisö oli kuin kunta kunnan sisällä. Alueilla oli omat koulut, neuvolat, lääkärit ja jopa poliisit.

Hackmanin sahan kasarmialueen ensimmäiset kasarmit valmistuivat jo vuonna 1906 sahan länsipuolelle. Valtaosa rakennuksista valmistui 1920-luvulle menneessä. Hackmanin asuinkasarmeja oli yhteensä 21, lisäksi oli suuri joukko talousrakennuksia. Pääosa kasarmeista sijoittui sahan länsipuolelle ja ne oli sijoiteltu pääosin suorakulmaisesti, ei kuitenkaan ankaran säännöllisesti. Pienempi alue rakentui sahan itäpuolelle, Haukilahdentien ja Saimaantien kulmaukseen. Kasarmien rakennusmateriaalina oli luonnollisesti puu. Tukevat hirsirakennukset kestivät kovaa kulutusta hyvin. Sisävuoraus antoi hieman lisää eristystä ja viihtyisyyttä ja toisaalta valtaosassa kasarmeista oli ulkovuoraus myös eristämässä. Kasarmien yhteisenä värinä oli punainen ja räystäs- ja kulmalaudat sekä ikkunapielet olivat valkoisia tai kellertäviä. Osassa kasarmeista oli koko yläosa maalattu keltaiseksi. Katolla oli suojana tervapahvia. Kasarmien päädyissä myös muistetaan olleen kyltit, jotka kertoivat kasarmien nimet.

Leipää ei alkuaikoina voitu tehdä muualla kuin leipätuvilla, sillä kasarmeista puuttuivat leivinuunit. Asunnoissa oli vain hella ja lämmitykseen soveltuvia uuneja. Leivinuuneja alettiin rakentaa kasarmeihin samalla kun niitä myös alettiin remontoida 1920-luvun alussa. Sisällä oli hirsien päällä

joko laudoitus tai paksua pahvia. Sisävuoraus maalattiin ja osa asunnoista myös tapetoitiin. Lähes jokaista perhettä varten oli oma huussi, joka oli sijoitettu ulkorakennukseen. Sotien jälkeen kasarmeilla tehtiin uudelleen remontteja, sillä asunnoissa majoittuneet sotilaat olivat jättäneet jälkensä. Sisätiloihin uusittiin tapetointeja ja pahveja ja korjattiin ilmenneitä pikkuvikoja.

Hackmanin kasarmialueella asui monia yhdeksänhenkisiä perheitä, joilla käytössä oli asuinpinta-alaa noin 40 m² perhettä kohden. 1930-luvun lopulla asui Hackmanin kasarmeissa noin 570 henkeä kun parhaimmillaan edellisinä vuosikymmeninä asukasluku oli 650 hengen tietämillä. Sodan jälkeen rakennetut omakotitalot kasarmialueiden läheisyyteen alkoivat houkutella ihmisiä pois kasarmeilta ja näin ollen asukasluku kääntyi vähitellen laskuun.

Hackmanin sahan kasarmialueen vuonna 1911–12 valmistunut Rantala, jossa oli jopa 12 asuntoa (Kasarmilta kupinkikotiin. Martti Vainio) sekä vuonna 1923 valmistunut Metsola olivat ulkohahmoltaan miltei identtiset. (Lappeenrannan museot. Kuvaaja Arto Hämäläinen).

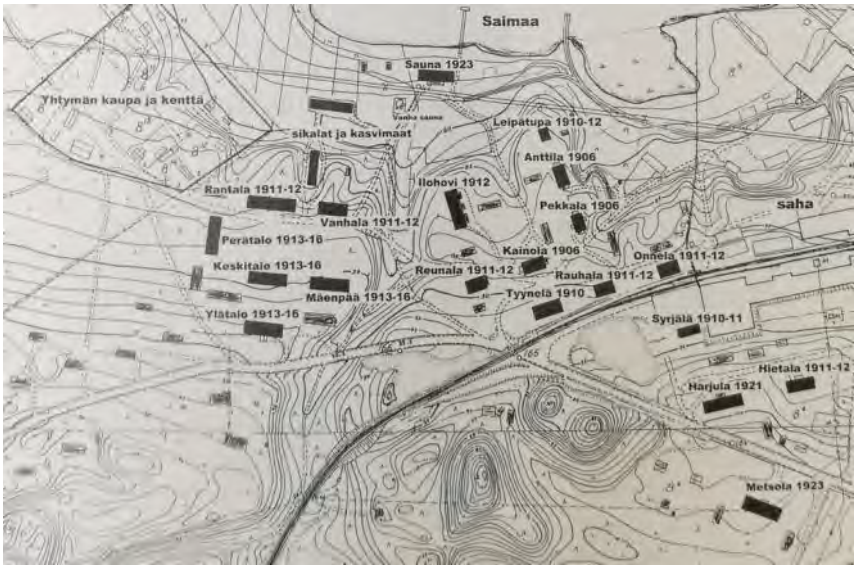

Hackmanin kasarmialue sijoittui sahan länsipuolelle ja pääosin junaradan ja Saimaan väliselle alueelle. Asuinkasarmeista ei ole nykyisin yksikään jäljellä. (Kasarmilta kupinkikotiin)

Selvitysalueelle ensimmäisinä rakennettiin koulu vuonna 1913. Hackmanin sahoista Sorsakoski lakkautettiin vuonna 1898, Kermakoski 1903 sekä Heinäveden Palokki 1910 ja Sulkavan Lohikoski vuonna 1911. Sorsakosken ja Kermakosken sahoilta siirtyi todennäköisesti työvoimaa myös Joutsenoon. Palokin ja Lohikosken sahoilta tiedetään siirtyneen työntekijöitä sekä kasarmirakennuksia Honkalahteen. Tyttölä siirrettiin Honkalahteen Palokista vuonna 1913. Samana vuonna rakentui myös koulun opettajien asuntola Siskola. Rakennuksen nykyisen omistajan mukaan rakennus on tuotu muualta ja mahdollisesti se tuotiin joko Palokista tai Lohikoskelta. Samoihin aikoihin Siskolan ja Tyttölän kanssa tuotiin Lohikoskelta Anttola-niminen asuinkasarmi, joka sijoitettiin Siskolan eteläpuolelle. Anttolassa oli parhaimmillaan yhdeksän asuntoa, joiden pinta-alat vaihtelivat 22 m²:n ja 76 m²:n välillä. Kasarmiin perustettiin 1940-luvun alussa neuvola palvelemaan odottavia äitejä. Suurin asunnoista oli ilmeisesti sairaanhoitajattaren käytössä. Kaksikerroksinen Anttola tuhoutui tulipalossa vuonna 2001.

Vaikka kasarmilaiset ja mökkikyläläiset olivat tehdastyöläisiä, täytyi heidän myös turvautua palstaviljelykseen ja eläinten kasvatukseen. Hackman tarjosi työläisilleen palstaviljelyalueen selvitysalueen itäpuolelta niin sanonut ”Herrojen pellon” kohdalla. Alueelle rakennettiin myöhemmin vuokrattavia yhdenperheentaloja ja kasvimaat siirrettiin Hackmanin kasarmialueelle sahan länsipuolelle. Tarkkaa tietoa ei ole milloin muutos tapahtui, mutta ilmeisesti vielä toisen maailmansodan aikana Herrojen pelto oli vielä viljelykäytössä. Vuonna 1959 vahvistetun asemakaavan pohjakartalla palstaviljelyaluetta ei enää näy.

Anttolan asuinkasarmi tuhoutui tulipalossa vuonna 2001. Kuva on vuodelta 1999. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto)

2.4 HONKALAHDEN SAHA SOTIEN AIKAAN JA NIIDEN JÄLKEEN

Huippuvuosien jälkeen syntynyt maailmansota tyrehdytti vientimarkkinat, mutta sahausta vielä jatkettiin supistetulla teholla. Pikaisen rauhan toivossa tavaraa tuotiin varastoon, mutta kun sota vain jatkui, varastot täyttyivät. Tämän vuoksi Honkalahdenkin saha täytyi sulkea vuonna 1917. Kun myös Pulpin sellutehdas koki saman kohtalon, muodostui Joutsenoon sankka työttömien joukko. Punaisten vetäytyessä Joutsenosta 1918, polttivat he mennessään muun muassa Hackmanin suuren miljoonien arvoisen lautatarhan.

Vaikka Joutseno oli varsin tärkeä osa Jääsken kihlakunnan teollisuusalueista, sen teollinen asema ei koko sotien välisenä aikana vahvistunut siinä määrin kuin muualla. Kansalaissodan ja I maailmansodan aiheuttamista tuotantokatkoksista noustiin jo vuoteen 1920 mennessä. Hackman sijoitti suuria summia Honkalahden höyrysahan laajennukseen ja uudenaikaistamiseen ja Hackmanin sahaustoiminta alkoi keskittyä Honkalahteen. Vuodesta 1926 lähtien yhtiön kaikki sahaus tapahtui Honkalahdessa. Työntekijöitä sahalla oli vuonna 1925 479 henkeä (naisia lähes sata). Vuoden 1928 sahauskapasiteetiltaan Honkalahti oli eräs Suomen suurimpia sahoja.

1920-luvulla selvitysalueen rakennuskanta täydentyi, kun vuonna 1920 valmistui selvitysalueen keskelle Kerhotalo ja vuonna 1926 Isännöitsijän talo.

2.5 LAMAN JÄLKEEN UUTEEN NOUSUUN

Kuitenkin 1930-luvun alun lama-aika osoitti alan haavoittuvuuden. Se koetteli työntekijöitä vähentyneinä työtilauksina, mutta myös tuotannon määrä polki paikoillaan. Koska Joutsenossa sahauksella oli merkittävä asema, tuntui lama ankaralta. Joutsenon teollisuuskehitys erkani muusta Vuoksenlaaksosta selvimmin 1930-luvun alun jälkeen, talousnäkymien parantuessa.

Vuonna 1930 valmistui selvitysalueen itäpuolelle Hiidenmäentien alkupäähän lääkärin talo. Lääkärin asunnon lisäksi rakennuksessa oli laboratoriohuone ja – arkisto. 1930-luvulla valmistuivat selvitysalueen nuorimmat rakennukset. Kaikki kolme rakennusta olivat yksikerroksisia kahden perheen asuinrakennuksia. Tallihovi valmistui 1930-luvun puolivälissä ja Mälkniemi 1930-luvun loppupuolella. Annalan tiedetään valmistuneen 1930-luvulla.

Talvi- ja jatkosodan aikaan Joutsenossa teollisuutta yritettiin pitää yllä niillä resursseilla mitä oli. Pulp Oy seisoi kolme vuotta, mutta Honkalahden sahalla sahattiin niin paljon kuin niissä oloissa oli mahdollista. Sotien jälkeen Joutsenon teollisuudessa alkoi uusi kausi, jota pitkän kasvukaaren ohella luonnehti teollisen pohjan laajeneminen. Puunjalostusteollisuuden rinnalle alkoi nousta muitakin yrityksiä elintarvike-, metalli-, kemian ja rakennusteollisuuteen.

Alueen ensimmäinen asemakaava vahvistettiin lääninhallituksessa 10.11.1959. Asemakaavassa selvitysalue osoitettiin teollisuuslaitosten asuin- ja liiketalousalueeksi (A). Aluetta ja sahan länsipuolelle sijoittunutta lautatarhaa rajasi puistoalue. Kaavamääräysten mukaan korttelin pinta-alasta sai rakentaa enintään 1/12. Rakennuksissa sai olla asuntoja vain sellaista henkilökuntaa varten, jonka läsnäolo paikalla oli toiminnalle välttämättömästi tarpeellinen.

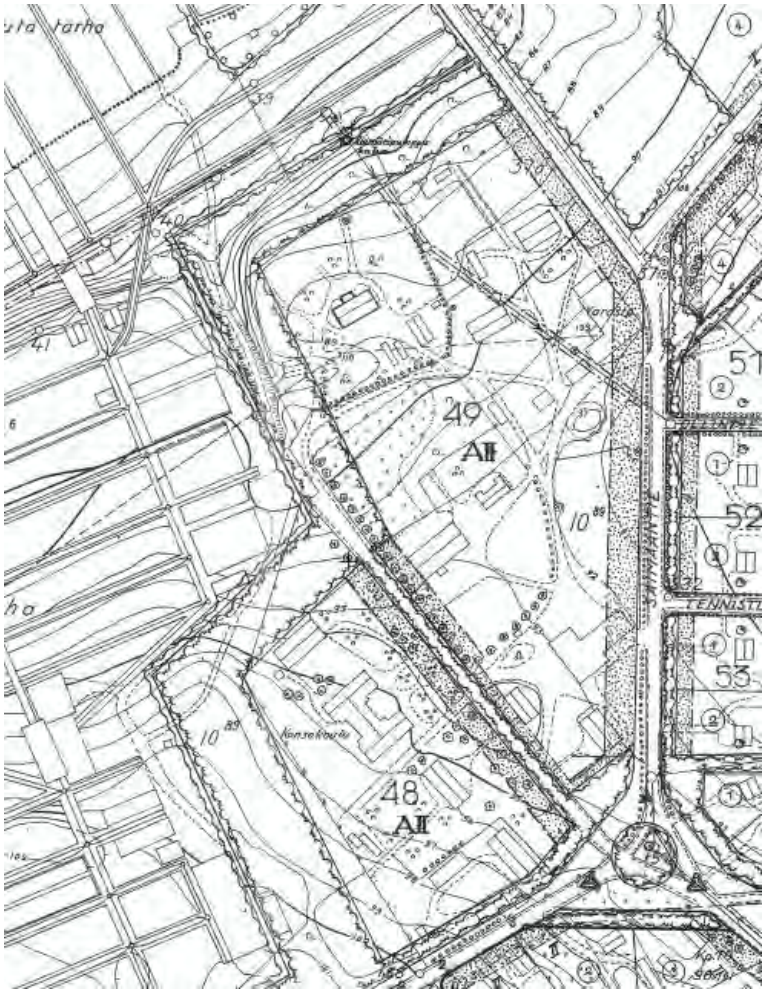

Ote alueen ensimmäisestä asemakaavasta vuodelta 1959.

Asemakaavan pohjakartan perusteella selvitysalueen rakennuskanta oli runsasta 1950-luvun lopulla. Koulun ja asuinrakennusten lisäksi alueelle sijoittui useita asuinrakennuksiin kuuluvia piharakennuksia. Koska rakennuksissa ei vielä tuolloin ollut sisävessoja, voidaan rakennusten olettaa olleen osin niitä sekä saunarakennuksia. Mälkniemen kaakkoispuolella lähellä Saimaantietä oli suuri varastorakennus. Varastorakennusta ei näy enää Mälkniemen varasto ja autotallin rakennuslupapiirustusten asemapiirroksessa vuodelta 1978 eikä vuoden 1983 peruskartalla. Toinen yhtä suuri ilmeisesti myös varastorakennus sijaitsi Tallihovin pohjoispuolella. Tämä rakennus näkyy vielä vuoden 1983 peruskartalla, muttei enää vuoden 2009 ilmakuvassa. Pääkulku selvitysalueelle tapahtui Saimaantien ja Haukilahdentien risteyksen tuntumasta. Aina saha-alueelle asti kulkenutta tietä reunusti puukujanne. Pääkulkuyhteys muutettiin tapahtuvaksi Saimaantien puolelta tiettävästi 1990-luvulla. Saimaantien ja osin Haukilahdentien reunaan oli istutettu pensasrivistö. Isännöitsijän pihapiiri ja Kerhola oli osin rajattu pensasistutuksin. Saha-alueen rajasi asuinalueesta aita. Myös Isännöitsijän talo, Kerhola ja Anttola oli osin rajattu aidoin.

Alueen ortoilmakuva vuodelta 1955. (Maanmittauslaitos)

Kerhon uuden saunan asemapiirros vuodelta 1968. (Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkisto)

Kaikkien laajennuksien ja investointien jälkeen Honkalahdessa työskenteli vuonna 1974 1032 henkeä. Kasvun aikaa kesti 1980-luvun vaihteeseen saakka. Tänä aikana Joutsenon teollisuustuotanto kasvoi bruttoarvoltaan yli yhdeksänkertaiseksi. Joutsenoa pidettiin yhtenä Suomen teollistuneimpana maalaiskuntana. Työntekijöiden lukumäärällä mitattuna Hackman ja Pulp olivat vuonna 1980 ylivoimaisesti suurimmat yritykset Joutsenossa. Sitten tuli taantuma ja niin Pulpilla kuin Hackmanilla jouduttiin 1980-luvun alussa saneeraamaan ja vähentämään työntekijöiden lukumäärää. Työntekijöiden määrä putosi 1980-luvun lopussa alle 400 henkilön. Lisäksi useat yritykset ajautuivat konkurssiin. Takaiskuista huolimatta Joutseno säilytti teollisen asemansa.

Honkalahden saha siirtyi Enso-Gutzeit Oy:n omistukseen vuonna 1991.

Honkalahden saha 1980-1990. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto)

3. ALUEEN OMINAISPIIRTEET

3.1 SELVITYSALUE JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ

Hackmanin sahan vanha asuntoalue sijoittuu alueelle, jota etelässä rajaa Haukilahdentie ja idässä Saimaantie. Muilta osin alue rajautuu Honkalahden sahan varastorakennuksiin. Teiden puolella aluetta rajaavat puu- ja pensasaidat. Sahan puolella on korkea metalliverkkoaita. Haukilahdentien ja Saimaantien risteyksestä kulkee vanha Tallikuja pohjoiseen. Osa rakennuksista on rakentunut tämän reitin varrelle. Kujaa reunustaa vanha koivukujanne. Nykyinen asfalttipäällysteinen Tallikuja kulkee alueelle Saimaantien kautta. Selvitysalueen pohjoisosassa on runsaasti luonnontilassa kasvavaa puustoa ja kasvillisuutta. Saimaantien puoleinen reuna on varsin avonaista nurmialuetta.

Selvitysalue etelästä kuvattuna. Vasemmalla näkyy sahan varastorakennuksia, etualalla kulkee Haukilahdentien ja oikealla Saimaantie. Viistoilmakuva vuodelta 2015. (©Blom)

Näkymä Tallikujalta kohti länttä.

Vanhaa Tallikujaa reunustaa koivukujanne. Kuva on otettu kohti pohjoista ja vasemmalla näkyy Kerhola.

Haukilahdentien eteläpuolelle, Kirjatien varrelle, sijoittuu Hackmanin niin sanottu Mökkikylä. Alueella oli sekä työläisten rakentamia asuintaloja, että vilkasta liiketoimintaa ja kunnallisia

palveluja. Asuintalot ovat vielä jäljellä, mutta palvelut ovat kaikonneet. Ensimmäiset mökit on ilmeisesti rakennettu jo ennen vuotta 1910, pääosa taloista on kuitenkin 1920-30-luvulta. Rakennuskantaa leimaa monenkirjavuus. Talot ovat malliltaan harja- tai mansardikattoisia ja ne on sijoitettu kiinni katulinjaan. Alue on säilyttänyt ikkunoiden ja julkisivumateriaalien muutoksista huolimatta suhteellisen hyvin työväenasuntoalueille tyypilliset piirteet. Mökkikylä on Joutsenon työväenasuinalueista säilynyt ainoana.

Kirjatien varren Mökkikylän pientaloasutusta.

Saimaantien itäpuolelle sijoittuu Tennistien, Nevalantien, Ollintien ja Ierikankujan varrelle sotien jälkeen rakentuneita omakotitaloja. Lautaverhoillut ja harjakattoiset omakotitalot sijoittuvat tonttien keskelle. Paikalla sijaitsi ennen sotia kasarmien palstaviljelyalue. Ierikantien varrelle sijoittuu vuonna 2006 valmistunut hoitokoti ja Hiidentien varrelle vuonna 1930 valmistunut entinen lääkärin talo.

Vasemmalla Tennistien varren asutusta ja oikealla Hiidenmäentien varrelle sijoittuva entinen lääkärin talo.

Lännessä ja pohjoisessa selvitysalue rajautuu Honkalahden sahan tuotanto- ja varastorakennuksiin. Vielä 1980-luvun lopussa Honkalahden päiväkodin länsipuolella oli avonaisia lautatarhoja, jotka myöhemmin on korvattu suurilla varastorakennuksilla.

Honkalahden saha pohjoisesta kuvattuna. Viistoilmakuva kesäkuulta 2017. (© Lappeenrannan kaupunki/ Maaomaisuuden hallinta, kuva Raimo Suomela)

4. HONKALAHDEN KOULU

Honkalahden koulu ja sen pihapiiriin kuuluva ulkorakennus sijaitsevat osoitteessa Tallikuja 12 ja kiinteistöillä 405-535-10-5 ja 405-535-70-3. Vuonna 1913 valmistunut vanha koulurakennus on ollut tyhjillään kesästä 2014 asti. Viimeisimpänä rakennuksessa toimi Hankalahden päiväkoti, jonka käytössä rakennus oli aina 1970-luvun alusta asti. Ulkorakennus on valmistunut vuonna 1937 ja sekin on tyhjillään. Koulun kiinteistö on Lappeenrannan kaupungin omistuksessa ja se on ollut myynnissä. Koulurakennuksen pinta-ala on 515 m² ja ulkorakennuksen 78 m².

Voimassa olevassa asemakaavassa (kv 30.12.1991) rakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr). *”Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.”*

Rakennuksen alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet. Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkistosta löytyi mahdollisesti rakennuksen alkuperäinen läntistä julkisivua kuvaava piirros, jossa ei ole tietoja suunnittelijasta tai päivämäärää. Lisäksi rakennusvalvonnan arkistosta löytyi muutospiirustuksia vuodelta 1971. Lappeenrannan tilakeskukselta löytyi muutospiirustuksia vuodelta 1988 sekä vuonna 1937 valmistuneen ulkorakennuksen piirustukset.

4.1 KOULURAKENTAMINEN 1900-LUVUN ALUSSA

Vuoden 1866 kansakouluasetus velvoitti kaupungit perustamaan kansakouluja. Yleistä oppivelvollisuutta ei säädetty ja maalaiskunnille kansakoulujen perustaminen oli vapaaehtoista. Vuonna 1892 valtio julkaisi ensimmäisen suomalaisen koulurakennusten tyyppipiirustusten kokoelman *Mallipiirustuksia koulurakennuksia varten*. Vuonna 1897 annettiin kansakoulujen piirijakoasetus, jossa kunnat velvoitettiin jakamaan alueensa koulupiireihin niin, että jokaisella kouluikäisellä oli mahdollisuus saada kansakouluopetusta korkeintaan viiden kilometrin päässä kodistaan.

Vuonna 1904 julkaistiin arkkitehti Yrjö Sadeniemen laatima maalaiskoulujen mallipiirustuskokoelma. Koulurakentamista oli aiemmin arvosteltu luokkien pienuudesta ja eteisen puuttumisesta.

Vuonna 1892 ilmestyi ensimmäinen kokoelma mallipiirustuksia maalaiskansakouluja varten. Mallit olivat yksikerroksisia puurakennuksia. 1900-luvun alkupuolella kansallisromantikot alkoivat arvostella 1892 julkaistuja mallipiirustuksia. Heidän mielestään koulut tuli suunnitella yksilöllisemmin. Myös veistossalin merkitystä painotettiin. Lisäksi suositeltiin, että luokat avautuisivat oven välityksellä saliin, jostain niihin saataisiin lisää ilmaa. Yrjö Sädeniemen toinen mallipiirustuskokoelma julkaistiin vuonna 1910. Piirustuksissa oli otettu huomioon senaatin asettaman kansakoulujen rakennuskysymyksiä pohtineen komitean 1905 valmistunut mietintö. Komitean mukaan koulutaloja ei saanut sijoittaa liian lähelle muita taloja. Vähimpänä etäisyytenä muista asunnoista pidettiin 100 metriä. Tontilla tuli olla riittävä tila rakennuksia, pihamaata, puutarhaa ja opettajan perunamaata varten. Huomioon tuli ottaa myös tulevaisuudessa ehkä kysymykseen tuleva koulun laajennus. Tontin tuli sijaita kunnossa pidetyn tien läheisyydessä. Eri rakennukset oli asetettava siten, että päärakennus ja ulkorakennukset rajoittivat pihamaan, joka samalla oli oppilaiden leikkikenttä. Kaksikerroksisia koulurakennuksia ei suositeltu. Luokkahuoneen ikkunat tuli asetella toiselle pitkälle seinälle siten, että oppilaat saivat valon vasemmalta. Aamupäivä-aurinko oli luokkahuoneelle edullisin. Ikkunapintaa tuli olla noin 1/6 lattiapinta-alasta ja ikkunoiden tuli ylettyä niin ylös kuin mahdollista. Luokkahuone sai olla enintään 7 metriä leveä ja 10 metriä pitkä. Luokkahuoneen sopivaksi korkeudeksi annettiin 3,8 metriä ja korkeintaan 4 metriä. Katto tuli ehdottomasti maalata vaaleaksi ja seinät mahdollisimman vaaleiksi. Seinien alaosa ja tuli maalata tummemmaksi. Veistoshuoneen minimi-ala oli 50 m² ja kahden opettajan koulussa 55 m². Luokkahuoneeseen tuli rakentaa kaksi kookasta uunia. Veistohuoneessa riitti yksi suuri uuni. Oppilaseteisen tuli olla kooltaan vähintään 13 m². Sadeniemen malleista tuli suosittuja, ja niitä käytettiin aina 1920-luvulle asti.

1800–1900-lukujen vaiheessa kansakoulun alkuaikoina opettajan rooli oli vahva. Tämä näkyi myös koulurakennuksissa. Kansakouluasetuksen mukaan opettajaa varten tuli rakentaa kahdesta huoneesta ja keittiöstä koostuva asunto. Naisopettajan huoneiston koko oli vähintään 65 m² ja miesopettajan 90 m². Kussakin asunnossa tuli olla pieni vaate-eteinen. ja vaatesäiliö. Pienimmäksi huonekorkeudeksi annettiin 3,3 metriä ja suurimmaksi 3,5 metriä. Opettajan työhuone suositeltiin sijoitettavaksi pihalle päin siten, että opettaja saattoi valvoa koulupihaa. Vuonna 1910 julkaistussa Yrjö Sadeniemen toisessa mallipiirustuskokoelmassa asunnot oli selvästi erotettu opetustiloista.

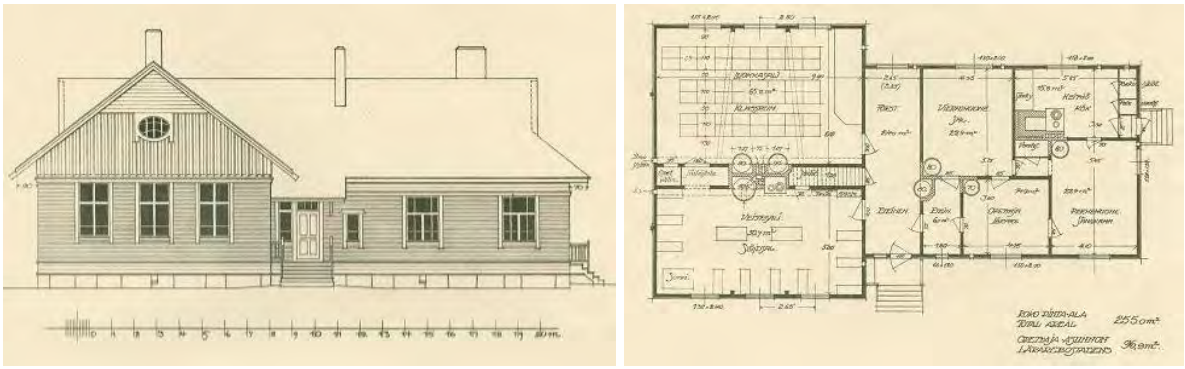

Tyyppipiirustus no 9. (ELKA)

4.2 HISTORIA

4.2.1 NEVALAN KANSAKOULUSTA HONKALAHDEN KOULUKSI

Honkalahden koulun juuret juontavat vuoteen 1884, jolloin kunnallisneuvos Emil Hanén tuskastui joutsenolaisten vitkutteluun kansakoulun perustamisessa. Kansansivistystyö oli tärkeää Hanénille ja niinpä hän omilla rahoillaan perusti ensimmäisen kansakulun omalle tilalleen Nevalan maille. Täten Joutsenon ensimmäinen kansakoulu aloitti opetustyönsä syksyllä 1884. Ensi alkuun koulua pidettiin kanalaksi kutsutussa piharakennuksessa. Valtaosa koulun oppilaista oli työläistaustaisia. Pian valmistui Hanénin rakennuttama koulurakennus, joka täytti viranomaisten antamat normit.

Perustaessaan Nevalan koulun, Hanénilla ei liene ollut tarkoitus ryhtyä yksityiskoulun pitäjäksi, vaan antaa alkusysäys kansansivistystyölle Joutsenossa. Vuonna 1888 Hanén ilmoitti lakkauttavansa koulun parin vuoden kuluttua. Koulun lakkauttamista ei haluttu, vaan se haluttiin lunastaa Hanénilta. Tämän jälkeen kunta jatkaisi koulun ylläpitoa. Hanén ei kuitenkaan halunnut ryhtyä kaupantekoon vaan lahjoitti koulun joutsenolaisille.

Alkuaikoina koulussa oli oppilaita toisinaan enemmän ja toisinaan vähemmän. Koulu ei ollut pakollista, joten vaihtuvuus oli suurta. Vuonna 1906 tilanne alkoi muuttua, kun sahalle tulleiden työläisten jälkikasvu siirtyi koulun penkille. Tilaa tarvittiin lisää, sillä 1910-luvun alussa oli osa opetuksesta jouduttu siirtämään jo kauppias Luukkosen tupaan. Kuntakokous päätti vuonna 1912 uuden koulun rakentamisesta. Vanha koulu purettiin ja Hackman & Co:n isännöitsijän Eero Sereniuksen valvovan silmän alla rakennettiin hänen omista piirustuksista ja Yrjö Sadeniemen tyyppipiirustuksia soveltaen uusi koulu Honkalahteen. Serenius suunnitteli myös muita sahan rakennuksia. Nevalan koulu valmistui vuonna 1913 ja uuteen kouluun sijoittui kansakoulu sekä Honkalahden sahan yksityinen alakoulu.

Olemassa olevien rakennuspiirustuksien ja maastokatselmuksen perusteella koulurakennuksessa oli kolme luokkahuonetta, opettajan asunto sekä henkilökunnan tilat. Luokkahuoneet olivat kooltaan noin 100 m², 70 m² ja 75 m². Suurin luokkahuoneista sijoittui pitkien eteistilojen keskelle, pienemmät luokkahuoneet rakennuksen lännen puoleiseen osaan. Kussakin luokkahuoneessa oli kaksi pönttöuunia. Miesopettajan asunto oli rakennuksen pohjoisosassa. Asunnossa oli leivinuuni, kaakeliuuni sekä pönttöuuni ja siihen kuului kolme huonetta sekä keittiö. Asuntoon oli oma sisäänkäynti etupihan puolelta. Koulun henkilökunnan tilat olivat rakennuksen eteläosassa. Tiloihin kuului keittiö sekä lääkärinhuone ja toimistohuone. Keittiössä oli leivinuuni ja huoneissa pönttöuunit.

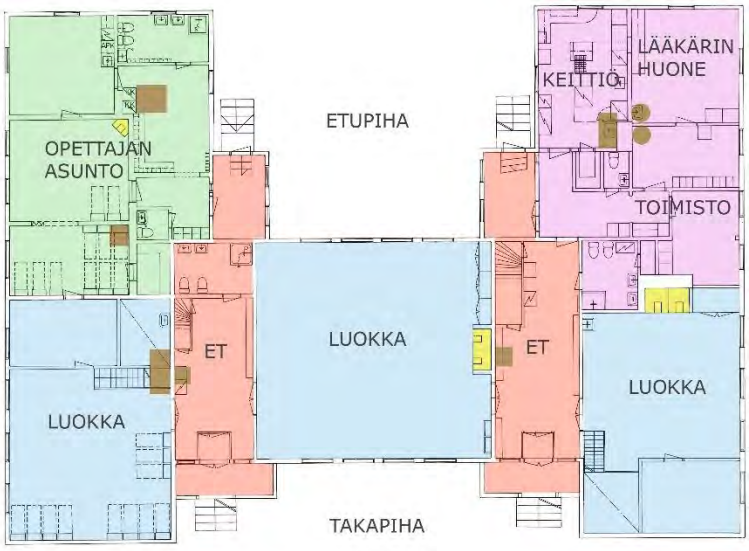

Koulurakennuksessa oli kolme luokkahuonetta, opettajan asunto sekä henkilökunnan tilat. Keltaisella nykyisin olemassa olevat uunit ja ruskealla puretut uunit.

Honkalahden koulun alkuperäistä ulkoasua, ennen kattomuutosta, kuvaava julkisivupiirros lännen puolelta. Piirustuksen suunnittelijasta tai vuodesta ei ole tietoa. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

Nevalan kansakoulun oppilaat vuoden 1919 keväällä (Kuva teoksesta Joutsenon historia. Joutsenon kotiseutumuseo).

Ehdotukset oppivelvollisuuden täytäntöönpanemiseksi ja uudeksi koulupiirujaoksi valmistuivat Joutsenossa vuonna 1925. Joutseno jaettiin 11 koulupiiriin ja Nevalan koulun nimi muuttui Honkalahti-Nevalan kouluksi. Vuoteen 1930 asti rakennuksessa toimi Honkalahden sahan yksityinen alakoulu, jonka jälkeen se siirtyi kunnalle.

Koulun pohjoispuolelle valmistui vuonna 1937 lautaverhoiltu talousrakennus. Rakennukseen sijoittuivat kodinhoitohuone, oppilaskeittiö, sauna, pesu- ja pukuhuone, kaksi aittaa, halko- ja kalustovajat sekä tyttöjen ja poikien käymälät.

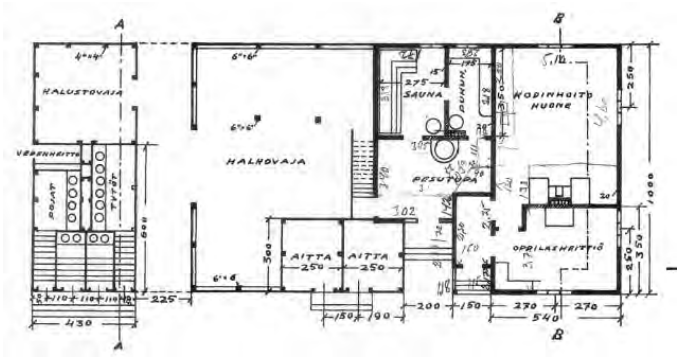

Vuonna 1937 valmistuneen talousrakennuksen pohjapiirros. (Lappeenrannan tilakeskus)

Rakennuksessa toimi kesällä 1944 kenttäsairaala haavoittuneille suomalaisille sotilaille.

Sotien jälkeen koulurakennukseen tehtiin merkittäviä muutoksia. Rakennuksen jyrkkä katto loivennettiin, ikkuna-aukkojen kokoa muutettiin ja ikkunoita uusittiin.

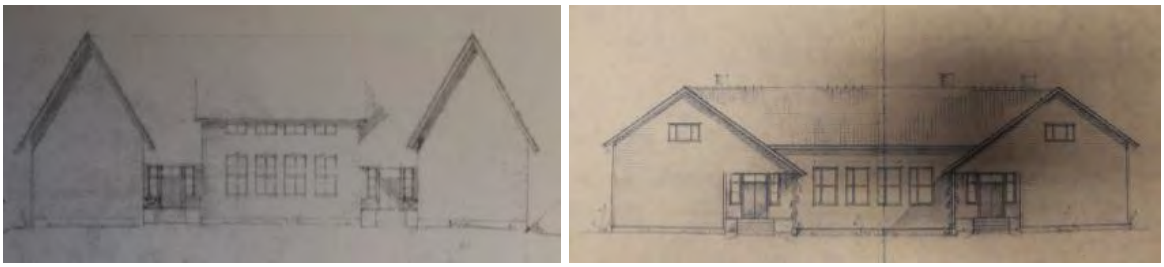

Sotien jälkeen loivennettu katto muutti merkittävästi rakennuksen ilmettä. Kuvissa julkisivut länteen. (Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkisto)

Aluemuutokset, siirtoväki ja muukin väkiluvun kasvu ja uudet asutusalueet aiheuttivat sen, ettei vanha piirijako ollut enää ajan tasainen. Se uusittiin vuonna 1949, jolloin Joutseno jaettiin 13 koulupiiriin. Honkalahden koulupiiri lakkautettiin ja Honkalahden koulu lopetti työnsä ja sen oppilaat siirrettiin muihin kouluihin.

Kansakoululaitos ei yksinään avannut pääsyä korkeamman opetuksen pariin. Siihen tarvittiin myös oppikoulun päästötodistus sekä ylioppilaslakkia. Joutsenon yhteiskoulu aloitti toimintansa Honkalahden koulussa 1.9.1955. Pitkään tilat Honkalahden koulussa eivät riittäneet, vaan oma ja tilavampi koulurakennus oli tarpeellinen. Jo seuraavan vuoden syksyllä yhteiskoulun oppilaat siirtyivät pois Honkalahden koulusta uuteen koulurakennukseen.

Koulun pihapiiri vuonna 1955. (Maanmittauslaitos)

4.2.2 KOULUN MUUTOS PÄIVÄKODIKSI

Lupa koulurakennuksen muuttamiseksi lastentarhaksi saatiin 13.5.1971 ja suunnittelusta vastasi Joutsenon kunnan rakennustoimisto.

Työselityksen (26.3.1971) mukaan osa uuneista purettiin ja molempiin eteisiin tehtiin kevytrakenteiset tuulikaapit. Wc-, pesu- ja kuivaustilat järjestettiin uudelleen ja lattiat sekä seinäpunnat päällystettiin muovimatolla. Toimiston, eristyshuoneen ja sinne johtavan eteisen seinät päällystettiin lastulevyllä. Lastentarhatiloiksi tulleiden huoneiden lattiat päällystettiin lastulevyllä ja päälle liimattiin huopapohjainen matto. Keittiön yhteydessä olevasta vaatekomerosta tehtiin kylmähuone. Eteisissä suoritettiin ullakolle menevissä portaissa muutostöitä. Muutostyöt koskivat koko rakennusta poikkeuksena rakennuksen pohjoisosaan sijoittuvaa asuntoa, joka muutettiin myöhemmin vuonna 1975 päiväkotitilaksi.

4.2.3 SISÄTILOJEN SANEERAUKSIA JA PÄIVÄKOTITOIMINNAN LOPPUMINEN

Sisätiloissa tehtiin seimiosaston saneeraus vuonna 1988 ja vuonna 1989 henkilöstötilojen muutostyö. Ulkomaalaus tehtiin vuonna 1988. Vuonna 1999 tehtiin jälleen sisätiloissa saneeraus ja ullakolle rakennettiin iv-konehuone.

Päiväkotitoiminta loppui kesällä 2014, jonka jälkeen rakennus on ollut tyhjillään.

4.3 PIHAPIIRI

Koulun etupiha sijoittuu rakennuksen itäpuolelle. Piha on osin hiekkapäällystetty ja on toiminut pysäköinti- ja saattoliikennealueena. Etupihalla kasvaa muun muassa vanha lehtikuusi, lehmus sekä koivuja.

Leikki- ja oleskelualueet sijoittuvat rakennuksen takapihalle. Heinittyneen leikkipihan toiminnasta kertovat jäljelle jääneet leikkimökit, hiekkalaatikot ja liukumäet. Leikkipihaa rajaa pohjoiselta, itäiseltä ja eteläiseltä sivulta valkoiseksi maalattu puuaita. Lännessä pihaa rajaa puu-verkkoaita. Pohjoisessa puuaidan toiselle puolelle sijoittuu vuonna 1937 valmistunut ulkorakennus, jonka länsipuolella on vanha maakellari.

Pihan eteläosassa on graniittikivellä reunustettu istutusalue, jossa kasvaa muun muassa vuorenkilpeä. Istutusalue jatkuu takapihanpuolelle pengerrettynä pensasistutusalueena.

Koulun pihapiiri ilmakuvassa 2011. (Lappeenrannan kaupunki)

Ulkorakennus ja maakellari.

Rakennuksen takapihalla on sen entisestä käyttötarkoituksesta muistutuksena vanhoja leikkivälineitä.

Etupihaa.

Pihan eteläpuoleisella rajalla on graniittikivillä reunustettu istutusalue.

4.4 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

4.4.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Rakennuksen julkisivu itään.

Julkisivut länteen ja pohjoiseen.

Sokkeli ja perustukset

Rakennus on perustettu kivipilareiden varaan. Sokkelit on valettu myöhemmin umpeen ja varustettu isokokoisilla tuuletusaukoilla. Neliönmuotoisia tuuletusaukkoja suojaavat metalliritilät. Sokkeli ja kivipilarit on maalattu vaalean ruskeaksi.

Seinäpinnat

Rakennuksen runko on 150 mm paksua hirttä. Julkisivut ovat luonnonvalkoiseksi maalattua vaakapaneelia. Maalipinta on paikoin pahasti rapistunut. Pohjoispuolen julkisivuissa on graffiteja.

Ikkunat

Vanhojen luokkahuoneiden 6-ruutuiset ikkunat ovat koulurakentamiselle tyypilliseen tapaan muita ikkunoita korkeammat. Rakennuksen etupihan puoleisessa osassa ikkunat ovat 4-ruutuiset ja ullakolla 3-ruutuiset. Rakennukseen tuo ryhdikkyyttä ikkunoiden tummaksi maalatut karmit. Vuorilaudat ovat sivuilta otsalaudan ja alalaudan yli menevät ja valkoiseksi maalatut. Otsalaudassa on yksinkertainen, kolmiomainen koristeaihe. Ikkunat ovat pääosin uusittu sotien jälkeen. Isoimman luokkahuoneen osalta ruutujakoa on muutettu.

Entisissä luokkahuoneissa (kuvassa vasemmalla) on korkeammat ikkunat kuin mitä entisen asunnon ja henkilökunnan tilojen (kuvassa oikealla) ikkunat ovat.

Sisäänkäynnit ja ovet

Etupihan puoleiselle julkisivulle sijoittuu kaksi identtistä ja muusta rakennusmassasta ulkonevaa umpieteistä. Puiset ulko-ovet ovat ruskeaksi maalatut ja oven yläosassa on kaksi suorakaiteen muotoista ikkunaa. Ovien yläpuolella on suorakaiteen muotoiset ikkunat ja ikkunoiden yläpuolella pyöreät seinävalaisimet. Eteisiin johtavat puiset portaat. Ulko-ovet eivät ole alkuperäiset.

Takapihan puoleiselle julkisivulle sijoittuu etupihan tapaan kaksi identtistä sisäänvedettyä verantaa. Ikkunattomat ja puiset pariovet ovat ruskeaksi maalatut. Ulko-ovien sivuja reunustaa pystysuuntaiset, 3-ruutuiset ikkunat ja päällä vaakasuuntainen 2-ruutuinen ikkuna. Puurakenteisilla porrastasanteilla on vaakasuuntaiset, valkoiseksi maalatut puukaiteet. Verantojen edustoilla on betonilaatoitus ja toisen verannan yhteyteen on rakennettu luiska. Ulko-ovet ovat mahdollisesti alkuperäiset.

Kuvassa vasemmalla etupihan sisäänkäynti ja oikealla takapihan sisäänkäynti.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton katemateriaalina on harmaantunut punatiili, jonka pinnalla on paikoin paksu sammalkerros. Kattomuotoa on loivennettu sotien jälkeen. Todennäköisesti myös kattotiilet ovat tuolta ajalta. Räystäskourut ja syöksytorvet ovat nykyaikaiset. Väriltään ne ovat tumman ruskeat.

Varusteet ja valaisimet

Pääsisäänkäyntien ulko-ovien yläpuolella on pyöreät seinävalaisimet. Takapihan puoleisilla verannoilla on kuution muotoiset kattovalaisimet. Sekä etu- että takapihan puolelle on seinään kiinnitettyjä pihaan suuntautuvia kohdevalaisimia. Itäisellä julkisivulla on kaksi rakennuksen historiasta kertovaa muistolaattaa (Kenttäsairaalan 1944 muistolaatta sekä Joutsenon Yhteiskoulun 1955 muistolaatta).

4.4.2 SISÄTILAT

Etupihan puoleisella julkisivulla on kaksi umpieteistä, joista eteläisempi toimi henkilökunnan sisäänkäyntinä. Sisäänkäynnin yhteydessä oli henkilökunnan tilat, joihin kuuluivat keittiö, henkilökunnan työhuone / ruokailu, pukuhuone sekä johtajan työhuone. Takapihan puoleisella julkisivulla on kaksi verantaa, joiden yhteydessä on pitkät ja kapeat eteistilat. Eteisiin rakennettiin vuonna 1971 kevytrakenteiset tuulikaapit. Eteistilojen yhteydessä on kolme lasten wc- ja pesuhuonetta. Pitkien eteistilojen väliin sijoittuu suuri 102 m²:n suuruinen leikkihuone. Vanhat luokkahuoneet toimivat leikkihuoneina, joihin on rakennettu pienemmät leikkihuoneet sekä parvet. Rakennuksen pohjoisosassa, vanhan opettajan asunnon paikalla, on pienet ruokailu-, leikki- ja lepohuoneet.

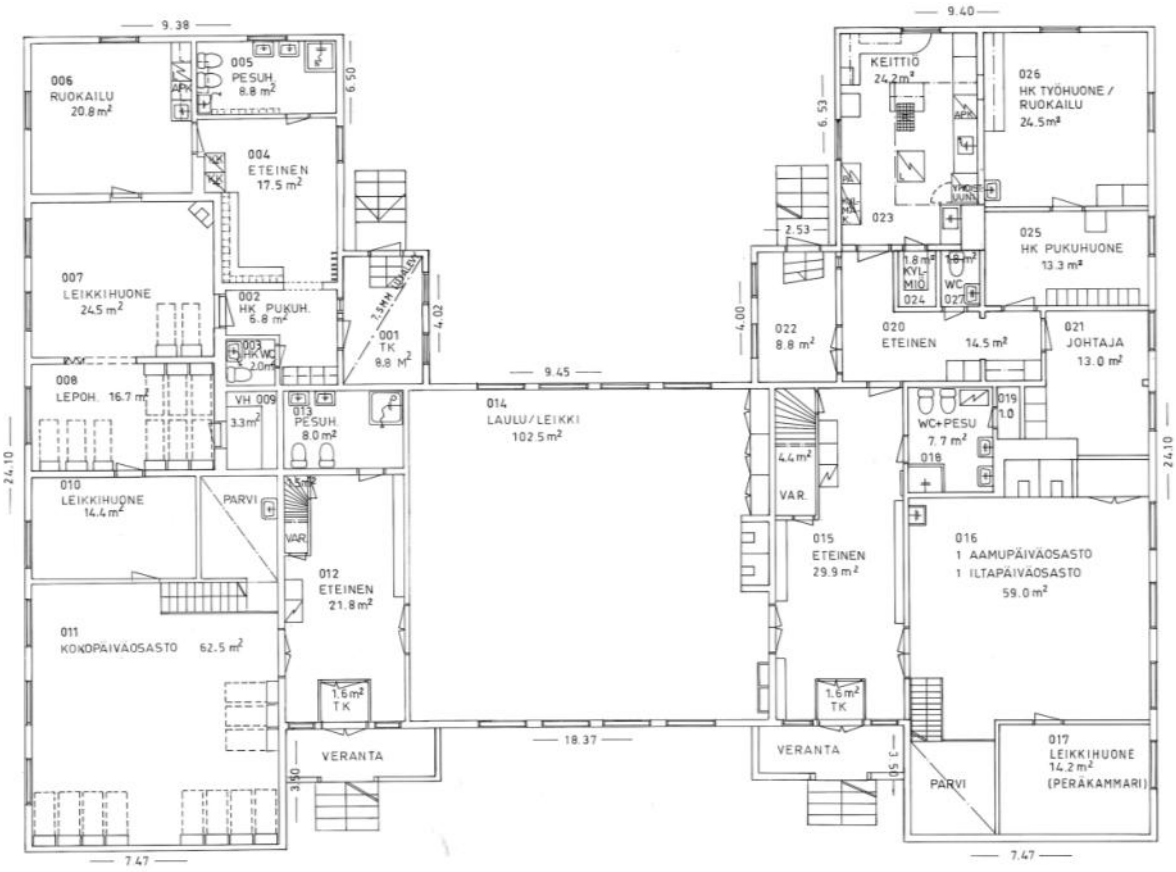

Päiväkodin pohjapiirros vuodelta 1988. (Lappeenrannan tilakeskus)

Sisätiloja on saneerattu 1970-luvulla, kun tilat muutettiin päiväkotikäyttöön. Vuonna 1988 tehtiin seimiosaston saneeraus ja 1989 henkilöstötilojen muutostyö. Vuonna 1999 on tehty sisätilojen viimeisin saneeraus.

Sisätilojen materiaalit ovat pääosin uusittuja. Huoneissa ja wc-tiloissa on lattiapintana muovimatto. Seinät ovat pääasiassa lastulevyä, joka on maalattu alaosasta joko vaaleanpunaisella tai vaaleansinisellä ja yläosasta valkoisella. Johtajan työhuoneessa on vaalea tapetti. Alakatoissa on lastulevyä, osin myös kuitulevyä. Katoissa on pääosin suorakaiteen muotoiset valkoiset loisteputkivalaisimet ja akustiikkalevyt. Vanhoista pönttöuuneista on osa purettu 1970-luvulla ja osa säilytetty. Vanhat uunit löytyvät leikkihuoneista 007, 014 ja 016. Vanhoja puuovia on säilynyt jonkin verran. Uudemmat ovet ovat joko valkoisia laakaovia tai vanhoja puuovia jäljittelevä peiliovia. Entisen opettajan asunnossa sekä koulun henkilökunnan tiloissa on vanhoja ja mahdollisesti alkuperäisiä ikkunaheloja. Rakennuksessa on pääasiassa painovoimainen ilmanvaihto. Keittiöön on asennettu uudet tulo- ja poistoilmapuhaltimet vuonna 1999 tehdyssä saneerauksessa. Niitä varten on rakennettu ullakolle konehuone.

Entiset luokkahuoneet toimivat ennen rakennuksen tyhjentymistä leikkihuoneina. Vasemmalla leikkihuone 016 ja oikealla iso leikkihuone 014.

Leikkihuoneiden 011 ja 016 perälle on rakennettu parvet sekä pienemmät leikkihuoneet. Kuvassa leikkihuone 011.

Leikkihuone 007 toimi aiemmin opettajan asuntona. Kulmassa on vanha kaakeliuuni.

Henkilökunnan työhuone ja ruokailuhuone 026.

Eteistiloihin rakennettiin tuulikaapit 1970-luvulla.

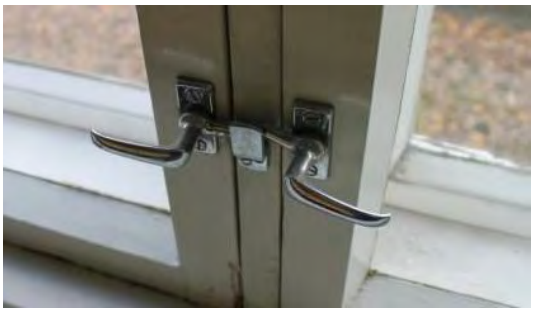

Vanhoja ja mahdollisesti alkuperäisiä ikkunaheloja löytyy rakennuksen länsiosasta (kuvassa vasemmalla). Luokkahuoneissa on uudempia, mahdollisesti 1950-luvulta peräisin olevia ikkunaheloja (kuvassa oikealla).

Vanhoja puuovia löytyy muun muassa henkilökunnan työhuoneesta (026) sekä entisistä luokkahuoneista (011 ja 016). Uudemmat ovet ovat ulkoasultaan vanhoja puuovia muistuttavia (kuvassa oikealla johtajan työhuoneen 021 ovi).

Eteisissä 001 ja 022 on vanhat puulattiat.

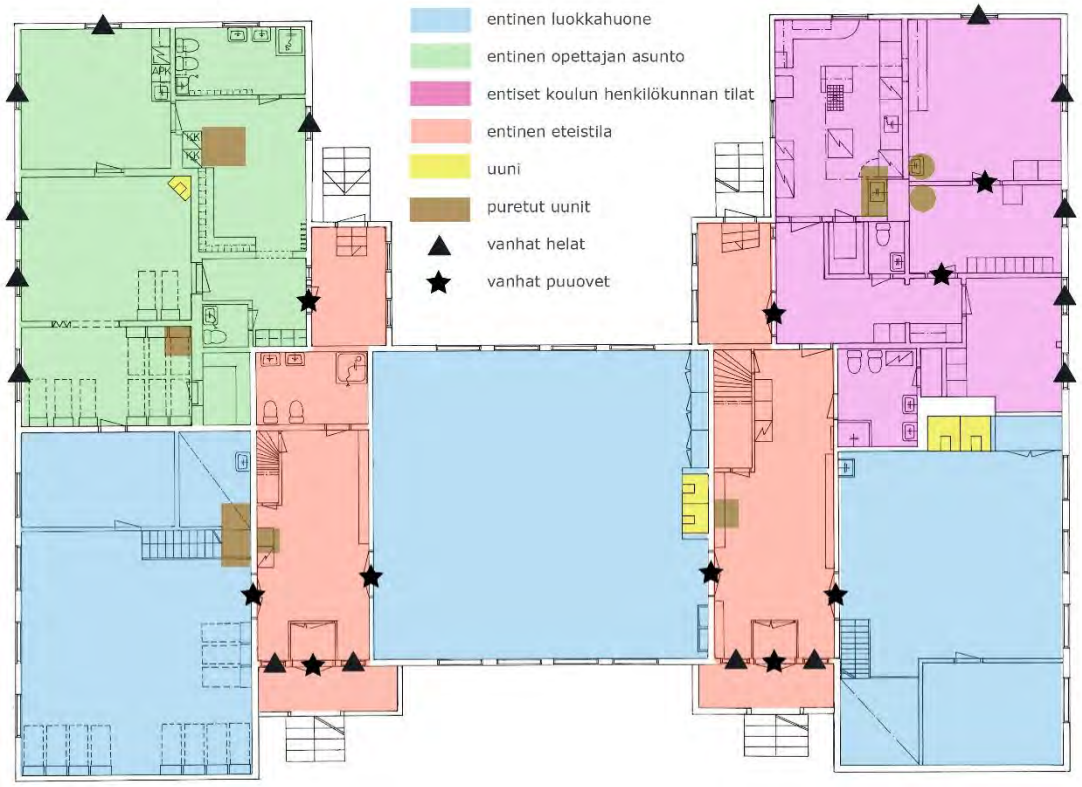

Honkalahden koulun säilyneisyyskaavio.

5. SISKOLA

Siskola sijaitsee osoitteessa Tallikuja 10 ja kiinteistöillä 405-535-70-1, 405-535-70-4, 405-535-71-1 ja 405-535-10-449. Vuonna 1913 valmistunut asuinrakennus on yksityisessä omistuksessa ja toimii kahden perheen asuntoa.

Voimassa olevassa asemakaavassa (kv 30.12.1991) rakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr). *”Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.”*

Siskolan alkuperäisiä rakennuspiirustuksia tai mahdollisia muutospiirustuksia ei löytynyt Lappeenrannan rakennusvalvonnasta, Lappeenrannan kaupunginarkistosta eikä rakennuksen omistajilta.

5.1 HISTORIA

Siskola on valmistunut 1800-luvun lopussa tai vuosisadan vaihteessa. Nykyisen asukkaan mukaan rakennus olisi siirretty paikalle muualta. Heinäveden Palokin saha lopetettiin vuonna 1910 ja Sulkavan Lohikosken saha vuonna 1911. Siskola on todennäköisesti tuotu jommastakummasta sahasta. Siskola rakennettiin vuonna 1913 rakennuksen pohjoispuolelle valmistuneet silloisen Nevalan koulun opettajien asunnoksi. Nykyisen asukkaan tietojen mukaan rakennusta olisi jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen laajennettu molemmista päistä. Honkalahden koulu muutettiin päiväkodiksi vuonna 1971. Oletettavasti myös asuntola muutettiin tuolloin yksityiskäyttöön.

Siskola vuonna 1982. (Etelä-Karjalan museo. Kuvaaja Soile Rinno)

Siskola 1986–87. (Lappeenrannan museot. Etelä-Karjalan rakennuskulttuuri – inventointi. Kuvaaja Arto Hämäläinen)

Siskolan pihapiirin yhteydessä olivat sen pohjoispuolella koulu ja eteläpuolella Anttolan kasarmi. Ilmakuva on vuodelta 1955. (Maanmittauslaitos)

5.2 PIHAPIIRI

Etupihan puolella rakennukselta vanhalle Tallitielle johtaa leveä hiekkapolku, jota reunustaa vanhat omenapuut. Vanhalta Tallitieltä johtaa takapihalle, rakennuksen kummaltakin puolelta, kaksi hiekkatietä, jotka toimivat ajoreitteinä pääsisäänkäynneille.

Samansuuntaisesti päärakennuksen (1) kanssa ja päärakennuksen kaakkoispuolella on punaiseksi maalattu ja punakattoinen ulkorakennus (2). Ulkorakennus on valmistunut vuoden 2011 jälkeen. Rakennuksen itäpuolella on kohtisuoraan sijoittuva ulkorakennus (3). Ulkorakennus toimi kiinteistöllä sijainneen Anttolan kasarmin varastotilana. Takapihan perällä on vanha aittarakennus (4). Kaikki rakennukset ovat punaiseksi maalattuja ja niissä on punatiiltä jäljittelevä harjakatto. Kummallakin asunnolla on lisäksi oma keltaiseksi maalattu grillikatos/huvimaja. Pihan perällä on maakellari. Takapihalla kasvaa vanhoja omenapuita, marjapensaita ja syreenejä.

Siskolan pihapiiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki)

Siskolan takapihaa.

Vasemmalla vuoden 2011 jälkeen valmistunut ulkorakennus (2), keskellä keskimmäinen ulkorakennus (3) ja oikealla takapihan perällä oleva ulkorakennus (4).

5.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

5.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Sokkeli ja perustukset

Rakennuksen keskiosa on perustettu luonnonkivipilareiden varaan. Pilareiden väliset osat sekä rakennuksen päädyt ovat betonia. Sokkelissa on kellarikerroksen tuuletusaukkoja.

Seinäpinnat

Rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu vaakapaneeli. Päätykolmioissa ja kuisteilla laudoitus on pystysuuntainen. Päätykolmion pystylaudoituksen erottaa ensimmäisen

kerroksen vaakalaudoituksesta valkoinen kerroslista. Pystysuuntaiset ja valkoiseksi maalatut vuorilaudat rytmittävät etu- ja takapihan puoleisia julkisivuja. Julkisivujen maali on paikoin lohkeillut ja alta paistaa vanha punertava maalipinta.

Ikkunat

Sekä etu- ja takapihan puoleisilla julkisivuilla on kuusi 6-ruutuista ikkunaa. Samoilla julkisivuilla on myös kattolyhdyt, joissa on myös 6-ruutuiset ikkunat. Rakennuksen päädyissä on ensimmäisessä kerroksessa 6-ruutuiset ikkunat. Ullakkokerroksessa on eteläpäädyssä 2-jakoinen ikkuna ja pohjoispäädyssä 4-jakoinen ikkuna. Vanhojen puuikkunoiden puitteet ja koristeelliset vuorilaudat ovat valkoiseksi maalatut. Otsalaudoissa on empiretyyliset koristeet ja otsalautojen päällä karniisit. Ikkunoiden alaosissa on aukipitämistä varten hakaset. Ullakkokerrosten ikkunoiden alapuolella on vanhat kokoontaitettavat palotikkaat.

Vasemmalla pääjulkisivujen 6-ruutuinen puuikkuna, keskellä eteläpäädyn ullakkoikkuna ja oikealla pohjoispäädyn ullakkoikkuna.

Sisäänkäynnit ja ovet

Nykyinen pääsisäänkäynti sijoittuu rakennuksen takapihan puolelle. Lapekattoisella kuistilla on kaksi sisäänkäyntiä kummassakin päädyssä. Etupihan puolelle sijoittuu vanha pääsisäänkäynti. Harjakattoiselle avokuistille nousee pitkät puuportaat, joita reunustaa valkoiseksi maalatut metallikaiteet. Kuistinkaiteet ovat koristeelliset valkoiset puukaiteet. Ulko-ovet ovat uusittuja. Valkoisissa ovissa on etupihan puolella lasi-ikkunat.

Vasemmalla vanha pääsisäänkäynti etupihan puolella, keskellä Haukilahdentien puoleisen asunnon sisäänkäynti ja oikealla koulun puoleisen asunnon sisäänkäynti.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton katemateriaalina on musta konesaumattu pelti. Räystäskourut ja syöksytorvet ovat valkoiset.

6. ISÄNNÖITSIJÄN TALO

Isännöitsijän talo sijaitsee kiinteistöllä 405-535-70-3. Vuonna 1926 valmistunut rakennus toimi sahan isännöitsijöiden asuinrakennuksena aina 1970-luvulle saakka, joka jälkeen rakennus toimi sahan teknisenä konttorina. Rakennus on ollut vuodesta 1987 saakka. Kiinteistön omistaa Stora Enso Oy.

Voimassa olevassa asemakaavassa (kv 30.12.1991) rakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr). *”Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.”*

Isännöitsijän talon alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet, eikä Lappeenrannan rakennusvalvonnasta, Lappeenrannan kaupunginarkistosta tai kiinteistön omistajalta löytynyt rakennusta koskevia piirustuksia. Etelä-Karjalan museolta sekä Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosta löytyi muutamia vanhoja valokuvia 1980-luvulta eteenpäin.

6.1 HISTORIA

Isännöitsijän talo valmistui vuonna 1926. Rakennuksen valmistuminen ajoittuu ajankohtaan, jolloin Honkalahden saha nousi yhdeksi Suomen suurimmaksi sahaksi.

1950-60-luvulla talossa asui isännöitsijä Ragnar Nilsson perheineen. Tuohon aikaan puutarhassa oli kasvihuone, jossa kasvoi muun muassa viinirypäleitä. Nilssonien jälkeen taloon asettui asumaan 1960-luvun puolivälin tietämillä isännöitsijä Tauno Luostarinen perheineen. Luostarinen toimi Hackmanin tehtaiden paikallisjohtajana. Luostariset asuivat Isännöitsijän talossa 1970-luvulle saakka.

Ennen autioitumistaan rakennus toimi sahan teknisenä konttorina. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 1987 asti.

Kiinteistön omistaja on hakenut rakennukselle purkulupaa. Etelä-Karjalan museon lausunnossa 15.12.2015 arvioitiin, että rakennus on huonokuntoinen ja siihen liittyvä puutarha on käytännössä hävinnyt. Museo on todennut purkamisen olevan hyväksyttävää asemakaavan mukaisesta suojelumerkinnästä huolimatta.

Isännöitsijän talo vuonna 1982. (Etelä-Karjalan museo. Kuvaaja Soile Rinno)

Vasemmalla Isännöitsijän talo vuonna 1997 ja oikealla vuonna 2008. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto)

Isännöitsijän talon pihapiiri oli varsin vehreä vuonna 1955. Pohjois- ja länsipuolella näkyy lautavarastoja. (Maanmittauslaitos)

6.2 PIHAPIIRI

Alueen ensimmäisen asemakaavan pohjakartan ja ilmakuvan perusteella 1950-luvun lopulla Isännöitsijän talon (1) pihapiirin kaakkoisosassa oli 5 ulkorakennusta (2-5) ja länsiosassa yksi pieni ulkorakennus (6). Pihan pohjoisosassa oli kaksi ulkorakennusta (7 ja 8) sekä paviljonki (9). Enso Oy:n rakennuskannan inventoinnissa 1997 mainitaan kaakkoispuolella olleen suurimman ulkorakennuksen (3) toimineen saunana sekä varastotilana. Rakennus oli tuolloin tyhjillään ja huonokuntoinen. Kerholan saunarakennukselle haettiin lupaa vuonna 1968. Asemapiirroksessa Isännöitsijän talon etupihalle on vielä yksi uusi ulkorakennus (10). 1990-luvulle tultaessa kaikki muut ulkorakennukset oli purettu. Piha oli rajattu puuaidalla. Lisäksi eteläiselle ja länsirajalle oli istutettu pensasaita. Maastossa tehtyjen havaintojen perusteella aita oli todennäköisesti syreeniä ja ruusua.

Isännöitsijän talon pihapiiriä rajaa pohjoisessa ja lännessä saha-alue. Rakennuksen pohjoispuolella raja-aita kulkee miltei kiinni rakennuksessa. Aiemmin puutarha ulottui nykyistä pohjoisemmaksi. Vanhasta puisesta raja-aidasta on nähtävillä maastossa jäänteitä. Pihapiirin kasvillisuus on villiintynyttä ja pihalla kasvaa suuria ja vanhoja koivuja sekä kuusia. Erityisen paljon kasvaa nuorta haapaa. Vanha hiekkapolku on jäänyt kasvillisuuden peittoon. Saimaantieltä ei ole näköyhteyttä rakennukselle.

Isännöitsijän talon pihapiiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki).

Pihaan johtanut hiekkatie kasvaa nurmea ja nuorta puustoa (vasemmalla). Takapihalla raja-aita on kiinni miltei rakennuksessa (oikealla).

6.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

6.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Rakennus on tyyliltään klassistinen. Pohjakaavaltaan suorakaiteen muotoisen rakennuksen eteläisellä julkisivulla on kaksi satulakattoista sisäänkäyntikatosta. Niiden keskellä on taitekattoinen poikkipääty. Päätyjen julkisivut ovat identtiset.

Julkisivut etelään ja pohjoiseen.

Julkisivut länteen ja itään.

Sokkeli ja perustukset
Rakennuksen sokkeli on betonia.

Seinäpinnat
Tiilirakenteisen rakennuksen julkisivut ovat roiskerapatut. Vaalean keltaiseksi maalattu rappaus on paikoin rapistunut ja alta paistaa tiilipinta.

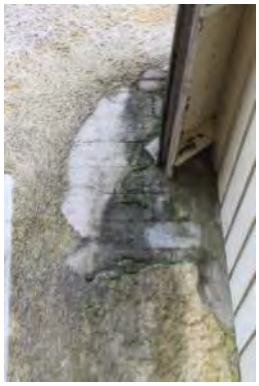

Vasemmalla rappauksen alta paistaa tiilipinta. Oikealla yksityiskohta räystään rappauslistoin muotoillusta, porrastetusta umpiräystäästä ja kissanpenkistä.

Ikkunat
Pitkillä julkisivuilla on neliön muotoiset ja 9-ruutuiset puuikkunat. Päätyjulkisivuihin sijoittuu kapeammat ikkuna-aukot, joissa on 6-ruutuiset puuikkunat. Ullakkokerroksessa on 6-ruutuise-ikkunat, joiden kummallakin puolella on pienen 4-ruutuiset ikkunat. Ikkunoita reunustaa sileärapatut, valkoiset kehykset ja smyygit. Ikkuna-aukot on peitetty levyillä, jotka ovat osin irronneet.

Vasemmalla päädyn 6-ruutuinen ikkuna-aukko ja oikealla etupihan puoleinen 9-ruutuinen ikkuna.

Sisäänkäynnit ja ovet
Etupihan puoleisella julkisivulla on kaksi harjakattoista ja puuverhoiltua verantaa. Verannoilta on kulku sekä rakennuksen sisätiloihin että kellariin. Itäisemmän verannan ulko-ovien yläpuolelle on

rakennettu huopakatteinen lapekatos. Läntinen sisäänkäynti rakennukseen on muurattu umpeen. Rakennuksen pohjoisella julkisivulla on ollut kaksikerroksinen puuveranta, joka on huonokuntoisena purettu 2000-luvulla. Puuverannasta on jäljellä betoniperustukset ja valkoiset metallikaiteet.

Ulko-ovet ovat ruskeaksi maalattuja puuovia. Pohjoisella julkisivulla puretun puuverannan vanhojen pariovien yläosassa on ollut neljä lasiruutua. Aukot on levytetty umpeen. Eteläisen julkisivun läntisemmän sisäänkäynnin ulko-ovet ovat vanhoja peiliovia. Itäisen sisäänkäynnin ovet ovat uudempaa tuotantoa.

Pohjoiselle julkisivulle sijoittuneesta verannasta on jäljellä perustukset sekä metallikaiteet.

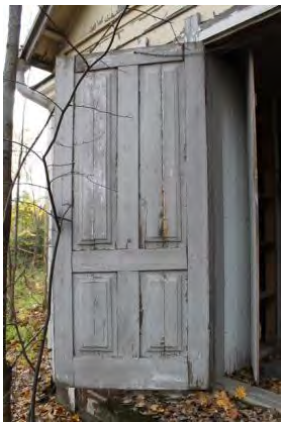

Eteläisen julkisivun läntinen sisäänkäynti (vasemmanpuoleiset kuvat) ja itäinen sisäänkäynti (oikeanpuoleiset kuvat). Ulko-ovet ovat ruskeaksi maalattuja puuovia.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton katemateriaalina on punertava saumattu pelti. Eteläjulkisivun keskellä on taitekattoinen poikkipääty. Eteläisellä julkisivulla on kaksi harjakattoista verantaa. Ainoastaan sisäänkäyntikatosten yhteydessä kattovedet on ohjattu hallitusti räystäskourujen ja syöksytorvien kautta maahan.

6.3.2 SISÄTILAT

Selvitystä tehdessä rakennuksen pohjapiirroksia ei ollut käytettävissä.

Ensimmäisessä kerroksessa on rakennuksen etupihan puolella neljä huonetta ja takapihan puolella kolme huonetta. WC-tilat sijoittuvat rakennuksen pohjoiskulmaan takapihan puolelle. Pääsisäänkäynti on etupihan puolelta itäiseltä sisäänkäynniltä. Läntinen sisäänkäynti on muurattu umpeen. Pääsisäänkäynniltä on suora porrasyhteys toiseen kerrokseen. Toisessa kerroksessa neljä pitkää ja kapeaa vinttiä sijoittuu rakennuksen kulmiin. Keskiosassa on neljä huonetta. Takapihalle johti käynti terassille.

Lattiamateriaalina on pääosin muovimatto. Seinäpinnat on levytetty. Osassa huoneissa on tapetti. Ensimmäisessä kerroksessa osa seinistä on maalattu. Sisäkatot on päällystetty valkoisella neliön- tai suorakaiteen muotoisella levyllä. Osassa huoneista levyjen alta paistaa puupaneeli. Valtaosa

väliovista on uusittuja laakaovia. Vinttihuoneissa on vanhoja valkoiseksi maalattuja puisia peiliovia. Pääsisäänkäynnin yhteydessä on puiset harmaaksi maalatut portaat. Rakennuksen keskiosassa on metallirunkoiset portaat, joissa on puiset askelmat ja valkoiseksi maalatut pinnakaiteet. Vastaavanlaiset portaat löytyvät Kerholasta. Valtaosa lämmityspattereista ja kattovalaisimista on irrotettu. Ikkunoissa on mosaiikkibetoniset ikkunalaudat. Osa katto- ja seinälevyistä sekä tapeteista on irronnut. Pintamateriaaleissa on runsaasti kosteuden aiheuttamia vaurioita ja homepilkkuja.

Alakerran huoneita. Vasemmanpuoleisessa kuvassa näkyy keltatiilinen takka.

Rakennuksen keskiosassa on metallirakenteiset portaat.

Vasemmalla yläkerran etupihan puoleinen huone ja oikealla alakerran etupihan puoleinen huone.

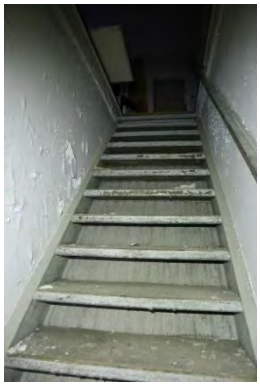

Yläkertaan johtavat vanhat puuportaat (vasemmalla), joiden alapuolelle on rakennettu pieni keittonurkkaus (keskellä). Alakerrasta löytyy samanlainen koristeellinen tapetti kuin mitä Kerholan puhelinkopista (oikealla).

Yläkerrassa on yhteensä neljä vinokattoista vinttiä (vasemmalla). Vinttitiloissa on vanhoja puuovia (oikealla).

7. MÄLKNIEMI

Mälkniemi sijaitsee osoitteessa Tallikuja 1 ja kiinteistöllä 405-535-70-3. 1930-luvun lopulla valmistunut rakennus toimi kahden perheen asuinrakennuksena. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 2004 saakka. Kiinteistö on Stora Enso Oy:n omistuksessa.

Mälkniemen alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet, eikä Lappeenrannan rakennusvalvonnasta, Lappeenrannan kaupunginarkistosta tai kiinteistön omistajalta löytynyt rakennusta koskevia piirustuksia. Tallihovista, joka on pohjakaavaltaan ollut Mälkniemen kaltainen, löytyi muutospiirustukset vuodelta 1973. Etelä-Karjalan museolta eikä muista lähteistä löytynyt rakennuksesta vanhoja valokuvia.

7.1 HISTORIA

Mälkniemi on tiettävästi rakennettu 1930-luvun lopussa kahden perheen asuinrakennukseksi. Rakennus muistuttaa ulkoasultaan Tallihovia.

Lupa varaston ja autovajan rakentamiselle saatiin vuonna 1976. Varasto ja autovaja rakennettiin paikalta puretun, uutta rakennusta pienemmän, rakennuksen paikalle. Rakennuksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Pauli Vuorinen.

Rakennuksesta on vuoden 2007 aikana katkaistu vesi ja lämpö, jonka jälkeen rakennus on ollut tyhjillään. Kiinteistön omistaja on hakenut rakennukselle purkulupaa. Etelä-Karjalan museon lausunnossa 15.12.2015 arvioitiin, että rakennus on kunnoltaan kohtuullinen, mutta koska rakennus sijaitsee hyvin lähellä tehdasalueen rajaa, sen hyödyntäminen muussa kuin sahan omassa käytössä olisi hankalaa. Tyttölän ja Isännöitsijän talon purkamisen jälkeen Mälkniemi jäisi muusta kokonaisuudesta irralliseksi rakennukseksi. Rakennuksessa itsessään ei ole niin voimakkaita rakennushistoriallisia arvoja, että sen välttämätön säilyttäminen on perusteltua.

Mälkniemi 2008. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto)

Mälkniemen eteläpuolella sijaitsi suuri ulkorakennus. Ilmakuva on vuodelta 1955. (Maanmittauslaitos)

7.2 PIHAPIIRI

Mälkniemen kaakkoispuolelle sijoittui lähelle Saimaantietä suuri varastorakennus. Rakennuksen käyttötarkoituksesta ei ole tarkkaa tietoa ja se on purettu 1960-luvun lopulla. Lounaispuolelle sijoittuu Tyttölän naistyöntekijöiden asuinkasarmi ja länsipuolelle ulkorakennus. Enso Oy:n rakennuskannan inventoinnissa 1997 mainitaan, että tämä lautarakenteinen, ja huonokuntoinen ulkorakennus oli tyhjillään. Rakennuksessa oli vanha sauna. Mälkniemen eteläpuolella oli pieni puutarha. Pihan pohjoisosassa oli ulkorakennus. Kulku pihalle tapahtui rakennuksen eteläpuolelta. Kerholan saunarakennuksen asemapiirroksessa 1968 kulku pihalle on tapahtunut myös suoraan Saimaantieltä. Pihapiiri oli aidattu itäiseltä-, pohjoiselta ja läntiseltä sivuiltaan.

Rakennuksen etupihalla on vuonna 1976 valmistunut varasto ja autovaja. Ulkorakennuksessa on keltaiseksi maalattu vaakaponttilaudoitus ja mustahuopainen aumakatto. Etupihalle sijoittuneesta puutarhasta on jäljellä muutamia omenapuita. Takapihalla on vanha metallinen pyykinkuivausteline ja tomutusteline sekä puukeinu. Pihalla kasvaa syreeni- ja angervopensaita. Pihapiiriä reunustaa pohjoisessa sahan metallinen verkkoaita ja idässä punaiseksi maalattu puuaita. Puuaidan rinnalla on syreeniaita ja koivurivi.

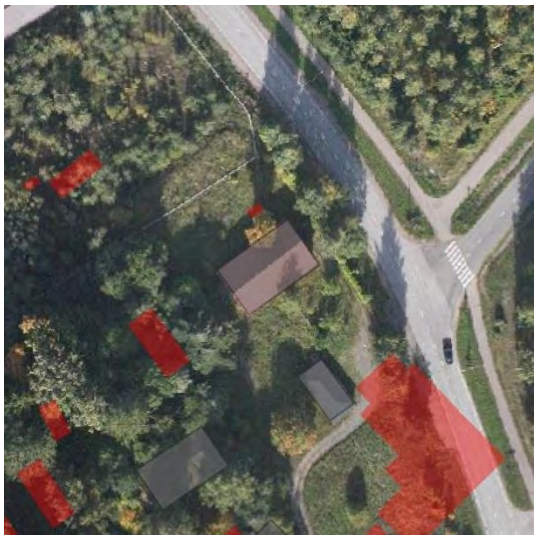

Mälkniemen pihapiiri vuoden 2011 ilmakuvassa. Hävinneet rakennukset on esitetty punaisella. (Lappeenrannan kaupunki)

Vasemmalla Mälkniemen pihapiiri etelästä kuvattuna. Etualalla näkyy vuonna 1976 valmistunut autotalli- ja varastorakennus. Oikealla Mälkniemen takapihaa.

7.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

7.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Molemmissa päädyissä on mutterin muotoiset verannat. Vasemmalla on julkisivu etelään ja oikealla pohjoiseen.

Sokkeli ja perustukset

Betonisokkeli on ruskeaksi maalattu. Sisäänkäyntiverannat on perustettu betonipilareiden varaan. Pilareiden väliset osat on peitetty vaakasuuntaisella ruskeaksi maalatulla laudoituksella.

Seinäpinnat

Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaaleankeltaiseksi maalattu pystypeiterimalaudoitus. Päätykolmioiden yläosassa on pystylaudoitus ja ne on erotettu alaosasta valkoisella kerroslistalla. Sisäänkäyntiverannoissa on vaakaponttilaudoitus. Nurkka- ja vuorilaudat ovat valkoiset.

Ikkunat

Etelän puoleisella julkisivulla on neljä ikkunaa ja pohjoisen puoleisella julkisivulla kuusi ikkunaa. 6-ruutuisten ikkunoiden puitteet ovat ruskeat ja ikkunalistat valkoiset. Kaikki ikkunat on peitetty levyillä. Yläkerran kolme ikkunaa rakennuksen päädyissä ovat neliön muotoiset. Keskimmäinen on 9-ruutuinen ja reunimmaiset yksiruutuiset.

Sisäänkäynnit ja ovet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit sijoittuvat rakennuksen päätyihin. Sisäänkäyntiverannat ovat pohjakaavaltaan mutterin muotoiset. Verannoille johtaa puuportaat. Läntinen veranta on varustettu pienellä puuterassilla ja portaissa on puukaide. Tien puoleisen verannan portaat on varustettu metallikaiteella. Ulko-ovet ovat ruskeita puuovia, joissa on kapea ja pystysuuntainen ikkuna.

Vasemmalla läntinen sisäänkäyntiveranta ja oikealla itäinen sisäänkäyntiveranta.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton katemateriaalina on punainen pelti ja sisäänkäyntikatosten musta huopa.

7.3.2 SISÄTILAT

Rakennuksessa on kaksi pohjakaavaltaan identtistä asuntoa. Sisäänkäynnit ovat rakennuksen päädyissä. Mutterinmuotoiselta kuistilta saavutaan eteistilaan, jonka toisessa kulmassa on wc ja toisessa kulmassa portaat yläkertaan. Eteläpuoleisella seinustalla ovat keittiöt ja rakennuksen keskelle neljä huonetta. Yläkerrassa on kussakin asunnossa yksi päätyhuone ja wc. Pitkillä sivuilla on varastotiloja ja keskiosassa yhteinen varastotila.

Lattiat ja portaat on päällystetty muovimatolla. Hirsiseinillä on pinkopahvit joita peittää useat tapettikerrokset. Keittiöissä ja huoneissa on vanhoja kiinteitä seinäkaappeja. Valtaosa lämpöpattereista ja kattovalaisimista on poistettu. Sisäkatot on päällystetty valkoisella suorakaiteen tai neliön muotoisella levyllä. Osa väliovista on vanhoja valkoiseksi maalattuja puisia peiliovia.

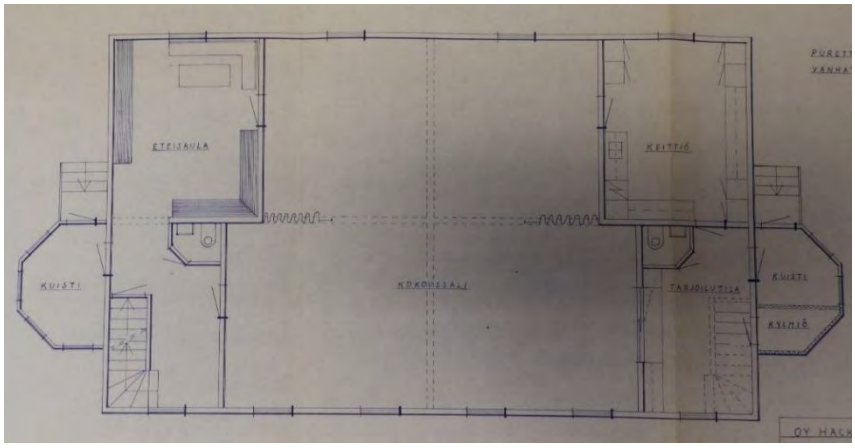

Tallihovin muutospiirustus vuodelta 1973, joka vastaa Mälkniemen pohjakaavaa. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

Sahan puoleisen asunnon keittiö on vasemmalla ja pihan puoleinen huone oikealla.

Vasemmalla on takapihan puoleinen huone ja oikealla yläkerran päätyhuone.

Vasemmalla on yläkerran eteinen ja oikealla käynti kellariin.

Vasemmalla on länsiasunnon mutterikuisti ja oikealla alakerran eteinen.

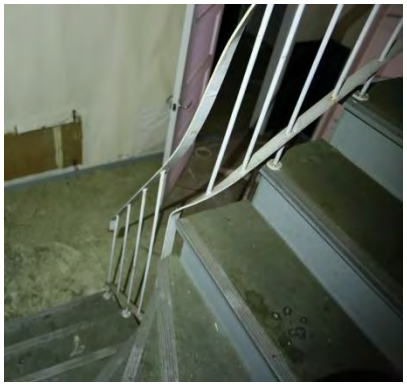
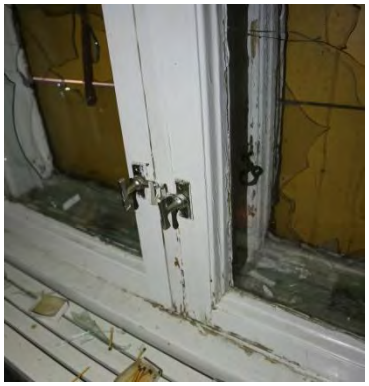

Portaissa on valkoinen metallikaide (vasemmalla). Ikkunat ovat vanhoja puuikkunoita (keskellä). Tapettikerrosten alta on näkyvissä hirsirunko (oikealla).

8. TYTTÖLÄ

Tyttölä sijaitsee osoitteessa Tallikuja 3 ja kiinteistöllä 405-535-70-3. Tyttölä on tuotu vuonna 1913 Palokista. Rakennus toimi sahan naistyöntekijöiden asuinkasarmina. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 1983 saakka ja se on osin romahtanut. Kiinteistö on Stora Enso Oy:n omistuksessa.

Voimassa olevassa asemakaavassa (kv 30.12.1991) rakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr). *”Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.”*

Tyttölän alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet, eikä Lappeenrannan rakennusvalvonnasta, Lappeenrannan kaupunginarkistosta tai kiinteistön omistajalta löytynyt rakennusta koskevia piirustuksia. Etelä-Karjalan museolta löytyi muutamia vanhoja valokuvia 1980-luvulta eteenpäin.

8.1 HISTORIA

Heinäveden Palokin saha lopetettiin vuonna 1910. Tyttölä tuotiin Honkalahteen vuonna 1913 ja se toimi naistyöntekijöiden asuinkasarmina. Asuinkäytössä rakennus oli aina vuoteen 1983 asti, jonka jälkeen rakennus jäi tyhjilleen. Tyttölä on ainoa jäljellä oleva Hackmanin kasarmi.

Kiinteistön omistaja on hakenut rakennukselle purkulupaa. Etelä-Karjalan museo on lausunnossaan 15.12.2015 arvioinut, että rakennus on niin huonokuntoinen, että purkaminen on hyväksyttävää suojelumerkinnästä huolimatta.

Tyttölä vuonna 1982. (Etelä-Karjalan museo. Kuvaaja Soile Rinno)

Tyttölän etupiha vuonna 1982. Kuvassa vasemmalla näkyy Tyttölän eteläpuolella sijainnut rakennus. Taustalla näkyy Isännöitsijän talon pihapiiriin kuulunut ulkorakennus. (Etelä-Karjalan museo. Kuvaaja Soile Rinno)

Vasemmalla Tyttölä 1986–87 (Lappeenrannan museot. Etelä-Karjalan rakennuskulttuuri –inventointi. Kuvaaja Arto Hämäläinen) ja oikealla vuonna 1995. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto).

Tyttölän pihapiiriä vuonna 1955. (Maanmittauslaitos)

8.2 PIHAPIIRI

Tyttölän pihapiirin ympäristössä on ollut runsaasti rakennuksia. Pihapiiri sijoittuu Isännöitsijän talon ja Mälkniemen väliin, joten osa rakennuksista kuului näille rakennuksille. Tyttölän pohjoispuolella oli suorakaiteen muotoinen ja Tyttölän kanssa kohti suuntaisesti sijoitettu ulkorakennus. Ulkorakennus sijoittuu Tyttölän ja Mälkniemen välimaastoon, mutta voidaan olettaa kuuluneen Tyttölän pihapiiriin. Enso Oy:n rakennuskannan inventoinnissa 1997 mainitaan, että tämä lautarakenteinen, ja huonokuntoinen ulkorakennus oli tyhjillään. Rakennuksessa oli vanha sauna.

Tyttölä on ollut tyhjillään yli 10 vuotta ja sen pihapiiri on villiintynyt. Pihassa kasvaa sekalaista puustoa. Itäisen kuistin edustalla kasvaa syreeniä. Takapihalla kasvaa vanha ja suuri kuusi. Rakennuksen eteläpuolella on tiilipintainen muuntamo.

Siskolan pihapiiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki)

Siskolan eteläpuolella on tiilinen muuntamo (vasemmalla). Takapihalla kasvaa vanha ja komea kuusi (oikealla).

8.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

8.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Vasemmalla julkisivu etelään ja oikealla julkisivu pohjoiseen.

Vasemmalla julkisivu länteen ja oikealla julkisivu itään.

Sokkeli ja perustukset

Rakennus on perustettu graniittikivipilareiden varaan. Kivipilareiden väliset aukot on laudoitettu umpeen.

Seinäpinnat

Julkisivut on alakerran osalta vuorattu vaakasuuntaisella ja punaiseksi maalatulla ponttilaudalla. Yläkerran osalta julkisivut on vuorattu pystylaudoituksella.

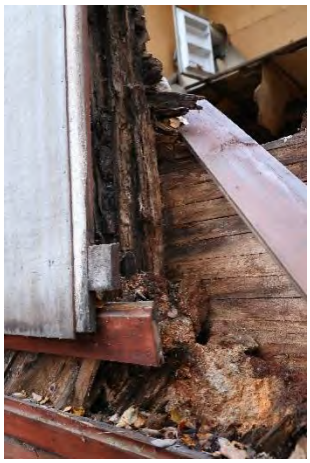

Romahtaneen julkisivu osalta (vasemmalla) oli näkyvissä rakennuksen seinärakenne. Rakennus on perustettu luonnonkivipilareiden varaan (oikealla).

Ikkunat

Rakennuksen kaikki ikkunat on levytetty umpeen. Sekä rakennuksen etupihan että takapihan puoleisilla julkisivulla on molemmissa kuusi korkeaa ja kapeaa ikkunaa. Julkisivujen päissä ikkunat ovat muita ikkunoita kapeammat. Kapeat ikkunat ovat 3-ruutuiset ja muut 6-ruutuiset. Molemmilla pitkällä julkisivulla on lapekattoinen frontoni, jossa on 6-ruutuinen ikkuna. Rakennuksen päädyissä on yläkerrassa korkeat ja kapeat ikkunat.
Valkoisten vuorilautojen koristeaiheena on ylimenevät nurkat.

Rakennuksen kaikki ikkunat on peitetty. Takajulkisivu on osin romahtanut.

Sisäänkäynnit ja ovet

Rakennuksen etupihan puoleisen julkisivun keskellä on yksi sisäänkäynti ja kummassakin rakennuksen päädyssä kaksi sisäänkäyntiä. Päätyjen avokuisteissa on lapekatot ja niissä on ristikkokaiteet. Ulko-ovet itä- ja eteläjulkisivuilla ovat sinertävän harmaiksi maalattuja puuovia mahdollisesti 1950-luvulta. Länsijulkisivun ulko-ovet ovat vanhempaa tuotantoa.
Valkoisten vuorilautojen koristeaiheena on ylimenevät nurkat.

Vasemmalla on etupihan puoleinen sisäänkäynti ja oikealla idän puoleisen sisäänkäynnin ulko-ovi.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton ja lapekattoisten sisäänkäyntikatosten katemateriaalina on musta huopa. Katolla on kaksi punatiilistä savupiippua.

8.3.2 SISÄTILAT

Rakennus on osin romahtanut. Sisätiloista rakennuksen länsiosaan ja toiseen kerrokseen ei ollut pääsymahdollisuutta.

Rakennuksen itäosassa on kaksi sisäänkäyntiä, joista kummastakin saavutaan pieneen eteistilaan, joissa on varasto. Pohjoisesta eteisestä saavutaan keittiöön ja eteläisestä eteisestä asuinhuoneeseen. Asuinhuoneesta johtaa ovi varastoon ja keittiöstä romahtaneeseen rakennusosaan.
Olohuoneessa ja eteistiloissa on alkuperäiset puulattiat, jotka on maalattu ruskeiksi. Olohuoneen katto on päällystetty valkoisella levyllä. Seinäpinnat on levytetty ja tapetoitu. Keittiössä sisäkatossa on valkoiseksi maalattu paneeli. Keittiön seinäpinnoilla on keltainen tapetti. Eteistiloissa on vaaleanharmaa vaakasuuntainen puupaneeli. Väliovet ovat valkoiseksi maalattuja vanhoja puisia peiliovia, joissa on uusrenesanssi jako. Ikkunoiden edustalla on puiset ja päistään kaarevat ikkunalaudat. Keittiössä on vanha hella ja asuinhuoneessa siniseksi maalattu pönttöuuni.

Rakennuksen itäosan puoleisia huonetiloja. Vasemmalla on asuinhuone ja oikealla keittiö.

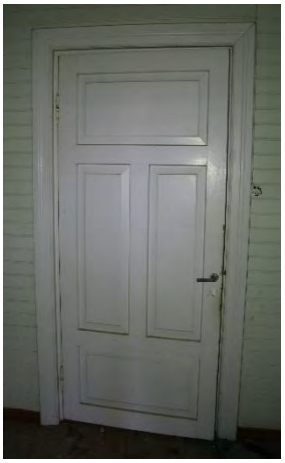

Keittiössä on vanha hella (vasemmalla) ja asuinhuoneessa on vanha siniseksi maalattu pönttöuuni (keskellä). Väliovet ovat vanhoja puuovia. Oikealla asuinhuoneen ja eteisen välinen väliovi.

9. KERHOLA

Kerhola sijaitsee osoitteessa Tallikuja 9 ja kiinteistöllä 405-535-70-3. Vuonna 1920 valmistunut rakennus on toiminut sahan vieras- ja kokoustilana. Kiinteistön omistaa Stora Enso Oy.

Voimassa olevassa asemakaavassa (kv 30.12.1991) rakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr). *”Paikallishistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä, jota ei saa purkaa eikä ulkoasua muuttaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksen purkamisesta tai sen ulkoasun muuttamisesta tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuslautakunnalle. Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut ilmoituksen jättämisestä.”*

Kerhotalon alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet. Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkistosta löytyi päärakennuksen muutospiirustukset vuodelta 1960 ja saunarakennuksen rakennuspiirustukset vuodelta 1968. Lappeenrannan kaupunginarkistosta ei löytynyt aineistoa. Finna.fi-palvelusta löytyi vanha valokuva 1980-luvulta.

9.1 HISTORIA

Kerhola on valmistunut vuonna 1920.

Kerholan pihapiiri oli vuonna 1955 selkeä kokonaisuus, jota rajasivat tiealueet ja puu- ja pensasistutukset. (Maanmittauslaitos)

9.1.1 JULKISIVUMUUTOS JA UUSI KATTORAKENNE 1960

Kerholan merkittävin muutos sen julkisivussa toteutettiin vuonna 1960, jolloin rakennuksen idän puoleista rakennusosaa korotettiin kerroksella ja kattorakenne uusittiin. Suunnittelusta vastasi insinööri Paavo Kärki.

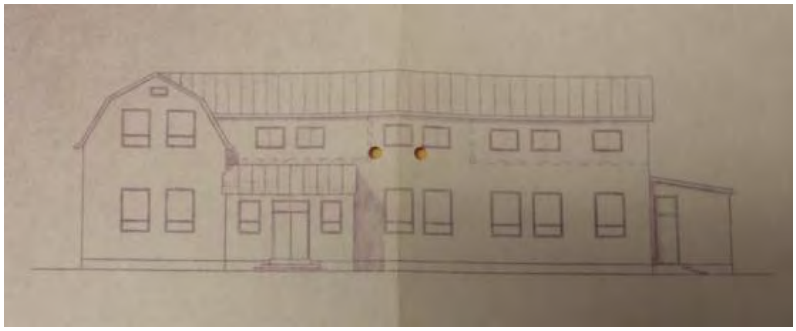

Julkisivupiirroksessa entinen räystäs on merkitty katkoviivoin. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

Työselityksen mukaan sisätiloissa vanhat uunit ja palomuurit purettiin ja tilalle laitettiin keskuslämmitysjärjestelmä. Selityksessä on kerrottu, että lämpökeskus tulisi sijoitettavaksi myöhemmin rakennettavan trukki ja autotallin yhteyteen. Lattiat ja välikato aukaistiin, vanha täyte poistettiin ja lattiarakenteet tarkistettiin sekä uusittiin tai vahvistettiin tarvittaessa. Palkistojen tultua kuntoon uusittiin täyte ja lattialaudoitus. Kaikkien ulkoseinien sisäpinnoille tuli lisälämmöneristys sekä uusi seinälaudoitus. Uusia ulkoseiniä tuli niille osille, joissa räystäitä kohotettiin. Kate uusittiin ja vaihdettiin sileään galvanoituun peltiin. Kaikki ikkunat uusittiin karmeineen. Ovet joko kunnostettiin tai tehtiin huonokuntoisempien tilalle kokonaan uudet.

Kerhola 1986–87. (Lappeenrannan museot. Etelä-Karjalan rakennuskulttuuri –inventointi. Kuvaaja Arto Hämäläinen)

9.1.2 KERHOLAN SAUNA 1968

Lupa Kerholan hirsisaunan rakentamiselle saatiin vuonna 1968. Piirustukset laati rakennusmestari Pertti Sipponen. 30m²:n kokoinen sauna rakennettiin Kerholan pohjoispuolelle. Rakennuksessa on eteinen, pukuhuone, sauna sekä tupa.

9.2 PIHAPIIRI

1950-luvun lopulla Kerholan pihapiiriä rajasi kaikilta sivuilta hiekkatiet. Myöhemmin tämän pohjoinen tieyhteys on jäänyt pois käytöstä. Kerholan itäpuolelle sijoittui 1950-luvun lopulla Kerholan kanssa samansuuntaisesti sijoittunut ulkorakennus. Rakennus näkyy vielä vuoden 1983 peruskartalla. Rakennuksen käyttötarkoituksesta ei ole tietoa. Takapihalla on vuonna 1968 valmistunut saunarakennus.

Pihapiiriä rajaa vanhan Tallikujan puolella koivurivi. Etelässä pihaa reunustaa ruusuista ja syreeneistä koostuva ja vapaasti kasvava pensasaita. Pensasaita reunusti pihaa myös idässä 1950-luvun lopulla. Etupihan nurmialueella on kolme lipputankoa sekä pylväsvalaisimet. Kerholan pihapiirissä kasvoi vielä 1950-luvun lopussa runsaasti istutuksia. Nykyisin pihapiiri on pääosin nurmialuetta.

Kerholan pihapiiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki)

Kerholan etupiha ja sen edusta on avaraa nurmialuetta.

Kerholan takapiha avautuu saha-alueelle. Kuvassa oikealla näkyy Kerholan sauna.

Kerholan sauna.

9.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

9.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Syvärunkoinen, kaksikerroksinen rakennus, jossa on taitekattoinen ja kapearunkoinen poikkipääty lounaaseen.

Julkisivut etelään ja pohjoiseen.

Julkisivut länteen ja itään.

Sokkeli ja perustukset

Rakennuksen betonisokkeli on ruskeaksi maalattu.

Seinäpinnat

Seinäpinnat on verhoiltu vaaleankeltaiseksi maalatulla vaakaponttilaudoituksella. Rakennuksen länsiosan toinen kerros on ikkunoiden alaosasta ylöspäin pystylaudoitettu. Julkisivut on maalattu vuonna 1995. Maalipinta lohkeilee paikoitellen ja on tarkoitus uusia lähivuosina.

Ikkunat

Rakennuksen kaikki ikkunat on uusittu vuonna 1960 silloisten muutostöiden työselostuksen mukaan. Osa sisäikkunoista on uusittu vuonna 1995. Ensimmäisen kerroksen sekä rakennuksen länsiosan toisen kerroksen ikkunat ovat kaksijakoisia siten, että ikkunan alaosassa on matala ruutu. Ikkunat avautuvat yläosistaan. Rakennuksen itäosan toisen kerroksen ikkunat ovat yksijakoiset. Ikkunapuitteet ovat vaaleanruskeat ja listat valkoiset.

kuvateksti

Sisäänkäynnit ja ovet

Pääsisäänkäynti sijoittuu eteläiselle julkisivulle etupihan puolelle. Lapekattoisessa verannassa on 2-jakoiset ikkunat ja graniittiset portaat. Edustalla on liuskekiveys. Ulko-ovi on massiivinen ruskea puuovi, jonka alaosassa on kuparinen potkupelti. Takajulkisivulla on avokuisti, jonka katto toimii toisen kerroksen terassina. Takaterassia reunustaa keltainen puukaide ja kattoterassia reunustaa ruskea yksinkertainen metallikaide. Terassin puiset pariovet ovat keltaiseksi maalatut ja ne ovat mahdollisesti alkuperäiset. Yläkerran terassin ovi on uudempaa tuotantoa. Rakennuksen itäosaan sijoittuu keittiön lapekattoinen sisäänkäyntisiipi. Siiven itäjulkisivulla on kaksi ulko-ovea ja eteläjulkisivulla yksi ulko-ovi. Ovet ovat vaaleanruskeaksi maalattuja puuovia. Kaikkien ulko-ovien yläpuolella tai sivulla on pyöreät kupuvalaisimet.

Vasemmalla takapihan terassi ja oikealla etupihan pääsisäänkäynti.

Keittiön sisäänkäynnit ovat rakennuksen itäosassa.

Katto ja sen varusteet

Kerholan katto on uusittu vuonna 1960 tehdyn kattomuutoksen yhteydessä. Itäosassa on satulakatto ja lounaan poikkipäädyssä taitekatto. Eteläjulkisivun ja itäjulkisivun kuistien kattomuotona on lapekatto, joiden katemateriaalina on galvanoitu vihreä pelti. Katolla ei ole räystäskouruja eikä syöksytorvia. Sisäänkäyntiverantojen lappeiden alla on räystäskourut.

9.3.2 SISÄTILAT

Pääsisäänkäynnistä saavutaan avaraan eteisaulaan, josta on porrasyhteys toiseen kerrokseen. Portaat ovat metallirunkoiset ja niissä on puiset askelmat. Valkoisissa pinnakaiteissa on musta käsijohde. Vastaavanlaiset portaat on myös Isännöitsijän talossa. Aulassa on puhelinkoppi, jossa on samanlainen tapetti kuin mitä Isännöitsijän talossa. Ensimmäisessä kerroksessa on kuusi huonetta, jotka toimivat kokoustiloina. Lisäksi ensimmäisessä kerroksessa on keittiö, varasto- ja wc-tiloja. Kerroksen kaakkoiskulmassa on porrashuone toisen kerroksen makuuhuoneeseen. Toisessa kerroksessa on 8 pääosin makuutilakäytössä olevaa huonetta. Keskelle sijoittuu aulatila, jossa on biljardipöytä.

Kerholan sisätiloja on saneerattu vuosien saatossa. Lattiamateriaalina on aulatiloissa käytetty muovimattoa. Ensimmäisen kerroksen huoneissa lattiamateriaalina on kokolattiamatto tai puulattia. Makuuhuoneen lattioissa on laminaattia tai parkettia. Seinät on pääosin levytetty Halltex-levyllä. Sisäkatoissa on pääosin suorakaiteen muotoinen valkoinen levy tai puupaneeli. Osa väliovista on vanhoja puisia ja valkoiseksi maalattuja peiliovia. Uudemmat ovet ovat vanhojen malliset. Ikkunoiden edustoilla on vanhat puiset ikkunalaudat. Ensimmäisen ja toisen kerroksen keittiöissä on vanhat puiset keittiökaapit.

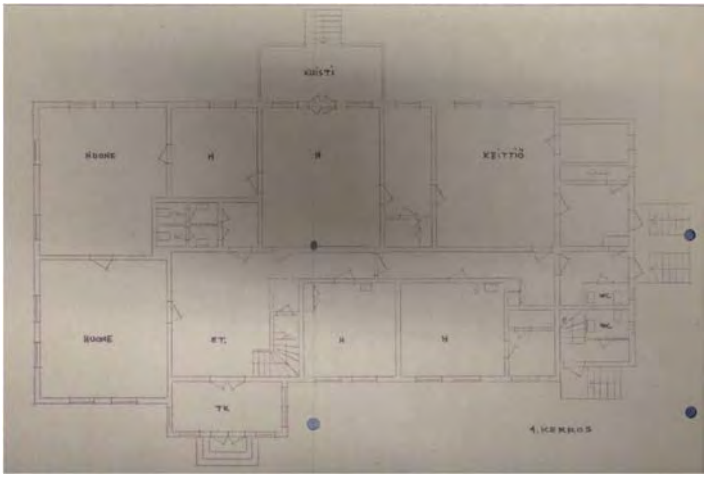

Ensimmäisen kerroksen pohjapiirros vuodelta 1960. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

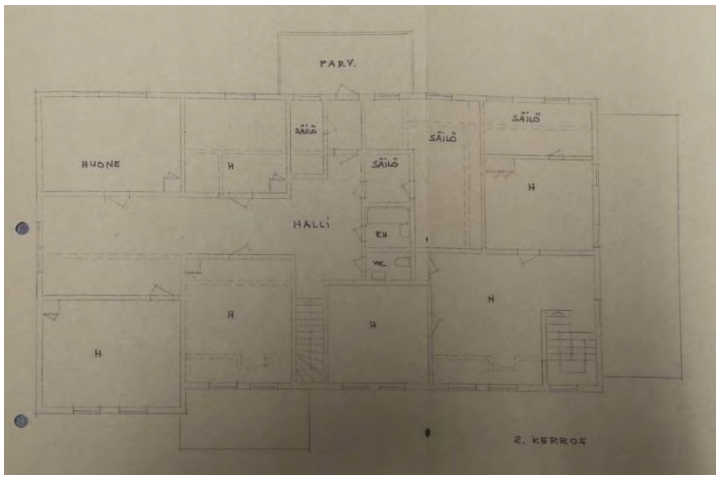

Toisen kerroksen pohjapiirros vuodelta 1960. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

Ensimmäisen kerroksen kokoustiloja.

Ensimmäisen kerroksen oleskeluhuone ja keittiö.

Toisen kerroksen makuuhuone sekä aulatila.

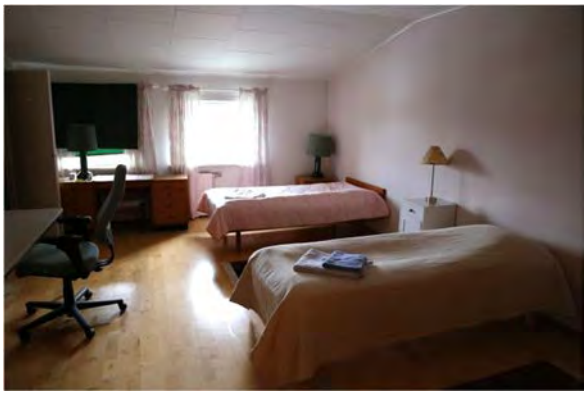

Toisen kerroksen makuuhuoneita.

Ensimmäisessä kerroksen aulassa on samanlaiset portaat kuin Isännöitsijän talossa.

Vasemmalla pääsisäänkäynnin veranta ja oikealla itäosan porrashuone.

10. ANNALA

Annala sijaitsee osoitteessa Tallikuja 6 ja kiinteistöllä 405-535-70-3. 1930-luvulla valmistunut rakennus valmistui kahden perheen asuinrakennukseksi. Nykyisin rakennus on tyhjillään. Kiinteistön omistaa Stora Enso Oy.

Annalan alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet, eikä Lappeenrannan rakennusvalvonnasta, Lappeenrannan kaupunginarkistosta tai kiinteistön omistajalta löytynyt rakennusta koskevia piirustuksia. Etelä-Karjalan museolta eikä painetuista tai painamattomista lähteistä löytynyt rakennusta koskevia vanhoja valokuvia.

10.1 HISTORIA

Annala valmistui 1930-luvulla kahden perheen asuinrakennukseksi. Rakennuksen alkuperäiset piirustukset ovat kadonneet, mutta rakennus on todennäköisesti tehdasvalmisteinen tyyppitalo. Enso Oy:n rakennuskannan inventoinnissa 1997 mainitaan, että Annalassa asuttiin vielä tuolloin. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 2004 asti.

Kiinteistön omistaja on hakenut rakennukselle purkulupaa. Etelä-Karjalan museon lausunnossa 15.12.2015 arvioitiin, että rakennus on kunnoltaan vähintään kohtalainen. Rakennuksella ei ole asemakaavallista suojelumerkintää, mutta Mälkniemen, Isännöitsijän talon ja Tyttölän häviämisen jälkeen Annalan arvo Tallihovin kanssa tehtaan työväestön asuinhistorian maisemallisena ja historiallisena dokumenttina korostuu entisestään. Yksittäisenä rakennuksena Annalalla on maisemallista ja historiallista arvoa, mutta merkittävimmin Annalan perinnearvot rakentuvat osana sahan asuinalueen kokonaisuutta. Kokonaisuutena purkaminen ei ole perusteltua.

Annalan pihapiiri vuonna 1955. (Maanmittauslaitos)

10.2 PIHAPIIRI

Annalan pihapiiri on varsin vaatimaton. Rakennus sijoittuu vanhan ja uuden Tallikujan kulmaukseen. Vielä 1980-luvulla Tallikuja kulki rakennuksen länsipuolelta. Myöhemmin yhteys muutettiin kulkemaan alueelle Saimaantieltä ja rakennuksen pohjoispuolelle. 1950-luvulla kulkureitti meni myös rakennuksen eteläpuolitse. 1950-luvun lopulla Annalan koillispuolella oli suuri ulkorakennus. Rakennus näkyy vielä vuoden 1983 peruskartalla.

Rakennuksen länsipuolella sisäänkäyntien yhteydessä, kiinni sokkelissa, kasvaa kaksi vaahteraa. Itäpuolella kasvaa vanha omenapuu, jonka vieressä on korkea valaisinpylväs. Annalan pihapiirissä ei ole omenapuun lisäksi muuta istutettua kasvillisuutta.

Annalan pihapiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki)

Annalan eteläpuolitse kulki tie vielä 1950-luvulla.

10.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

10.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Annala on todennäköisesti tehdasvalmisteinen tyyppitalo, joka on hyvä esimerkki 1930-luvun lopulta yleistyneestä modernista puurunkoisesta teollisuusyhdyskuntien paritalosta.

Julkisivut länteen ja itään.

Julkisivut etelään ja pohjoiseen ovat identtiset.

Sokkeli ja perustukset
Betonisokkeli on maalattu ruskeaksi.

Seinäpinnat
Julkisivumateriaalina on vaalean keltaiseksi maalattu pystypeiterimoitus.

Ikkunat
Itäisellä julkisivulla on neljä ikkunaa, joista reunimmaiset ikkunat ovat keskimmäisiä leveämmät ja joiden ikkunapuitteet ovat kookkaammat. Ikkunat työntyvät myös muuta rakennusmassaa ulommas. Sisäänkäyntien puoleiselle julkisivulle sijoittuu muita ikkunoita pienemmät ikkunat. Kussakin päädyssä on yksi iso ikkuna ja ullakolla pieni ikkuna. Kaikki ikkunat on peitetty, ullakon ikkunoita lukuun ottamatta. Ikkunapuitteista roikkuvat hakaset, joilla sivuistaan aukenevat ikkunat on saanut pidettyä auki. Ikkunapuitteet sekä nurkka- ja vuorilaudat ovat valkoiseksi maalatut.

Sisäänkäynnit ja ovet
Kummallakin asunnolla on oma sisäänkäynti länsijulkisivulla. Sisäänkäyntejä kattaa pieni lapekattoinen ja kahden puupylvään varassa seisova katos, jonka edusta on liuskekiveä. Puurunkoiset ulko-ovet ovat ruskeaksi maalatut ja niissä on ikkunat.

Katto ja sen varusteet
Harjakaton katemateriaalina on punatiili, jonka päällä on paksu sammalkerros. Räystäitä ei ole. Keskellä on pieni pyöreä piippu.

kuvateksti

10.3.2 SISÄTILAT

Inventointihetkellä eteläosan asuntoon ei ollut pääsymahdollisuutta. Maanomistajan tietojen mukaan asunnon lattia on osin romahtanut. Asuntojen voidaan olettaa olevan pohjakaavaltaan toistensa peilikuvat.

Pohjoisosan asunnossa on kolme huonetta ja sekä pieni wc- ja pesuhuone. Lautalattia on ruskeaksi maalattu. Seinäpinnoilla on tapetti ja osin Halltex-levy. Sisäkatto on verhoiltu ruskeaksi maalatulla paneelilla. Jokaisessa huoneessa on kiinteitä seinäkaappeja, joissa on puiset peiliovet. Väliovet ovat vanhoja valkoiseksi maalattuja puisia peiliovia.

Pohjoisemman asunnon idän puoleiset huoneet.

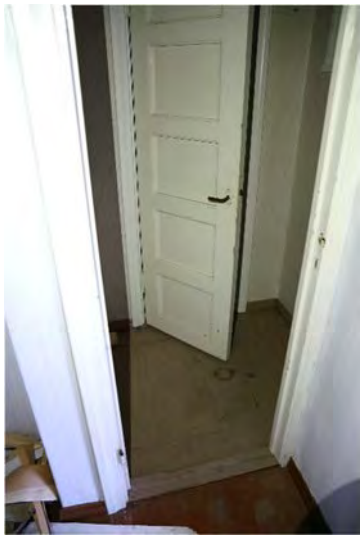

Vasemmalla on tien puoleinen huone. Keskellä on kuvattuna eteisestä pesuhuoneeseen. Oikealla näkyy seinärakennetta.

11. TALLIHOVI

Tallihovi sijaitsee osoitteessa Tallikuja 4 ja kiinteistöllä 405-535-70-3. 1930-luvun puolivälissä valmistunut rakennus toimi kahden perheen asuinrakennuksena.

Tallihovin alkuperäiset rakennuspiirustukset ovat kadonneet. Lappeenrannan rakennusvalvonnasta löytyi muutospiirustuksia vuodelta 1973. Vanhin valokuva rakennuksesta löytyi Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosta vuodelta 2008. Lappeenrannan museolta ei vanhoja valokuvia löytynyt.

11.1 HISTORIA

Tallihovi valmistui 1930-luvun puolivälissä kahden perheen asuinrakennukseksi.

Rakennus muutettiin asuinkäytöstä kokoustiloiksi 1970-luvun alussa. Lappeenrannan rakennusvalvonnasta löytyvät muutospiirustukset vuodelta 1973. Muutostöiden yhteydessä ensimmäisessä kerroksessa purettiin asuinhuoneiden väliset seinät suureksi kokoussaliksi. Pohjoisen asunnon keittiö muutettiin eteisaulaksi ja eteläisen asunnon eteisen portaat toiseen kerrokseen purettiin ja tila muutettiin tarjoilutilaksi. Eteläisen asunnon kuistille rakennettiin kylmiö. Toisessa kerroksessa rakennuksen keskiosasta purettiin useita väliseiniä ja muodostettiin avara oleskelutila. Koko rakennuksen pinta-materiaaleja uusittiin.

Rakennus on ollut Stora Enso Timber Oy:n koulutuskäytössä sekä toiminut seuratalona. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 2012 asti.

Etelä-Karjalan museon lausunnossa 15.12.2015 arvioitiin, että rakennus on kunnoltaan vähintään kohtalainen. Rakennuksella ei ole asemakaavallista suojelumerkintää, mutta Mälkniemen, Isännöitsijän talon ja Tyttölän häviämisen jälkeen Tallihovin arvo Annalan kanssa tehtaan työväestön asuinhistorian maisemallisena ja historiallisena dokumenttina korostuu entisestään. Yksittäisenä rakennuksena Tallihovilla on maisemallista ja historiallista arvoa, mutta merkittävimmin Tallihovin perinnearvot rakentuvat osana sahan asuinalueen kokonaisuutta. Kokonaisuutena purkaminen ei ole perusteltua.

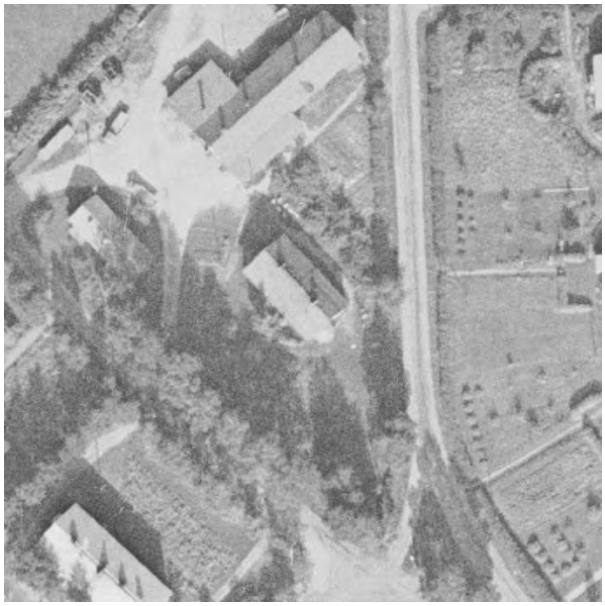

1950-luvulla Tallihovin pohjoispuolella oli suuri ulkorakennus. Tallihovin ja Annalana välistä kulki tie. (Maanmittauslaitos)

Tallihovi vuonna 2008. (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto)

11.2 PIHAPIIRI

Tallihovi on rakennettu lähelle Saimaantien ja Haukilahdentien risteystä ja tie nousee pihapiiriä korkeammalle. Saimaantiestä pihapiiriä rajaa muun muassa vaahteroista ja syreeneistä koostuva pensasaita. Rakennuksen pohjoispuolelle avautuu laaja nurmi- ja hiekkakenttä, jolla vielä 1980-luvulla sijaitsi iso ulkorakennus. Hiekkapolku kiersi aiemmin koko rakennuksen ympäri.

Tallihovin pihapiiri ilmakuvassa 2011. Punaisella näkyvät hävinneet rakennukset. (Lappeenrannan kaupunki)

11.3 ARKKITEHTUURI JA OMINAISPIIRTEET

11.3.1 ULKOTILAT

Yleishahmo

Hahmoltaan selkeä puolitoistakerroksinen ja suorakaiteen muotoinen rakennus.

Julkisivut itään ja länteen.

Julkisivut etelään ja pohjoiseen ovat identtiset.

Sokkeli ja perustukset

Betonisokkeli on maalattu ruskeaksi. Läntisellä julkisivulla sokkelissa on matalat kellarin ikkunat. Sisäänkäyntiverannat on perustettu betonipilareiden varaan. Pilareiden väliset osat on peitetty vaakasuuntaisella ruskeaksi maalatulla laudoituksella.

Seinäpinnat

Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaaleankeltaiseksi maalattu pystypeiterimoitus. Päätykolmioiden yläosan on erotettu alaosasta vaakasuuntaisella valkoisella listalla. Yläosassa on pystylaudoitus. Sisäänkäyntiverannoissa on vaakaponttilaudoitus. Nurkka- ja vuorilaudat ovat valkoiset. Pohjoisella julkisivulla on keltainen ”Tallihovi”-kyltti.

Ikkunat

Kaikki ikkunat on peitetty levyin. Idän puoleisella julkisivulla on neljä ikkunaa ja läntisellä julkisivulla kuusi ikkuna. 6-ruutuisten ikkunoiden puitteet ovat ruskeat ja ikkunalistat valkoiset. Yläkerran kolme ikkunaa rakennuksen päädyissä ovat neliön muotoiset ikkunat. Keskimmäinen on 9-ruutuinen ja reunimmaiset ovat yksiruutuiset.

Sisäänkäynnit ja ovet

Pääsisäänkäynnit ovat rakennuksen päädyissä. Sisäänkäyntiverannat ovat pohjakaavaltaan mutterin muotoiset ja ne sijoittuvat epäkeskeisesti päätyjulkisivulle. Verannoille johtaa puuportaat. Portaissa on ristikkomalliset puukaiteet. Ulko-ovet ovat ruskeita ikkunattomia vanhoja puuovia.

Vasemmalla pohjoinen sisäänkäynti ja oikealla eteläinen sisäänkäynti.

Katto ja sen varusteet

Harjakaton katemateriaalina on punainen aaltopelti. Katolla harjan kohdalla on kaksi matalaa savupiippua. Rakennuksessa ei ole räystäitä. Eteläpäädyssä on antenni. Sisäänkäyntiverantojen 5-lappeisten kattojen katemateriaalina on musta huopa.

11.3.2 SISÄTILAT

Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkistosta löytyi muutospiirustus vuodelta 1973, jossa rakennuksen tilat on muutettu kerhotiloiksi. Piirustukset vastaavat nykytilannetta.

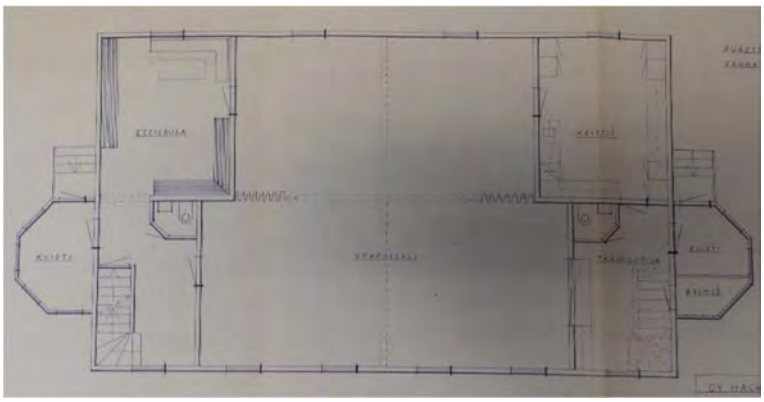

Tallihovin ensimmäisen kerroksen muutospiirustus vuodelta 1973. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

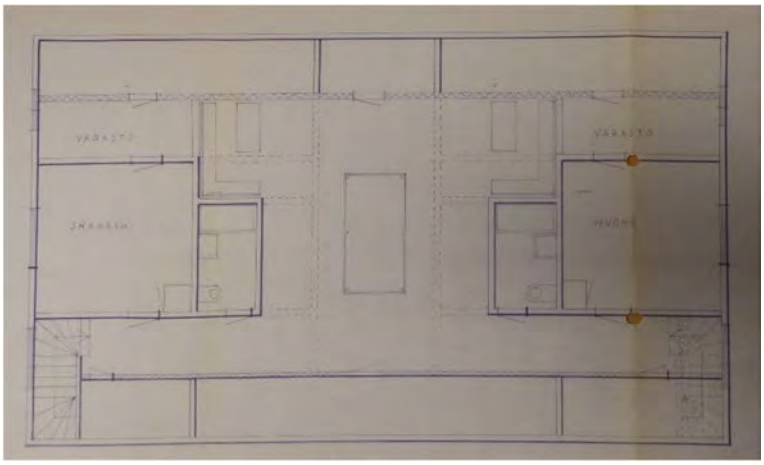

Tallihovin toisen kerroksen muutospiirustus vuodelta 1973. (Lappeenrannan rakennusvalvonta)

Rakennuksen sisätilojen pohjarakenne ja pintamateriaalit ovat pääosin 1970-luvun alusta, jolloin rakennus muutettiin asuinkäytöstä kokoustiloiksi. Rakennuksen pääsisäänkäynti sijoittuu rakennuksen pohjoiseen päätyyn. Mutterin muotoiselta kuistilta on kulku eteisaulaan ja sen yhteydessä olevaan erilliseen eteisaulatilaan. Eteisaulan yhteydessä on portaat yläkertaan sekä wc. Rakennuksen keskiosassa on iso kokoussali ja eteläosassa keittiö ja tarjoilutila. Tarjoilutilasta on oma sisäänkäynti. Toisen kerroksen päädyissä on yhdet huoneet ja keskiosa on avointa tilaa. Pitkillä seinustoilla on varastotiloja.

Tallihovin värimaailma on varsin tumma. Lattioissa on kokoussalissa tumma parketti/lamitaatti ja muissa tiloissa muovimatto. Seinillä on eteisaulassa puupaneeli. Kokoussalin ja seinät ovat tapetoidut. Muissa tiloissa seinillä on vihertävä tai vaaleanruskea Halltex-levy. Sisäkatoissa on tummanruskea puupaneeli tai valkoinen laatta. Väliovet ovat vanhoja puisia peiliovia, jotka on maalattu ruskeaksi. Katoissa on loisteputkivalaisimet.

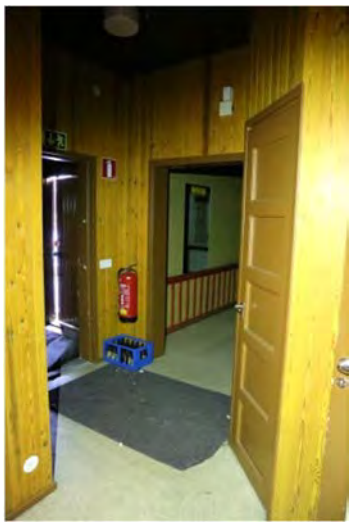

Eteinen on verhoiltu puupaneelilla.

Ensimmäisen kerroksen kokoussali ja eteishuone.

Ensimmäisen kerroksen tarjoilutila sekä keittiö.

Toisen kerroksen päätyhuone.

12. JOHTOPÄÄTÖKSET

12.1 ARVIOINTIKRITEERIT JA SÄILYNEISYYS

Arvoa määriteltäessä on tarkasteltu taajamakuvallisia, historiallisia ja rakennushistoriallisia arvoja säilyneisyyden, harvinaisuuden, tyypillisyyden, kerroksellisuuden ja kertovuuden näkökulmasta. Taajamakuvallisia arvoja arvioitaessa on huomioitu alueen ja rakennusten merkitys taajamarakenteessa ja -näkymissä. Historiallisiin arvoihin sisältyvät yhteiskunnalliset ilmiöt ja käyttö. Rakennushistoriallisiin arvoihin sisältyvät arkkitehtoniset arvot, sisätilat, yksityiskohdat, rakentamistapa ja materiaalit.

Säilyneisyys perustuu syksyn 2017 maastokäyntien yhteydessä suoritettuun rakennusten ulkopuolisiin arviointeihin ja sisätiloissa suoritettuihin katselmuksiin. Säilyneisyyttä on arvioitu seuraavin kriteerein:

Hyvin säilynyt
- ✓ käyttö on alkuperäinen
- ✓ tilajako on säilynyt
- ✓ julkisivumateriaalit ovat alkuperäiset tai alkuperäisen kaltaisia
- ✓ alkuperäiset yksityiskohdat hyvin säilyneitä
- ✓ ovet ja ikkunat ovat alkuperäiset
- ✓ rakennuksessa on ajallista kerroksellisuutta

Kohtalaisesti säilynyt
- ✓ käyttötarkoitus on muuttunut
- ✓ rakennusta on osittain muutettu, mutta sen perushahmo on säilynyt
- ✓ julkisivumateriaalit ovat alkuperäiset tai alkuperäisen kaltaisia
- ✓ alkuperäisiä detaljeja on osittain muutettu
- ✓ oviin ja ikkunoihin on tehty muutoksia, mutta uudet ovat lähes alkuperäisen kaltaiset ja muutokset ovat luettavissa

Oleellisesti muuttunut
- ✓ rakennuksen käyttötarkoitus on muuttunut
- ✓ rakennusta on muutettu niin, ettei alkuperäistä tilannetta pysty hahmottamaan
- ✓ julkisivumateriaaleja on osittain tai kokonaan muutettu
- ✓ alkuperäisiä detaljeja on muutettu
- ✓ ovia ja ikkunoita on muutettu
- ✓ muutokset ovat kokonaisuuden luonnetta häiritseviä ja niitä on vaikea havaita

12.2 ALUEEN KESKEISET OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

Honkalahden alueen rakentuminen liittyy seudun ja alueen sahatoiminnan historiaan. Asutus Honkalahdessa lisääntyi, kun sahatoimintaa vähennettiin muilla paikkakunnilla ja keskitettiin Honkalahteen. Asukkaiden palveluista huolehtivat sekä kunta että saha. Historiaa ilmentävät alueelle muualta siirretyt rakennukset, alueen uudisrakennukset sekä asutuksen lisääntyessä rakennetut julkiset rakennukset koulu ja kerhotalo.

Alueen historiasta kertovat ominaispiirteet tihentyvät parhaiten alkuperäisen puiden reunustaman pääraitin varrella, jolla sijaitsevat Kerhola, Honkalahden koulu, entinen opettajien asuntola Siskola ja sahan asuinrakennukset Anttola, Annala ja Tallihovi eri vuosikymmeniltä. Anttolan asuinrakennus on tuhoutunut tulipalossa. Alueen pohjoisosassa sijaitsevat isännöitsijän talo ja asuinrakennukset Tyttölä ja Mälkniemi eivät kytkeydy kokonaisuuteen yhtä keskeisesti. Rakennuskantaa alueelta on myös hävinnyt. Saimaantien varrella on ollut muuta rakennetta suurempia varastorakennuksia.

Kerholan ja Saimaantien välillä on vanhojen karttojen ja ilmakuvien perusteella ollut 1900-luvulla rakentamatonta aluetta, osittain avointa ns. Herrainpeltoa, ja osittain puutarha/kasvimaa-aluetta.

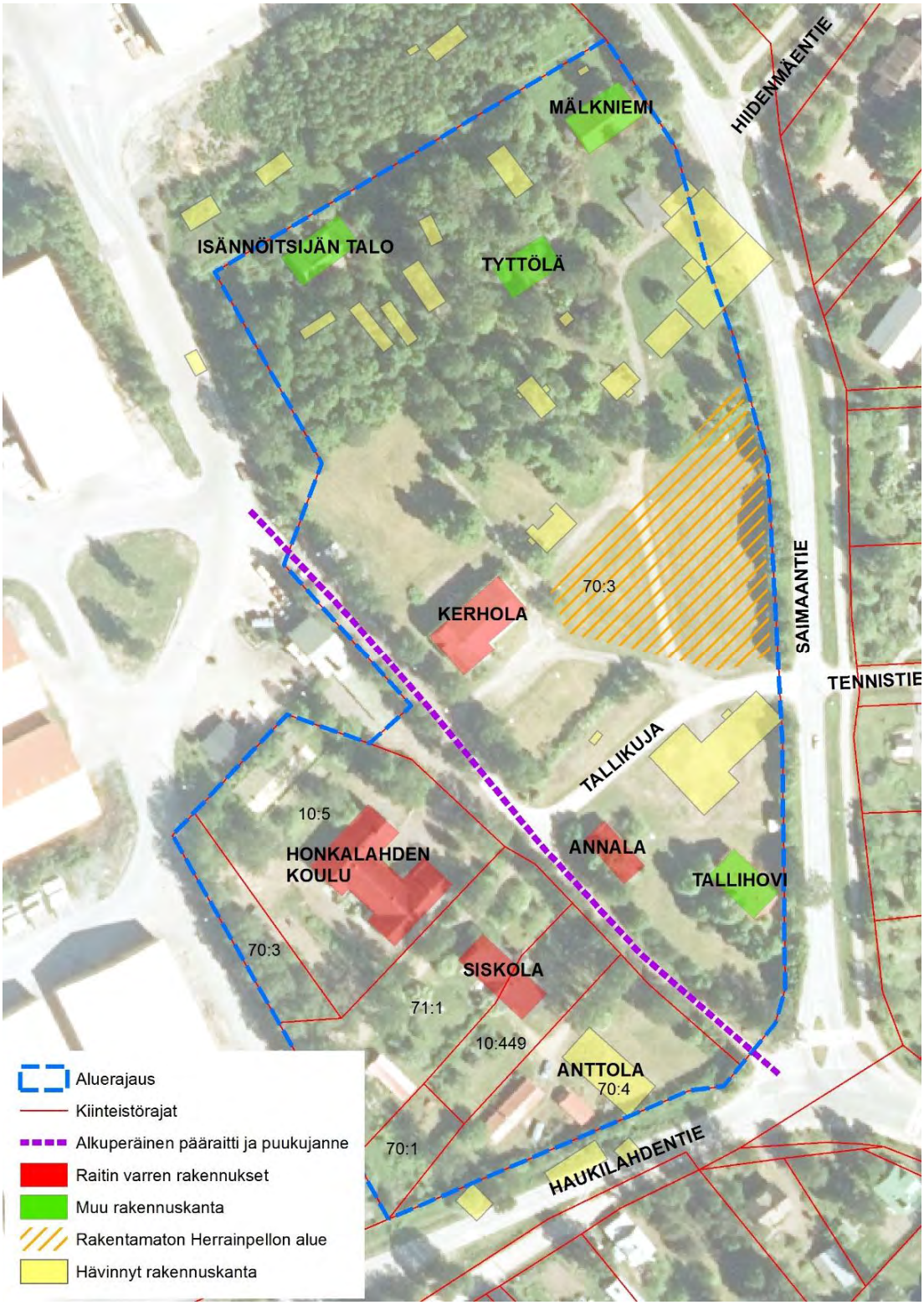
MÄLKNIEMI
HIIDENMÄENTIE
ISÄNNÖITSIJÄN TALO
TYTTÖLÄ
70:3
KERHOLA
SAIMAANTIE
TENNISTIE
TALLIKUJA
10:5
HONKALAHDEN KOULU
ANNALA
TALLIHOVI
70:3
SISKOLA
71:1
10:449
ANTTOLA
70:4
70:1
HAUKILAHDENTIE
Aluerajaus
Kiinteistörajat
Alkuperäinen pääraitti ja puukujanne
Raitin varren rakennukset
Muu rakennuskanta
Rakentamaton Herrainpellon alue
Hävinnyt rakennuskanta

12.3 HONKALAHDEN KOULUN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.3.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on kokonaisuutena kohtalaisesti säilynyt.

Julkisivuissa merkittävin muutos on sotien jälkeen tehty katto- ja julkisivumuutos. Koulun jyrkkää kattoa loivennettiin, jonka johdosta rakennuksen ulkoasu muuttui merkittävästi. Samassa yhteydessä osa ikkunoista uusittiin ja rakennuksen keskiosan ikkunoiden puitejakoa muutettiin.

Sisätiloissa merkittävin saneeraus toteutettiin 1970-luvun alussa, jolloin koulu muutettiin päiväkodiksi. Osa uuneista purettiin ja molempiin eteisiin tehtiin tuulikaapit. Lisäksi huonetiloja järjestettiin uudelleen. Sisätiloissa saneerauksia on toteutettu lisäksi vuonna 1988-89 ja 1999. Sisätiloissa reunimmaisiin entisiin luokkahuoneisiin on tehty pieniä väliseinä muutoksia. Keskimmäinen luokkahuone on säilyttänyt alkuperäisen kokonsa. Entisessä opettajan asunnossa ei merkittäviä väliseinä muutoksia ole tehty. Henkilökunnantiloissa johtajan huoneen ympäristössä on tehty väliseinämuutoksia. Eteistiloihin rakennettiin 1970-luvulla tuulikaapit. Kahdessa entisessä luokkahuoneessa on jäljellä pönttöuunit ja entisessä opettajan asunnossa on jäljellä upea kaakeliuuni. Muut uunit on purettu 1970-luvun alussa. Vanhoja puisia väliovia löytyy luokkahuoneista sekä sisäänkäyntien yhteydestä. Vanhoja ja mahdollisesti alkuperäisiä ikkunoita on entisessä opettajan asunnossa sekä koulun henkilökunnan tiloissa.

12.3.2 HISTORIALLISET ARVOT

Rakennus valmistui kouluksi vuonna 1913 ja ensimmäisenä sitä kutsuttiin Nevalan kouluksi. Uudessa koulussa toimi kansakoulu sekä Honkalahden sahan yksityinen alakoulu. Vuoden 1925 jälkeen nimi muuttui Honkalahti-Nevalan kouluksi. Vuoteen 1930 asti rakennuksessa toimi Honkalahden sahan yksityinen alakoulu. Kesällä 1944 rakennuksessa toimi kenttäsairaala haavoittuneille sotilaille. Joutsenon yhteiskoulu toimi rakennuksessa vuosina 1955-56.

Rakennus toimi kouluna vuoteen 1970 asti, jonka jälkeen se muutettiin päiväkodiksi. Päiväkotitoiminta loppui kesällä 2014, jonka jälkeen rakennus on ollut tyhjillään. Rakennuksen historialliset arvot perustuvat sen yli 50 vuoden yhtenäiseen toimintaan koulurakennuksena ja yli 40 vuoden historiaan päiväkotirakennuksena. Honkalahden koulu liittyy vahvasti Honkalahden sahatoiminnan ja asuttamisen historiaan. Tämän lisäksi se on todiste sodan tapahtumista alueella.

12.3.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Koulurakennus valmistui Hackman & Co:n isännöitsijän Eero Sereniuksen piirustusten pohjalta. Piirustukset pohjautuivat Yrjö Sadeniemen tyyppipiirustuksiin. Sadeniemi tunnetaan erityisesti kirkko- ja koulurakennusten suunnittelijana. Vuonna 1919 julkaistiin hänen piirtämä mallipiirustuskokoelma, joista tuli niin suosittuja, että niitä käytettiin aina 1920-luvulle asti.

Kokonaishahmoltaan eheä koulurakennus ilmentää 1900-luvun alkupuolen koulurakentamista, jossa luokkahuoneiden lisäksi rakennettiin asunnot opettajille. Erityinen suunnitteluhistoria liittyy tyyppipiirustusten soveltamiseen.

12.3.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Koulun valmistumisen aikaan rakennus sijaitsi varsin keskeisellä paikalla. Tallikuja, jonka kautta osa liikenteestä kulki sahalle, meni etelä-pohjoissuuntaisesti koulun pihan itäpuolelta. Nykyisin osa sahalle kulkeutuvasta työntekijöiden liikenteestä kulkee entisen koulun ohitse. Rakennus on osa kokonaisuutta, johon kuuluvat koulu, Siskola, Kerhola ja Hackmanin asuinrakennukset Tallihovi ja Annala.

12.4 SISKOLAN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.4.1 SÄILYNEISYYS

Siskola on valmistunut 1800-luvun lopussa tai vuosisadan vaihteessa todennäköisesti joko Heinäveden Palokin tai Sulkavan Lohikosken sahan asuinrakennukseksi. Rakennus on siirretty nykyiselle paikalleen Honkalahteen 1913 opettajien asunnoksi.

Todennäköisesti Honkalahden koulun lakkauttamisen jälkeen asuntola muutettiin yksityiskäyttöön. Nykyisen asukkaan tietojen mukaan rakennusta olisi jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen laajennettu molemmista päistään. Eteläjulkisivun puoleinen lapekattoinen kuisti on muotonsa ja tyylinsä perusteella alkuperäistä rakennusrunkoa uudempi.

Vuosien saatossa rakennuksen julkisivuja on kunnostettu. Kunnostustyö on kuitenkin tehty alkuperäistä ilmettä kunnioittaen. Ikkuna-aukkojen kokoa tai puitejakoa ei ole muutettu.

12.4.2 HISTORIALLISET ARVOT

Rakennuksen historialliset arvot perustuvat sen ikään, sahan toimintahistoriaan ja Honkalahden alueen rakentumiseen ja muutoksiin. Alkuperäisestä käytöstä ei ole varmaa tietoa. Honkalahdessa rakennus on ollut jatkuvasti asuinkäytössä.

12.4.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennuksen suunnittelijasta tai alkuperäisestä rakentamisajankohdasta ei ole tietoa.

Siskola on mittasuhteidensa, materiaaliensa ja rakennustapansa perusteella edustava esimerkki 1800-1900-lukujen vaihteen hirsirunkoisesta puurakentamisesta. Siinä on esteettisesti harkittuja yksityiskohtia ja laadukas toteutus.

12.4.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Siskolan valmistumisen aikaan rakennus sijaitsi varsin keskeisellä paikalla. Tallikuja, jonka kautta osa liikenteestä kulki sahalle, meni etelä-pohjoissuuntaisesti Siskolan itäpuolelta. Nykyisin vanha Tallikuja on kevyen liikenteen käytössä.

Rakennus on osa kokonaisuutta, johon kuuluvat koulu, Siskola, Kerhola ja Hackmanin asuinrakennukset Tallihovi ja Annala.

12.5 ISÄNNÖITSIJÄN TALON OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.5.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on osin vaurioitunut ja tuhoutunut. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 1987 asti.

Takajulkisivulla ollut veranta on purettu 2000-luvulla.

Alkuperäisestä upeasta puutarhasta on enää jäljellä muutama syreeni- ja ruusupensas sekä lahonnut raja-aita.

12.5.2 HISTORIALLISET ARVOT

Isännöitsijän talo valmistui 1926. Isännöitsijän talon valmistuminen sijoittuu ajankohtaan, jolloin Honkalahden saha nousi yhdeksi Suomen suurimmaksi sahaksi. Vuoteen 1987 asti rakennus toimi teknisenä konttorina.

12.5.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennus on ainut ja edustava esimerkki alueen klassistisista rakennuksista.

12.5.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Taajamakuvassa rakennus jää metsän peittoon, eikä ole nähtävissä Tallikujalta.

12.6 MÄLKNIEMEN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.6.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on kokonaisuutena kohtalaisesti säilynyt.

Valmistumisen jälkeen rakennuksessa ei ole tehty merkittäviä muutoksia. Julkisivut ovat säilyneet alkuperäisinä. Sisätiloissa ei ole tehty väliseinämuutoksia. Pintamateriaaleja on vuosien saatossa uusittu.

12.6.2 HISTORIALLISET ARVOT

Mälkniemi on rakennettu 1930-luvun lopussa kahden perheen asuinrakennukseksi. Asuinkäytössä rakennus toimi aina vuoteen 2004 asti. Sen historialliset arvot liittyvät Honkalahden sahatoiminnan ja asuttamisen historiaan.

12.6.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennuksessa ilmenee alkuperäinen käyttö ja tyyli. Muuten sen rakennushistorialliset arvot ovat vaatimattomat.

12.6.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla Saimaantien varressa, mutta ei alueelle keskeisen pääraitin varrella, eikä siksi ole hallitseva osa kokonaisuutta. Yhdessä Isännöitsijän talon ja Siskola kanssa muodostaa oman kokonaisuuden asuinalueen pohjoisosassa.

12.7 TYTTÖLÄN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.7.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on osin vaurioitunut ja tuhoutunut ja sen takajulkisivu on osin romahtanut.

Ulkoasultaan rakennus on säilyttänyt alkuperäiset piirteensä, eikä siinä tiettävästi ole tehty muutoksia.

12.7.2 HISTORIALLISET ARVOT

Tyttölän asuinkasarmi on tuotu vuonna 1913 Heinäveden Palokista. Rakennus toimi naistyöntekijöiden asuinrakennuksena aina vuoteen 1983 asti.

Tyttölä on Hackmanin 21 kasarmista ainoa jäljellä oleva. Koska vastaavanlaisia kasarmeja ei ole säilynyt, on rakennuksella harvinaisuusarvoa. Rakennuksen ulkoasussa ilmenee hyvin sen alkuperäinen käyttö ja arkkitehtuuri. Se ilmentää varhaista teollisen aikakauden tapaa asuttaa työläisiä laajamittaisemmin isoihin yksiköihin sukupuolen perusteella ja niiden mukaan rakennukset nimeten.

12.7.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennus on arkkitehtonisesti edustava, oletettavasti alunperin 1800-luvun rakennus, jonka siirtovaihe Heinäveden Palokista on mielenkiintoinen.

12.7.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Taajamakuvassa rakennus on jäänyt kasvillisuuden peittoon, eikä rakennusta näe Saimaantieltä. Yhdessä Isännöitsijän talo ja Mälkniemen kanssa Siskola muodostaa oman kokonaisuuden asuinalueen pohjoisosassa.

12.8 KERHOLAN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.8.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on kokonaisuutena hyvin kohtalaisesti. Sen ulkohahmo, rakennuksen osat ja sisätilat ovat muuttuneet alkuperäisestä.

Merkittävin muutos toteutettiin vuonna 1960, jolloin rakennuksen idän puoleista rakennusosaa korotettiin kerroksella ja kattorakenne uusittiin. Tämä vaikutti myös sisätiloihin. Työselityksen mukaan muun muassa kaikki ikkuna uusittiin karmeineen, ovet kunnostettiin tai uusittiin, lattiat ja välikatot uusittiin tai vahvistettiin sekä vanhat uunit ja palomuurit purettiin. Julkisivut on maalattu ja osa ikkunoista on uusittu vuonna 1995.

12.8.2 HISTORIALLISET ARVOT

Kerhola valmistui vuonna 1920 sahan vieras- ja kokousrakennukseksi. Rakennus on edelleen sahan aktiivisessa käytössä. Kerholan käyttöhistoria Honkalahden keskeisenä tapahtumapaikkana on merkittävä osa alueen historiaa. Rakennuksessa on historiallista kerroksisuutta siinä ollen näkyvissä eri aikakausien tyylipiirteitä, jotka ilmentävät myönteisellä tavalla käytön historiaa ja jatkuvuutta.

12.8.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennushistorialliset arvot ovat vaatimattomat.

12.8.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Kerholan ja sen pihapiirin asema sahan asuinalueella on varsin merkittävä keskeisestä sijainnista johtuen.

Rakennus on osa kokonaisuutta, johon kuuluvat koulu, Siskola, Kerhola ja Hackmanin asuinrakennukset Tallihovi ja Annala.

12.9 ANNALAN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.9.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on kokonaisuutena hyvin säilynyt.

Sisätiloissa on vanhoja puisia peiliovia.

12.9.2 HISTORIALLISET ARVOT

Annala valmistui 1930-luvulla kahden perheen asuinrakennukseksi ja rakennus oli asuinkäytössä aina vuoteen 2004 asti. Sen historialliset arvot liittyvät Honkalahden sahatoiminnan ja asuttamisen historiaan.

12.9.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Annala on todennäköisesti tehdasvalmisteinen tyyppitalo. Rakennuksen ulkoasussa ilmenee hyvin sen alkuperäinen käyttö ja arkkitehtuuri.

Annala on hyvä esimerkki 1930-luvun lopulta yleistyneestä modernista puurunkoisesta teollisuusyhdyskuntien paritalosta. Tyypillisiä yksityiskohtia ovat loiva harjakatto, lautavuoraus, vaalea julkisivuväri, avokatokset puuristikkoineen ja pylväineen, olohuoneen ikkunoiden korostus sekä vaihteleva aukotus tilojen käyttötarkoituksen mukaan.

12.9.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Rakennuksella on suuri taajamakuvallinen arvo sen ollessa osa Honkalahden sahan pääraitin varren säilynyttä rakennuskantaa, johon kuuluvat koulu, Siskola, Kerhola ja Hackmanin asuinrakennukset Tallihovi ja Annala.

12.10 TALLIHOVIN OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

12.10.1 SÄILYNEISYYS

Rakennus on kokonaisuutena kohtalaisesti säilynyt.

Rakennuksen julkisivut ovat säilyneet alkuperäisinä. Ulko-ovet on uusittu. Sisätiloissa tehtiin merkittäviä muutoksia 1970-luvun alussa, jolloin rakennus muutettiin asuinkäytöstä kokoustiloiksi. Koko rakennuksessa tehtiin väliseinämuutoksia ja pintamateriaaleja uusittiin. Vanhoja puisia väliovia säästettiin. Sisätilojen pintamateriaalit ovat pääosin 1970-luvun alusta.

12.10.2 HISTORIALLISET ARVOT

Tallihovi valmistui 1930-luvun puolivälissä kahden perheen asuinrakennukseksi ja se muutettiin kokoustiloiksi 1970-luvun alussa. Rakennus toimi kokoustiloina aina vuoteen 2012 asti.

Rakennuksen historialliset arvot liittyvät Honkalahden sahatoiminnan ja asuttamisen historiaan. Rakennuksessa on historiallista kerroksisuutta siinä ollen näkyvissä eri aikakausien tyylipiirteitä, jotka ilmentävät myönteisellä tavalla käytön historiaa ja jatkuvuutta.

12.10.3 RAKENNUSTAITEELLISET ARVOT

Rakennushistorialliset arvot ovat vaatimattomat.

12.10.4 TAAJAMAKUVALLISET ARVOT

Rakennuksella on suuri taajamakuvallinen arvo sen ollessa osa Honkalahden sahan pääraitin varren säilynyttä rakennuskantaa, johon kuuluvat koulu, Siskola, Kerhola ja Hackmanin asuinrakennukset Tallihovi ja Annala.

Katunäkymässä Haukilahdentieltä ja Saimaantieltä katsottuna Tallihovi sijaitsee näkyvällä paikalla.

13. LÄHTEET

ARKISTOLÄHTEET:

Etelä-Karjalan museo: vanhoja valokuvia

KIOSKI. Etelä-Karjalan – Inventoijan käyttöliittymä.

Lappeenrannan rakennusvalvonnan arkisto: rakennuspiirustuksia

Lappeenrannan tilakeskus: Honkalahden päiväkodin rakennuspiirustuksia

Maanmittauslaitos: vanhoja ilmakuvia

PAINETUT LÄHTEET:

Joutsenon historia. Jari Ropponen. 1997.

Kasarmilta kupinkikotiin : Joutsenon työväen asumishistoriaa vuosilta 1906-1950. Tommi Räty. 2002.

Maalaiskansakoulujen rakennuspiirustuksista. Komitean mietintö. 1906.

Rakennettu Lappeenranta. Kaija Kiiveri-Hakkarainen. 2006.

Satakunta sahaa Suomessa. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä saharakennuksia ja –ympäristöjä. Timo Kantonen. Museovirasto. 1996.

Suomen sahateollisuuden historia. Jorma Ahvenainen. 1984.

Viipurilainen kauppahuone. Hackman & Co. 1880-1929. Sten Enbom. C.F. Sandelin. 1991.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET:

Enso Oy:n rakennuskannan inventointi. Inventointiraportti 7.1.1997 ja 28.2.1997. Henrik Wager.

Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys. Osa 2. Etelä-Karjalan liitto. 2008.

Etelä-Karjalan rakennuskulttuuri –inventointi. Seutukaavaliitto 1986-87.

Honkalahden päiväkodin kuntotarkastus. Insinööritoimisto INN-TE Oy. 4.8.2010.

Honkalahden sahan asuntoalue, tilanneselvitys 1.6.2016. Lappeenrannan kaupunki.

Joutseno murroksessa vuosisadan vaihteesta 1920-luvulle. Suomen historian pro gradu-tutkielma. Pirjo Pentikäinen. 2000.

Joutsenon rakennusinventointi 16.7.-10.8.2008. Etelä-Karjalan museo.

Museovirasto. Marja Sahlberg. Talon tarinat. Rakennushistorian selvitysopas. 2010.

Paikallislehti Joutseno 20.4.2017: Isännöitsijäntalo on ikääntynyt vauhdilla, eksoottinen puutarha on muisto vain.

VERKKOLÄHTEET:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto: *http://kronos.narc.fi/karttahaku/*

Elinkeinoelämän keskusarkisto: *https://elka.darchive.fi/YKSA3/public/archive/Elka/search.jsp*

Hackmanin historia: *http://www.hackman.fi/Inspiraatio/Tarinoita/Hackmanin-tarina*

Kansallisarkiston digitaaliarkisto: *http://digi.narc.fi/digi/search.ka*

Koulurakentaminen 1900-luvun alussa: *http://www.mfa.fi/koulurakentaminen_1900*

Lappeenrannan karttapalvelu: *http://kartta.lappeenranta.fi/IMS/*

Suomen elinkeinoelämän keskusarkisto. Maalaiskansakoulujen rakennuspiirustuksia: *http://www.elka.fi/aikakone/index.php/2015/08/10/maalaiskansakoulut-2/*

Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu: *https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta*

Museoviraston Kuvakokoelmat: *https://www.kuvakokoelmat.fi/sites/home*

Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aarteet: *www.finna.fi*

Tyttölä vuonna 1982. (Etelä-Karjalan museo. Kuvaaja Soile Rinno)

LUONTOSELVITYS

16X271679
9.2.2018

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavamuutos

Luontoselvitys

PÖYRY

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	SIJAINTI JA YLEISPIIRTEET	1
3	MENETELMÄT	1
3.1	Lähtötiedot	1
3.2	Maastokartoitukset	2
4	LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET	2
4.1	Maaperä ja kallioperä	2
4.2	Vesistöt ja pohjavesialueet	3
4.3	Kasvillisuus	3
4.4	Eläimistö	7
5	ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET	9
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	9
7	LÄHTEET	10

Liitteet:
Liite 1. Lajikartta. Uhanalaiset ja huomionarvoiset lajit. Ei julkinen.

Pohjakartat: Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen karttapalvelu (peruskarttarasteri 10/2017). Lisenssi: Creative Commons, http://www.maanmittauslaitos.fi/avoimen-tietoaineiston-cc-40-lisenssi.

Valokuvat: Soile Turkulainen 2017.

Kannen kuva: Tummatulikukkia Mälkniemen eteläpuolella.

Pöyry Finland Oy

Soile Turkulainen
biologi, FM

William Velmala
biologi, FM

Yhteystiedot:
Pöyry Finland Oy
Juhana Herttuan puistokatu 21, 20100 Turku
puh: 010 33 31525
e-mail: etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Tämä luontoselvitys on tehty Lappeenrannan kaupungin Joutsenossa sijaitsevalle Honkalahden alueelle asemakaavoitusta varten. Selvityksessä kartoitettiin lähtötietojen ja maastokartoitusten perusteella alueen luonnonympäristön yleispiirteet ja luontoarvoiltaan merkittävät kohteet. Lisäksi on annettu ohjeita ja suosituksia luontoarvojen huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa. Selvityksen teki biologi FM Soile Turkulainen Pöyry Finland Oy:stä. Lepakkoselvityksen teki Karri Kuitunen (T:mi Ympäristötutkimus Karri Kuitunen). Se on raportoitu erillisraportissa (Kuitunen 2018), mutta menetelmät ja tulokset on kuvattu lyhyesti myös tässä raportissa.

2 SIJAINTI JA YLEISPIIRTEET

Selvitysalue sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa Lappeenrannan kaupungin pohjois-osassa Joutsenon keskustan pohjoispuolella (kuvat 1 ja 2). Siihen kuuluu Honkalahden teollisuusalueen itäpuolella sijaitseva ns. Hackmanin sahan vanha asuinalue, jossa sijaitsee asuinrakennuksia ja mm. entinen koulu ja kerhotila. Selvitysalueen pinta-ala on noin 6,3 hehtaaria. Se rajoittuu idässä Saimaantiehen, etelässä Haukilahdentiehen ja muualla teollisuusalueeseen. Honkalahden teollisuusalueella sijaitsevat mm. Stora Enson Honkalahden saha ja Metsä Fibre Oy:n Joutsenon tehdas.

Rakennushistoriaselvityksen mukaan selvitysalueen rakennuskanta koostuu 1910–1930-luvuilla rakennetuista tai alueelle muualta siirretyistä työväen ja virkailijoiden rakennuksista, joista osa on tyhjillään ja huonokuntoisia (Ramboll Finland Oy 2017). Alueen rakennuskanta oli runsasta 1950-luvun lopulla, mutta sen jälkeen useita rakennuksia on purettu (kuva 3). Jäljellä olevista rakennuksista Isännöitsijän talolle, Mälkniemelle ja Tyttölälle on haettu purkulupaa. Siskola on asuinkäytössä ja Kerhola vieras- ja kokoustilana, ja muut rakennukset ovat tyhjillään. Haukilahdentien ja Saimaantien risteyksestä kulkee koivujen reunustama Tallikuja pohjoiseen. Kulkuyhteys alueelle muutettiin tapahtuvaksi Saimaantien puolelta tiettävästi 1990-luvulla.

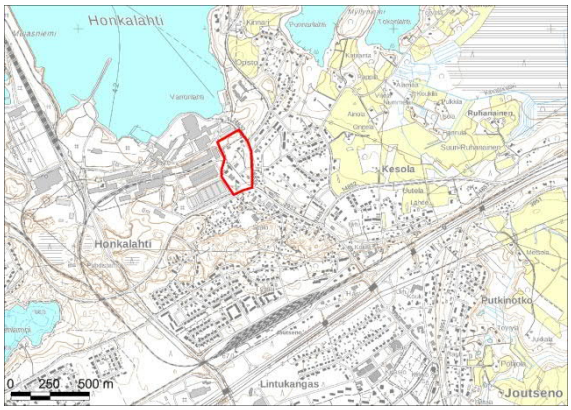

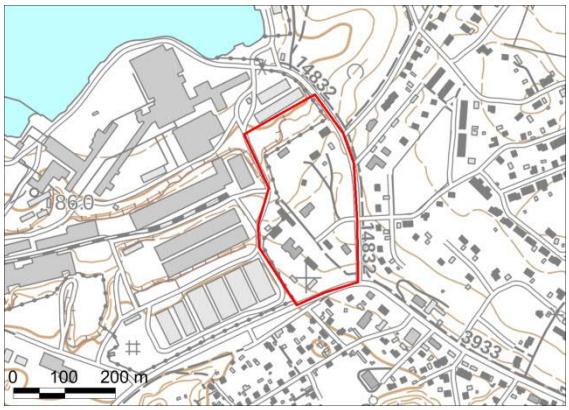

Kuvat 1 ja 2. Selvitysalueen sijainti ja rajaus.

3 MENETELMÄT

3.1 Lähtötiedot

Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin Suomen ympäristökeskuksen kartta- ja ympäristötietopalveluiden tietoja, Eliölajit-tietojärjestelmän havaintotietoja uhanalaisista

lajeista (SYKE 2016, SYKE 2018) sekä Joutsenon keskustaajaman alueen osayleiskaavan luontoselvitystä (Ramboll Finland Oy 2008). Lisäksi käytettävissä olivat Suomen Metsäkeskuksen (2016) tiedot metsälakikohteista ja muista arvokkaista elinympäristöistä ja pohjoispuolelle Ukonmäelle tehty luontoselvitys (Pöyry Finland Oy 2016).

Selvitysaluetta lähimmät Natura 2000 -alueet ovat Muukonsaaren lehmusmetsä (FI0407008, SAC, 4 ha) 3,3 kilometrin päässä pohjoisessa sekä Ukonhaudat (FI0407001, SAC, 84 ha) 4,3 kilometrin päässä idässä (SYKE 2018). Muukonsaaren lehmusmetsikön luonnonsuojelualueet (YSA052410 ja YSA052411) ovat lähimmät luonnonsuojelualueet. Osayleiskaavan luontoselvityksessä mainitaan arvokkaana luontokohteena Vasikkamäen notko välittömästi selvitysalueen pohjois-koillispuolella (Ramboll Finland Oy 2008). Vasikkamäen notko on noin hehtaarin laajuinen puronotkelma, jonka alueella esiintyy vaateliasta lehtokasvillisuutta. Metsäkeskus (2016) on rajannut sen metsälakikohteena. Noin 300 metrin päässä selvitysalueen koillispuolella sijaitseva Hiidenmäen ketoniitty on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotooppikohteeksi Etelä-Karjalan perinnemaisemien kartoituksessa 1990-luvun lopulla (Jantunen ym. 1999) ja kartoituksen päivityksessä vuonna 2014 (Sweco Ympäristö Oy 2014).

3.2 Maastokartoitukset

Selvitysalueelle tehtiin maastokartoituskäynti 6.7.2017. Käynnillä alueelta kartoitettiin luonnonympäristön yleispiirteet sekä seuraavat maankäytön suunnittelussa huomioon otettavat luontokohteet:

- luonnonsuojelulain (29 §) suojellut luontotyypit
- vesilain (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) luonnontilaisina säilytettävät vesiluontotyypit ja purot
- metsälain (10 §) erityisen tärkeät elinympäristöt
- uhanalaisten lajien (luonnonsuojeluasetuksen liite 4, Rassi ym. 2010, Liukko ym. 2016 ja Tiainen ym. 2016) ja luontodirektiivin IV liitteen lajien (luonnonsuojeluasetuksen liite 5, Sierla ym. 2004, Nieminen & Ahola 2017) kasvupaikat ja elinympäristöt
- uhanalaiset luontotyypit (Raunio ym. 2008)
- muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

Lepakkoselvitys tehtiin noudattaen Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjetta. Kartoitusreitti kuljettiin läpi kolmeen kertaan kesän aikana (23.6., 25.–26.7. ja 30.8.2017). Lepakoita havainnoitiin sekä visuaalisesti että niiden kaikuluotausäänet tallentavilla detektoreilla. Lisäksi rakennusten sisältä ja seinustoilta etsittiin lepakoiden ulostepapanoita lisääntymis- ja levähdyspaikkojen löytämiseksi. Annalassa ja Kerholassa ei päästy ullakkotiloihin ja Isännöitsijän taloon ja Tyttölään ei menty sisälle romahdusvaaran takia.

4 LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET

4.1 Maaperä ja kallioperä

Selvitysalue sijaitsee ensimmäisen Salpausselän reunamuodostuman alueella. Maasto viettää selvitysalueen kohdalla kohti Saimaata pääosin loivana rinteenä, niin että lounaiskulmassa Haukilahdentien varressa korkeus on +100 metriä merenpinnasta ja Isännöitsijän talon ja Mälkniemen kohdalla +89–90 metriä. Korkeuseroa Saimaan vedenpinnan tasoon on 15–25 metriä. Selvitysalueen pohjoisreunalla on varastoalueelle laskeva osittain luiskattu lyhyt rinne, jonka kohdalla maasto laskee noin viisi metriä.

Salpausselkien reunamuodostumien alueella maaperä on pääosin soraa ja hiekkaa (GTK 2018). Maakerrokset ovat paksuja, ja kallioperä tulee näkyviin vain paikoin. Selvitysalue sijoittuu Joutsenonkankaan deltamuodostuman itäpuolelle alueelle, jossa reunamuodostuman proksimaalirinne (muodostuman syntymisen aikaan mannerjään sulamisvaiheessa jäätikön reunaan rajoittunut rinne) laskee kohti Saimaata. Jääkauden jälkeinen Baltian jääjärven III vaiheen ranta on sijainnut selvitysalueen eteläosan tienoilla ja Suursaimaan ranta ennen Vuoksen puhkeamista selvitysalueen pohjoisreunan tienoilla (Etelä-Karjalan liitto 2006).

Selvitysalue sijaitsee vanhan svekokarjalaisen kallioperän alueella, ja vallitsevina kivilajeina ovat kiilleliuskeet ja kiillegneissit (GTK 2018). Kallioperän ei havaittu tulevan näkyviin missään kohdin selvitysalueella.

4.2 Vesistöt ja pohjavesialueet

Selvitysalue sijaitsee Vuoksen vesistöalueen Suur-Saimaan alueella ja siellä tarkemmin Ala-Saimaan valuma-alueella ja Ala-Saimaan lähialueella (vesistöalueen tunnus 4.112) (SYKE 2018). Honkalahden Värrönlahden ranta on 150 metrin päässä selvitysalueen pohjoispuolella.

Selvitysalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Eteläreunalla Haukilahdentien kohdalla se rajoittuu kuitenkin tien toiselle puolelle ulottuvaan Joutsenonkankaan pohjavesialueeseen (0517351A). Joutsenonkankaan pohjavesialue on vedenhankintaa varten tärkeäksi luokiteltu I luokan pohjavesialue. Sen pinta-ala on 33,49 km^2, pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala 28,11 km^2 ja arvio muodostuvan pohjaveden määrästä 20 000 m^3/d. Pohjaveden pinta on syvällä.

4.3 Kasvillisuus

Selvitysalue sijoittuu eteläboreaaliselle kasvillisuusvyöhykkeen Järvi-Suomen alueelle (SYKE 2018). Eliömaakuntana on Etelä-Savo ja maisemamaakuntana Suur-Saimaan seutu (SYKE 2018). Seuraavassa on kuvattu selvitysalueen kasvillisuutta osa-alueittain. Käytetyt talon- ja paikannimet näkyvät kuvassa 3.

Saimaantien varsi Mälkniemen ja Herrainpellon välissä. Alueella on hoitamatonta niittyä noin 50 metriä x 30 metrin -alue (kuva 4). Aikaisemmin paikalla on sijainnut suurikokoinen varastorakennus, joka on purettu 1960-luvulla (kuva 3, Ramboll Finland Oy 2017). Niitty on rehevöitynyt ja kasvillisuudeltaan suurruoho- ja heinävaltainen. Sen lajeja ovat mm. koiranheinä, koiran- ja vuohenputki, niittynätkelmä, nokkonen, paimenmatara, pujo ja särmäkuisma sekä tummatulikukka, jonka korkeita tähkämäisiä kukintoja oli alueella useita kymmeniä (kuva 5 ja kansikuva). Tummatulikukka kuuluu Suomessa muinaistulokaslajeihin eli arkeofyytteihin, jotka ovat kulkeutuneet tänne ihmisen myötävaikutuksella jo varhain (ennen 1600-luvun puoliväliä). Sitä tavataan vanhojen asuinpaikkojen tuntumassa. Selvitysalueen koillispuolella sitä kasvaa maakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotooppikohteeksi arvioidulla Hiidenmäen ketoniitylä (Jantunen ym. 1999 ja Sweco Ympäristö Oy 2014), mutta myös Ukonmäen alueen entisillä pelloilla (Pöyry Finland Oy 2016).

Niityn reunassa kiertävän sorapintaisen tien/kevyen liikenteen väylän reunassa lähellä Mälkniemen talon piharakennusta oli vuonna 2014 pieni kasvusto sykeröpoimulehteä. Sykeröpoimulehti on uhanalainen, vaarantuneeksi (VU) arvioitu itäinen poimulehtilaji.

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinsituutti kartoitti lajin vanhojen esiintymien nykytilaa kesällä 2014 (Jantunen & Saarinen 2015). Osalta niistä laji oli hävinnyt metsittymisen, rakentamisen tai maanmuokkauksen sekä rehevöityminen ja umpeenkasvu takia. Uusia kasvupaikkoja löytyi etenkin tienpientareilta. Kartoituksen perusteella laji on jopa melko yleinen Imatran ja Joutsenon seudulla.

Niityn eteläreunan ja Herrainpellon nurmikkoalueen reunassa on matala kumpare, jossa kasvaa mahdollisesti vanhojen istutusten jäänteinä pensasangervo- ja lumimarjapensaita sekä lehtoakileijaa ja rohtoraunioyrttiä. Saimaantien reunassa kasvaa niityn ja kumpareen kohdalla nuoria koivuja ja mäntyjä ja vähän kurtturuusua.

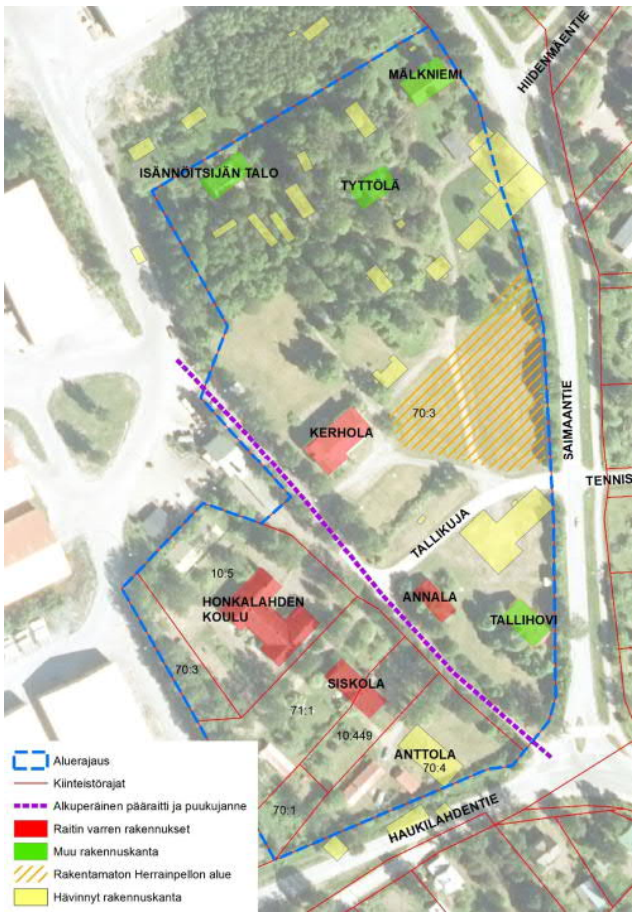

Kuva 3. Selvitysalueen olemassa olevat rakennukset ja hävinnyt rakennuskanta (Ramboll Finland Oy 2017).

Kuvat 4 ja 5. Saimaantien varren hoitamaton niitty ja soratie sen reunassa sekä tummatulikukan kukintoja niityllä.

Mälkniemi, Tyttölä ja Isännöitsijän talo. Mälkniemen talo on rakennettu 1930-luvulla ja se on ollut tyhjillään vuodesta 2004 asti (Ramboll Finland Oy 2017). Talon ja eteläpuolella olevan piharakennuksen välissä on ollut puutarha, josta on jäljellä muutamia omena- ja kriikunapuita. Lisäksi talon ympärillä kasvaa jäänteinä vanhoista pensas- ja perennaistutuksista mm. syreenejä, pensasangervoja, villiviiniä, suopayrttiä, karhunköynnöstä, suikeroalpia, vuohenkelloa ja kanadanvuokkoa. Hoitamattoman pihan ovat kuitenkin pääosin vallanneet korkeat heinät ja ruohot kuten koiranheinä, peltoohdake, maitohorsma, vuohenputki ja vadelma (kuva 6). Saimaantien varressa kasvaa nuoria koivuja.

Tyttölän talo on tuotu paikalle vuonna 1913, ja se on ollut tyhjillään vuodesta 1983 saakka ja osin romahtanut (Ramboll Finland Oy 2017). Talon itäpäädyssä Mälkniemen puolella kasvaa kymmenkunta kookasta mäntyä (kuva 7). Vanhoista pihakasveista on jäljellä syreenejä. Rakennuksen pohjoispuolella on pieni metsikkö, jonka itäreunalla on sijainnut piharakennus (kuva 3). Metsikössä kasvaa viisi järeää kuusta, viisi kookasta koivua sekä nuoria vaahteroita, raitoja, pihlajia ja tuomia (kuva 8). Osa puista on länsireunalla olevia Isännöitsijän talon vanhoja pihanreunapuita. Aluskasvillisuudessa on vuohenputkea, kieloa ja käenkaalia sekä ukkomansikkaa, jota on ennen kasvatettu hyötykasvina ja joka on usein levinnyt vanhoilla pihoilla ja niiden ympäristössä.

Isännöitsijän talo on valmistunut 1920-luvulla ja ollut käyttämätön vuodesta 1987 saakka (Ramboll Finland Oy 2017). Talon ympäristössä on ollut piharakennuksia, jotka on purettu, sekä puutarha, joka on hävinnyt. Hoitamattoman etupihan avoimen osan ovat vallanneet (kuva 9) vadelma, koiranheinä ja vuohenputki. Rakennuksen seinustoille ja entiselle pihatielle on kasvanut nuorta lehtipuustoa. Vanhoista koristekasveista on jäljellä pieni jättitatarkasvusto talon nurkalla ja muutamia pihapensaita. Rakennuksen eteläpuolella on nuori haavikko, jonka kenttäkerrosta vallitsee vuohenputki (kuva 10).

Kuvat 6 ja 7. Mälkniemen villiintynyt etupiha ja mäntyjä Tyttölän itäpuolella.

Kuvat 8 ja 9. Metsikkö Tyttölän pohjoispuolella ja Isännöitsijän talon etupihaa.

Kuvat 10 ja 11. Haavikko Isännöitsijän talon eteläpuolella ja puustoa Herrainpellon reunassa Tyttölän kohdalla.

Isännöitsijän talon ja Tyttölän eteläpuolella on Herrainpellon nurmikkoalueeseen rajoittuva puustoinen alue, jonka puuston muodostavat muutamat vanhat koivut ja kuuset sekä vaahterat ja pihlajat (kuva 11). Puiden alla kasvaa mm. vähän mustikkaa ja kieloa. Etenkin reunassa kasvaa ukkomansikkaa ja vuohenputkea sekä muita kulttuuriperäisiä lajeja kuten siankärsämöä, ahopukinjuurta, paimenmataraa ja hiirenvirnaa. Alueen kautta kulkee maakaasuputken linja.

Pohjoisosa. Selvitysalueen pohjoisosan rinne on aidatulla tehdasalueella. Talojen pihat ja puutarhat ovat aiemmin ulottuneet sinne asti (kuva 3, Ramboll Finland Oy 2017). Nykyisin alueella kasvaa tiheää nuorta lehtipuustoa ja nuoria mäntyjä.

Herrainpelto, Kerhola, Annala ja Tallihovi. Herrainpellon alue on tasaista maastoa ja hoidettua nurmikkoa, jonka kautta kulkee soranpintaisia kulkuväyliä (kuva 12). Aiemmin sen länsiosa on ollut Kerholan talon piha-aluetta, jossa on sijainnut ulkorakennus ja istutuksia. Kerhola on rakennettu 1920, ja se on toiminut sahan vieras- ja kokoustilana (Ramboll Finland Oy 2017). Pihan istutuksista on jäljellä pensasaita eteläpuolella sekä muutamia syreenipensaita, yksittäinen omenapuu, happomarjapensas ja pihlaja. Pohjoisseinustalla on jättitatarkasvusto ja saunatien varressa vaahteroita ja pihlajia. Hoidettu nurmikenttä jatkuu pohjoispuolella saunarakennukselle ja Isännöitsijän talon nuoreen haavikkoon asti.

Kuvat 12 ja 13. Herrainpellon hoidettu nurmikenttä ja Kerholan talo.

Annala ja Tallihovi on rakennettu asuinrakennuksiksi 1930-luvulla, Tallihovi muutettiin myöhemmin kokoustilaksi ja viime vuodet ne ovat olleet tyhjillään (Ramboll Finland Oy 2017). Rakennusten seinustoilla kasvaa mm. vaahteroita, syreenejä, juhannusruusuja ja vanhaa koristeperennaa suopayrttiä. Ympäristö on hoidettua nurmikkoa. Tallihovin pihalla sijaitsi 1980-luvulle asti iso ulkorakennus. Sen kohdalla on osin paljasta soraa ja kasvillisuutta on niukemmin kuin Herrainpellon nurmikentällä. Lajeja ovat mm. valko-

apila, syysmaitiainen, hopeahanhikki, nurmihärkki ja siankärsämö. Saimaantien reunassa on hoitamaton siperianhernepensasaita, jossa on joukossa koivuja, syreenejä ja nuoria vaahteroita.

Honkalahden koulu ja Siskola. Selvitysalueen lounaisosassa sijaitsevat Tallikuja on koivujen reunustama vanha kulkuväylä alueelle (kuvat 14 ja 15). Kujan eteläosassa lähellä Honkalahdentietä kasvaa myös nuoria vaahteroita, raitoja, mäntyjä ja pihlajia sekä mm. pietaryrttiä, pujoa ja koiranputkea. Honkalahdentien varressa oli vuonna 2014 pieni kasvusto sykeröpoimulehteä (Jantunen & Saarinen 2015). Sykeröpoimulehti on uhanalainen, vaarantuneeksi (VU) arvioitu itäinen poimulehtilaji, mutta Joutsenon alueella melko yleinen (ks. luvun alussa kuvaus Saimaantien varren niitystä Mälkniemen ja Herrainpellon välissä).

Honkalahden koulurakennus on peräisin 1910-luvulta ja sen käyttö loppui vuonna 2014 (kuva 3, Ramboll Finland Oy 2017). Sekä itäpuolen etupiha että länsipuolen leikkipiha ovat heinittyneet. Lisäksi alueella kasvaa mm. lupiinia. Pihapuina on iso lehtikuusi sekä kaksi lehmusta, kanadantuija ja koivuja ja reunapensaina syreenejä ja pensasangervoja. Seinustan perennapenkeissä sinnittelevät keltakukkaiset nauhukset.

Asuinkäytössä olevan Siskolan piha on hoidettu, ja siellä kasvaa mm. koivuja, omenapuita, marjapensaita ja syreenejä. Siskolan päärakennus on todennäköisesti siirretty paikalle 1910-luvulla (kuva 3, Ramboll Finland Oy 2017). Pihan eteläreunalla sijainnut kasarmityyppinen Anttola tuhoutui tulipalossa 2001.

Kuvat 14 ja 15. Puustoa Tallikujan varressa etelän suuntaan ja pohjoisen suuntaan.

Kuvat 16 ja 17. Honkalahden koulun etupihan sorapintaa ja vanhoja istutuksia.

4.4 Eläimistö

Lepakkoselvityksessä (Kuitunen 2018) tehtiin kolmella kartoituskierroksella yhteensä 97 lepakkohavaintoa, joista 96 koski pohjanlepakkoa (ja yksi lepakkoa jota ei voitu

varmuudella määrittää lajilleen) (kuva 18). Honkalahden koulun ullakolta löydettiin kolmesta paikasta yhteensä muutamia satoja ulostepapanoita. Havainto viittaa pidempiaikaiseen oleskeluun, mutta ilmeisesti vähäiseen yksilömäärään. Lisäksi koulun luoteispuolella sijaitsevan varastorakennuksen ullakolta löydettiin vähäinen määrä lepakon ulostetta, mikä viitannee satunnaiseen oleskeluun. Ulostehavaintojen perusteella koulurakennus ja sen läheinen varastorarakennus ovat lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (I luokan lepakkoalue). Muilta osin selvitysalue tulkittiin muuksi huomionarvoiseksi lepakkoalueeksi (luokan III lepakkoalue), sillä lajisto oli tavanomaista (yksi laji; pohjanlepakko) ja yksilömäärä melko pieni (muutamia). Lepakot kuuluvat luontodirektiivin IV(a) liitteen lajeihin kuten myös mm. liito-orava.

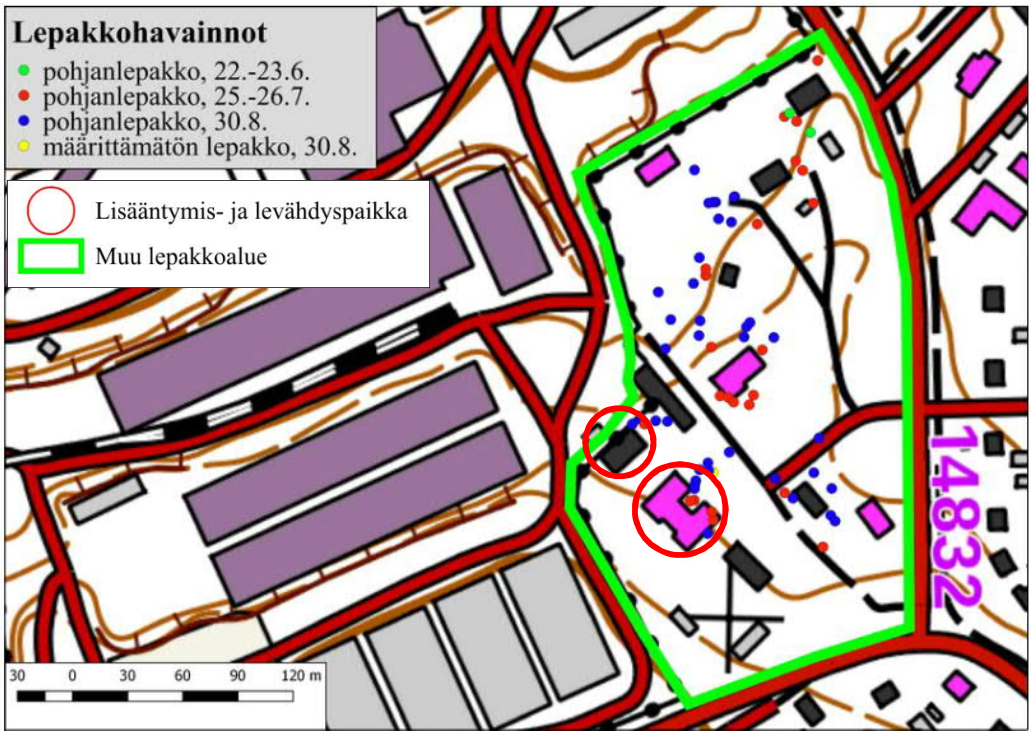

Kuva 18. Lapakkohavainnot, lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina käyttämät rakennukset ja muun huomionarvoisen lepakkoalueen rajaus. Kuva: Kuitunen 2018, muokattu.

Liito-oravalle sopivaa elinympäristöä on vain pienialaisesti selvitysalueen pohjoisosassa rakennusten välissä. Siellä kasvavien kuusten ja nuorten haapojen alukset tarkistettiin keväällä 2017, eikä sieltä löytynyt liito-oravan papanoita. Yksinään alue on liian pieni liito-oravan elinpiiriksi, mutta voisi ehkä jatkua Saimaantien itäpuolella. Lähin tiedossa oleva havainto liito-oravasta on yli kahden kilometrin päästä Haukivaaran alueelta tehdasalueen länsipuolelta (Kuitunen 2010). Pohjoispuolella Ukonmäellä sitä ei havaittu vaikka alueella on sopivaa elinympäristöä (Pöyry Finland Oy 2016).

Selvitysalueella ei ole muille luontodirektiivilajeille sopivia elinympäristöjä. Linnuista selvitysalueella voi pesiä joitakin kangasmetsälajeja ja rakennettujen ympäristöjen lajeja. Honkalahden koulurakennuksesta ja Mälkniemen päärakennuksesta löytyi lepakkoselvityksessä kummastakin yksi kuollut tervapääsky. Tervapääskyt pesivät usein kaupungeissa ja taajamissa rakennusten koloissa. Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa tervapääsky arvioitiin vaarantuneeksi (VU) lajiksi (Tiainen ym. 2016). Tulikukilla elää joitakin uhanalaisia ja silmälläpidettäviä hyönteisiä, joista selvitysalueen pohjoispuolella on havaittu silmälläpidettäväksi (NT) arvioitu (Rassi ym. 2010) tulikukkakirppa (SYKE 2016).

5 ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET

Selvitysaluetta voidaan kokonaisuudessaan pitää muuna lepakoiden käyttämänä alueena (III luokan lepakkoalue) (kuva 18). Honkalahden koulun rakennus ja sen luoteispuolella sijaitsevaa varastorakennus ovat lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (I luokan lepakkoalue) (kuva 18). Lepakkoselvityksen perusteella ei voida täysin sulkea pois mahdollisuutta, että lisääntymis- ja levähdyspaikkoja olisi muissakin rakennuksissa, sillä kaikkiin niihin ei ollut pääsyä eikä kaikkia vanhojen rakennusten koloja pystytä koskaan tarkistamaan. Lepakot kuuluvat luontodirektiivin IV(a) liitteen lajeihin, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulailla (49 §). Kiellosta on mahdollista hakea ELY-keskuksesta poikkeamislupaa luontodirektiivissä mainituilla perusteilla esimerkiksi siinä tapauksessa, että lepakoiden pesäpaikkana käyttämä rakennus jouduttaisiin purkamaan. Korjausrakentamisessa lepakot tulee ottaa huomioon, niin että niiden elinolosuhteet rakennuksessa eivät muutu ja niiden liikkuminen sinne on mahdollista. Lepakoiden pesätilannetta voidaan parantaa ja mahdollista pesäpaikkojen tuhoutumista voidaan kompensoida ripustamalla lepakoille sopivia pesäpönttöjä puihin tai rakennuksiin. Muut lepakoiden käyttämät alueet on suositeltavaa ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Huomioiminen voi tarkoittaa esimerkiksi monipuolisen puustorakenteen, vanhojen puiden ja kolopuiden säästämistä sekä tarpeettoman ulkovalaistuksen välttämistä.

Luontoselvityksen perusteella selvitysalueella ei ole muita arvokkaita luontokohteita. Uhanalaisen sykeröpoimulehden havaintopaikat on esitetty liitekartalla. Sen esiintyminen alueella ei vaadi erityistä huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa, mutta esiintymistä voidaan edistää säilyttämällä alueella ketomaisia kasvupaikkoja.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitysalue on pitkään ihmistoiminnan vaikutuspiirissä ollutta rakennettua aluetta, jonka rakennuksista osa on käytön ja hoidon loppumisen jälkeen rapistunut ja useita piha- ja varastorakennuksia on purettu. Myös puutarhat ja pihojen istutukset ovat suurelta osin hävinneet. Luontoselvityksessä alueella ei todettu luonnonsuojelulain (29 §) suojeltuja luontotyyppejä, vesilailla (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) suojeltuja vesiluontotyyppejä ja puroja eikä metsälain (10 §) erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai uhanalaisiksi arvioituja luontotyyppejä (Raunio ym. 2008).

Lepakkoselvityksessä alueella havaittiin pohjalepakoita. Honkalahden koulun rakennus ja sen luoteispuolella sijaitsevaa varastorakennus ovat ulostepapanahavaintojen perusteella lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (I luokan lepakkoalue), ja selvitysaluetta voidaan kokonaisuudessaan pitää muuna lepakoiden käyttämänä alueena (III luokan lepakkoalue). Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulailla (49 §). Lepakoiden liikkuminen selvitysalueella on suositeltavaa ottaa huomioon, niin että puustoa säilytetään ja kirkasta ulkovalaistusta vältetään.

Alueelta on tiedossa kaksi uhanalaisen sykeröpoimulehden kasvupaikkaa. Laji on arvioitu vaarantuneeksi (VU) (Rassi ym. 2010), mutta Joutsenon alueella se on kuitenkin varsin yleinen (Jantunen & Saarinen 2015). Se ei kuulu luonnonsuojeluasetuksessa lueteltuihin rauhoitettuihin lajeihin. Luontoselvitysten perusteella alueella ei ole muita maankäytön suunnittelussa huomioon otettavia luontoarvoja.

7 LÄHTEET

Etelä-Karjalan liitto 2006. Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys, osa 1. Vesistöjen kehitys. http://www.ekarjala.fi/liitto/wp-content/uploads/2013/12/Maisema-ja-kulttuurialueselv_vesiston-kehitys.pdf.

Geologian tutkimuskeskus GTK 2018. Maankamara-karttapalvelu. Maaperäkartta 1:20 000/1:50 000 ja kallioperäkartta 1:200 000. http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html.

Jantunen, J. & Saarinen, K. 2015. Sykeröpoimulehti Etelä-Karjalassa. Lutukka 1/2015: 3–10.

Jantunen, J., Saarinen, K. & Marttila, O. 1999: Kaakkois-Suomen perinnemaisemat. Etelä-Karjala. Alueelliset ympäristöjulkaisut 124. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus.

Kuitunen, K. 2010. Lappeenrannan Pulpin Haukivaaran luontoselvitys vuonna 2010.

Kuitunen, K. 2018. Lappeenrannan Honkalahden lepakkoselvitys 2017.

Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Pöyry Finland Oy 2016. Joutsenon Ukonmäen alueen asemakaavojen luontoselvitys.

Ramboll Finland Oy 2008. Joutsenon keskustan osayleiskaavan luontoselvitys.

Ramboll Finland Oy 2017. Honkalahden sahan asuntoalueen rakennushistoriaselvitys.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. 685 s. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s. Suomen ympäristökeskus.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys r.y. 2012. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys r.y:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.

http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

Suomen metsäkeskus 2016. Tiedot metsälain 10 § kohteista, ympäristötukialueista ja muista arvokkaista elinympäristöistä. 05/2016. Maankäytön suunnittelua varten käyttöön saatu aineisto (ei julkinen).

Suomen ympäristökeskus SYKE 2016. Uhanalaisten lajien havaintorekisteritiedot. Paikkatieto-aineisto 8.4.2016.

Suomen ympäristökeskus SYKE 2018. Ympäristökarttapalvelu Karpalo ja ympäristötietojärjestelmä Hertta. http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Karttapalvelut ja http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat.

Sweco Ympäristö Oy 2014. Kaakkois-Suomen perinnemaisemat. Etelä-Karjala. – 39 s. http://maisema.kymenlaakso.fi/wp-content/uploads/2015/03/Perinnebiotoopit_Etel%C3%A4-Karjala_raportti.pdf.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016. Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Lappeenrannan Honkalahden lepakkoselvitys 2017

T:mi Ympäristötutkimus Karri Kuitunen

Lappeenrannan Honkalahden lepakkoselvitys 2017

SISÄLLYS

Tiivistelmä.....2

1. Selvitysmenetelmät.....3

2. Tulokset.....7

3. Tulosten tarkastelu.....9

4. Johtopäätökset.....11

5. Kirjallisuus.....12

LIITE 1: Lepakoiden havaintopaikat.

T:mi Ympäristötutkimus Karri Kuitunen
karri.kuitunen@pp.inet.fi
Puh. 040 590 7082

Lappeenranta, helmikuu 2018

Tiivistelmä

T:mi Ympäristötutkimus Karri Kuitunen selvitti Pöyry Finland Oy:n toimeksiannosta lepakoiden esiintymistä kolmella detektorikartoituksella Lappeenrannan Honkalahdessa 22.−23.6., 25.−26.7. ja 30.8. 2017.

Kolmella kartoituskierroksella tehtiin 64 havaintopaikalla yhteensä 97 lepakkohavaintoa, joista 96 koski pohjanlepakkoa. Lepakkohavaintojen määrä oli noin 60,6/km. Selvitysalueella havaittiin kaksi rakennusten ullakoilla sijaitsevaa lepakoiden (todennäköisesti pohjanlepakon) lisääntymis- ja levähdyspaikkaa (luokan I lepakkokohde), jotka varmistettiin papanalöytöjen perusteella. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kiellettyä. Tavanomaisen lajiston (yksi laji; pohjanlepakko) ja yksilömäärän (muutamia) perusteella selvitysalue tulkittiin muilta osin lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeessa tarkoitetuksi luokan III lepakkoalueeksi (muu huomionarvoinen lepakkoalue). Muu huomionarvoinen lepakkoalue voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa. Huomioiminen voi tarkoittaa esimerkiksi monipuolisen puustorakenteen, vanhojen puiden ja kolopuiden säästämistä sekä tarpeettomasta ulkovalaistuksesta luopumista. Mikäli lepakon asuttaman rakennuksen purkamiseen saadaan poikkeuslupa, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tuhoutumista voidaan kompensoida lepakkopönttöjä asettamalla.

1. Selvitysmenetelmät

Lepakkokartoitus

Kartoituksen tarkoituksena oli lepakkolajiston, lepakkoaktiivisuuden ja tärkeimpien elinympäristöjen selvittäminen Lappeenrannan Joutsenon Honkalahden alueella. Lepakkokohteiden merkityksen arvioinnin perusteena käytettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjetta. Lepakkolajistoa ja lepakkoaktiivisuutta havaintojen lukumäärän perusteella arvioituna selvitettiin noin 1,6 kilometrin pituisella kuuntelureitillä kesä-, heinä- ja elokuussa vuonna 2017 (kuva 1).

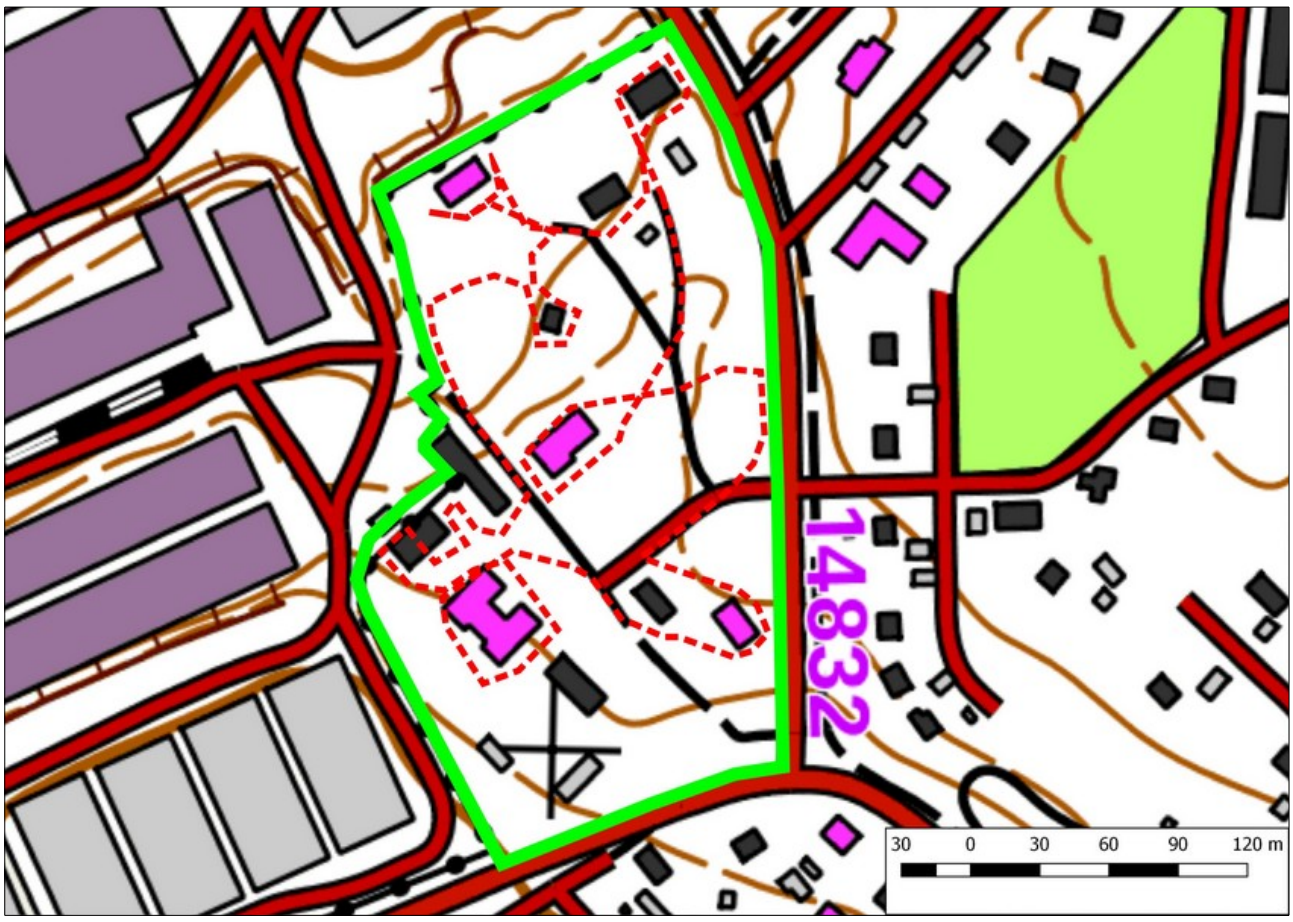

Kuva 1. Lepakkoselvityksen yhtenäisellä vihreällä viivalla merkitty alue Lappeenrannan Joutsenon Honkalahdessa vuonna 2017. Selvityksessä käytetty kulkureitti (noin 1,6 km) on merkitty punaisella katkoviivalla.

Reitti kuljettiin läpi jalan pääosin tyynessä/heikkotuulisessa ja poutasäässä 23.6. klo 00.05−2.40 (+10 °C, pilv. 7/8, tuuli W 2−5 m/s), 25.−26.7. klo 23.47−00.42 (+14 °C, 1/8, tyyni) ja 30.8. klo 20.50−21.58 (+17 °C, 8/8, heikko-kohtalainen). Lepakoita havainnoitiin Pettersson D1000X -merkkisellä tallentavalla detektorilla. Kartoitusreitillä kuljettaessa detektorilla havainnoitiin jatkuvasti ja

haarukoitiin heterodyne-menetelmällä pääasiassa taajuusalueella 20−50 kHz. Varsinaisen kartoituksen tukena käytettiin ensimmäisellä ja toisella kartoituskerralla kahta automaattisesti tallentavaa detektoria (Echometer EM3 ja EM3+). Toinen laitteista oli ensimmäisellä kartoituskerralla isännöitsijän talon (kohde 8) eteläseinustalla ja toinen autiotalon (kohde 9) pohjoisseinustalla (ks. kuva 7, s. 9 s). Toisella käyntikerralla toinen laitteista oli varastorakennuksen (kohde 2) sisällä avoimen oviaukon läheisyydessä ja toinen Tallihovin (kohde 3) luoteisseinustalla. Lepakkohavainnoksi tulkittiin ohilento (äänen ilmestymisestä äänen katoamiseen). Samanaikaishavainto esimerkiksi kahdesta lepakkoyksilöstä tulkittiin kahdeksi ja samanaikaishavainto kolmesta yksilöstä kolmeksi havainnoksi jne. Lepakkoyksilö tulkittiin saalistavaksi, kun detektorilla kuultiin surahtava äänipulssien tihentymä (eng. feeding buzz) tai muu saalistukseen viittaava muutos kaikuluotausäänien rytmissä. Lajintunnistuksen perusteina olivat näköhavaintojen lisäksi kaikuluotausäänien taajuus, pulssipituus, pulssiväli, pulssin muoto, rytmi ja sointi. Referenssinä käytettiin keskeistä lepakoiden määrityskirjallisuutta (esim. Barataud 1996 ja 2015, Russ 2012, Skiba 2009). Lepakkohavaintojen koordinaatit ja havainnon tyyppi (ohilento, saalistus) tallennettiin gps-laitteeseen. Osa äänistä tallennettiin tietokonetarkastelua (Audacity ja BatSound) varten (kuvat 2 ja 3).

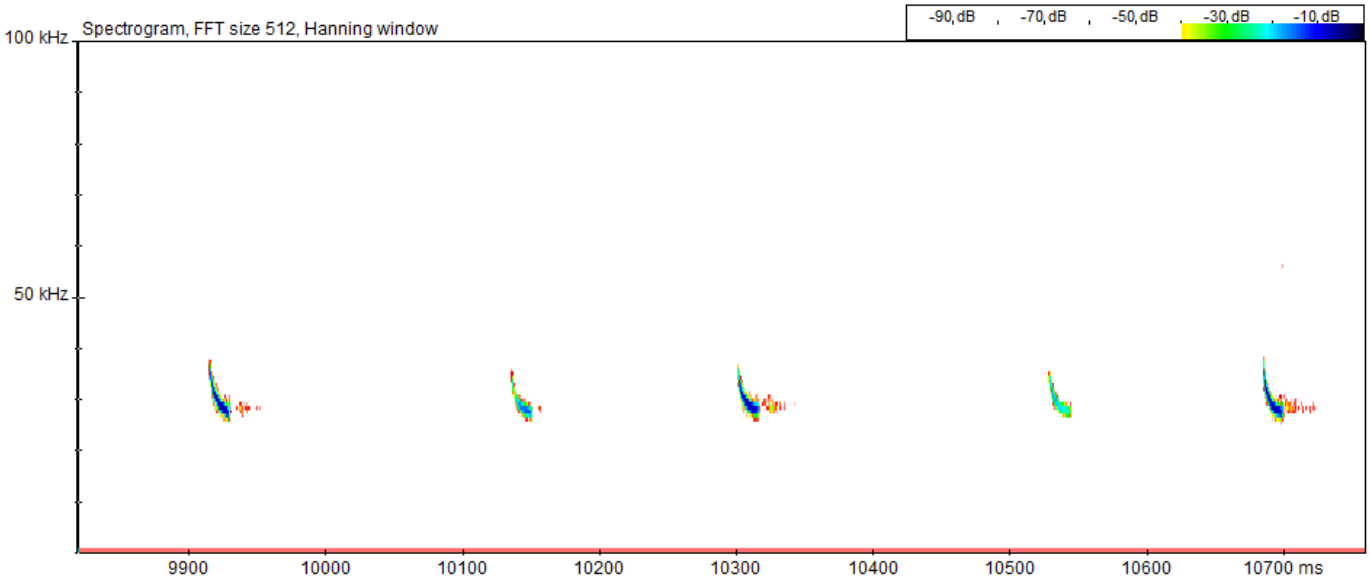

Kuva 2. Esimerkki aukealla saalistavan pohjanlepakon (Eptesicus nilssoni) kaikuluotausäänistä Lappeenrannan Honkalahden selvitysalueella 30.8.2017 BatSound 4.1 -ohjelmalla esitettynä. Pystyakseli kuvaa taajuutta kilohertseinä (kHz) ja vaaka-akseli aikaa (mittaväli 100 ms).

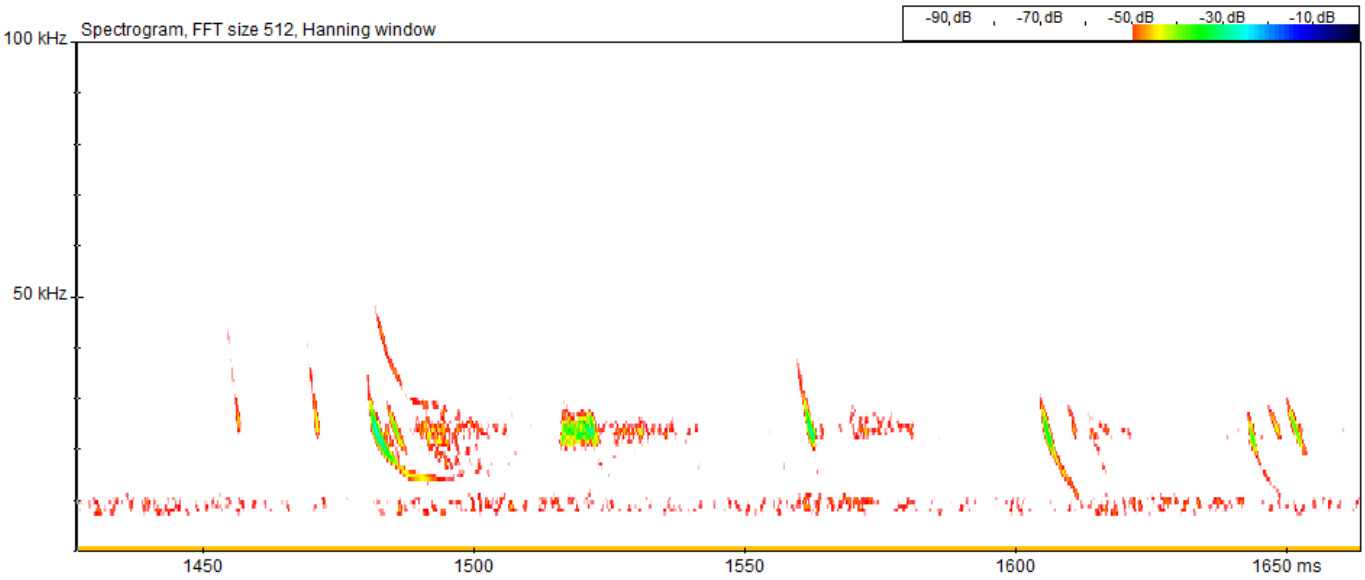

Kuva 3. Esimerkki pohjanlepakon sosiaalisista äänistä Lappeenrannan Honkalahden selvitysalueella 30.8.2017 BatSound 4.1 -ohjelmalla esitettynä. Pystyakseli kuvaa taajuutta kilohertseinä (kHz) ja vaaka-akseli aikaa (mittaväli 50 ms).

Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittäminen

Rakennuksista liikkeelle lähtevien lepakoiden tarkkailu

Ensimmäisellä käyntikerralla 22.–23.6. klo 23.05–00.05 tarkkailtiin kohteen 4 (Mälkniemi) itäseinustalla olevaa koloa. Toisella kartoituskerralla 25.7. tarkkailtiin ennen varsinaista lepakkokartoitusta (auringonlaskun aikoihin) kohteen 9 länsiseinustaa (Karri Kuitunen) sekä kohteiden 3 (Tallihovi) ja 5 (Annala) pohjoisseinustalla olevia koloja (Sampsa Cairenius). Tarkkailu tapahtui visuaalisesti ja detektorilla havainnoiden.

Papanoiden etsintä rakennuksista

Osa selvitysalueen rakennuksista tarkastettiin 7.11.2017 mahdollisten lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen löytämiseksi. Papanoita etsittiin myös rakennusten ulkoseiniltä erityisesti sopivien kolojen alapuolelta (esimerkiksi listojen päältä):

1. Honkalahden koulu, luokka- ja muut huoneet sekä ullakkotila tarkastettiin.
2. koulun luoteispuolella sijaitseva varastorakennus ja sen pihassa oleva kellari.
3. Tallihovi, asuinhuoneet ja osa ullakkotilasta tarkastettiin.
4. Mälkniemi (asuinrakennus), autiotalo. Huoneet ja ullakkotila tarkastettiin.

Osa potentiaalisista rakennuksista jäi romahdusvaaran vuoksi tai muusta syystä kokonaan tai osittain tarkastamatta:

5. Annala, autiotalo. Huoneet tarkastettiin, mahdolliseen ullakkotilaan ei löydetty sisäänpääsyä.
6. Kerhola, rakennus käytössä. Huoneet tarkastettiin, ullakkotilaan ei löydetty sisäänpääsyä (mahdollisesti katon kautta).
7. Siskola, asuttu rakennus.
8. isännöitsijän talo, romahdusvaarassa oleva autiotalo.
9. isännöitsijän talon ja Mälkniemen välinen asuinrakennus, romahdusvaarassa oleva autiotalo
10. saunarakennus.
11. autotalli (ei pääsyä).

Rakennuksista kerättyjen papananäytteiden tunnistamisessa käytettiin mikroskooppia. Lepakoiden papanat murenevat helposti, ja mikroskoopilla tarkasteltaessa erottuu hyönteisten kitiinikuoren kappaleita.

2. Tulokset

Lepakkokartoitus

Selvityksessä ei havaittu uhanalaisia lepakkolajeja. Kolmella kartoituskierroksella tehtiin 64 havaintopaikalla yhteensä 97 lepakkohavaintoa, joista 96 koski pohjanlepakkoa ja yksi määrittämätöntä lepakkoa (kuva 4, liite 1). Lepakkohavaintojen määrä oli noin 60,6/km.

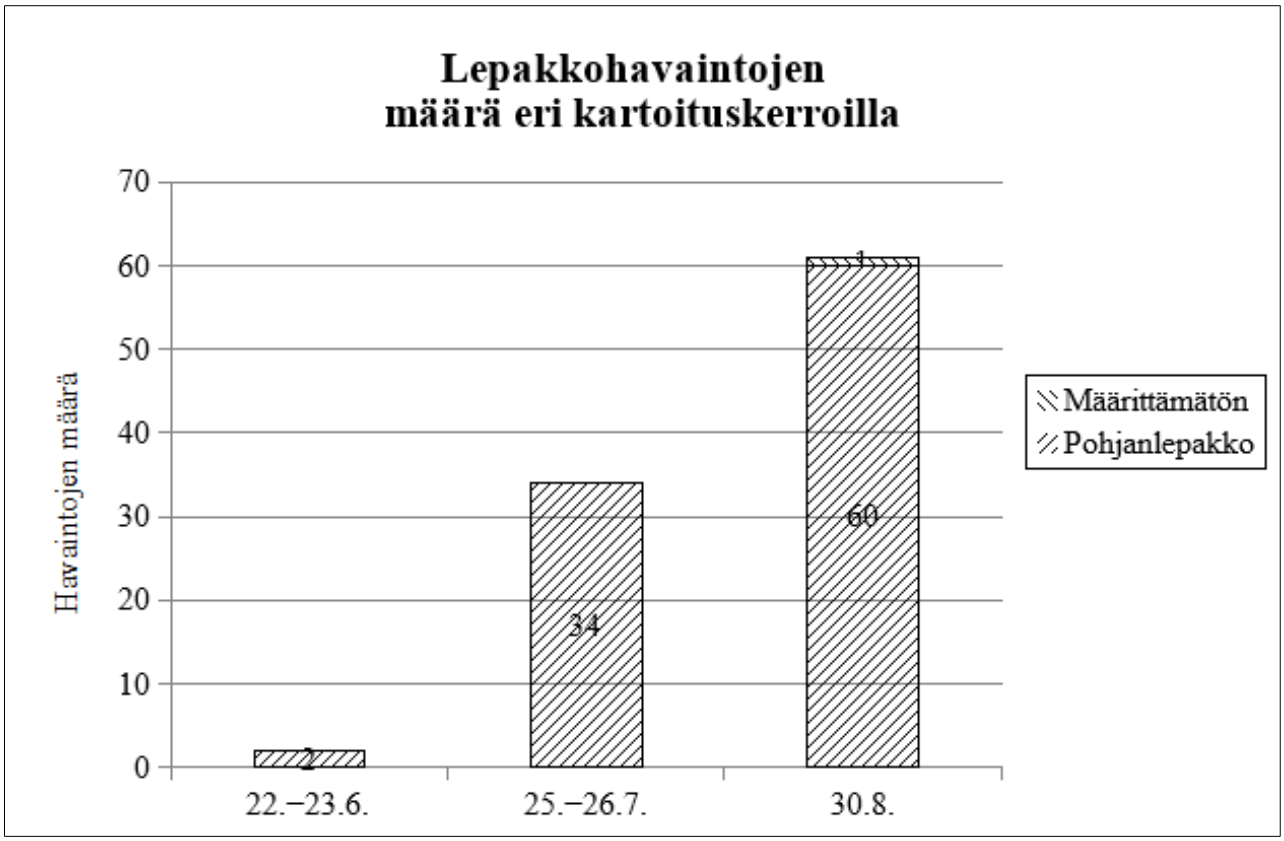

Kuva 4. Lepakkohavaintojen määrä kolmella eri kartoituskerralla Lappeenrannan Honkalahden lepakkoselvityksessä 22.6.–30.8.2017.

Rakennuksista liikkeelle lähtevien lepakoiden tarkkailu ja seuranta

Liikkeelle lähteviä lepakoita ei havaittu 22.–23.6. kohteella 4 (Mälkniemi) eikä 25.7. kohteilla 3 (Tallihovi) ja 5 (Annala). Autiotalon (kohde 9) luoteispuolella tehtiin 22.6. ja 25.7. auringonlaskun aikaan havainto pohjanlepakosta, joka oli lennossa kohteiden 8 ja 9 suunnalla. Ei kuitenkaan ole varmuutta siitä, onko lepakon levähdyspaikka juuri näissä rakennuksissa. Viitteitä rakennuksista lähtevistä tai niihin pyrkivistä lepakoista tallentui automaattidetektoriin vain yhdessä tapauksessa: varastorakennuksen (kohde 2) sisälle avoimen oviaukon läheisyyteen sijoitettuun detektoriin (Echo-

meter EM3+) tallentui 25.−26.7. kolme määrittämättömän lepakon ohilentoa (rakennuksen sisällä tai sen välittömässä läheisyydessä).

Papanahavainnot rakennuksissa

Kahdesta selvitysalueella sijaitsevasta rakennuksesta löydettiin lepakon papanoita tarkastuskäynneillä 2.11. ja 7.11.2017. Honkalahden koulun (kohde 1) ullakolta löydettiin kolmesta paikasta yhteensä muutamia satoja papanoita. Havainto viittaa pidempiaikaiseen oleskeluun, mutta ilmeisesti vähäiseen yksilömäärään. Kahdessa tapauksessa papanoita oli lattialla muurin juurella ja yhdessä tapauksessa lattialla puuhirsien alla (kuvat 5, 6 ja 7). Koulun luoteispuolella sijaitsevan varastorakennuksen (kohde 2) ullakolta löydettiin vähäinen määrä lepakon papanoita, mikä viitannee satunnaiseen oleskeluun (kuva 7).

Kohteilla 3, 4 ja 5 ei havaittu papanoita tai muitakaan merkkejä lepakoiden oleskelusta. Papanahavaintoja tai niiden puuttumista arvioitaessa on kuitenkin huomattava, että selvitysalueella sijaitsevien vanhojen puutalojen kaltaisissa kohteissa on kymmenittäin lepakoille soveltuvia koloja, joiden kattava tarkastaminen on mahdotonta. Näin ollen negatiivisiin papanahavaintoihin tulee suhtautua varauksella.

Kuvat 5 ja 6. Lepakon papanoita Honkalahden koulun (kohde 1) ullakolla 7.11.2017.

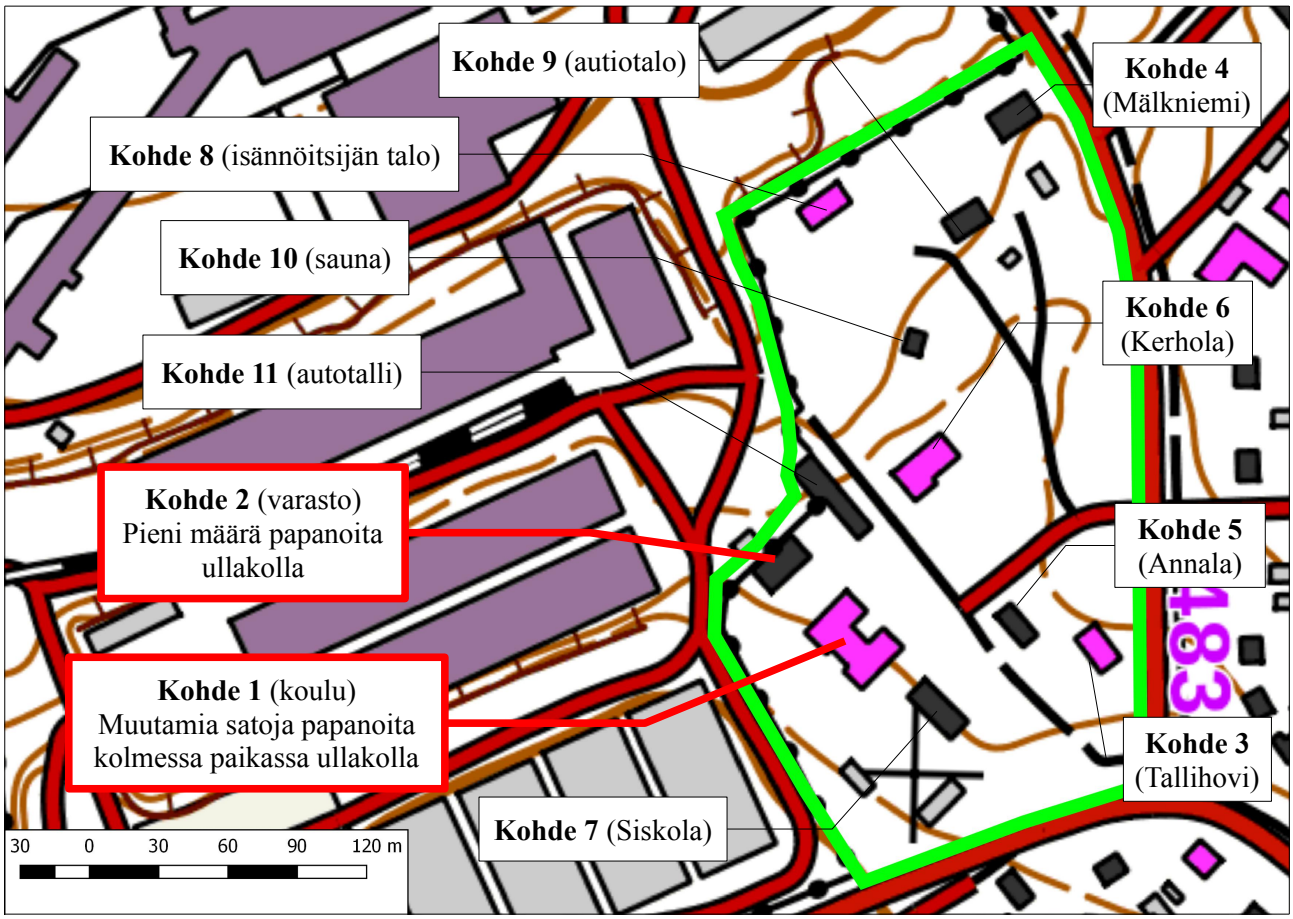

Kuva 7. Papanahavaintojen (7.11.2017) perusteella paikannetut lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat (kohteet 1 ja 2) Lappeenrannan Joutsenon Honkalahden lepakkoselvityksessä. Muut tarkistetut kohteet 3−5. Kohteita 6−11 ei tarkistettu. Selvitysalueen rajat on merkitty yhtenäisellä vihreällä viivalla.

3. Tulosten tarkastelu

Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjeessa lepakkoalueet jaetaan merkityksensä perusteella kolmeen luokkaan:

Luokka I: Lisääntymis- ja levähdyspaikka

- Kaikki Suomen lepakkolajit mainitaan luontodirektiivin IV a liitteessä ja siten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Luonnonsuojelulaki 49 §, Neuvoston direktiivi 92/43/ETY; luontodirektiivi).

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti

- Tärkeät ruokailualueet sekä päiväpiilon ja ruokailualueen väliset siirtymäreitit tai muut kulkureitit eivät ole luonnonsuojelulailla suojeltuja, mutta niiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa on vahvasti suositeltavaa.
- Suomi liittyi Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999 (Valtiosopimus 104/1999). Sopimuksen mukaan jäsenmaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita.
- Tärkeillä ruokailualueilla saalistaa a) monta lajia ja/tai merkittävä määrä yksilöitä, b) aluetta käyttää harvinainen tai harvalukuinen laji.

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue

- Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alue.
- Lepakoiden käyttämä alue, jossa laji- ja/tai yksilömäärä on pienempi kuin luokan II kohteilla.
- Ei luonnonsuojelulailla suojeltu.
- Ei suosituksia EUROBATS-sopimuksessa.

Lisääntymis- ja levähdyspaikat

Papanahavaintojen perusteella Honkalahden selvitysalueella havaittiin rakennusten ullakkokerroksessa sijaitsevat lisääntymis- ja levähdyspaikat kohteilla 1 ja 2 (Honkalahden koulu ja sen luoteispuolella sijaitseva varastorakennus). Rakennusten automaattisessa detektoriseurannassa 22−23.6. ja 25.−26.7. tehtiin muutamia havaintoja mahdollisesti rakennuksen sisällä lentävästä lepakosta kohteella 2 (varastorakennus, ks. kuva 7 sivulla 9). Mahdollisesti selvitysalueen muissakin rakennuksissa on joitakin havaitsematta jääneitä levähdyspaikkoja, sillä detektori havainnoi ainoastaan sitä talon seinustaa, johon se on sijoitettu. Honkalahden koulun luoteispuolella sijaitsevasta kellarissa ei havaittu merkkejä lepakoiden oleskelusta, eikä kellari nykykunnossaan sovellu talvehtimispaikaksi (liian kylmä). Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Luonnonsuojelulaki 49 §, Neuvoston direktiivi 92/43/ETY; luontodirektiivi). Mikäli lepakoiden asuttamien rakennusten purkamiseen saadaan poikkeuslupa, tuhoutuneita lisääntymis- ja levähdyspaikkoja voidaan korvata lepakkopönttöjä asettamalla.

Muut huomionarvoiset lepakkoalueet

Tavanomaisen lajiston (yksi laji; pohjanlepakko) ja yksilömäärän (muutamia) perusteella Honkalahden selvitysalue voidaan tulkita lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeessa (2012) tarkoitetuksi luokan III lepakkoalueeksi (muu huomionarvoinen lepakkoalue). Saalistavia lepakoita havaittiin rakennusten ympäristössä ja muun muassa kohteiden 8 ja 9 väliin jäävässä metsikössä (kuva 7). Lepakkohavaintojen määrä kolmessa kartoituslaskennassa oli yhteensä 97, kun esimerkiksi Imatran Vuoksella yhdelle automaattidetektorille voi alkusyksyllä yhdessä yössä tallentua jopa tuhansia saalistavien lepakoiden ohilentoja. Yhdessä havaintopisteessä voi yhden yön aikana havaita parhaimmillaan jopa 5−7 lajia ja yli 100 yksilöä. Vuoksi on Etelä-Karjalan merkittävimpiä lepakoiden saalistusalueita (Karri Kuitunen, julkaisematon). Luokan III lepakkoalue voidaan huomioida maankäytön suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Huomioiminen voi tarkoittaa esimerkiksi monipuolisen puustorakenteen, vanhojen puiden ja kolopuiden säästämistä sekä tarpeettomasta ulkovalaistuksesta luopumista.

4. Johtopäätökset

Selvityksen perusteella voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset.

1) Uhanalaisia lepakkolajeja ei havaittu. Selvitysalueella havaittu lajimäärä (yksi) ja yksilömäärä (muutamia) ovat tavanomaisia.

2) Selvitysalueella havaittiin kaksi rakennuksissa sijaitsevaa lepakoiden (todennäköisesti pohjanlepakon) lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, jotka varmistettiin papanalöytöjen perusteella.

3) Selvitysalue tulkitaan muilta osin kokonaisuudessaan Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeessa tarkoitetuksi luokan III lepakkoalueeksi (muu huomionarvoinen lepakkoalue). Muu huomionarvoinen lepakkoalue voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa.

4) Lepakoiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa voi tarkoittaa esimerkiksi monipuolisen puustorakenteen, vanhojen puiden ja kolopuiden säästämistä sekä tarpeettomasta ulkovalaistuksesta luopumista. Mikäli lepakon asuttaman rakennuksen purkamiseen saadaan poikkeuslupa, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tuhoutumista voidaan kompensoida lepakkopönttöjä asettamalla.

5. Kirjallisuus

Barataud, M. 1996: The Inaudible World. 50 s. + 2 CD-levyä.

Barataud, M. 2015: Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze; Muséum national d'Histoire naturelle, Paris (Inventaires et biodiversité series), 352 s.

Luonnonsuojelulaki 1096/1996.

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY: luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (luontodirektiivi).

Russ, J. 2012: British Bat Calls: A Guide to Species Identification. – Pelagic Publishing. 192 s.

Skiba, R. 2009: Europäische Fledermäuse. Kennzeichen, Echoortung und Detektoranwendung. – Hohenwarsleben (Westarp Wissenschaften). Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 648. 220 s.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys r.y. 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys r.y:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

Valtiosopimus 104/1999

LIITE 1. Lepakoiden havaintopaikat (64; yhteensä 97 havaintoa) Lappeenrannan Joutsenon Honkalahden lepakkoselvityksessä 22.−23.6., 25.−26.7. ja 30.8.2017. Selvitysalueen rajaus on merkitty yhtenäisellä vihreällä viivalla. Selvitysalueen rajaus vastaa Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjeessa tarkoitettua luokan III lepakkoaluetta (muu lepakoiden käyttämä alue). Selvityksessä havaitut luokan I lepakkokohteet (lisääntymis- ja levähdyspaikat) on esitetty kuvassa 7 sivulla 9).

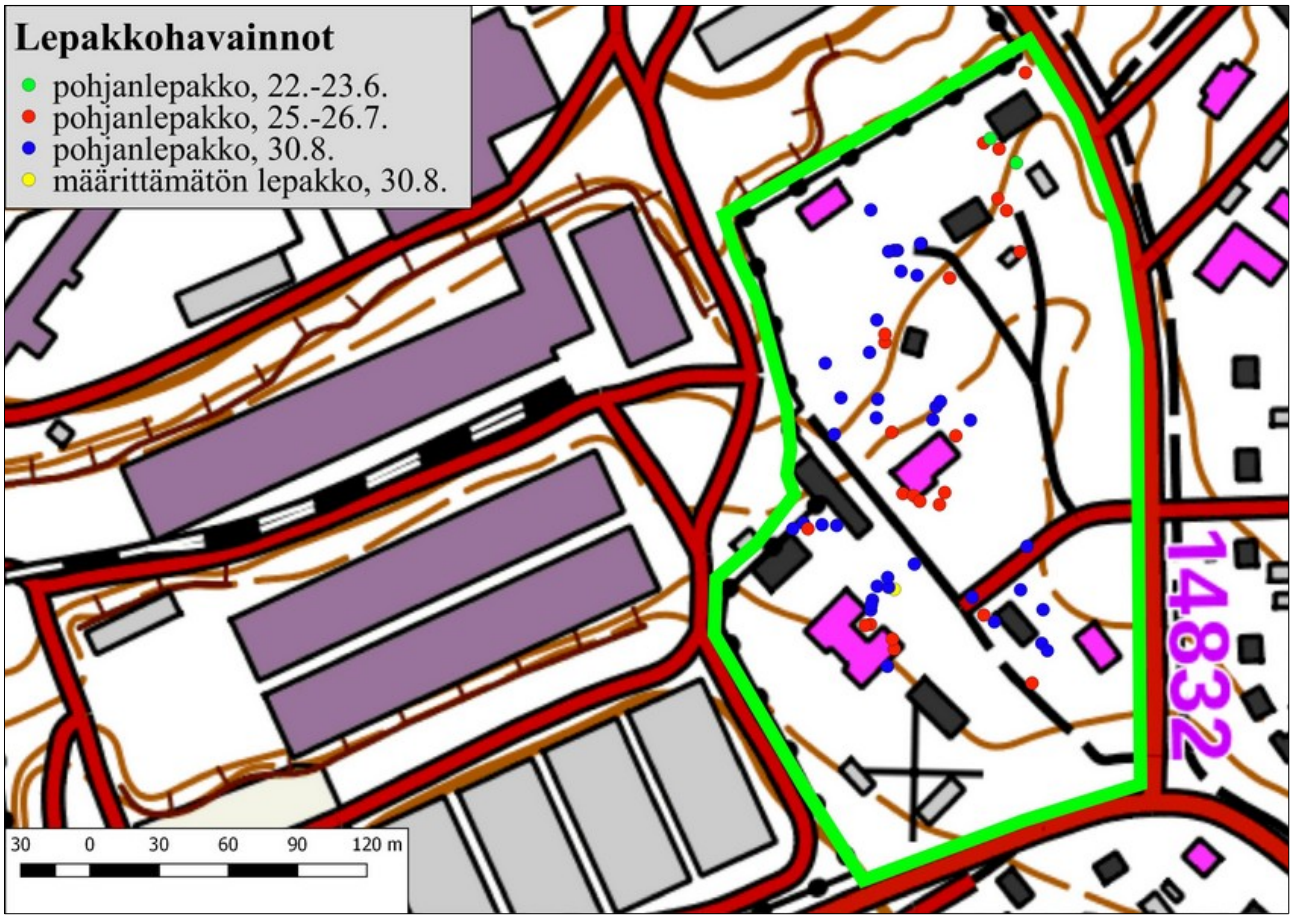

PROMETHOR

Ympäristömelu
Raportti PR-Y1953-1

Stora Enso Building & Living
Veikko Metso
PL 12
54101 Joutseno

Turku 28.9.2012

Sivu 1(9)

HONKALAHDEN SAHAN YMPÄRISTÖMELUSELVITYS, VAIHTOEHTOISTEN TOIMINTA-AIKOJEN TARKASTELU

Stora Enso Timber Oy, Joutseno

Raportin vakuudeksi

Jani Kankare
Toimitusjohtaja, FM

HELSINKI
Porvoonkatu 9 A
00510 HELSINKI
puh (09) 321 2228
fax (09) 328 1050

TURKU
Rautakatu 5 A 6
20520 TURKU
puh (02) 467 5110
fax (02) 467 5118

www.promethor.fi promet@promethor.fi

Sisällysluettelo

1 Yleistä 3

2 Melutasojen laskenta 3

2.1 Laskentamenetelmät 3

2.2 Tarkasteltavat toimintatilanteet 3

3 Laskentatulokset 5

4 Merkittävimmät melulähteet 6

5 Tulosten tarkastelua 9

6 Lisätietoja 9

7 Kirjallisuus 9

Liite 1. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$. Nykyinen tilanne.

Liite 2. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$. Toiminta-aikavaihtoehto rev1.

Liite 3. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$. Toiminta-aikavaihtoehto rev2.

Liite 4. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$. Toiminta-aikavaihtoehto rev3.

Liite 5. Yöajan keskiäänitason muutos $\Delta L_{Aeq,22\text{-}7}$ toiminta-aikojen muuttuessa: nykytilanne $\rightarrow$ rev1.

Liite 6. Yöajan keskiäänitason muutos $\Delta L_{Aeq,22\text{-}7}$ toiminta-aikojen muuttuessa: nykytilanne $\rightarrow$ rev2.

Liite 7. Yöajan keskiäänitason muutos $\Delta L_{Aeq,22\text{-}7}$ toiminta-aikojen muuttuessa: nykytilanne $\rightarrow$ rev3.

Liite 8. Alkuperäinen meluselvitys PR-Y1457 (7.12.2009).

1 YLEISTÄ

Tässä selvityksessä esitetään Stora Enson Honkalahden sahan aiheuttama ympäristömelu erilaisissa toimintatilanteissa. Eri tilanteissa (rev1, rev2 ja rev3) toiminnot pysyvät samoina, mutta toiminta-ajat vaihtelevat. Päiväajan toiminta-ajat pysyvät samoina eri tarkastelutilanteissa ja kuin vuoden 2009 selvityksessä. Tästä johtuen tarkastelu tehdään vain yöajalle. Toiminta-aikojen muutoksien aiheuttamaa melutason muutosta verrataan nykyiseen tilanteeseen.

Sahalle on aiemmin tehty meluselvitys PR-Y1457 (7.12.2009), joka on liitteenä 8. Selvityksessä on kerrottu kaikki lähtötiedot ja laskentamenetelmät. Lähtötiedoista on tässä raportissa kerrottu vain ne, jotka muuttuvat aiempaan verrattuna. Metsäteollisuusalueen kaikkien toimijoiden (Stora Enso Timber Oy, Oy Metsä-Botnia Ab ja M-real Oyj) yhdessä aiheuttama ympäristömelu on esitetty selvityksessä PR-Y1454 (23.11.2009).

2 MELUTASOJEN LASKENTA

2.1 Laskentamenetelmät

Mallinnus tehtiin laskentaohjelmalla Datakustik Cadna 4.2 käyttäen yhteispohjoismaisia teollisuus-, tie- ja raideliikennemelumalleja [1, 2 ja 3].

2.2 Tarkasteltavat toimintatilanteet

Ympäristömelun leviämistä yöaikaan tarkasteltiin nykyisessä tilanteessa sekä kolmessa vaihtoehtoisessa toiminta-aikatilanteessa rev1 – rev3:

- nykytilanne: toimintaa pääsääntöisesti klo 06–23
- rev1 → tukkienkäsittelyssä toimintaa klo 06–23, muu sahatavaraprosessi 24 h/vrk
- rev2 → tukkienkäsittelyssä toimintaa klo 06–01, muu sahatavaraprosessi 24 h/vrk
- rev3 → sahatavaraprosessi klo 06–01.

Taulukossa 1 on esitetty melulähteiden toiminta-ajat eri laskentatilanteissa.

Taulukko 1. Melulähteiden toiminta-ajat eri tilanteissa

Lähde	Nykytilanne	rev1	rev2	rev3	Huom.
S1 Kuorimon syöttö	06-23	06-23	06-01	06-01	
S2 Hylkykuljetin	06-23	06-23	06-01	06-01	
S3 Lajittelukuljetin	06-23	06-23	06-01	06-01	
S4 Kuljettimet, sivutuotevarasto	06-23	24 h	24 h	06-01	
S5 Sahaan syöttö	06-23	24 h	24 h	06-01	
S6 Purunsiirtopuhallin ja alusrautakuljetin	06-23	24 h	24 h	06-01	
S7 Rimakuljetin ja hakekuljetin	06-23	24 h	24 h	06-01	
S8 Lajittelukeristo, pohjoinen seinä	06-23	24 h	24 h	06-01	
S9 Lajittelukeristo, eteläinen seinä	06-23	24 h	24 h	06-01	
S10 Trukki	06-23	24 h	24 h	06-01	Aamuvuorossa 6 trukkia, illalla ja yöllä 3 trukkia. Käyttöaste 30 %.
S11 Purunpoistopuhallin	06-14	06-14	06-14	06-14	
S12 Purunpoistopuhallin	06-14	06-14	06-14	06-14	
S13 Purunpoistoputkisto	24 h	24 h	24 h	24 h	
S14 Sykloni	24 h	24 h	24 h	24 h	
S16 Rekan lastaus trukilla	06-23	06-23	06-23	06-23	Toiminnassa 50 % työajasta.
S17 Pyöräkuormaaja	06-23	24h	24h	06-01	Toiminnassa 50 % työajasta.

3 LASKENTATULOKSET

Laskentatulokset on esitetty liitteinä olevissa melukartoissa. Melukartoissa keskiäänitasot on esitetty 5 dB:n välein melualueina. Impulssi- tai kapeakaistakorjausta ei melukarttoihin ole tehty.

Seuraavassa esitetään laskentatulokset tiivistetysti. Liitteinä olevista melukartoista voi melutasoja tarkastella yksityiskohtaisemmin. Erotuskarttojen länsiosassa (viimeinen kilometri) erotuskarttojen muutokset eivät ole todellisia vaan aiheutuvat laskentaetäisyyden rajoittamisesta kolmeen kilometriin.

Sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso kasvaa tilanteessa rev 1 nykyiseen verrattuna:

- sahan koillispuolen asuinalueilla 3…4 dB
- sahan itäpuolen asuinalueilla 1…4 dB
- sahan eteläpuolen asuinalueilla 1…5 dB
- sahan länsipuolen asuinalueilla 2…4 dB.

Sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso kasvaa tilanteessa rev 2 nykyiseen verrattuna:

- sahan koillispuolen asuinalueilla 4…5 dB
- sahan itäpuolen asuinalueilla 4…5 dB
- sahan eteläpuolen asuinalueilla 2…5 dB
- sahan länsipuolen asuinalueilla 4 dB.

Sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso kasvaa tilanteessa rev 3 nykyiseen verrattuna:

- sahan koillispuolen asuinalueilla 2…3 dB
- sahan itäpuolen asuinalueilla 2…3 dB
- sahan eteläpuolen asuinalueilla 1…3 dB
- sahan länsipuolen asuinalueilla 2…3 dB.

4 MERKITTÄVIMMÄT MELULÄHTEET

Kuvassa 1 on esitetty kolme sahan ympäristöstä valittua tarkastelupistettä. Pisteissä 1 ja 3 on vakituinen asuinrakennus ja pisteessä 2 päiväkoti.

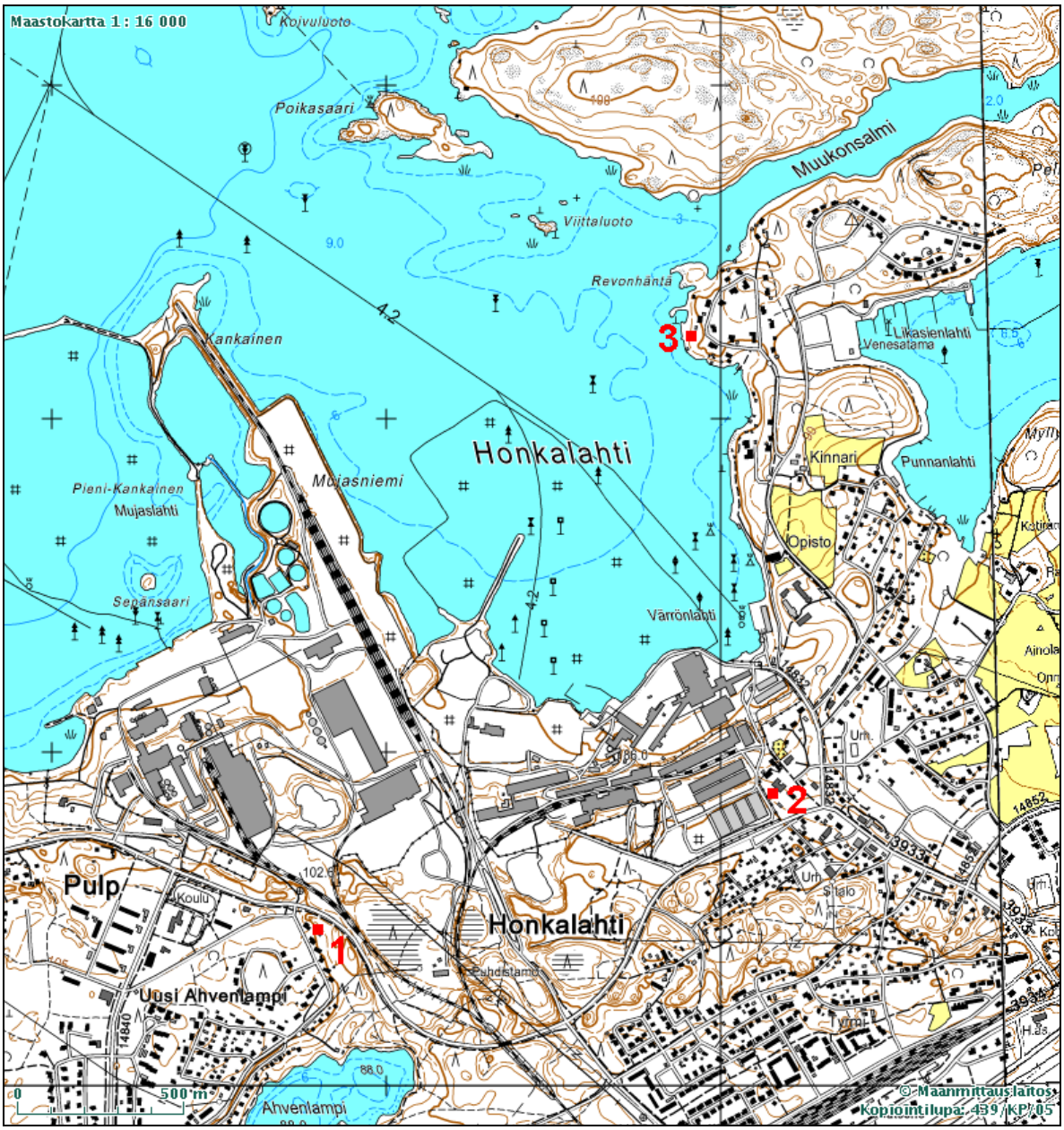

Kuva 1. Tarkastelupisteiden sijainti.

Taulukoissa 2 – 5 on esitetty kolme yöajan merkittävintä melulähdettä ko. tarkastelupisteisiin.

Taulukko 2. Merkittävimmät melulähteet valittuihin tarkastelupisteisiin (nykytilanne)

Tarkastelupiste 1, yöajan keskiäänitaso = 44 dB (A)		
Melulähde nro	**Tunniste**	**Yöajan keskiäänitaso [dB]**
S3	Lajittelukuljetin	40
S1	Kuorimon syöttö	39
S5	Sahan syöttö	37
Tarkastelupiste 2, yöajan keskiäänitaso = 43 dB (A)		
S10	Trukki	37
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä	35
S3	Lajittelukuljetin	34
Tarkastelupiste 3, yöajan keskiäänitaso = 45 dB (A)		
S5	Sahan syöttö	40
S3	Lajittelukuljetin	40
S1	Kuorimon syöttö	36

Taulukko 3. Merkittävimmät melulähteet valittuihin tarkastelupisteisiin (rev1)

Tarkastelupiste 1, yöajan keskiäänitaso = 47 dB (A)		
Melulähde nro	**Tunniste**	**Yöajan keskiäänitaso [dB]**
S5	Sahan syöttö	44
S3	Lajittelukuljetin	40
S1	Kuorimon syöttö	39
Tarkastelupiste 2, yöajan keskiäänitaso = 48 dB (A)		
S10	Trukki	45
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä	42
S5	Sahan syöttö	39
Tarkastelupiste 3, yöajan keskiäänitaso = 49 dB (A)		
S5	Sahan syöttö	47
S14	Sykloni (purunpoistoputkiston pää)	41
S3	Lajittelukuljetin	40

Taulukko 4. Merkittävimmät melulähteet valittuihin tarkastelupisteisiin (rev2)

Tarkastelupiste 1, yöajan keskiäänitaso = 48 dB (A)		
Melulähde nro	**Tunniste**	**Yöajan keskiäänitaso [dB]**
S5	Sahan syöttö	44
S3	Lajittelukuljetin	43
S1	Kuorimon syöttö	42
Tarkastelupiste 2, yöajan keskiäänitaso = 48 dB (A)		
S10	Trukki	45
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä	42
S5	Sahan syöttö	39
Tarkastelupiste 3, yöajan keskiäänitaso = 50 dB (A)		
S5	Sahan syöttö	47
S3	Lajittelukuljetin	43
S1	Kuorimon syöttö	39

Taulukko 5. Merkittävimmät melulähteet valittuihin tarkastelupisteisiin (rev3)

Tarkastelupiste 1, yöajan keskiäänitaso = 47 dB (A)		
Melulähde nro	**Tunniste**	**Yöajan keskiäänitaso [dB]**
S3	Lajittelukuljetin	43
S1	Kuorimon syöttö	42
S5	Sahan syöttö	40
Tarkastelupiste 2, yöajan keskiäänitaso = 46 dB (A)		
S10	Trukki	42
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä	38
S3	Lajittelukuljetin	37
Tarkastelupiste 3, yöajan keskiäänitaso = 48 dB (A)		
S5	Sahan syöttö	43
S3	Lajittelukuljetin	43
S1	Kuorimon syöttö	39

5 TULOSTEN TARKASTELUA

Tulosten mukaan kaikki eri toimintavaihtoehdot rev1 – rev3 lisäävät ympäristön yöajan keskiäänitasoa muutamalla desibelillä nykyisestä. Yöajan melutason lisääntyminen aiheutuu yöajan toiminta-aikojen pidentymisistä vaihtoehdoissa rev1 – rev3. Päiväajan keskiäänitasoon toimintavaihtoehdoilla ei ole vaikutusta eli se pysyy nykyisellään.

Eri tilanteiden vertailu:

- Nykytilanteessa ja vaihtoehdossa rev3 yöajan keskiäänitaso ei ylitä 50 dB:ä yhdelläkään asuinrakennuksella.
- Vaihtoehdossa rev1 yöajan keskiäänitaso on juuri 50 dB viidellä koillispuolen asuinrakennuksella.
- Vaihtoehdossa rev2 yöajan keskiäänitaso ylittää 50 dB kahdella asuinrakennuksella ja on kolmella asuinrakennuksella 50 dB. Ylitys on suurimmillaan noin 2 dB.

Tarkastelussa on huomioitu vain sahan toiminnan aiheuttama ympäristömelu. Sahan itä-koillispuoleisella alueella, jossa yöajan keskiäänitaso mahdollisesti ylittää 50 dB, metsäteollisuuden muiden toimijoiden melulla ei ole oleellista vaikutusta, vaan alueen melutaso määräytyy sahan toiminnasta.

6 LISÄTIETOJA

Jani Kankare
Promethor Oy
Rautakatu 5 A 6
20520 Turku

puh. 040 574 0028
sp. jani.kankare@promethor.fi

7 KIRJALLISUUS

1. Kragh J, Andersen B & Jacobsen J, Environmental noise from industrial plants. General prediction method. Danish Acoustical Laboratory, report 32. Lyngby 1982. 54 s. + liitt. 35 s.
2. Nielsen H. L et al., Road traffic noise. Nordic prediction method. TemaNord 1996:525. Århus 1996. 74 s. + liitt. 36 s.
3. Nielsen H. L et al., Railway Traffic Noise. The Nordic Prediction Method. TemaNord 1996:524. Århus 1996. 65 s. + liitt. 8 s.

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

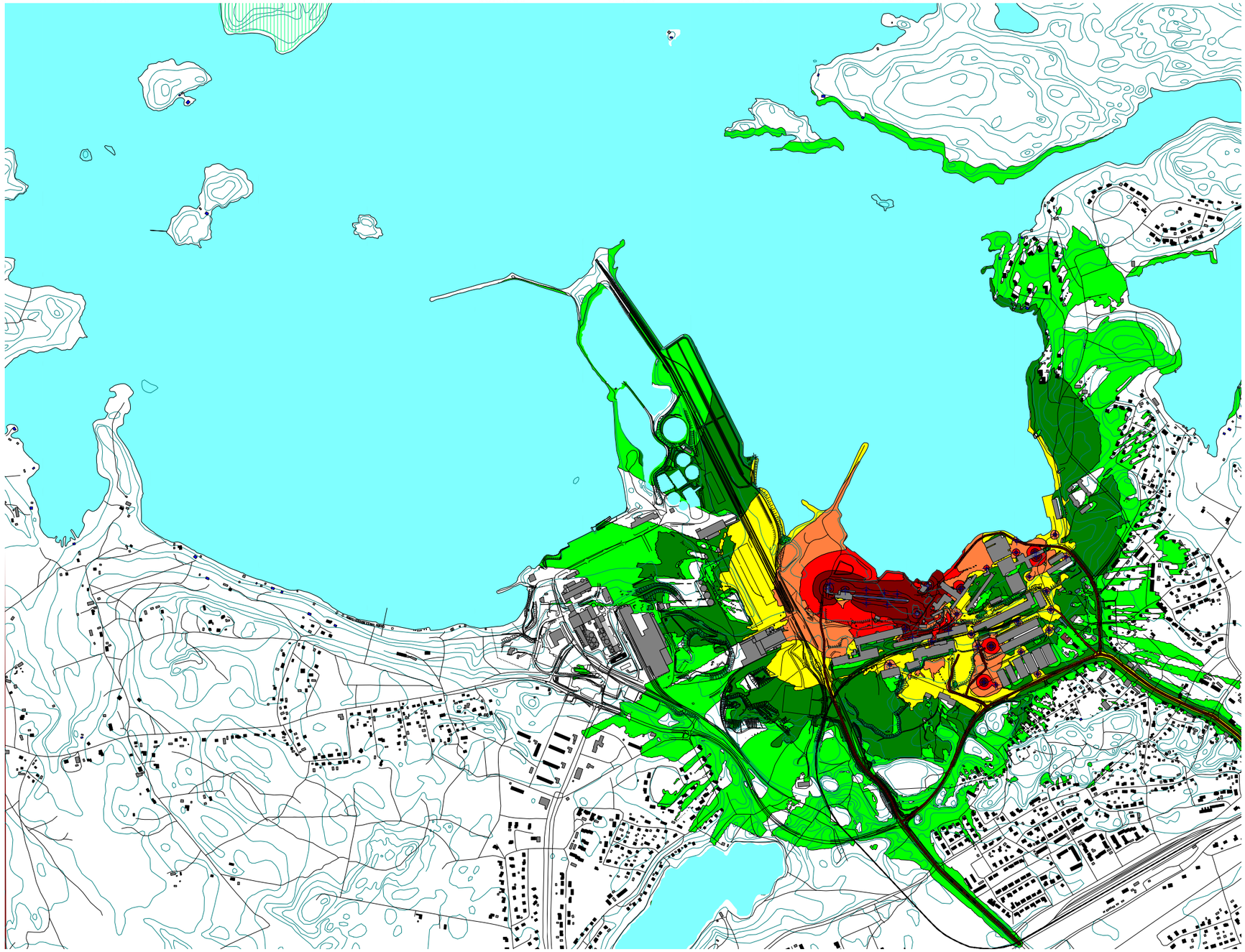

N
W E
S

> 40.0 dB (A)
> 45.0 dB (A)
> 50.0 dB (A)
> 55.0 dB (A)
> 60.0 dB (A)
> 65.0 dB (A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 1. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq, 22-7.

Nykyinen tilanne (28.9.2012).

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

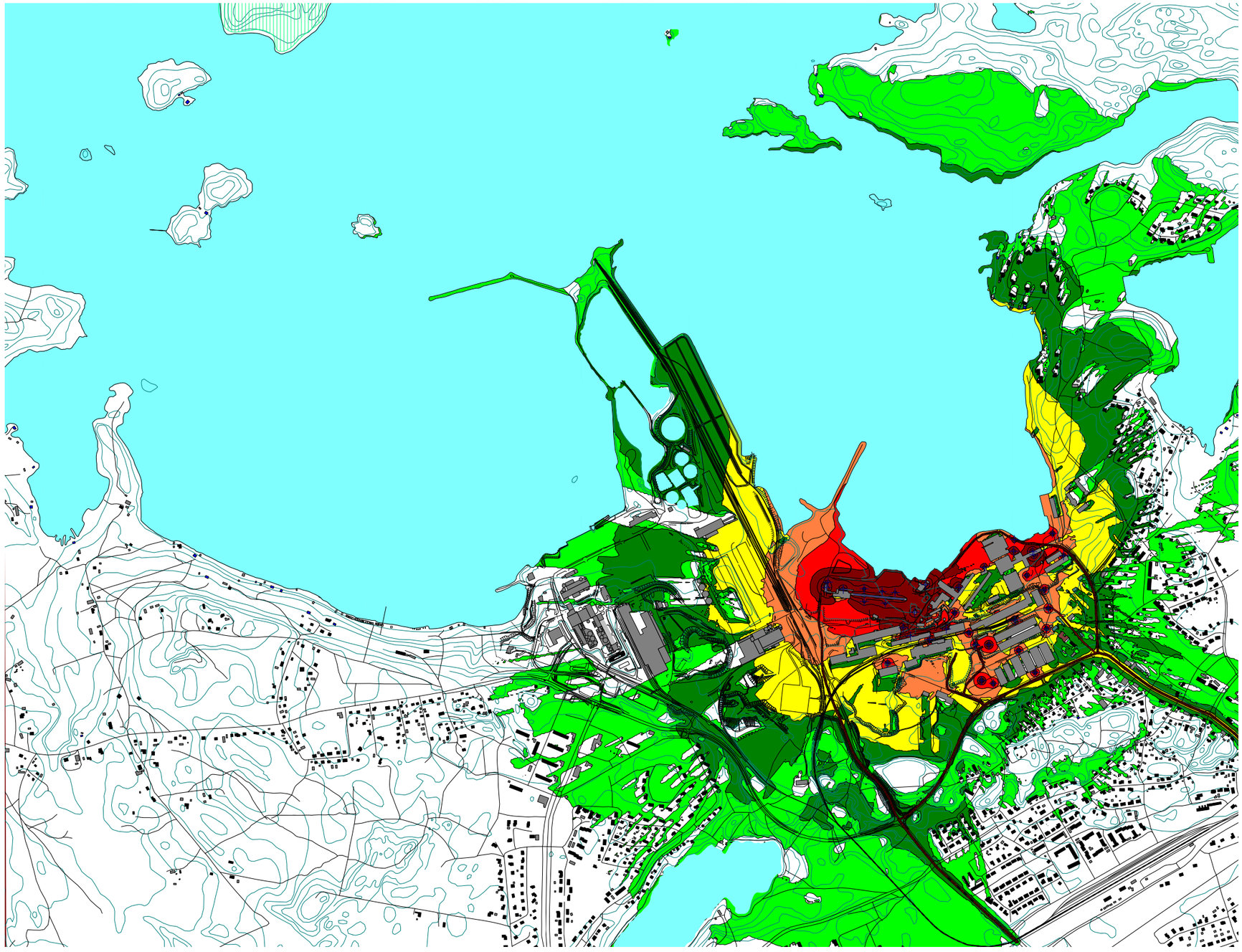

N
W E
S

> 40.0 dB (A)
> 45.0 dB (A)
> 50.0 dB (A)
> 55.0 dB (A)
> 60.0 dB (A)
> 65.0 dB (A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 2. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq,22-7.

Rev1: tukkien käsittelyä klo 06-23, muu sahatavaraprosessi 24h/vrk (28.9.2012).

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

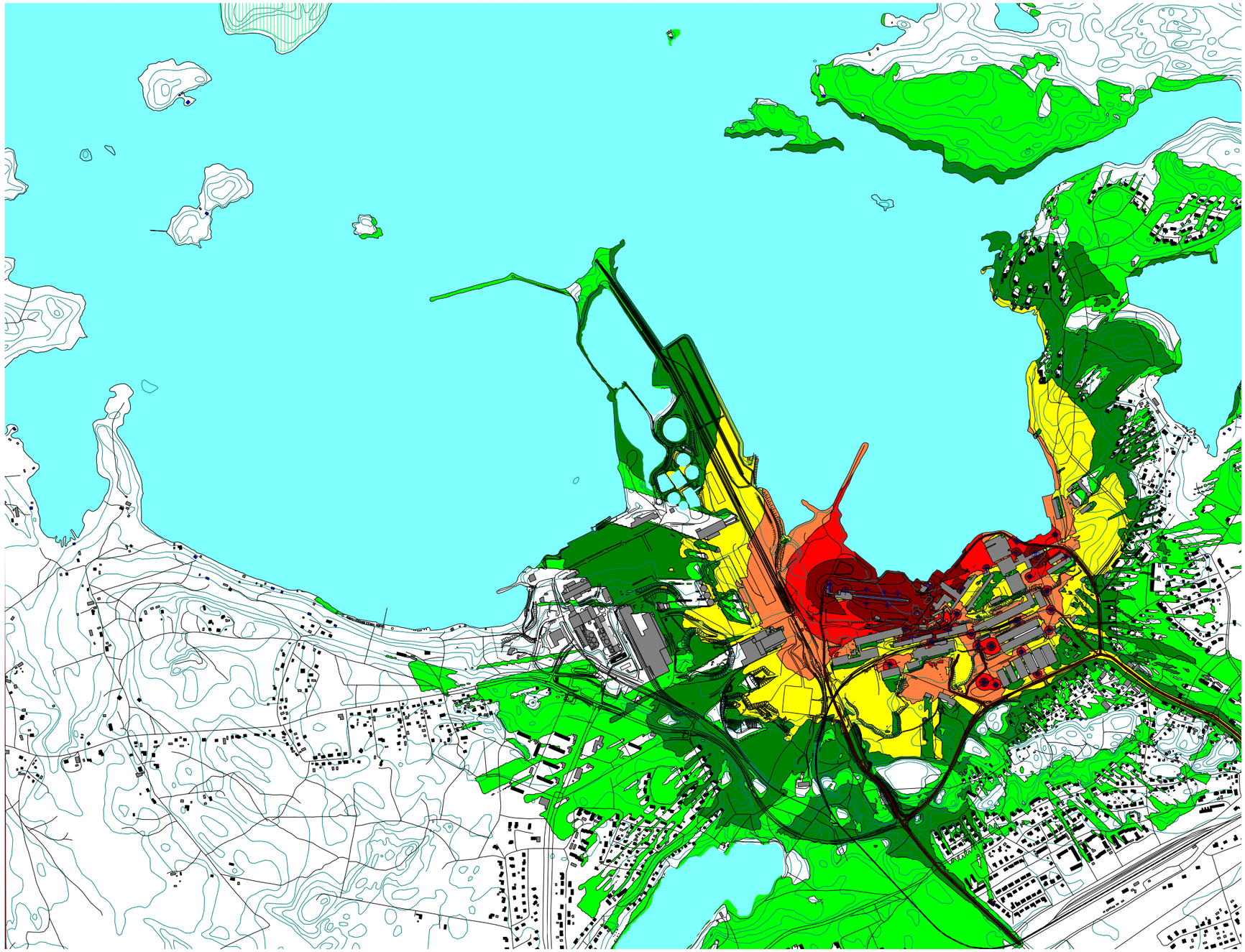

N
W E
S

> 40.0 dB (A)
> 45.0 dB (A)
> 50.0 dB (A)
> 55.0 dB (A)
> 60.0 dB (A)
> 65.0 dB (A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 3. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq,22-7.

Rev2: tukkien käsittelyä klo 06-01, muu sahatavaraprosessi 24h/vrk (28.9.2012).

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

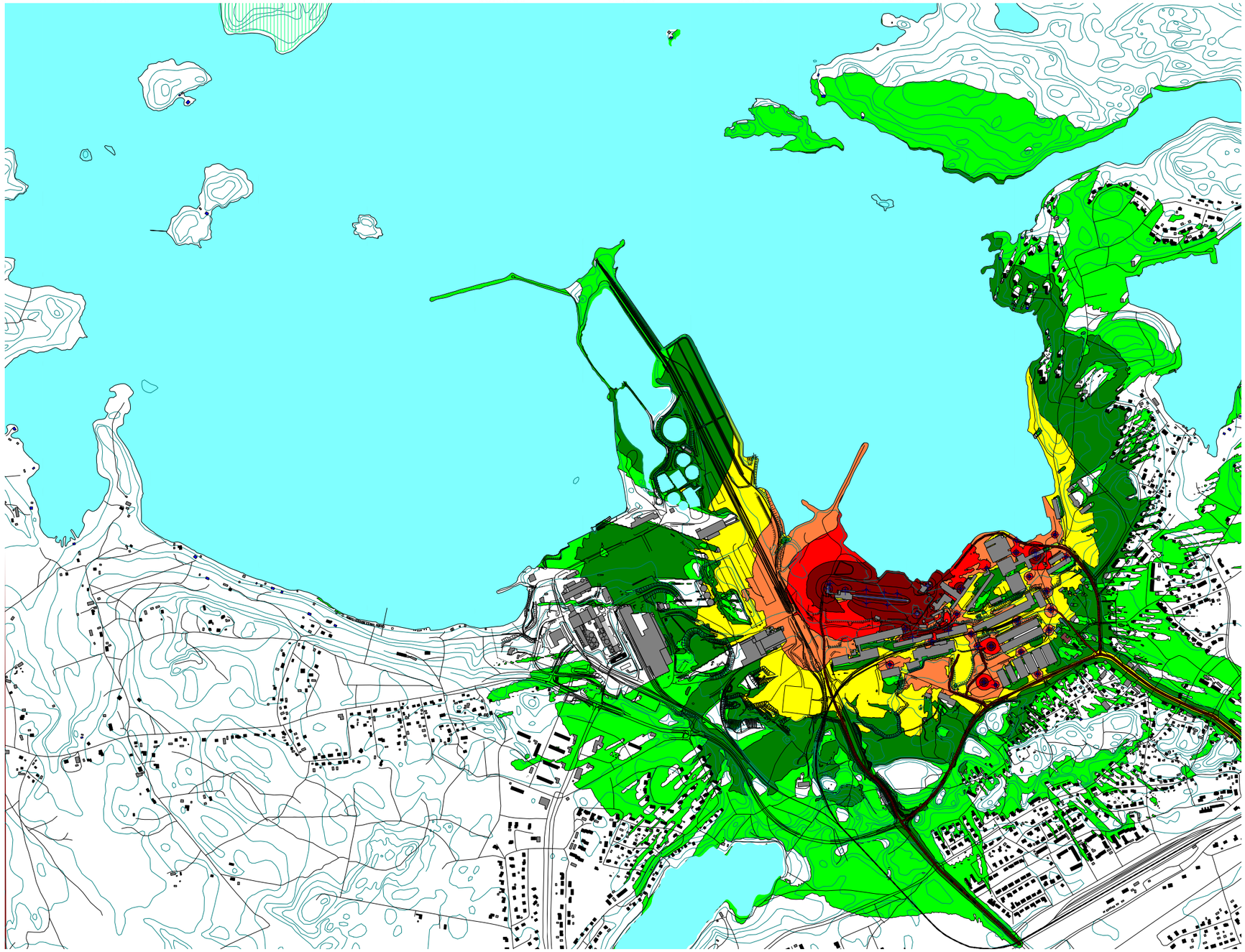

N
W E
S

> 40.0 dB (A)
> 45.0 dB (A)
> 50.0 dB (A)
> 55.0 dB (A)
> 60.0 dB (A)
> 65.0 dB (A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 4. Stora Enson Honkalahden sahan toiminnan aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq,22-7.

Rev3: sahatavaraprosessi klo 06-01 (28.9.2012).

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

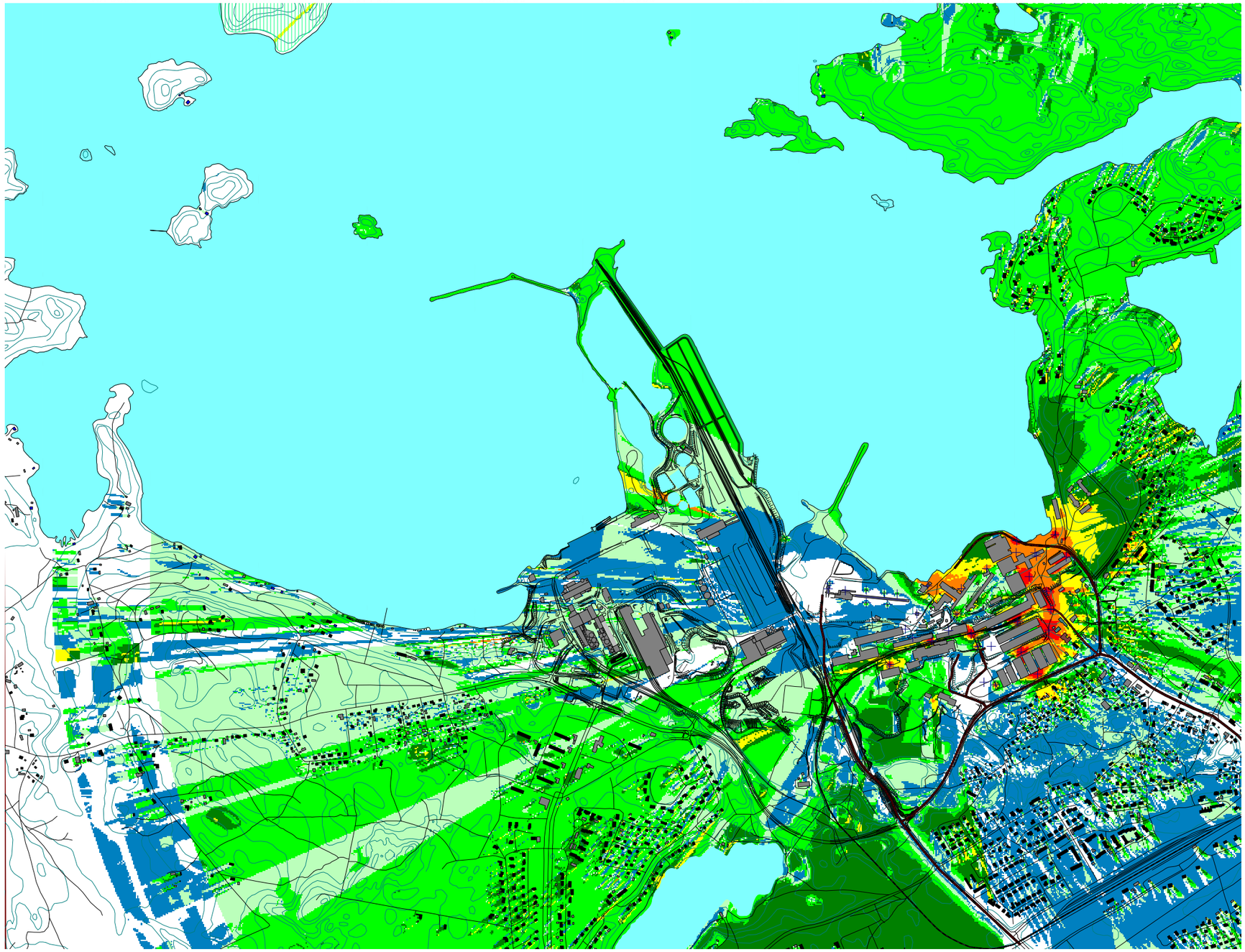

N
W E
S

> 0 dB(A)
> 1 dB(A)
> 2 dB(A)
> 3 dB(A)
> 4 dB(A)
> 5 dB(A)
> 6 dB(A)
> 7 dB(A)
> 8 dB(A)
> 9 dB(A)
> 10 dB(A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 5. Yöajan keskiäänitason muutos delta LAeq,22-7 (nykytila --> rev1).

Nykytila -->
Rev1: tukkien käsittelyä klo 06-23, muu sahatavaraprosessi 24h/vrk (28.9.2012).

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

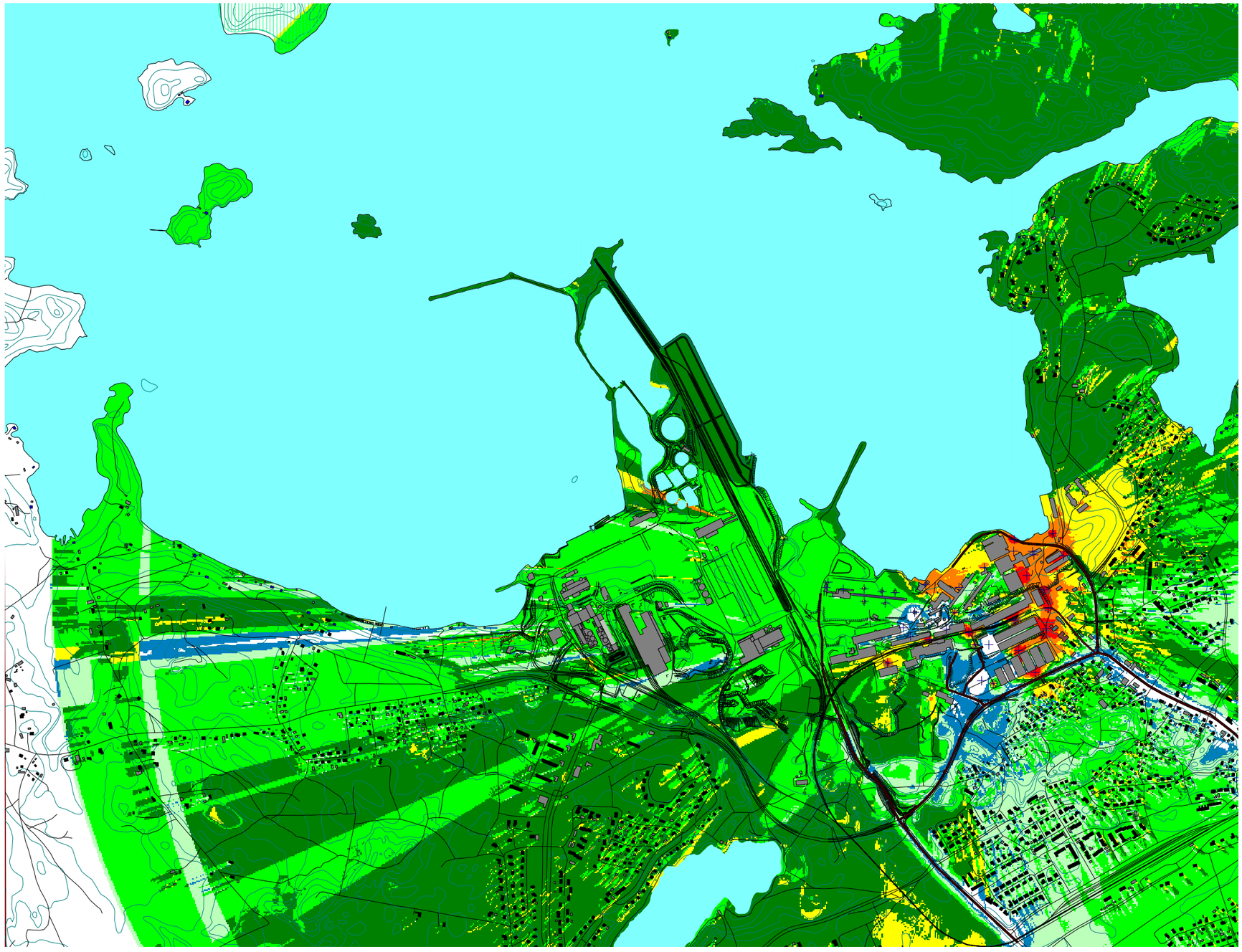

N
W E
S

> 0 dB(A)
> 1 dB(A)
> 2 dB(A)
> 3 dB(A)
> 4 dB(A)
> 5 dB(A)
> 6 dB(A)
> 7 dB(A)
> 8 dB(A)
> 9 dB(A)
> 10 dB(A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 6. Yöajan keskiäänitason muutos delta LAeq,22-7 (nykytila --> rev2).

Nykytila -->
Rev2: tukkien käsittely klo 06-01, muu sahatavaraprosessi 24h/vrk (28.9.2012).

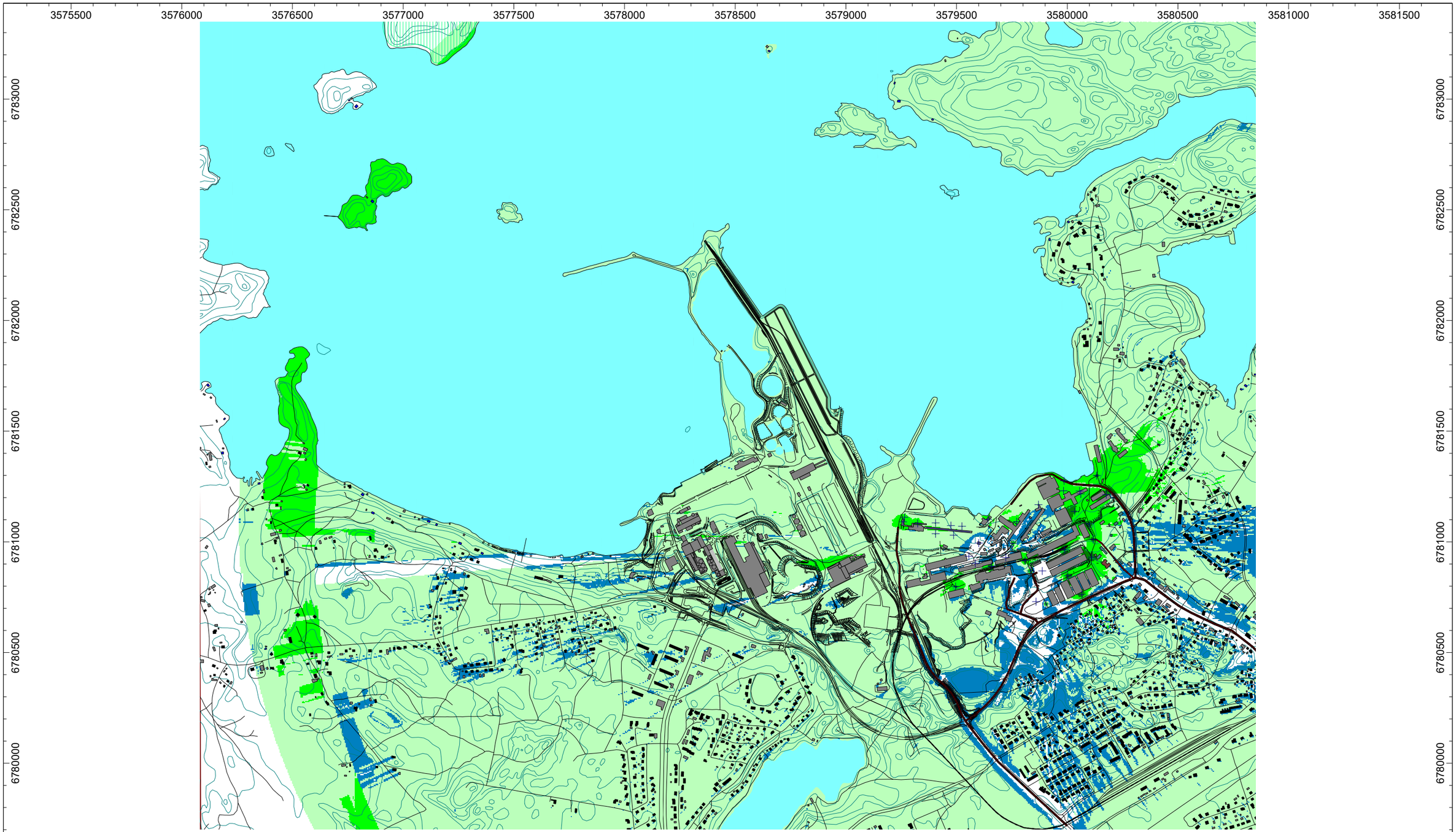

N
W E
S

> 0 dB(A)
> 1 dB(A)
> 2 dB(A)
> 3 dB(A)
> 4 dB(A)
> 5 dB(A)
> 6 dB(A)
> 7 dB(A)
> 8 dB(A)
> 9 dB(A)
> 10 dB(A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1953-1

Liite 7. Yöajan keskiäänitason muutos delta LAeq,22-7 (nykytila --> rev3).

Nykytila -->
Rev3: sahatavaraprosessi klo 06-01 (28.9.2012).

PROMETHOR

Ympäristömelu
Raportti PR-Y1457

Stora Enso Timber Oy
Veikko Metso
PL 12
54101 Joutseno

Turku 7.12.2009

HONKALAHDEN SAHAN YMPÄRISTÖMELUSELVITYS

Stora Enso Timber Oy, Joutseno

Raportin vakuudeksi

Jani Kankare
Toimitusjohtaja, FM

HELSINKI

Porvoonkatu 9 A
00510 HELSINKI
puh (09) 321 2228
fax (09) 328 1050

TURKU

Hämeenkatu 32 E
20700 TURKU
puh (02) 467 5110
fax (02) 467 5118

www.promethor.fi promet@promethor.fi

Sisällysluettelo

1 Yleistä 3
2 Teollisuusalueen sijainti ja ympäristö 4
3 Ympäristömelun arviointi 5
3.1 Mittaus ja laskenta 5
3.2 Melua kuvaavat suureet 5
3.3 Meluhaittojen arviointi 6
4 Ympäristömelua koskevat lupamääräykset 6
5 Melutasojen laskenta 7
5.1 Laskentamenetelmät 7
5.2 Lähtötiedot 8
5.2.1 Maastoprofiili ja rakennukset 8
5.2.2 Kiinteät melulähteet 8
5.3 Suoritetut laskennat 10
6 Laskentatulokset 11
7 Melumittaukset teollisuusalueen ympäristössä 11
8 Tulosten tarkastelua 12
9 Lisätietoja 14
10 Kirjallisuus 14

Liite 1. Stora Enso Timber Oy:n Honkalahden sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq,7\text{-}22}$ (liite 1A) ja yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$ (liite 1B). Mittakaava 1:17000 (A3).

Liite 2. Stora Enso Timber Oy:n Honkalahden sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq,7\text{-}22}$ (liite 2A) ja yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$ (liite 2B). Mittakaava 1:9000 (A3).

Liite 3. Melulähteiden sijaintikartta.

Liite 4. Melulähteiden äänitehotasot.

1 YLEISTÄ

Tässä selvityksessä esitetään Stora Enso Timber Oy:n Honkalahden sahan aiheuttama ympäristömelu. Metsäteollisuusalueen kaikkien toimijoiden (Stora Enso Timber Oy, Oy Metsä-Botnia Ab ja M-real Oyj) yhdessä aiheuttama ympäristömelu on esitetty selvityksessä PR-Y1454 (23.11.2009).

Meluselvitys perustuu laskennalliseen mallinnukseen, joka tehtiin käyttäen yhteispohjoismaisia teollisuus-, tieliikenne- ja raideliikennemelumalleja [1, 2 ja 3]. Melumallinnuksen lähtötietoina on käytetty tehtaalla mitattuja lähdekohtaisia äänitehotasoja sekä toimintaan liittyviä auto- ja junaliikennemääriä. Melumallinnuksen lisäksi teollisuusalueen ympäristössä suoritettiin mallinnustuloksia varmistavia melumittauksia.

Melulähteiden äänitehotasot mitattiin 14.–15.10.2009. Tehdasalueen ympäristössä melumittauksia suoritettiin 16.10.2009. Selvityksen ovat tehneet Tero Virjonen, Johanna Toivonen ja Jani Kankare Promethor Oy:stä.

2 SAHAN SIJAINTI JA YMPÄRISTÖ

Kuvassa 1 on esitetty sahan sijainti. Kuvaan on merkitty myös M-real Oyj:n BCTMP-laitos, Oy Metsä-Botnia Ab:n sellutehdas ja 16.10.2009 käytettyjen ympäristömelumittauspisteiden sijainti. Sahaa lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat sen etelä- ja itäpuolella. Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat pohjoispuolella Huvilatien varressa ja Muukonsaaressa.

Melumittauspisteen 6 lähellä on seitsemän Stora Enson omistuksessa olevaa asuinrakennusta. Näitä rakennuksia ei ole huomioitu melutasojen tarkastelussa, koska ne eivät ole asuinkäytössä. Kyseiset rakennukset on merkitty melukartoissa turkoosilla. Lisäksi näiden rakennusten vieressä on päiväkoti, joka on merkitty melukarttoihin ruskealla.

Melumittauspiste 3 sijaitsee koulun piha-alueella. Koulu on merkitty melukartoissa päiväkodin kaltaisesti ruskealla.

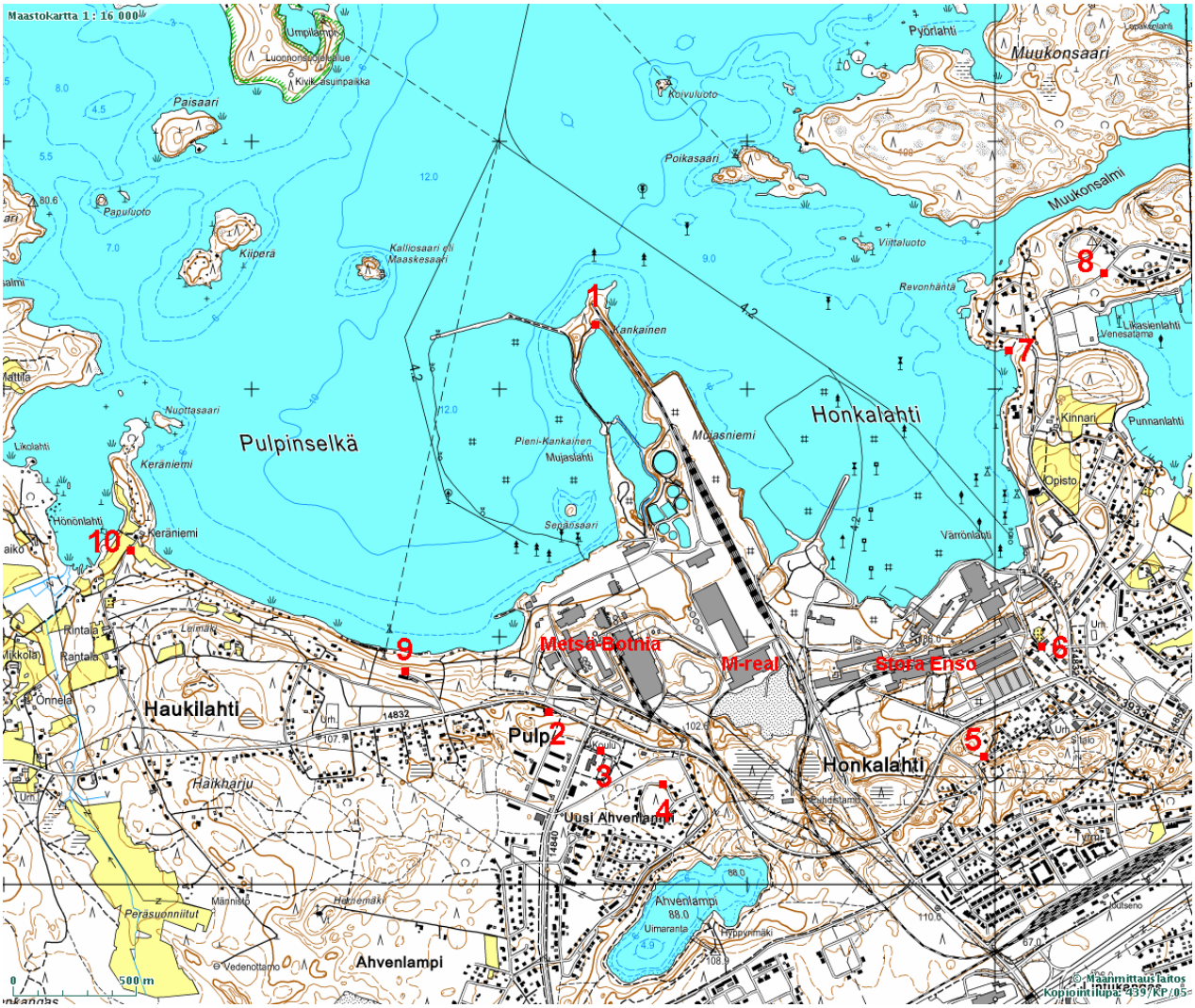

Kuva 1. Sahan (Stora Enso) ja ympäristömelumittauspisteiden sijainti.

3 YMPÄRISTÖMELUN ARVIOINTI

3.1 Mittaus ja laskenta

Teollisuuslaitoksen aiheuttamaa melua voidaan arvioida mittaamalla melutasoa haitalle mahdollisesti altistuvissa kohteissa ja vertaamalla mittaustulosta ohjearvoon. Saatavat tulokset voivat kuitenkin vaihdella mittausajankohdasta riippuen monestakin eri syystä. Melun eteneminen vaihtelee suurilla etäisyyksillä mm. sääolosuhteiden takia. Lisäksi taustamelu saattaa häiritä mittauksia ja luotettavaa tulosta tarkasteltavasta toiminnasta ei saada.

Ympäristömelua voidaan arvioida myös laskennallisesti. Laskennallisen mallinnuksen tulos on säätilasta riippumaton (laskennassa säätilan oletetaan olevan melun leviämiselle suotuisa). Lisäksi laskennalla saadaan melutaso selvitettyä myös muissakin pisteissä, kuin pelkästään mittauspisteissä.

Laskennallisella mallinnuksella voidaan myös tehokkaasti arvioida erilaisten meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutusta ympäristön kokonaismelutasoon.

Ympäristömelumittauksilla voidaan varmentaa laskentamallin antamia tuloksia tietyissä tarkastelupisteissä. Jos mittaustulokset ovat riittävän tarkasti yhteneviä laskentatulosten kanssa, voidaan laskentamallin arvioida antavan luotettavan kuvan ympäristön melutasosta.

3.2 Melua kuvaavat suureet

Ympäristömeluun liittyvistä käsitteistä tärkeimmät ovat

- melulähteen melupäästö eli meluemissio
- melun kohteena olevan paikan melutaso eli meluimmissio
- keskiäänitaso eli ekvivalentti A-äänitaso.

Melupäästö on melulähteen voimakkuus, sama kuin melulähteen ääniteho watteina, mutta yleensä se ilmaistaan äänitehotasona. Äänitehotaso on äänilähteen oma, sijoituspaikasta ja ympäristöstä riippumaton perusominaisuus. Kokonaismelupäästönä ilmoitetaan tavallisesti A-painotettu äänitehotaso L_{WA}.

Melutaso on kohteen tai kuuntelupisteen äänitaso, joka yleensä ilmaistaan A-painotettuna äänenpainetasona. A-painotus on tarkoitettu ihmisen kokeman meluhäiriön arviointiin. Äänenpainetasomittarissa se toteutetaan mittaussignaalin suodattimella, joka jäljittelee ihmisen korvan ja kuuloaistin herkkyyttä erikorkuisille äänille.

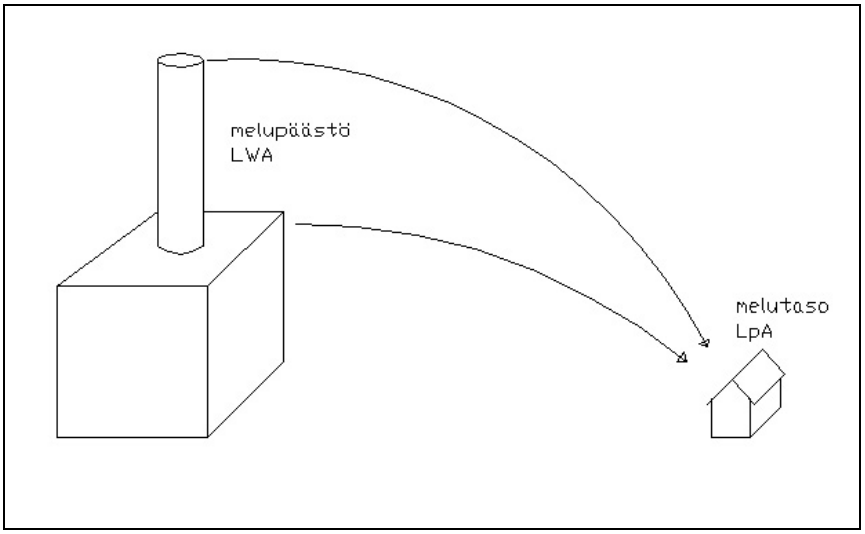

Kuva 2. Melun leviäminen lähteestä havaintopisteeseen.

Erityisesti huomioitavaa on, että havaittavalla äänitasolla ja äänitehotasolla on sama yksikkö, desibeli (dB). Kuitenkaan suureita ei tule sekoittaa keskenään! Äänitehotaso on äänilähteen oma, sijoituspaikasta ja ympäristöstä riippumaton perusominaisuus. Havaittava äänitaso sen sijaan riippuu mm. äänilähteen äänitehotasosta, etäisyydestä sekä muista ääntä vaimentavista/vahvistavista tekijöistä.

3.3 Meluhaittojen arviointi

Ympäristömelun häiritsevyyden arviointiin käytetään melun A-äänitasoa. Kun pitkän ajanjakson aikana esiintyvää vaihtelevaa melua ja ihmisen kokemaa terveys- tai viihtyvyyshaittaa kuvataan yhdellä luvulla, käytetään keskiäänitasoa. Keskiäänitason muita nimityksiä ovat ekvivalentti A-äänitaso ja ekvivalenttitaso ja sen tunnus on L_{Aeq}.

Keskiäänitaso ei ole pelkkä melun äänitason tavallinen keskiarvo. Määritelmään sisältyvä neliöön korotus merkitsee, että keskimääräistä suuremmat äänenpaineet saavat korostetun painoarvon lopputuloksessa. Keskiäänitaso siis korostaa suurimpia hetkellisiä äänitasoja. Toisaalta, jos melulähde toimii vain osan ajasta, sen pitkälle aikavälille (esim. päiväajalle klo 7–22) laskettu keskiäänitaso on pienempi kuin toiminnan aikana vallitseva hetkellinen A-äänitaso.

4 YMPÄRISTÖMELUA KOSKEVAT LUPAMÄÄRÄYKSET

Honkalahden sahan ympäristölupahakemus on jätetty vuonna 2002, mutta lupaa ei ole vielä annettu. Tämän johdosta sahan ympäristömelua on verrattu taulukossa 1 esitettyihin VNp:n 993/1992 ohjearvoihin.

Taulukko 1. Ohjearvot melun keskiäänitasolle L_{Aeq} ulkona

Alueen käyttötarkoitus	Keskiäänitaso L_{Aeq} (dB)	
	Klo 7–22	Klo 22–7
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä	55 dB[1]	50 dB[1,2]
Hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	-
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, taajamien ulkopuolella olevat virkistysalueet ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB[3]

[1] Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan soveltaa näitä ohjearvoja.
[2] Uusilla alueilla yöohjearvo on 45 dB.
[3] Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Päätöksessä on maininta, että jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä mainittuihin ohjearvoihin. Tulokseen tehtävä 5 dB:n lisäys johtuu siitä, että iskumainen tai kapeakaistainen melu on tasaista melua häiritsevämpää.

5 MELUTASOJEN LASKENTA

5.1 Laskentamenetelmät

Mallinnus tehtiin laskentaohjelmalla Datakustik Cadna 3.72 käyttäen yhteispohjoismaisia teollisuus-, tie- ja raideliikennemelumalleja [1, 2 ja 3].

Laskentaohjelmassa maastomalli syötetään ohjelmaan CAD-tiedostona, jolloin maasto muodostuu kolmiulotteisesti. Ohjelmaan voidaan antaa lisäksi syöttötietoina mm. laskenta-alueen maastopinnat ja suunnitellut melusuojaukset.

Laskennassa käytetään teiden ja rautatien liikennemäärätietoja sekä kiinteiden melulähteiden äänitehotasoja, joiden perusteella määritetään ns. lähtömelutasot. Lähtötasojen perusteella määritetään äänilähteiden aiheuttama äänenpainetaso tarkastelupisteissä erilaiset ääntä vaimentavat tekijät huomioiden. Vaimennustekijöinä huomioidaan mm. geometrinen leviäminen, estevaimennus ja maavaimennus. Puuston melua vähentävää vaikutusta ei ole huomioitu.

Laskentatulokset vastaavat pitkän ajanjakson keskiäänitasoa. Laskentatuloksen epävarmuus on sitä suurempi, mitä kauempana tarkastelupiste sijaitsee. Epävarmuuden voidaan arvioida olevan alle 500 metrin etäisyydellä ±3 dB.

Taulukossa 2 on esitetty laskennassa käytetyt laskentaparametrit.

Taulukko 2. Laskentaparametrit

Parametri	Käytetty arvo
Laskentaruudukon koko	5 x 5 m^2
Laskentakorkeus	2 m
Melutason laskentaetäisyys	3000 m (kiinteät lähteet) ja 1000 m (liikenne)
Maanpinnan akustinen kovuus	Tien pinta 0 (kova) Veden pinta 0 (kova) Alue rakennusten alapuolella 0 (kova) Alue rautatien alapuolella 1 (pehmeä) Muu ympäristö 1 (pehmeä)
Rakennusten heijastus	Absorptiokerroin 0,2 (lähes täysin kova)
Heijastusten lukumäärä	1

5.2 Lähtötiedot

5.2.1 Maastoprofiili ja rakennukset

Laskennassa käytetty maastomalli hankittiin Maanmittauslaitokselta. Lisäksi Metsä-Botnialta ja Stora Ensolta saatiin tarkemmat teollisuusalueen rakennusten sijaintikartat. Melukarttaliitteissä on merkitty

- asuinrakennukset mustalla
- lomarakennukset sinisellä
- Stora Enson alueella olevat asuinrakennukset (ei asuinkäytössä) turkoosilla
- Tallikujan päiväkoti ja Pulpin koulu ruskealla
- muut rakennukset harmaalla.

Merkinnät perustuvat pääosin Maanmittauslaitoksen aineistoon.

5.2.2 Kiinteät melulähteet

Melulähteiden mitatut äänitehotasot sekä toiminta-ajat on esitetty liitteessä 4. Liitteessä 3 on esitetty melulähteiden sijainti teollisuusalueella. Taulukossa 3 on esitetty melulähteiden äänitehotasot suuruusjärjestyksessä.

Taulukko 3. Melulähteiden äänitehotasot, Stora Enso. Äänitehotasoissa ei ole huomioitu mahdollista kapeakaistaisuutta tai impulssimaisuutta.

Melulähde nro	**Tunniste**	**Huomiot**	L_{WA} **[dB]**
S3	Lajittelukuljetin	Pituus n. 200 m	121
S5	Sahaan syöttö		119
S1	Kuorimon syöttö		118
S2	Hylkykuljetin		116
S11	Purunpoistopuhallin		112
S14	Sykloni (purunpoistoputkiston pää)		111
S16	Rekan lastaus trukilla		110
S10	Trukki	Useita	108
S8	Lajittelulokeristo, pohjoinen seinä		107
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä		107
S4	Kuljettimet, sivutuotevarasto		107
S17	Pyöräkuormaaja		105
S13	Purunpoistoputkisto		104
S7	Rimakuljetin ja hakekuljetin		99
S12	Purunpoistopuhallin		97
S6	Purunsiirtopuhallin ja alusrautakuljetin		96

Tieliikenne

Mallinnuksessa käytetyt tieliikennetiedot on esitetty taulukossa 4. Teollisuusalueella sekä mittaportin ja Haukilahdentien välissä nopeusrajoitus on 30 km/h. Muualla ajonopeutena on käytetty 50 km/h. Taulukoissa esitetty KVL liikennemäärä on molempien ajosuuntien yhteenlaskettu ajoneuvomäärä.

Taulukko 4. Tieliikennetiedot, Stora Enso

Tie / osuus	**KVL [kpl]**	**Päiväajan osuus [%]**	**Raskaiden osuus [%]**
Henkilöliikenne itäportille (Saimaantie)	30	50	0
Henkilöliikenne konttorille (Saimaantie)	170	50	0
Henkilöliikenne trukkitallin pikkuportille (Saimaantie)	24	50	0
Raskasliikenne itäportille (Saimaantie)	60	100	100
Raskasliikenne (Teollisuustie)	88	93,75	100
Raskasliikenne (sahatavara)	34	93,75	100

Rautatieliikenne

Mallinnuksessa käytetyt junamäärät, ajonopeudet ja pituudet on esitetty taulukoissa 5 – 6. Teollisuusalueella nopeusrajoitus on 30 km/h. Muualla ajonopeutena on käytetty 40 km/h. Nopeuden vaihtelun vaikutus on alle 1 dB suuntaan tai toiseen.

Taulukoiden 5 – 6 junatiedoista laskettiin metrin pituista rataosaa vastaava äänitehotaso L_{W0} [dB] oktaaveittain. Laskettu äänitehotaso on esitetty taulukossa 7. Tehotasot vastaavat 30 km/h nopeudella kulkevia junia.

Taulukko 5. Sahatavarakuljetusten junatiedot, Stora Enso

		Nykytilanne			
Tyyppi	Selitys	Päiväajan osuus [%]	Yöajan osuus [%]	Kok. pituus [m]	Nopeus [km/h]
F-TaJu	Suomalaisista tavaravaunuista koostuvat tavarajunat	100	0	96	30[1]/40[2]

Taulukko 6. Raaka-ainekuljetusten junatiedot, Stora Enso

		Nykytilanne			
Tyyppi	Selitys	Päiväajan osuus [%]	Yöajan osuus [%]	Kok. pituus [m]	Nopeus [km/h]
F-TaJu	Suomalaisista tavaravaunuista koostuvat tavarajunat	100	0	208	30[1]/40[2]

Taulukko 7. Junaradan äänitehotaso, Stora Enso

		Taajuus [Hz] // Äänitehotaso L_{W0} [dB]							
	Klo	63	125	250	500	1000	2000	4000	A
Sahatavara	7–22	60,0	71,0	67,1	52,2	43,9	47,9	45,5	60,9
Raaka-aine	7–22	63,3	74,3	70,5	55,5	47,3	51,2	48,8	64,2

5.3 Suoritetut laskennat

Raportissa on mallinnettu seuraava tilanne (melukartta on esitetty kahdella eri mittakaavalla):

– Stora Enso Timber Oy:n Honkalahden sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq,7\text{-}22}$ ja yöajan keskiäänitaso $L_{Aeq,22\text{-}7}$.

6 LASKENTATULOKSET

Laskentatulokset on esitetty liitteinä olevissa melukartoissa. Melukartoissa keskiäänitasot on esitetty 5 dB:n välein melualueina. Impulssi- tai kapeakaistakorjauksia ei melukarttoihin ole tehty.

Seuraavassa esitetään laskentatulokset tiivistetysti. Liitteinä olevista melukartoista voi melutasoja tarkastella yksityiskohtaisemmin.

Sahan melulähteiden ja liikenteen aiheuttama

- päiväajan keskiäänitaso on
    - kaikilla asuinrakennuksilla alle 55 dB
    - viidellä lomarakennuksella yli 45 dB (kolme näistä on Huvilatien varrella tonteilla, joissa on myös vakituinen asuinrakennus)
    - Tallikujan päiväkodin alueella suurimmillaan noin 55 dB
- yöajan keskiäänitaso on
    - kaikilla asuinrakennuksilla alle 50 dB
    - viidellä lomarakennuksella yli 40 dB (kolme näistä on Huvilatien varrella tonteilla, joissa on myös vakituinen asuinrakennus).

7 MELUMITTAUKSET TEOLLISUUSALUEEN YMPÄRISTÖSSÄ

Teollisuusalueen ympäristössä suoritettujen melumittausten tulokset on esitetty teollisuusalueen yhteismeluselvityksessä PR-Y1454 (23.11.2009). Melumittaukset sisältävät koko teollisuusalueen aiheuttaman melun. Melumittaustulokset ja mallinnustulokset vastaavat toisiaan hyvällä tarkkuudella.

8 MERKITTÄVIMMÄT MELULÄHTEET

Kuvassa 3 on esitetty kolme sahan ympäristöstä valittua tarkastelupistettä. Pisteissä 1 ja 3 on vakituinen asuinrakennus ja pisteessä 2 päiväkoti.

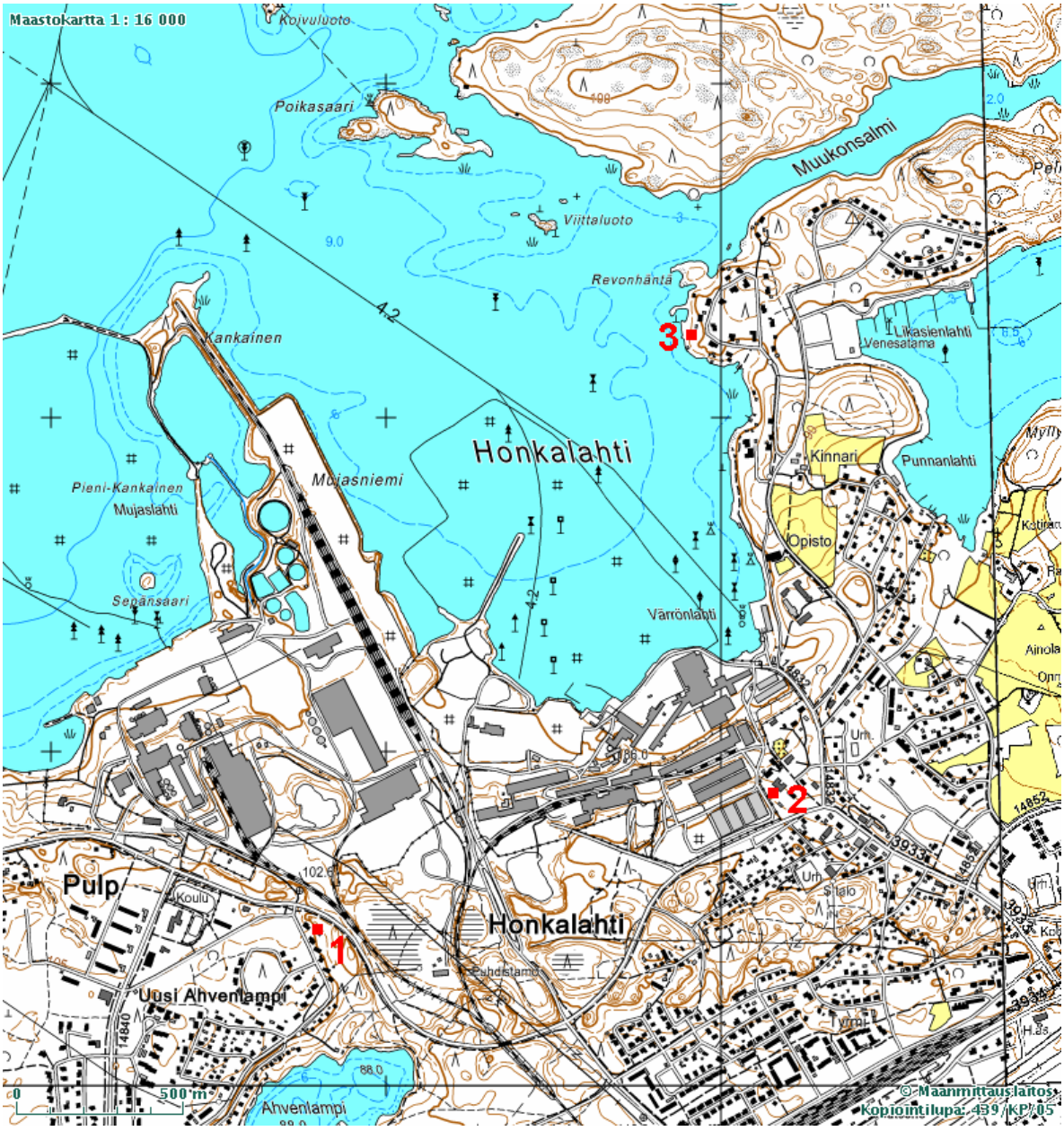

Kuva 3. Tarkastelupisteiden sijainti.

Taulukossa 8 on esitetty viisi päiväajan merkittävintä melulähdettä ko. tarkastelupisteisiin. Mahdolliset meluntorjuntatoimenpiteet tulee ensisijaisesti kohdistaa näihin melulähteisiin, koska tällöin vaikutus ympäristön melutasoon on suurin.

Taulukko 8. Merkittävimmät melulähteet valittuihin tarkastelupisteisiin

Tarkastelupiste 1, päiväajan kokonaisäänitaso 50 dB		
Melulähde nro	**Tunniste**	**Päiväajan äänitaso [dB]**
S3	Lajittelukuljetin	45,8
S1	Kuorimon syöttö	44,8
S5	Sahan syöttö	43,2
S16	Rekan lastaus trukilla	32,9
	Rekkaliikenne	29,1
Tarkastelupiste 2, päiväajan kokonaisäänitaso 54 dB		
S10	Trukki	53,0
S9	Lajittelulokeristo, eteläinen seinä	41,4
S5	Sahan syöttö	38,2
S3	Lajittelukuljetin	37,3
S2	Hylkykuljetin	35,2
Tarkastelupiste 3, päiväajan kokonaisäänitaso 51 dB		
S5	Sahan syöttö	46,5
S3	Lajittelukuljetin	45,7
S1	Kuorimon syöttö	41,5
S2	Hylkykuljetin	41,2
S8	Lajittelulokeristo, pohjoinen seinä	35,7

9 TULOSTEN TARKASTELUA

Tulosten perusteella

- päivä- ja yöajan keskiäänitaso toteuttaa (alittaa) ohjearvot kaikilla asuinrakennuksilla
- päivä- ja yöajan keskiäänitaso ylittää ohjearvot viidellä lomarakennuksella
    - kolme lomarakennuksista on Huvilatien varrella ja kaksi Muukonsaaressa
- merkittävimmät melulähteet ovat puun käsittelyyn liittyvät kuljettimet ja syöttimet. Tallikujan päiväkodin pihalle trukkien melu on merkittävin.

10 LISÄTIETOJA

Jani Kankare
Promethor Oy
Hämeenkatu 32 E 46
20700 Turku

puh. 040 574 0028
sp. jani.kankare@promethor.fi

11 KIRJALLISUUS

1. Kragh J, Andersen B & Jacobsen J, Environmental noise from industrial plants. General prediction method. Danish Acoustical Laboratory, report 32. Lyngby 1982. 54 s. + liitt. 35 s.
2. Nielsen H. L et al., Road traffic noise. Nordic prediction method. TemaNord 1996:525. Århus 1996. 74 s. + liitt. 36 s.
3. Nielsen H. L et al., Railway Traffic Noise. The Nordic Prediction Method. TemaNord 1996:524. Århus 1996. 65 s. + liitt. 8 s.
4. Ympäristöministeriö. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992.

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

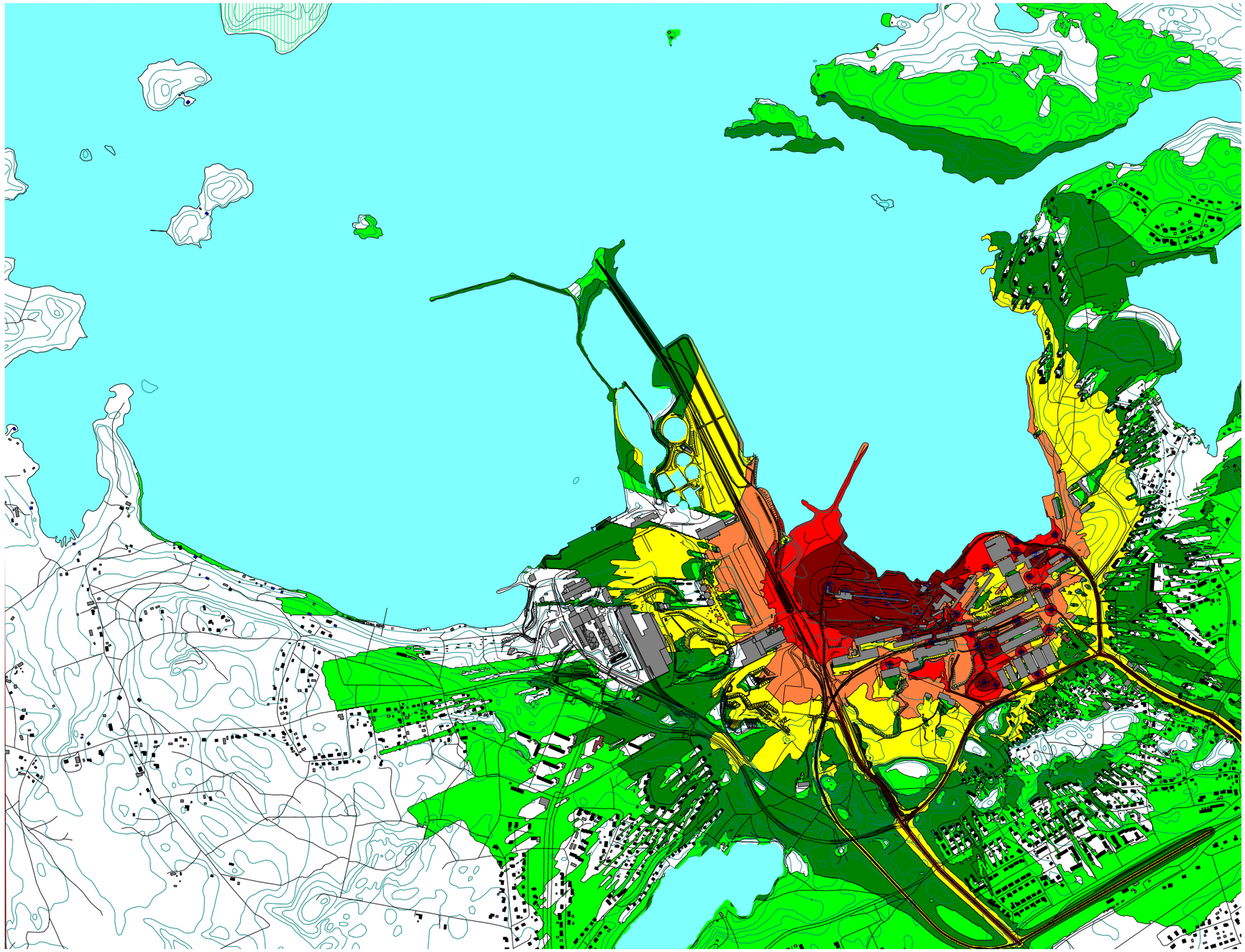

N
W E
S

> 40.0 dB(A)
> 45.0 dB(A)
> 50.0 dB(A)
> 55.0 dB(A)
> 60.0 dB(A)
> 65.0 dB(A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1457

Liite 1A. Stora Enso Timber Oy:n sahan melulähteet ja liikenne.

Päiväajan keskiäänitaso LAeq,7-22.
7.12.2009.

3575500 3576000 3576500 3577000 3577500 3578000 3578500 3579000 3579500 3580000 3580500 3581000 3581500

6783000 6782500 6782000 6781500 6781000 6780500 6780000

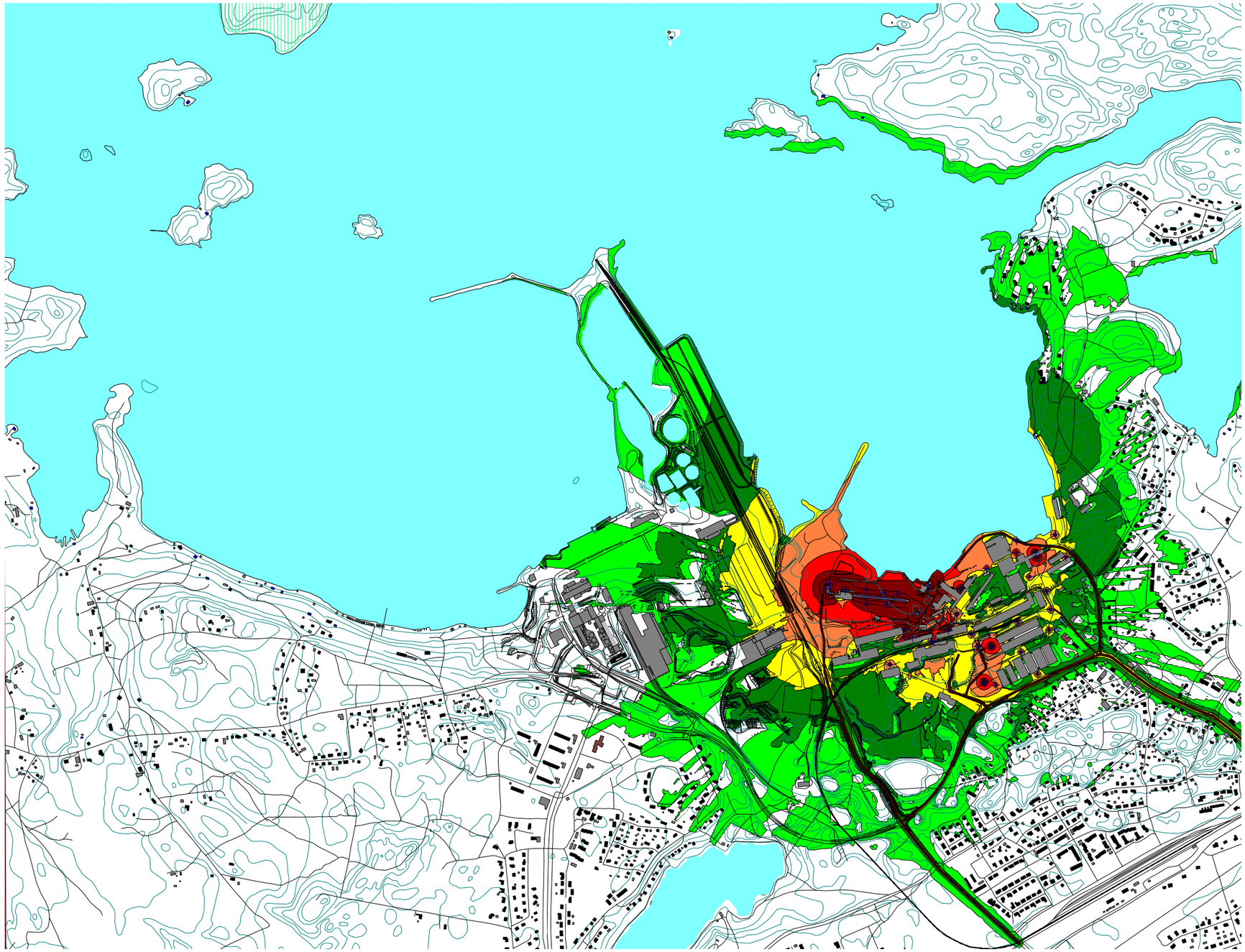

N
W E
S

> 40.0 dB(A)
> 45.0 dB(A)
> 50.0 dB(A)
> 55.0 dB(A)
> 60.0 dB(A)
> 65.0 dB(A)

Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:17000 (A3)	PR-Y1457

Liite 1B. Stora Enso Timber Oy:n sahan melulähteet ja liikenne.

Yöajan keskiäänitaso LAeq,22-7.
7.12.2009.

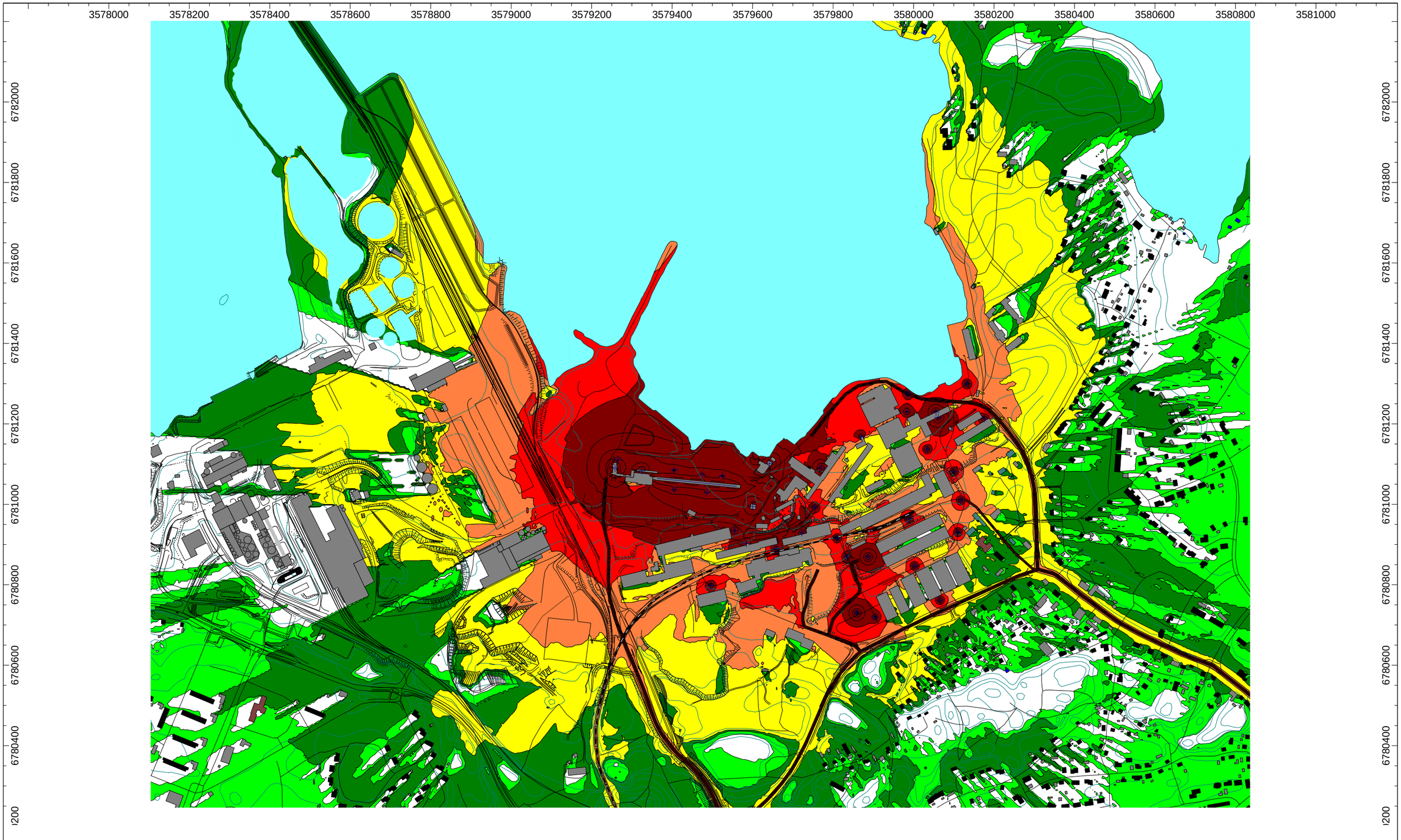

> 40.0 dB(A) > 45.0 dB(A) > 50.0 dB(A) > 55.0 dB(A) > 60.0 dB(A) > 65.0 dB(A)	Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:9000 (A3)	PR-Y1457
	Liite 2A. Stora Enso Timber Oy:n sahan melulähteet ja liikenne.		
	Päiväajan keskiäänitaso LAeq,7-22. 7.12.2009.		

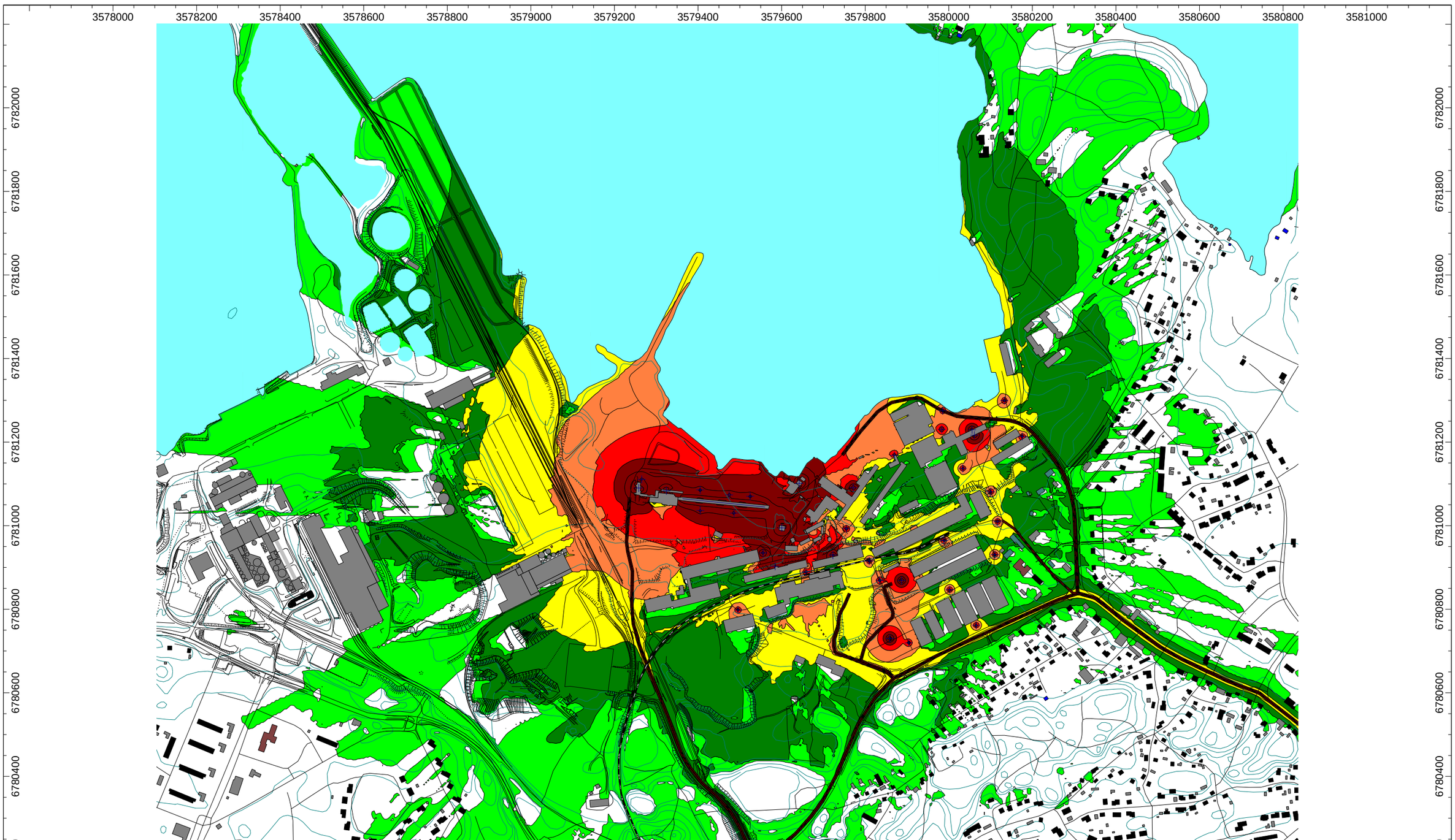

N W E S	> 40.0 dB(A) > 45.0 dB(A) > 50.0 dB(A) > 55.0 dB(A) > 60.0 dB(A) > 65.0 dB(A)	Laskentakorkeus 2 m maan pinnasta	Mittakaava 1:9000 (A3)	PR-Y1457
		Liite 2B. Stora Enso Timber Oy:n sahan melulähteet ja liikenne.		
		Yöajan keskiäänitaso LAeq,22-7. 7.12.2009.		

N

W E

S

	Mittakaava 1:3000 (A3)	PR-Y1457
Liite 3 - Melulähteet.		
Stora Enso.		

Havaintopiste S1

Tunniste: Kuorimon syöttö

Sijainti: kuorimo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- kolinaa.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

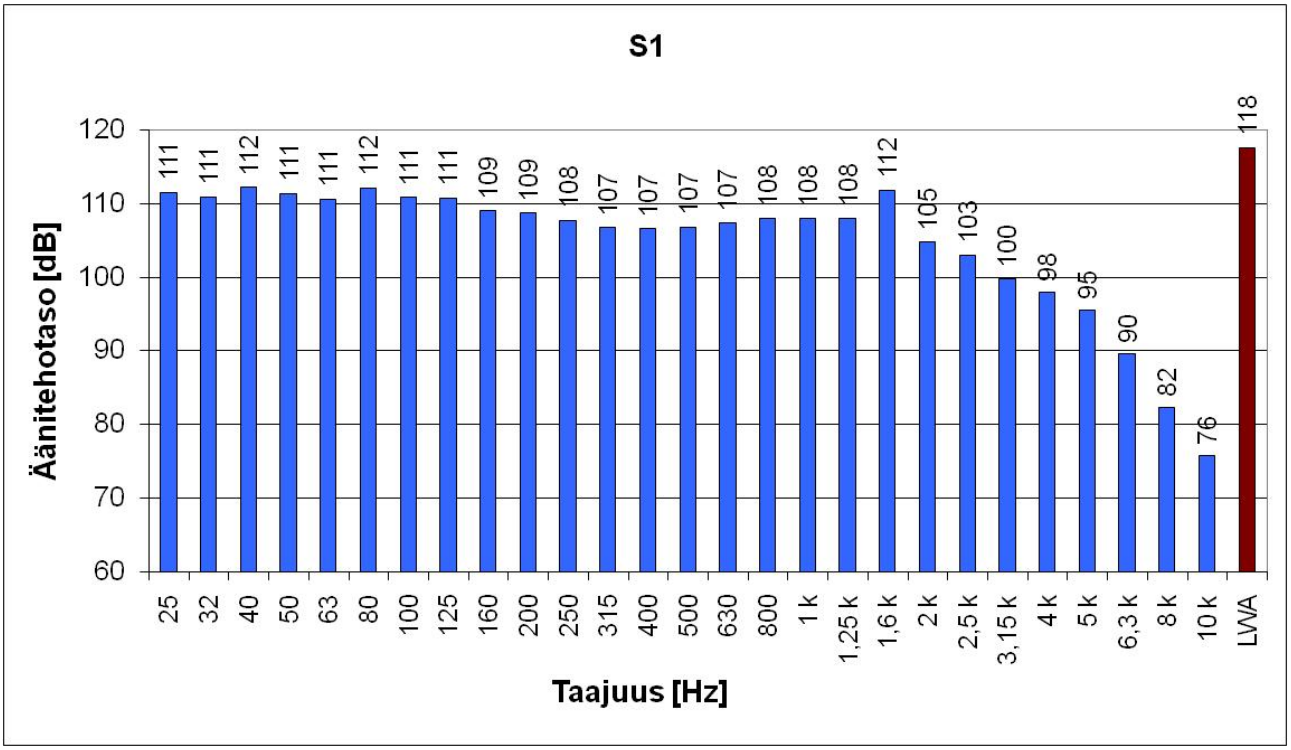

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	116	116	115	113	112	113	113	103	90	118

Havaintopiste S2

Tunniste: Hylkykuljetin

Sijainti: kuorimo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- kolinaa
- impulssimainen.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

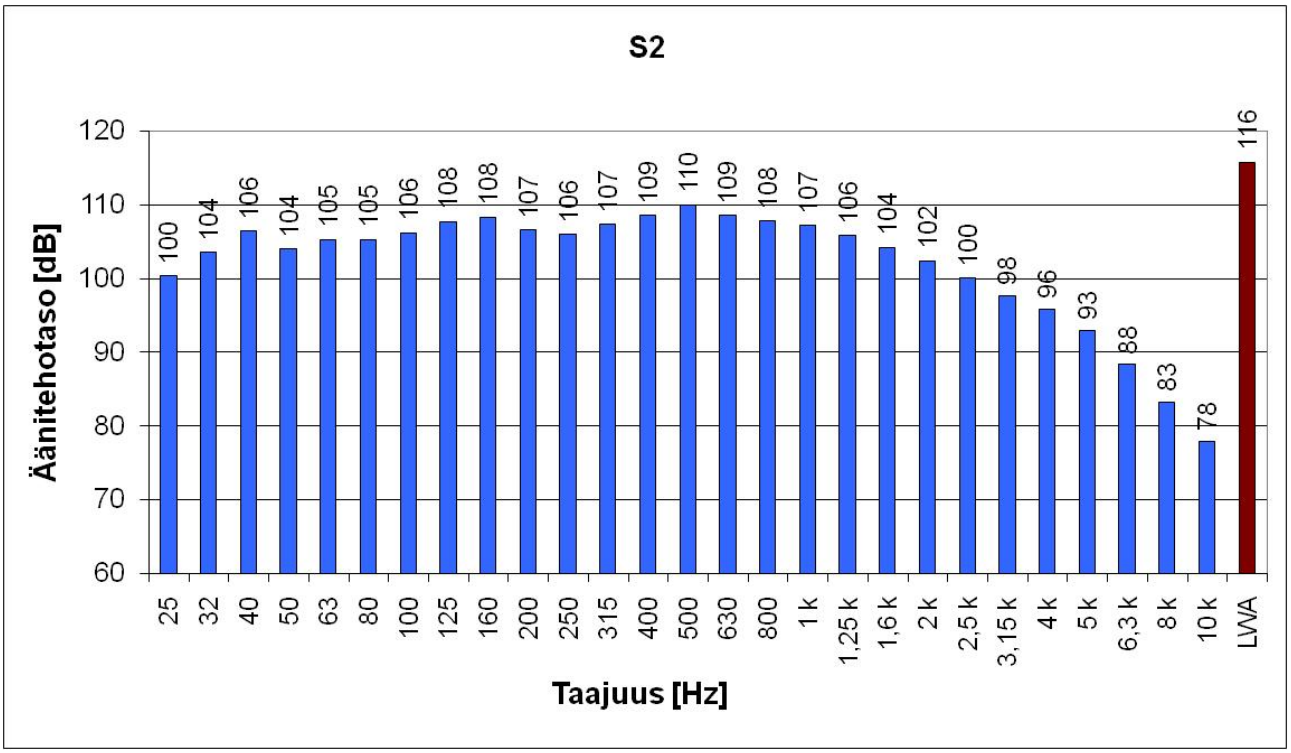

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	109	110	112	111	114	112	107	101	90	116

Havaintopiste S3

Tunniste: Lajittelukuljetin

Sijainti: kuorimo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- kolinaa
- impulssimainen.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

Huom! Ilmoitettu äänitehotaso on yhtä metriä kohti. Kuljettimen pituus on noin 200 m.

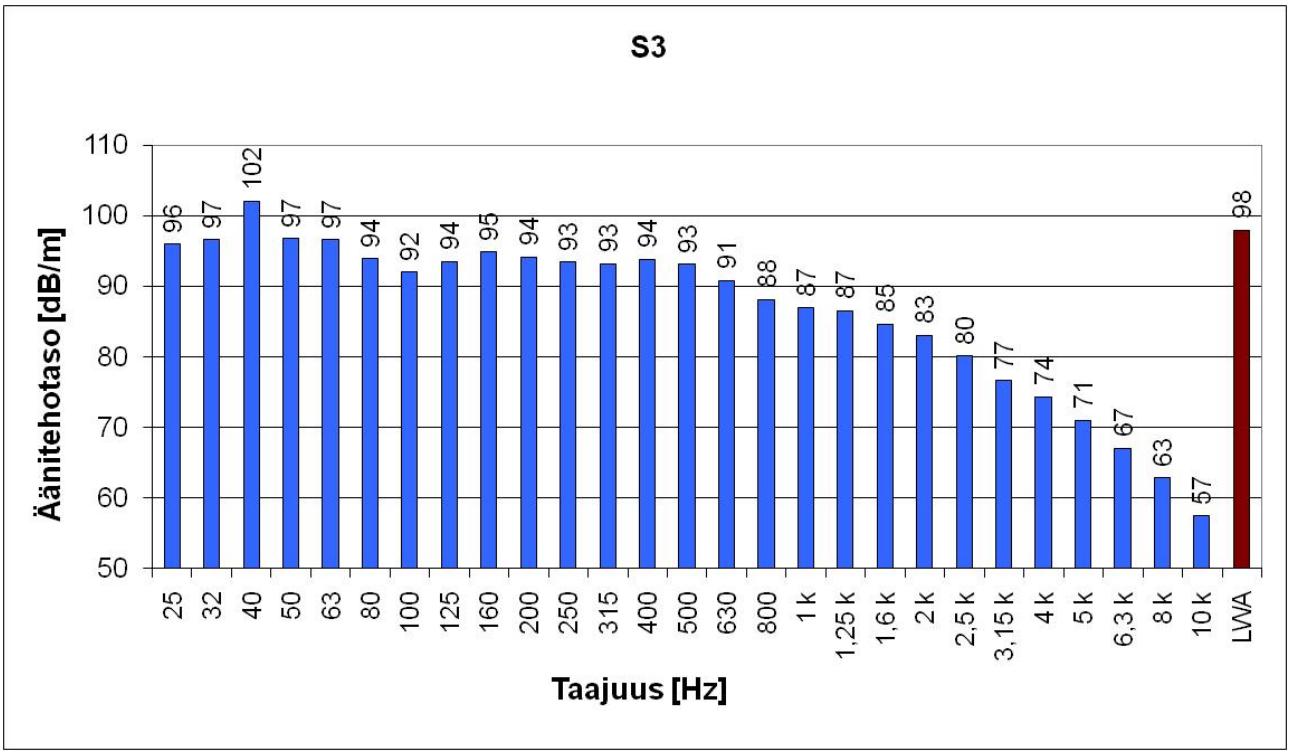

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB/m)	104	101	98	98	98	92	88	79	69	98

Havaintopiste S4

Tunniste: Kuljettimet, sivutuotevarasto

Sijainti: sahaamo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- tasainen kohina.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

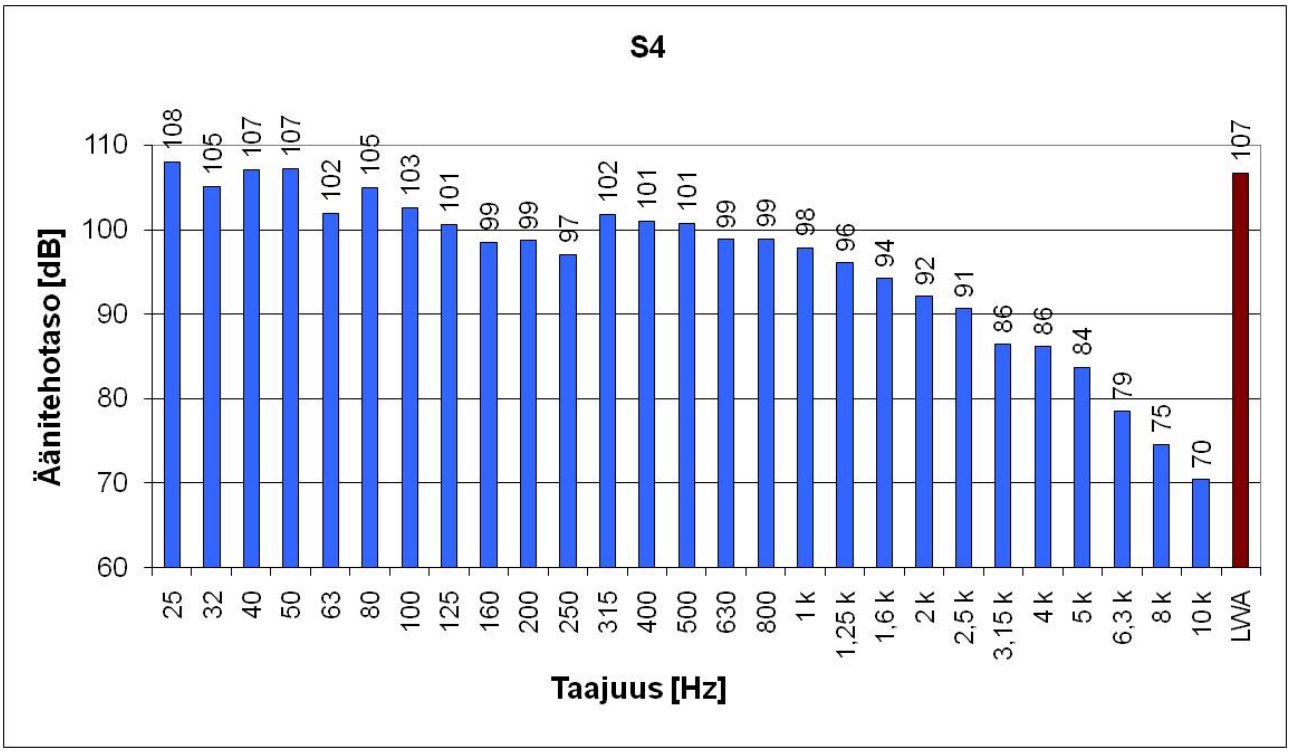

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	112	110	106	104	105	103	97	90	80	107

Havaintopiste S5

Tunniste: Sahaan syöttö

Sijainti: sahaamo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- impulssimainen.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

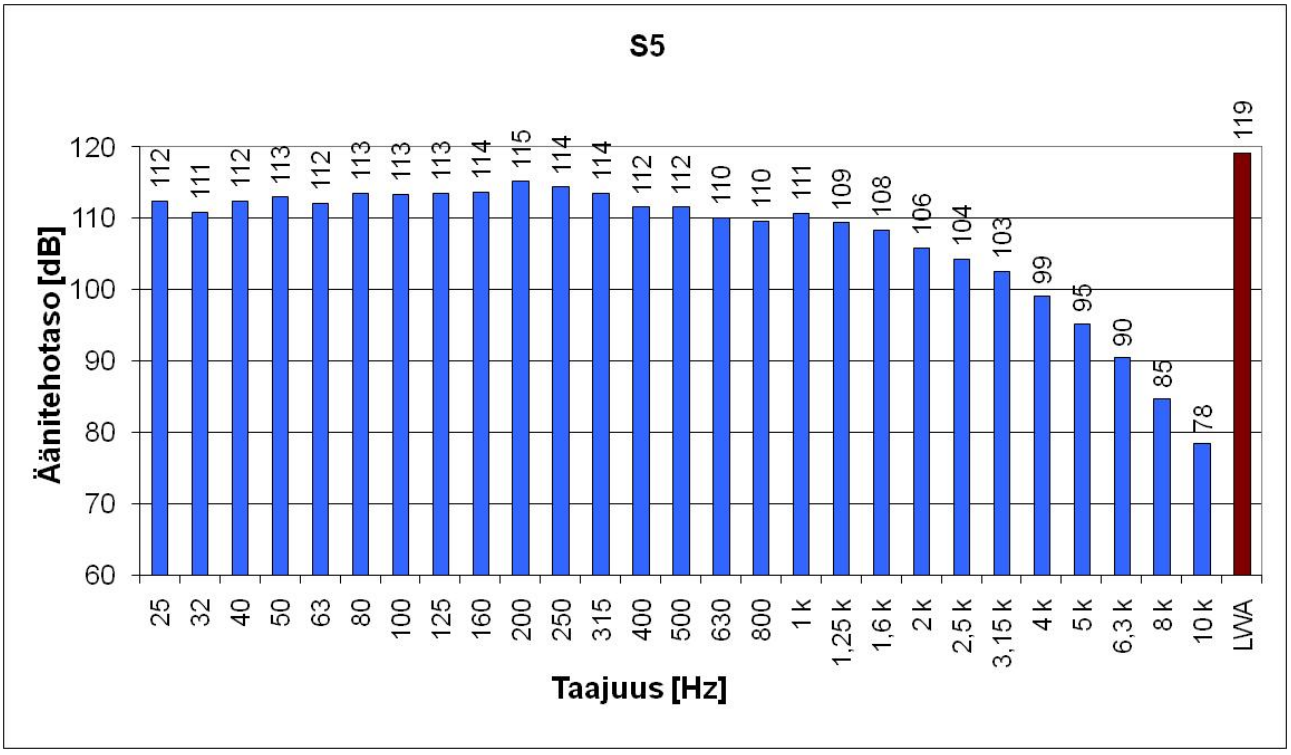

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	117	118	118	119	116	115	111	105	92	119

Havaintopiste S6

Tunniste: Purunsiirtopuhallin ja alusrautakuljetin

Sijainti: Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- kohinaa
- ”mekaanikan ääntä”.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

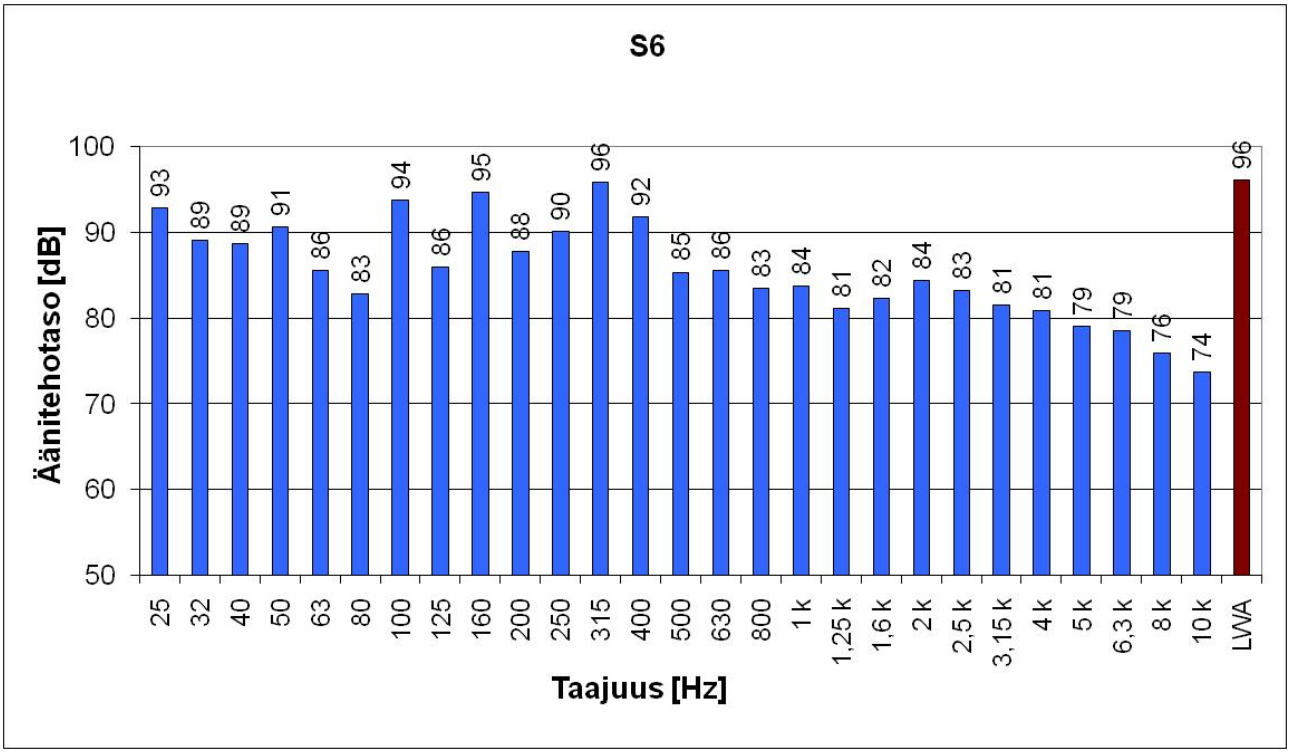

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	95	92	98	97	94	88	88	85	81	96

Havaintopiste S7

Tunniste: Rimakuljetin ja hakekuljetin

Sijainti: jäähdytyskatos, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- ”mekaanikan ääntä”.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

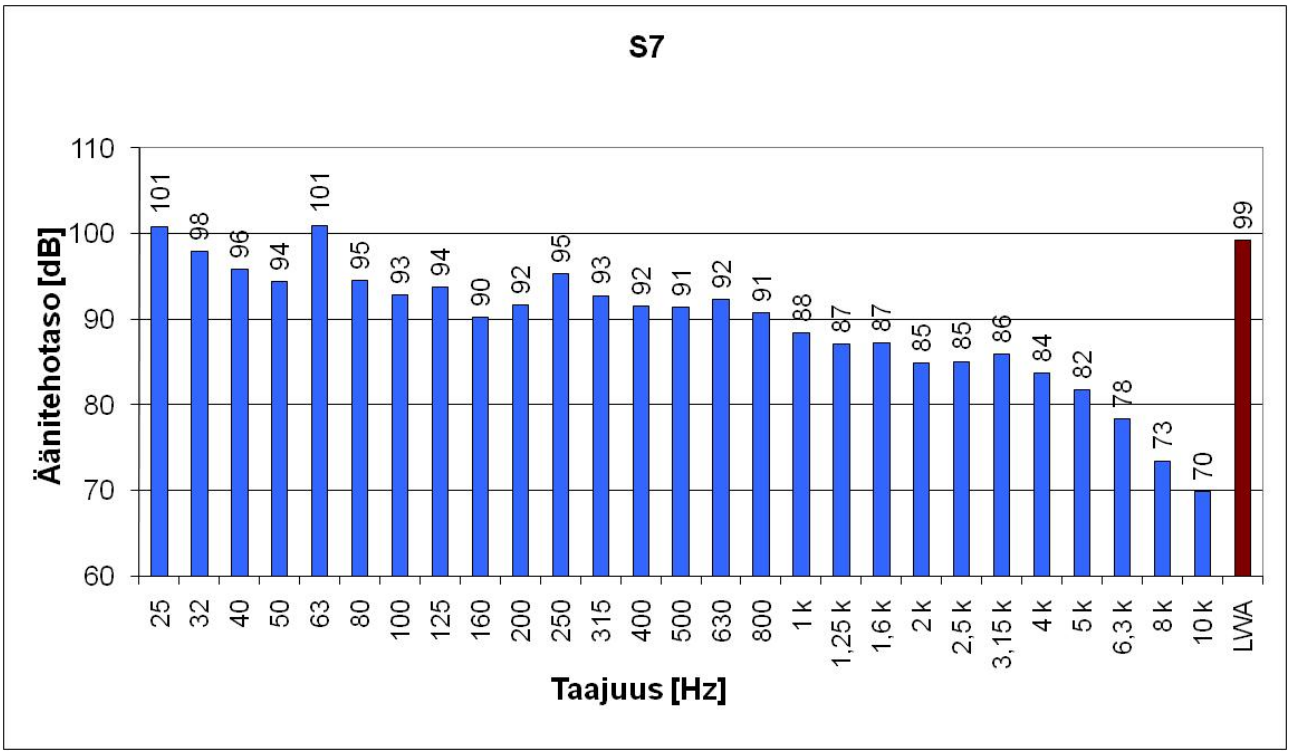

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	103	103	97	98	97	94	91	89	80	99

Havaintopiste S8

Tunniste:Lajittelulokeristo, pohjoinen seinä

Sijainti: tasaamo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- impussimainen
- kapeakaistainen taajuudella 125 Hz
- suuntaava.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

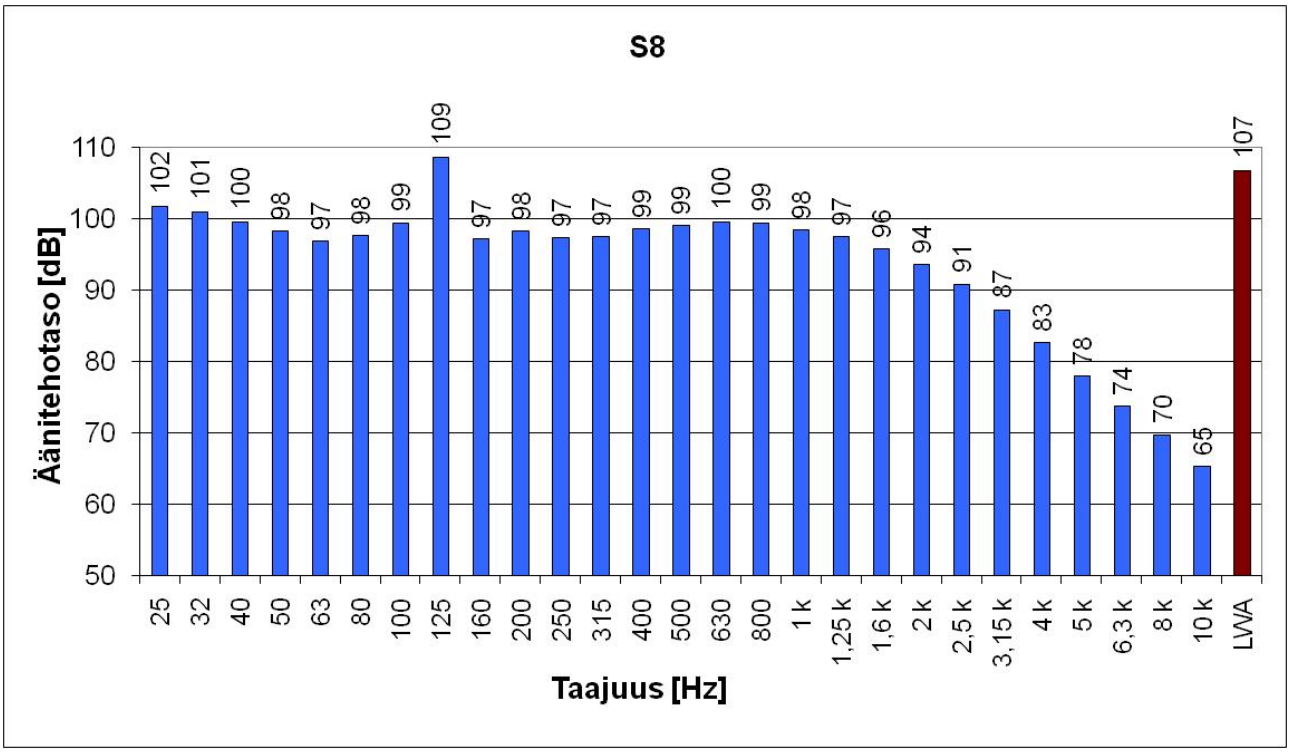

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	106	102	109	102	104	103	99	89	76	107

Havaintopiste S9

Tunniste: Lajittelulokeristo, eteläinen seinä

Sijainti: tasaamo, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- impussimainen
- suuntaava.

Käyntiaika:
- klo 6–23.

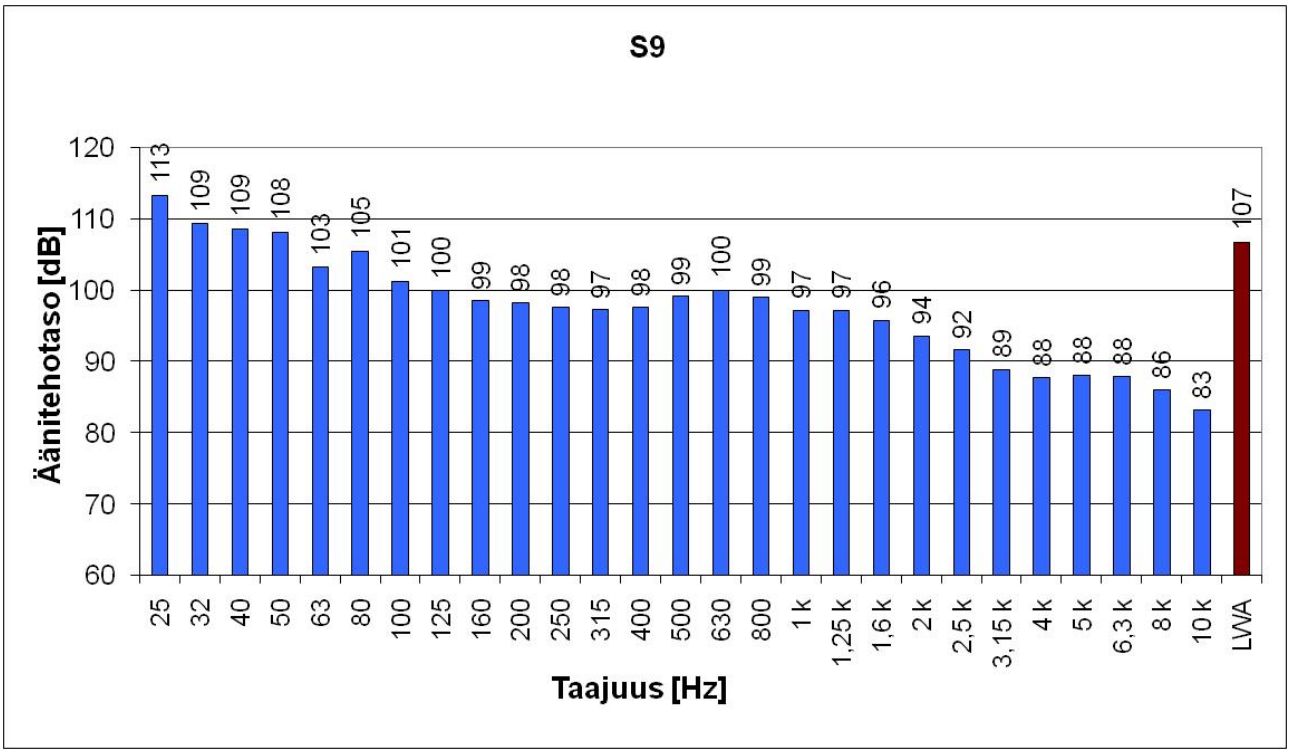

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	116	111	105	102	104	103	99	93	91	107

Havaintopiste S10

Tunniste: Trukki

Sijainti: varastoalue, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- moottoriääni.

Käyntiaika:
- klo 6–23
- aamuvuorossa 6 trukkia ja iltavuorossa 3 trukkia
- käyttöaste 30% työajasta.

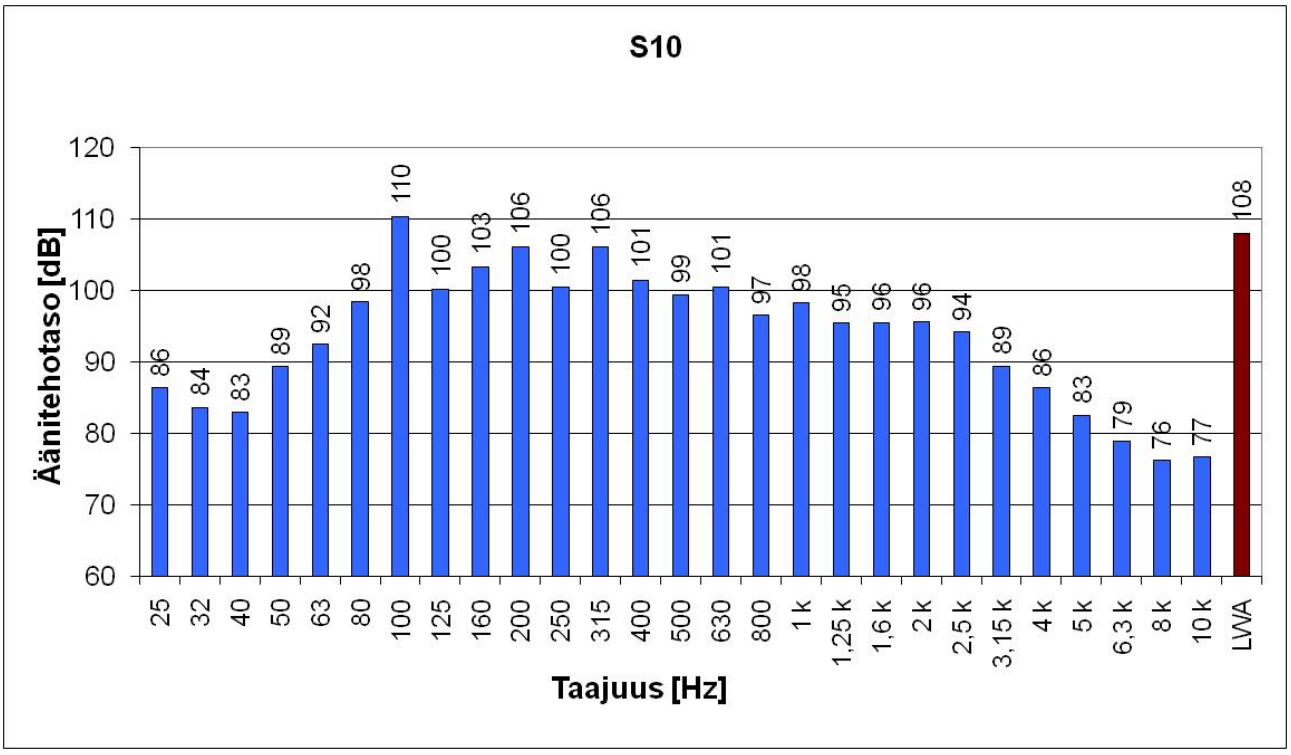

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	89	100	111	110	105	102	100	92	82	108

Havaintopiste S11

Tunniste: Purunpoistopuhallin

Sijainti: jalostus 1, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- tasainen kohina.

Käyntiaika:
- klo 6–14.

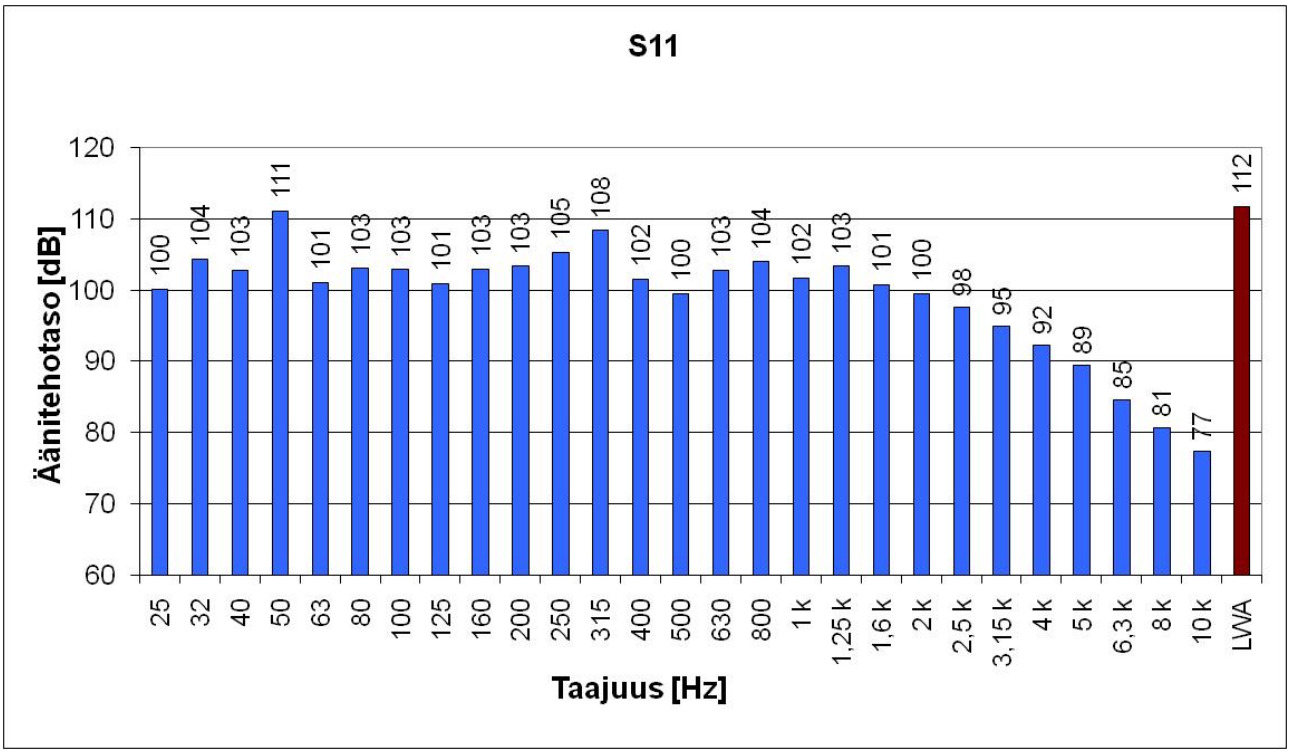

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	107	112	107	111	106	108	104	97	87	112

Havaintopiste S12

Tunniste: Purunpoistopuhallin

Sijainti: jalostus 2, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- tasainen kohina.

Käyntiaika:
- klo 6–14.

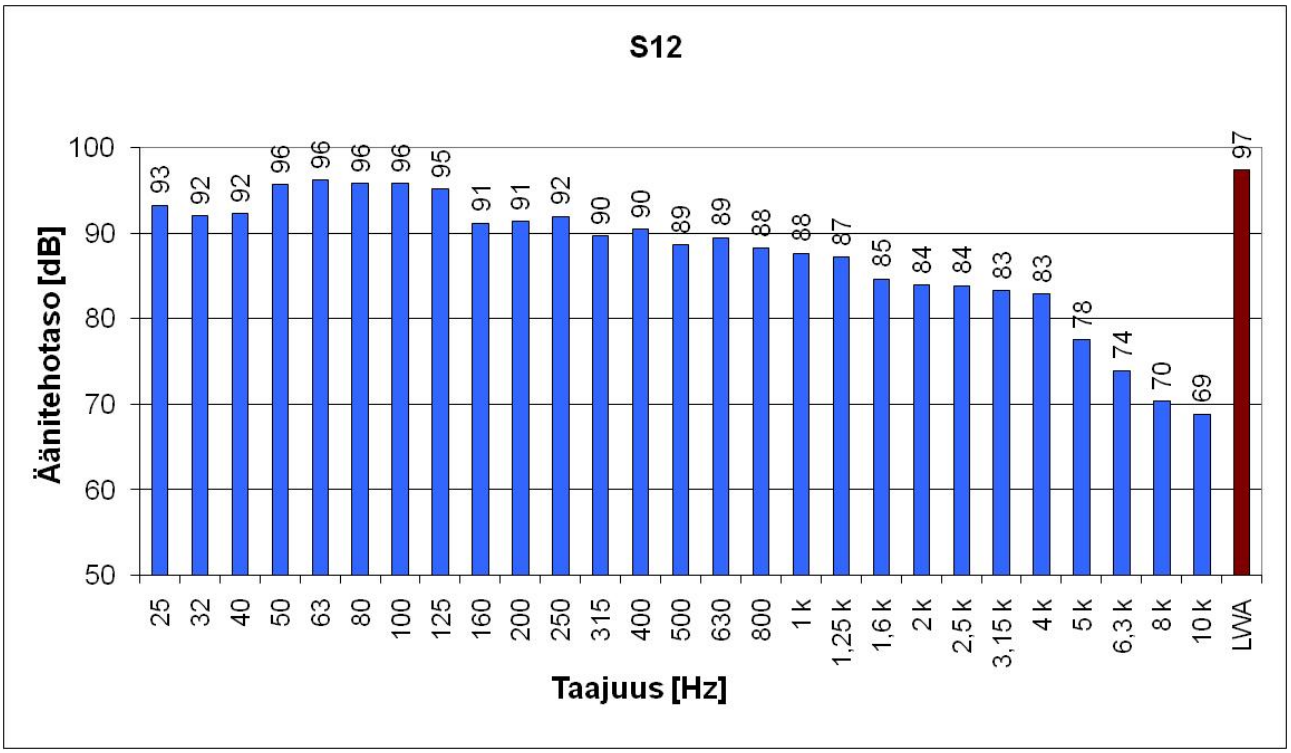

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	97	101	99	96	94	92	89	87	76	97

Havaintopiste S13

Tunniste: Purunpoistoputkisto

Sijainti: jalostus 3, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- tasainen kohina
- kapeakaistainen taajuudella 63 Hz.

Käyntiaika 24 h.

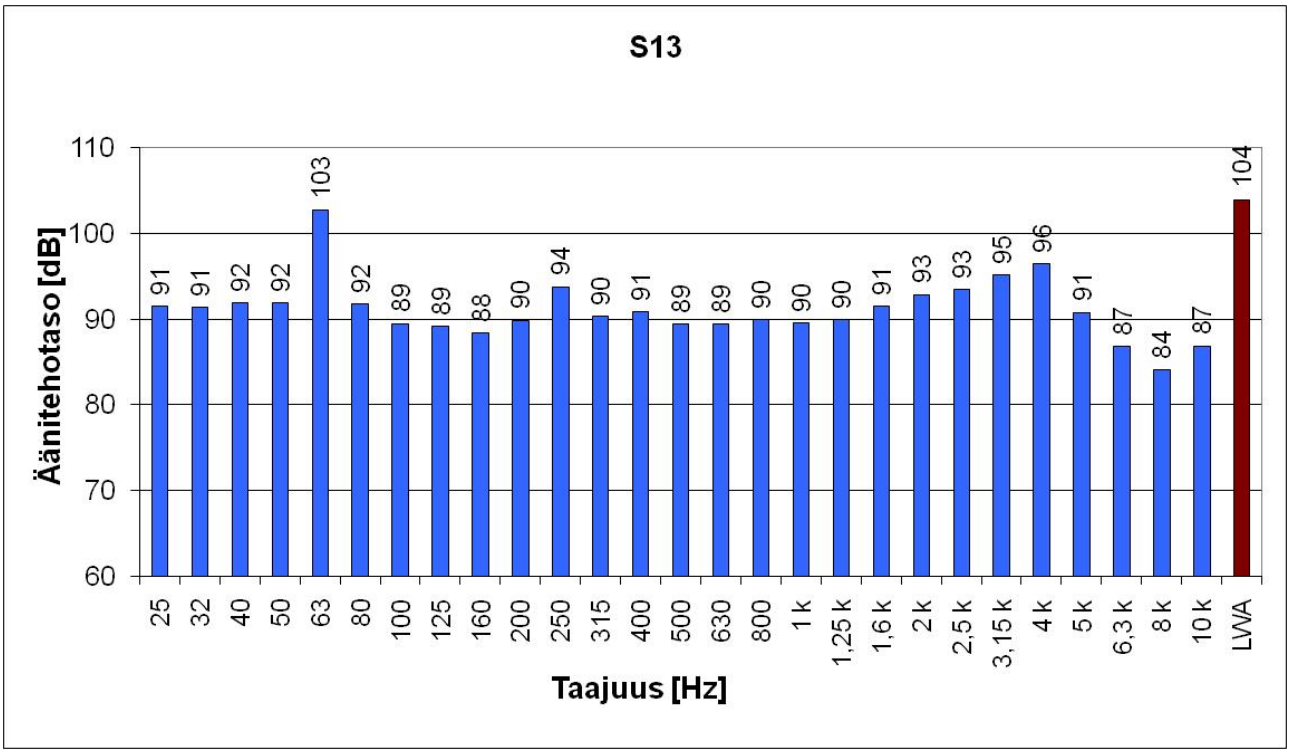

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	96	103	94	96	95	95	97	100	91	104

Havaintopiste S14

Tunniste: Sykloni (purunpoistoputkiston pää)

Sijainti: Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- tasainen kohina
- kapeakaistainen taajuudella 63 Hz.

Käyntiaika 24 h.

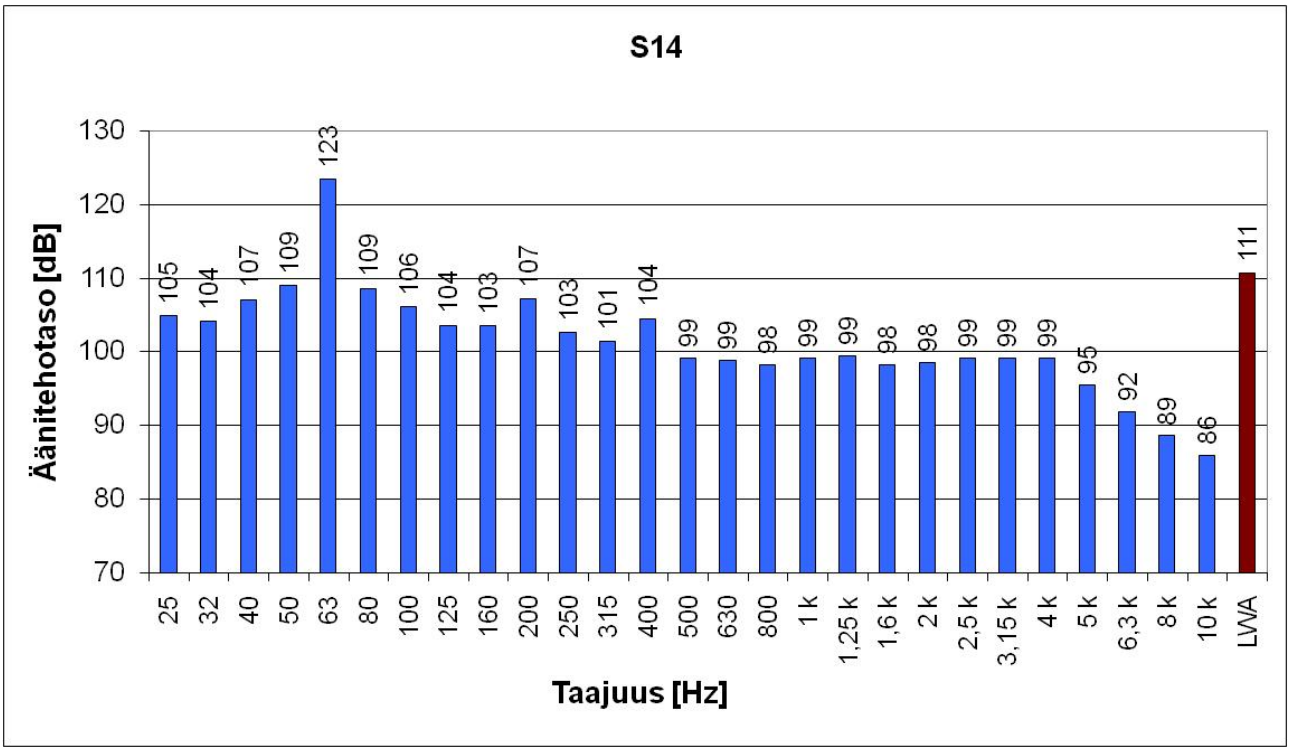

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	110	124	109	109	106	104	103	103	94	111

Havaintopiste S16

Tunniste: Rekan lastaus trukilla

Sijainti: lastausalue, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- moottoriääni
- lastausääni.

Käyntiaika:
- klo 6–23
- melua tuottavaa toimintaa yhteensä 8,5 h.

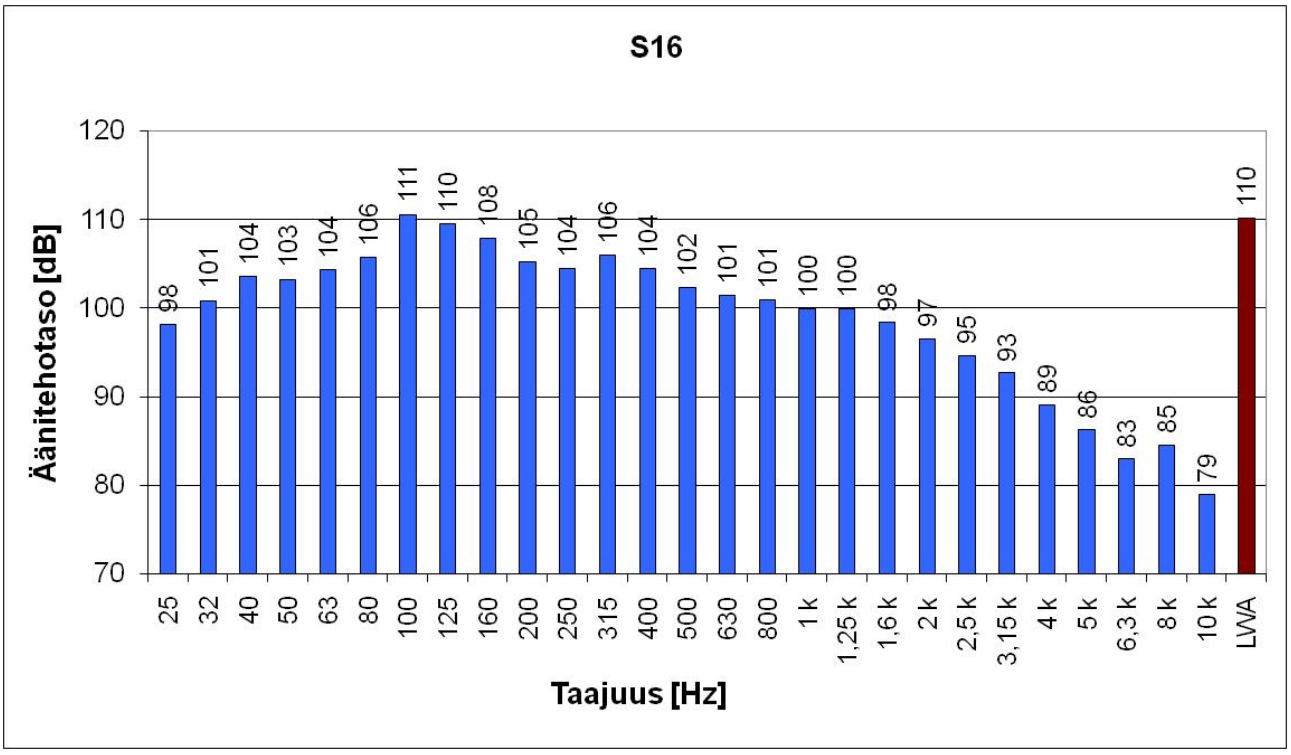

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	106	109	114	110	108	105	102	95	87	110

Havaintopiste S17

Tunniste: Pyöräkuormaaja

Sijainti: tukkikenttä, Stora Enso

Äänilähteen kuvaus:
- moottoriääni
- lastausääni.

Käyntiaika:
- klo 6–23
- toiminnassa 50% työajasta.

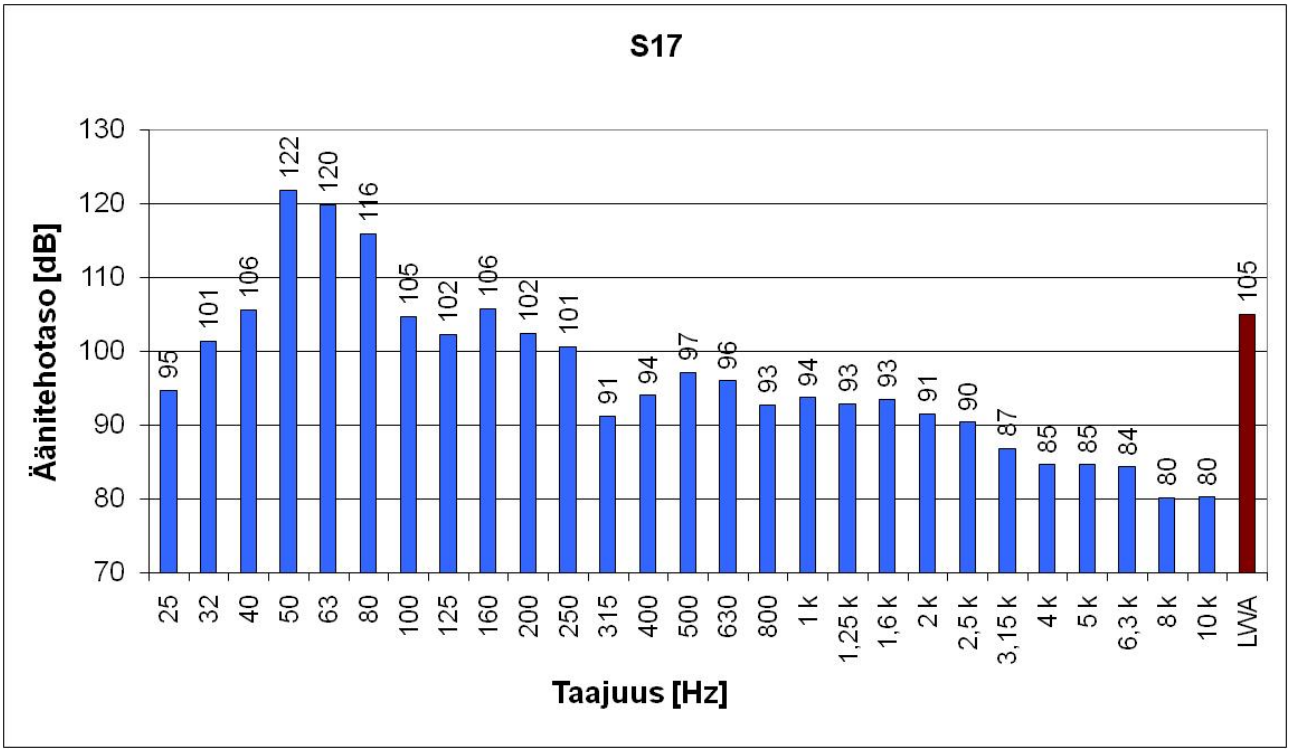

Oktaavikaista-taajuus (Hz)	31,5	63	125	250	500	1 k	2 k	4 k	8 k	Kokonaistehotaso L_{WA} (dB)
L_W (dB)	107	125	109	105	101	98	97	90	87	105

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

LIITE 11

MUISTIO (OTE)

22.6.2016

ASEMAKAAVOJA KOSKEVA VIRANOMAISNEUVOTTELU (MRL 66 §, MRA 26 §)

Aika Keskiviikko 22.6.2016 klo 10.15–13.00

Paikka Lappeenrannan kaupungintalo, Villimiehenkatu 1, 2. kerros, Teknisen lautakunnan kokoushuone

Osallistujat:

Kaakkois-Suomen ELY-keskus:
Harri Kuivalainen, alueidenkäyttöpäällikkö
Pekka Kosunen, lakimies

Lappeenrannan kaupunki:
Pasi Leimi, vs. tekninen johtaja
Maarit Pimiä, kaupunginarkkitehti
Matti Veijovuori, asemakaava-arkkitehti
Julia Virkkala, kaavoitusarkkitehti
Anni Hiltunen, kaavasuunnittelija (saapui 12.30)
Niina Seppäläinen, kaavasuunnittelija
Elina Moisio, ts. kaavasuunnittelija
Hanna-Maija Marttinen, kaavavalmistelija
Päivi Salminen, vs. rakennustarkastaja (saapui 12.55)
Esko Kivistö, tontti-insinööri
Katri Tolvanen, tilakeskuksen johtaja (poistui 12.00)

Lapppeenrannan seudun ympäristötoimi:
Ilkka Räsänen, ympäristönsuojelupäällikkö

Liikennevirasto
Marja Sipponen-Kaapro, insinööri (poistui 11.20)
Päivi Vattulainen, tarkastaja (poistui 11.20)

Paikalle oli kutsuttu myös Museoviraston, Etelä-Karjalan museon, Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen, Etelä-Karjalan liiton ja Puolustusvoimien edustajat. Etelä-Karjalan museon ja Liikenneviraston ennakkoon toimittamat kommentit käytiin läpi kokouksessa.

1. **KOKOUKSEN AVAUS**

2. **KANAVAMUSEON ASEMAKAAVAN JA TONTTIJAON MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

3. **KANAVANSUUN KOULUN ASEMAKAAVAN MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

4. **RAKUUNAMÄEN ASEMAKAAVAN JA TONTTIJAON MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

5. **ALAKYLÄN KOULUN ASEMAKAAVAN JA TONTTIJAON MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

6. **MUSTOLAN KOULUN ASEMAKAAVAN JA TONTTIJAON MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

7. **SKINNARILAN KAMPUKSEN ASEMAKAAVAN MUUTOS (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

8. **HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN RAKENNUSTEN PURKULUPA JA ALUEEN TULEVA KÄYTTÖ (aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu)**

Tilanneselvitys

Anni Hiltunen esitteli purkuluvan lähtökohdat ja lyhyen katsauksen alueen nykytilasta. Asuinalueen rakennukset omistava Stora Enso Oyj on hakenut purkulupaa sahan entisen asuinalueen rakennuksille. Perusteluna rakennusten purkamiselle on rakennusten huonokuntoisuus ja ettei rakennuksille ole käyttöä. Purkuluvassa rakennuskannasta jäisi jäljelle ainoastaan Stora Enson käytössä oleva kerhotalo, ja alueen muut rakennukset (Mälkniemi, Tekninen konttori (entinen isännöitsijän talo, Tyttölä, Annala ja Tallihovi) purettaisiin.

Lappeenrannan kaavoitukselta ei ole pyydetty lausuntoa rakennusten purkamisesta, materiaalina on vain Etelä-Karjalan museon lausunto, jossa toivotaan, että Tallihovin kulma säilyisi (Tallihovi, Siskola, Kerho ja Annala), jolloin maakuntakaavan ma/km-merkinnän henki alueella säilyisi.

Viranomaisten näkemyksiä alueesta

Kosunen: Etelä-Karjalan museon lausunnon mukaan alueen kokonaisuudella on suurempi merkitys kuin yksittäisillä rakennuksilla. Alueen arvo laskee, jos osa rakennuksista puretaan.

Räsänen: Miten teollisuusmelu vaikuttaa mahdollisesti alueelle tulevaan asumiseen?

Hiltunen: Viimeisimmät melukartat alueelle on tehty Joutsenon keskustaajaman osayleiskaavan yhteydessä vuonna 2010.

Pimiä: Melu aiheuttaa haasteita alueen kaavoittamiselle asumiskäyttöön. Jos tämänhetkiset suojellut rakennukset puretaan, pitäisi Etelä-Karjalan museon mukaan alueen muut rakennukset säilyttää. Mikä on ELY:n ja rakennusvalvonnan näkemys asiasta?

Kuivalainen: Rakennusten purkaminen tapahtuu asemakaavan kautta.

Salminen: Rakennusvalvonta ei voi myöntää suoraan lupaa rakennusten purkamiselle, vaan rakennusten purkaminen ratkaistaan asemakaavamuutoksella.

9. Muut asiat

10. Kokouksen päättäminen
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.00.

Muistion laati

Elina Moisio

Jakelu:

Osallistujat

Lappeenrannan kaupunki:
Marjo Saukkonen
Riitta Puurtinen
Timo Kalevirta
Pentti Multaharju
Ilkka Oksman

Kaakkois-Suomen ELY-keskus:
Tuomas Talka
Tuula Tanska
Heidi Rautanen
Esa Houni

Museovirasto:
Kirjaamo

Etelä-Karjalan museo:
Laura Hesso

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:
Sara Piutunen

Etelä-Karjalan pelastuslaitos:
Jani Kanerva

Etelä-Karjalan liitto:
Marjo Wallenius

Puolustusvoimat:
1. logistiikkarykmentti, kirjaamo

Liikennevirasto
Joonas Hämäläinen
Tero Sikiö
Ville Vuokko

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

LIITE 12
RAKENTAMISOHJEISTO
LPR/1168/10.02.03.00/2018

HONKALAHDEN SAHAN ASUNTOALUEEN ASEMAKAAVAN RAKENTAMISOHJEISTO

Sisällysluettelo

1. ALUEEN KUVAUS 3
Alueen sijainti kaupunkirakenteessa 3
Nykyinen rakennuskanta ja ympäristö 3
2. OHJEEN TARKOITUS 3
3. SUUNNITTELUN ALOITUS 3
4. YLEISOHJEITA RAKENNUSTEN SIJOITTELUUN 4
5. VANHAT RAKENNUKSET 4
6. UUDISRAKENTAMINEN 5
6.1. Toimitila- ja asuinrakentaminen 5
6.2. Katot 6
6.3. Julkisivut 6
6.4. Talousrakennukset AP-korttelissa 6
7. PIHA- JA VIHERRAKENTAMINEN AP-KORTTELISSA 7
7.1. Muut rakennelmat AP-korttelissa 7
8. PIHA- JA VIHERRAKENTAMINEN KTY-KORTTELEISSA 8
9. HULEVESIEN HALLINTA 8
10. VALAISTUS 8
11. MUITA OHJEITA 8
11.1. Liikekilvet ja mainokset 9
12. YHTEYSTIETOJA 9

1. ALUEEN KUVAUS

Tämä rakentamisohje liittyy Lappeenrannan Joutsenossa sijaitsevan Honkalahden sahan asuntoalueen asemakaavan muutokseen (K2436). Ohje koskee koko asemakaavan muutosaluetta.

Alueen sijainti kaupunkirakenteessa

Alue sijaitsee Joutsenon keskustaajaman pohjoisosassa, Honkalahden kaupunginosassa. Alue rajautuu Honkalahden sahan teollisuusalueeseen, Saimaantiehen ja Haukilahdentiehen. Alueelta on matkaa Joutsenon keskustaan noin 1,5 kilometriä.

Nykyinen rakennuskanta ja ympäristö

Honkalahden sahan asuntoaluetta kutsutaan myös Hackmanin vanhaksi asuinalueeksi. Honkalahti on vanhaa metsäteollisuusaluetta Saimaan rannalla. Honkalahden saha aloitti toimintansa 1907 ja sahan omistaja Hackman rakennutti asuinkasarmeja työntekijöilleen. Alueen olemassa oleva rakennuskanta koostuu 1910–1930-luvuilla rakennetuista työväen ja virkailijoiden rakennuksista. Osa asuinrakennuksista on siirretty alueelle Hackmanin lakkautetuilta sahoilta Heinäveden Palokista ja Sulkavan Lohikoskelta.

Kaavamuutosalue jakautuu suunnitelman mukaan kolmeen osa-alueeseen. Pohjoisin osa on suojaviheraluetta, joka toimii puskurina sahan ja läheisen asuinalueen välillä. Keskiosaan sijoittuu toimitilarakentamisen korttelialue ja eteläisin osa on varattu asumiselle. Toimitilarakennusten korttelialueelle saa sijoittaa toimisto- ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työtiloja.

Asemakaavamuutoksella on suojeltu vanhan pääraitin varren rakennukset: Kerhola, Honkalahden koulu (päiväkoti) ja Siskola.

2. OHJEEN TARKOITUS

Tämä ohjeiston tarkoituksena on ohjata rakentamista Honkalahden sahan asuntoalueella, jotta alue pysyisi sopusuhtaisena ja sen kulttuurihistoriallinen arvo tulisi huomioitua tulevassa rakentamisessa.

Alueen perusrakenne ja rakennusten sijoittelu on määrätty asemakaavassa ja siihen liittyvässä havainnepiirroksessa. Rakentamisohjeisto täydentää asemakaavan määräyksiä ja merkintöjä. Se pyrkii edistämään yhtenäisen, omaleimaisen ja laadukkaan asuinalueen muodostumista sekä asukkaiden viihtyisyyttä. Ohjeisto on rakentajaa ja tontin haltijaa sitova.

Tässä ohjeistossa keskeisenä ajatuksena on niin sanottu paikan henki ja sen ymmärtäminen. Ohjeistuksella ei haluta antaa yhtä oikeaa tapaa ratkaista kohteen toteutus, vaan antaa valmiudet ja perustiedot luoda paikan hengen mukainen rakennus. Näillä ohjeilla yhdessä asemakaavan ja sen määräysten kanssa pyritään ohjaamaan alueen olemassa olevan rakennetun ympäristön täydentämistä eheyttävällä tavalla, siten että ajalliset kerrostumat ovat nähtävissä.

Rakentamistapaohjeista voidaan rakennusvalvonnan suostumuksella perustelluista syistä poiketa.

Tontin rakennuttajan on saatettava tämä rakennustapaohjeen ohjeistus rakennussuunnittelijan tiedoksi.

3. SUUNNITTELUN ALOITUS

Ennen rakennussuunnittelun käynnistämistä tulee neuvotella rakennusvalvonnan kanssa rakentamisen periaatteista. Rakennusvalvonta ja rakennuslupajaosto valvovat ohjeiden noudattamista.

Rakennus- ja erityissuunnitelmien laatijalla tulee olla rakennushankkeen laadun ja tehtävän vaativuuden edellyttämä koulutus ja kokemus (Maankäyttö- ja rakennuslaki 123

§). Rakennusvalvontaviranomainen toteaa suunnittelutehtävän vaativuuden suhteessa rakennushankkeen ominaisuuksiin ja ympäristön asettamiin vaatimuksiin. Pää- ja rakennussuunnittelijat ilmoitetaan rakennuslupahakemuksessa.

Tavoitteisiin pyritään määrittelemällä rakentamisen lähtökohdat yhtenäisiksi, jolloin yksityiskohdat voidaan suunnitella yksilöllisesti. Lähtökohtana on rakennusten johdonmukainen, alueen perinteistä rakentamistapaa mukaileva sijoittelu sekä pihapiirien muodostuminen rakennusten, eri toimintojen ja kasvillisuuden sijoittelulla rakennuspaikalle. Tavoitteena on mittakaavaltaan ja yleisilmeeltään yhtenäinen kokonaisuus, jonka muodostavat yksilölliset rakennukset.

4. YLEISOHJEITA RAKENNUSTEN SIJOITTELUUN

Vanhoilla rakennuspaikoilla käytetään hyväksi olemassa olevaa tiestöä ja liittymiä. Pihapiirin sijoituksen ja suuntauksen lähtökohdaksi otetaan huomioon rakennuspaikan tarjoamat olosuhteet, joita muutetaan mahdollisimman vähän. Uusi rakennus suositellaan sijoitettavan vanhan aiemmin puretun tai mahdollisesti purettavan rakennuksen paikalle. Tavoitteena on eheyttää rakennettuja alueita, eikä hajottaa niitä lisää.

Rakennusten sijoittelussa tulee ottaa huomioon viereisten tonttien rakennusten sijoitus. Rakennusten sijoittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota paloturvallisuuteen tiiviisti rakennettavalla alueella. Rakennettaessa neljä (4) metriä lähemmäs rajaa ja kahdeksan (8) metriä lähemmäs naapurirakennuksen ulkoseinäistä on paloturvallisuudesta huolehdittava rakenteellisin keinoin.

Rakennusten sijoittelussa suositellaan noudatettavaksi havainnepiirroksessa esitettyä sijoittelua. Siitä voidaan kuitenkin poiketa perustelluista syistä, mikäli alueen yleisilme voidaan näin säilyttää yhtenäisenä.

AP-korttelissa pihan oleskelutilat tulee sijoittaa siten, että auringon lämpö ja valo ovat hyödynnettävissä myös ilta-aikaan. Energiataloudellisen pienilmaston muodostumista on mahdollista edesauttaa istuttamalla tontin pohjoisreunaan havupuita tuulensuojaksi ja paahteiselle puolelle lehtipuita suojaksi kesän kuumuudelta. Puiden istuttamisessa tulee huomioida naapuritonttien valoisuusolosuhteet.

Alueella tulee teettää tonttikohtaisesti pohjatutkimus, joiden perusteella valitaan perustamistapa.

5. VANHAT RAKENNUKSET

Alueen olemassa olevia rakennusten korjaaminen toteutetaan vaalivalla otteella, ja niiden korjaus- ja muutostöistä on neuvoteltava aina museoviranomaisen kanssa.

Asemakaavassa on merkitty suojeltavat rakennukset, joita ei saa purkaa tai muuttaa niin, että rakennusten rakennustaiteellinen, historiallinen arvo tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne heikkene (sr-12). Määräyksessä todetaan, että erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Suojeltavia rakennuksia ovat Siskola (k. 43 t. 2), Honkalahden päiväkoti (k. 43 t. 2) ja Kerhola (k. 43 t. 3).

Suojeltujen rakennusten julkisivut ovat puuvuorattuja joko vaaka- tai pystylaudoituksella. Vanhan vuorauksen korjaaminen on ensisijainen ja suositeltava toimenpide.

Annalan tai Tallihovin (k. 44 t. 1) rakennuksia ei ole suojeltu asemakaavassa. Mikäli rakennukset korjataan käyttöön purkamisen sijaan, tulee rakennusten muutostöissä kunnioittaa alkuperäistä ulkoasua ja tehdä mahdollisimman vähän muutoksia julkisivuun.

6. UUDISRAKENTAMINEN

Uudisrakentaminen on asemakaavamuutoksen mukaisesti mahdollista kortteliin 44 ja korttelin 43 tontille 4, jotka sijaitsevat alueen itäosassa. Molempien tonttien käyttötarkoitusmerkintä on toimitilarakennusten korttelialuetta (KTY-10). Alueelle saa sijoittaa toimisto- ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työtiloja. Lisäksi Kerholan tontille (k. 43 t. 3) on osoitettu täydennysrakennuspaikka suojellun rakennuksen pohjoispuolelle.

Siskolan tontin (k. 43 t. 1) kaakkoisosaan on osoitettu uudelle asuinrakennukselle rakennuspaikka. Tontilla on ollut alun perin kaksi asuinrakennusta, joista toinen, Anttola, on palanut. Uusi asuinrakennus täydentää pihapiiriä vanhan Anttolan tapaan, vaikka ei sijoitukaan tarkalleen samalla paikalle sen kanssa.

Rakennuksen sijainti tontilla vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaista taajamaympäristöä alueelle muodostuu. Yleisenä periaatteena on, että alueella tulee pyrkiä pienimittakaavaiseen ja suhteellisen tiiviiseen yleisilmeeseen.

Saimaantien varren toimitilarakennusten korttelialueella (k.43 t. 4) rakennusten paikat on osoitettu asemakaavassa. Kortteli on myös mahdollista jakaa tonttijaon muutoksella useammaksi tontiksi.

Tallikujan eteläpuolella korttelissa 44 on määritelty lisäksi harjan suunnat, jotka ohjaavat rakennusten sijoittamista tontille.

Siskolan tontilla (k. 43 t. 1) on huomioitava Honkalahden sahan toiminnasta aiheutuva melu, joten tonteille tulee asuntojen yhteyteen varata melulta suojattua oleskelupihaa siten, että melutaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisia melutason yö- ja päiväohjearvoja.

6.1. Toimitila- ja asuinrakentaminen

Uudisrakennukset muodostavat yhdessä olemassa olevien rakennusten kanssa selkeitä rakennusten rajaamia pihapiirejä. Rakennusmassan tulee olla perusmuodoltaan pelkistetty. Uudisrakennusten arkkitehtuurin tulee olla detaljeja myöten laadukasta. Materiaalivalikoiman pitää olla pelkistetty, jotta uudisosat eivät kilpaile suojeltavien rakennusten kanssa eivätkä tee kokonaisuudesta sekavaa. Uudisrakennusten pitää muodostaa eheä kokonaisuus yhdessä olemassa olevan, suojellun rakennuskannan kanssa.

Rakennusten tulee edustaa ajatonta ja kestävää arkkitehtuuria. Innovatiivisia ratkaisuja saa soveltaa, kunhan uusi arkkitehtuuri muodostaa olemassa olevien rakennusten kanssa hallitun ja miellyttävän kokonaisuuden.

Rakennuksen perusmuodon tulee olla suorakaide, jota voidaan täydentää avo- ja umpikuisteilla. Alueella pyritään pienimittakaavaiseen rakentamiseen. Suositeltava runkosyvyys rakennuksille on 8-10 metriä. Rakennusten tulee muodostaa kortteliin yhtenäisiä kokonaisuuksia.

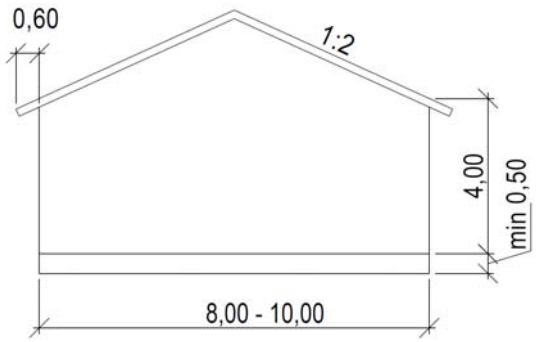

Kuva 1. Rakennuksen suositeltavat mittasuhteet.

Autopaikat tulee sijoittaa autosuojiin tai tonttien pysäköintipaikalle.

Asemakaava mahdollistaa rakentamisen yhteen tai kahteen kerrokseen. Osa rakennuksista ohjataan rakentamaan puolitoistakerroksisina mahdollistamalla suurempi rakennusoikeus, jos rakennukseen toteutetaan ullakkokerros. Erilliset varasto- ja autosuojat tehdään yksikerroksisina.

6.2. Katot

Kattojen muoto ja väri vaikuttavat merkittävästi alueen hahmoon ja yleisilmeeseen. Katot näkyvät kauas maisemassa, siksi alueella pyritään yhtenäiseen ja selkeään kattomaisemaan. Runsaita erkkereitä, kattolyhtyjä tai muita kattolappeen linjaa rikkovia rakenteita tulee välttää. Kattokaltevuuden tulee päärakennuksissa olla olemassa olevien rakennuksien kattokaltevuuksien mukainen. Autokatosten sekä piha- ja varastorakennusten kattokaltevuuden tulee olla yleisesti ottaen loivempi kuin päärakennus.

Katon tulee olla harja- eli satulakatto ja harja tulee sijoittaa rakennuksen pituussuuntaan. Kattokaltevuuden tulee olla 1:2. Mahdollisia katemateriaaleja ovat konesaumattu pelti- tai tiilikate (ei tiilijäljitelmää peltinä). Viherkatto on mahdollinen talousrakennuksissa. Räystäskorkeuden suositellaan olevan naapuritonteilla päärakennuksissa sama. Korttelin 44 tontilla 1 katon harjasuunta on määrätty kaavamerkinnällä.

6.3. Julkisivut

Julkisivuissa tulee käyttää puuta vaaka- tai pystylaudoituksena. Vaakalaudoitukseksi suositellaan leveää vaakaponttilaudoitusta. Pystyvuoraus voi olla peiterimalaudoitus, ei kuitenkaan ns. lomalaudoitusta. Samassa rakennuksessa saa käyttää korkeintaan kahta erisuuntaista laudoitusta. Myös höylätty hirsi lyhyillä nurkilla on sallittu. Rakennuksiin ei saa tehdä runsaita koristeluja. Julkisivujen aukotuksen tulee olla pystysuuntainen sekä selkeä ja linjakas.

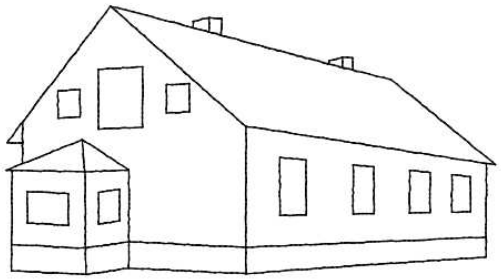

Kuva 2. Esimerkki julkisivun aukotuksesta.

Vinyyli-, muovi- ja peltirakenteisia puujulkisivua jäljitteleviä julkisivun rakennustarvikkeita ei sallita.

Julkisivun värisävyn valinnassa pidetään lähtökohtana lähiympäristössä olevien rakennusten väritystä, kuten keltaisen eri sävyjä. Värisävyjen soveltuvuuden arvioi rakennustarkastaja.

6.4. Talousrakennukset AP-korttelissa

Autosuojalle/ talousrakennukselle on osoitettu rakennuspaikka tontin länsiosaan. Useammalla rakennusmassalla on mahdollista rajata pihatilaa, luoda suotuisaa pienilmastoa ja muodostaa melulta suojattuja pihatiloja. Autotalli tulee sijoittaa siten, että auto mahtuu tallin eteen haittaamatta liikennettä ja aurausta.

Huomiota tulee kiinnittää piharakennuksen alisteiseen asemaan suhteessa päärakennukseen. Piharakennuksen runkosyvyyden ja rakennuksen korkeuden tulee olla selvästi pienempiä kuin päärakennuksessa. Piharakennusten mitoituksessa tulee pyrkiä pienimittakaavaisen tilan muodostumiseen sekä välttää pitkiä yhtenäisiä julkisivupintoja ja pysäköintikenttiä.

Talousrakennuksissa ja autotalleissa/katoksissa tulee käyttää päärakennuksen materiaaleja ja värisävyjä huomioiden kuitenkin piharakennuksen alisteinen asema suhteessa päärakennukseen. Erillinen autotalli

tai talousrakennus tulee sopeuttaa mittasuhteiltaan, kattomuodoltaan, materiaaliltaan ja väritykseltään päärakennuksen. Hyvä lähtökohta talousrakennuksen väritykseen on valita päärakennusta hieman tummempi sävy.

Talousrakennuksen harjakorkeus ei saa ylittää päärakennuksen harjakorkeutta. Suositeltavaa on myös, että talousrakennuksen lattiataso sijoitetaan päärakennuksen vastaavaa alemmaksi. Huonekorkeuden tulee talousrakennuksessa olla ≤ 2400 mm. Autokatosten, piha- ja varastokatosten ja -rakennusten kattokaltevuuden tulee olla 1:2,5–1:3 päärakennuksen kattomuodosta riippuen, yleisesti ottaen hieman loivempi kuin päärakennus.

7. PIHA- JA VIHERRAKENTAMINEN AP-KORTTELISSA

Pihaa ei tulisi nurmettaa kokonaan, vaan suositeltavaa on käyttää vanhan asuinalueen henkeen soveltuvia perinteisiä kasveja. Pihojen näkö- yms. suojiksi voidaan istuttaa vapaamuotoisia kasvillisuusryhmiä, mutta säännöllisiin geometrisiin muotoihin leikattavia pensasaitoja tulee välttää. Tontilla nykyisin oleva hyväkuntoinen puusto pyritään säilyttämään.

Kulkuväylät ja pysäköintipaikat tulee olla sorapintaisia. Laatoituksen, kivetyksen ja puisten terassien osuus tulee rajoittaa laajuudeltaan kohtuulliseksi.

Portaiden ja kulkuväylien suunnittelussa tulee huomioida talviolosuhteet ja kunnossapito. Tonttiliittymän leveys ei saa ylittää viittä (5) metriä.

Tontti voidaan rajata Haukilahdentiestä vapaasti kasvavalla pensasaidalla. Pensasaitaa voi täydentää myös puilla ja muilla istutuksilla.

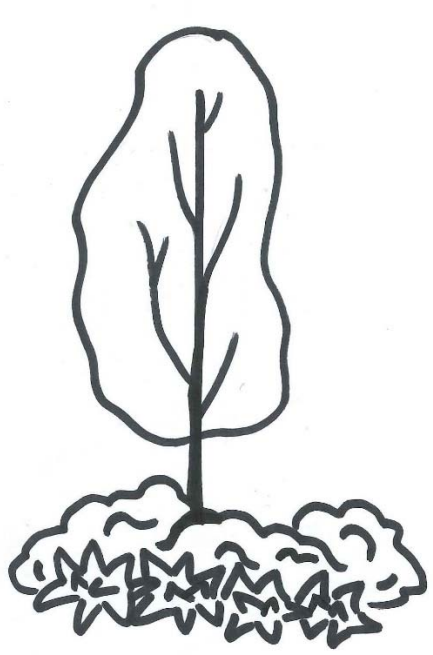

Kuva 3. Monikerroksinen istutusryhmä.

7.1. Muut rakennelmat AP-korttelissa

Muita rakennelmia ovat mm. huvimajat, grillikatokset sekä jätekatokset. Grillikatoksissa ja huvimajoissa tulee suosia talon henkeen suunniteltuja paikalla tehtyjä ratkaisuja. Oleskeluterassien tulee olla kooltaan maltillisia ja suhteessa rakennuksen kokoon. Terassien sijoittamisesta ja rakentamisesta tulee neuvotella rakennusvalvonnan kanssa ja suojellun rakennuksen osalta myös museoviranomaisen kanssa.

Enintään 10 m^2:n suuruinen kylmä, tulisijaton ja kevytrakenteinen talousrakennus sekä parvekelasitus saadaan rakentaa ilmoitusmenettelyllä. Niitä ei kuitenkaan saa rakentaa neljää metriä lähemmäksi rajaa sopimatta siitä kirjallisesti naapurin kanssa.

Jäteastiat ja kompostit tulee sijoittaa talousrakennuksen/ autotallin yhteyteen ja näkösuojattava rakentein. Jäteastia tulee sijoittaa paikkaan, jonka läheisyyteen jäteauto pääsee. Jäteastioitten sijoittelussa tulee huomioida vakuutusyhtiöitten suojeluohjeet sekä kaupungin jätehuoltomääräykset.

Rakennukseen kiinni sijoitettu jätekatos ja suoja edellyttävät riittävää palo-osastointia. Muutoinkin jätekatoksia ja suojia suunniteltaessa ja toteutettaessa on syytä kiinnittää erityistä huomiota paloturvallisuuteen, siisteyteen ja hygieniaan.

8. PIHA- JA VIHERRAKENTAMINEN KTY-KORTTELEISSA

Pihaa ei tulisi kokonaan varata pysäköintialueeksi ja kulkureiteiksi, vaan on suositeltavaa säilyttää olemassa olevaa vanhaa pihapiirin kasvillisuutta sekä puustoa. Kulkuväylät ja pysäköintialueet erotetaan selkeästi omiksi kokonaisuuksiksi pintamateriaaleilla ja rajaavalla kasvillisuudella. Vettä läpäisemättömien pintojen käyttöä tulee rajoittaa laajuudeltaan kohtuullisiksi. Kulkuväylien ja pysäköintialueiden materiaaliksi suositellaan alueen perinteistä päällystettä sorapintaa.

Korttelin 44 tontilla 3 olevan Kerholan edustan piha-alue tulee pitää avoimena. Alueen osien rajauksessa voidaan käyttää syreeni- ja ruusupensasryhmiä. Vanhaa pääraittia korostetaan koivurivillä. Olemassa olevaa puuriviä uudistetaan ja täydennetään tarvittaessa.

9. HULEVESIEN HALLINTA

Hulevesillä tarkoitetaan rakennetuilla alueilla muodostuvaa, sade- tai sulamisvesien aiheuttamaa pintavaluntaa. Honkalahden sahan asuntoalueella hulevedet tulee ensisijaisesti käsitellä ja hyödyntää syntypaikallaan.

Hulevedet hyödynnetään tai imeytetään tonteilla, mikäli mahdollista. Jos sadevettä ei voi varastoida käyttövedeksi tai hulevesiä ei voi imeyttää pohjamaahan, mahdollisuuksien mukaan huleveden virtaamaa hidastetaan tai viivytetään tontilla ennen sen pois johtamista. Osa vedestä pidättäytyy kasvillisuuteen ja haihtuu ilmaan. Ne hulevedet, joita ei käsitellä tonteilla tulee johtaa avo-ojaan ja hulevesiviemäriin.

Hulevesien määrää voidaan vähentää seuraavilla menetelmillä:
Läpäisevät päällysteet:

- vettä läpäisevä päällyste esim. istutetut ja luonnontilaiset alueet, sorapinta, leveäsaumaiset betonikivet, reikäkivet ja luonnonkivipäällysteet
- alla vettä varastoiva kiviaines, josta vedet ohjataan tarvittaessa salaojilla eteenpäin
- imeytysrakenteen tulee olla vähintään kolmen (3) metrin etäisyydellä rakennuksesta
- rakenne varustetaan ylivuotoreitillä
- rakenteen alapuolisen pohjamaan vedenläpäisykyvyn tulee olla riittävä
- rakenteen ja pohjavedenpinnan välisen etäisyyden tulee olla vähintään yksi (1) metri.

Imeytyskaivannot/painanteet:

- pinnaltaan avoin, jolloin hulevedet johdetaan siihen pintavaluntana.
- maanalainen, jolloin hulevedet johdetaan siihen hulevesiviemärillä tai salaojilla
- eristettävä ympäröivästä maasta suodatinkankaalla
- soveltuu mm. kattovesien käsittelyyn; viherkatot, istutus- ja viheralueet

10. VALAISTUS

Valaisinten tulee olla pelkistettyjä ja tyylikkäitä. Alueella pyritään käyttämään yhtenäisiä valaisinmalleja myös tonteilla. Pihojen valaistus pyritään toteuttamaan tolppavalaisimilla. Mikäli valaisimia joudutaan kiinnittämään seiniin, niiden pitää olla yksinkertaisia ja pienikokoisia.

11. MUITA OHJEITA

Postilaatikot tulee sijoittaa ryhmiksi Tallikujan varteen ja niiden tulee olla ryhmittäin yh-

tenevät väreiltään ja malliltaan. Laatikot tulee sijoittaa yhteen riviin, eikä korkeussuunnassa päällekkäin.

Talot tulee olla numeroitu ja talonumeron tulee olla valaistu. Numeron tulee olla vähintään 12 cm korkea ja helposti havaittavissa hälytysajoneuvosta.

Ilmalämpöpumppujen, aurinkopaneeleiden ja muiden vastaavien rakenteiden sijoittamisesta tulee aina neuvotella rakennusvalvonnan kanssa ja suojeltavien rakennusten osalta myös museoviranomaisen kanssa. Aurinkopaneelit tai -keräimet sovitetaan rakennusten arkkitehtuuriin. Suojeltuihin rakennuksiin ei saa asentaa aurinkopaneeleja tai -keräimiä.

Ilmalämpöpumpun sijainti tulee olla huomaamaton (ei katujulkisivu) ja laite tulee verhoilla puulla ja sovittaa väreiltään muuhun rakennuskantaan soveltuvaksi.

11.1. Liikekilvet ja mainokset

Mainostaulujen kiinnittäminen rakennuksiin kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla alueella vaatii toimenpideluvan. Pylonimainokset eivät ole sallittuja. Mainokset ja liikekyltit kiinnitetään rakennusten seiniin ja ryhmitellään selkeiksi kokonaisuuksiksi. Mainokset ja liikekyltit voivat olla esimerkiksi metallisia riippuvia kylttejä tai seinään kiinnitettyjä kilpiä tai irtokirjaimia. Muovisia valaistuja mainoslaatikoita tai -kirjaimia sallita. Liikekilpien koon tulee olla suhteessa rakennuksen julkisivuun. Värien tulee olla hillittyjä sekä rakennukseen ja muuhun ympäristöön sopivia.

Kuva 4. Esimerkki liikekilvestä.

12. YHTEYSTIETOJA

Lisätietoja Honkalahden sahan asuntoalueen kaavamääräyksistä, rakennussuunnittelusta ja rakennusluvan hakemisesta saa Lappeenrannan rakennusvalvonnasta ja kaupunkisuunnittelusta.

<u>Rakennusvalvonta</u>
Käyntiosoite: Kaupungintalo 2. krs (Villimiehenkatu 1)
PL 38, 53101 Lappeenranta
Puhelin: (05) 6161
sähköposti:rakennusvalvonta@lappeenranta.fi
tai etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi
www.lappeenranta.fi > Rakentaminen-ja-maankaytto > Rakentaminen > Rakennusvalvonta

<u>Kaupunkisuunnittelu</u>
Käyntiosoite: Kaupungintalo 2. krs (Villimiehenkatu 1)
PL 38, 53101 Lappeenranta
Tapaamista varten kannattaa varata aika.
Sähköposti:etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi
www.lappeenranta.fi > Rakentaminen-ja-maankaytto > Kaavoitus > Yhteystiedot

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
ELINVOIMA JA KAUPUNKISUUNNITTELU
Kaupunkisuunnittelu
HAVAINNEKUVA Honkalahden sahan asuntoalue
Asemakaavan muutos
206 Honkalahti, kortteli 44, korttelin 43 osa ja katualuetta
Mittakaava 1:2000
0 10 20 30 40 50 100
Päiväys 24.10.2018
Piirtänyt TS
Työ nro 2436
43
44
SAIMAANTIE
TENNISTIE
TALLIKUJA
HAUKILAHDENTIE
MARTIKANTIE
HIIDENMAENTIE
IERIKANTIE
TOLLINTIE
e=0.4
e=0.2
35 dBA
max 55 dBA